

دیوان اشعار

حصه دوم

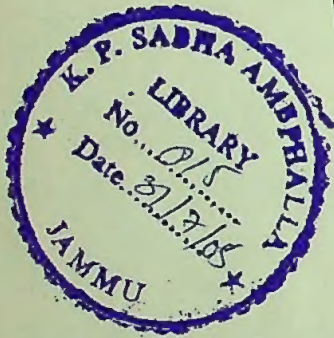
همون ایند شیر کیدی آف آقا محمد علی شاه قاجار

دیوان وہاب

حصہ دوم

نظر و شرح

پروفیسر محی الدین حاجی

ناشر

جموں و کشمیر کیڈمی آف آرٹس پبلیشر اینڈ لنگویجز سروسز

۱۹۶۳ء

ناشر۔ سیکرٹری جوں و کشیر ایکٹ ہی آف آرٹ کچھ اینڈ گویہر۔ سری نگر
مطبوعہ۔ ایم۔ ایم۔ پرنٹنگ پریس۔ دہلی۔
محل :-

بازارِ اعلیٰ

شعبہ

مکتبہ

مکتبہ

مکتبہ

گوشت

به چھ نیمہ دیوانک دویم جلدہ گوہ ڈنگس جلدس اندو بیچہ کینہ
 پودہ احتیاط کرنہ پتہ پھپا بہ منتر کینہہ غلطیہ روزہ بیچہ کینہ چھ بیچہ جلدس
 اندرتہ ہر خدشہ زہ کا تہہ سترہ سہل رنگازی۔ میانہ ڈو تریتہ تہ چھاپ
 خاہہ کین کار کین ہنرہ لا پڑا ہی ستر آسن تو تہ کینہہ غلطیہ روزہ ہنرہ زمین
 لبتہ بیچہ جلدس تہ غلط نامہ ستر تھاون پتہ۔ گر بیچہ ہلچک جھنہ
 پڑانہ آیم ہرن ڈالیں تیوت ناپسند گزہاں یوت فارسی تہ عربی لفظن
 ہند کا شرا ملا چھس گزہاں مگر — بہ دن مینہ گوہ ڈنگس جلدس
 ”گوشت“ لیکھاں لیکھاں دو نمٹ چھ — سانبہ رسم خطک یہ اطار
 چھ کینترن صوتی اصولن پتہ کھرہ کرنہ اُمت۔ اصولن برو نہہ کینہ چھنہ
 ذاتی پسند تہ ناپسند نہہ وسان۔ لہارا اگر ساڈا اڑ کر طالب علم
 رسم خطک رسم اصولن پتہ چھنہ برو نہہ کا شرس ادلس روشنتہ بہن
 یہ روشن پتہ بہن سہاہ دروگ تہ کیا زہ بیچہ کینہ ٹھنہ من پیرس
 کلچرس ستر واٹھ تہ بالغ سیدھ تہ روزن تم کا شہ زبانی منتر منتر
 فرہنگ

(۲) یہو صوتی اصولو نمبر چھ کینہہ تہ فارسی تہ عربی

لفظ روزان بہندی اچھر کا شراو نہ ستر مانے منخ سپدنگ خطرو او

ہم چھنہ پتہ آہ ڈالہ آہ تہ مثلن

(الف) تم مرکب بین کا شرا ملا لیکھنہ ستر بیا کہ مانے یا مہل شکل

ہے۔ در معشوق (ماشوقہ سند دروازہ) در عاشوق (سون
دروازہ عاشوق) یا ”در خواب و خیال“ ”یلبہ در خواب و خیال“
لیکھنے یہی پس اٹھ مہل مرکب بنہ۔ بیہ۔

(ب) تم مذہبی تہ صوفیانہ اصطلاحات میں کو شرط،
مانے سراسر مسخ کرہ تہ مہل بناوہ مثلن ”خیر الانام“ بدلہ ”خیر الانام“
یا ”فنا فی الرسول“ بدلہ ”فنا فی رسول“ میں ہند عزنی یا فارسی اطاردن
بدلاوہ آمت۔ بلکہ کہ چھ حال حالی اکاڈمی ہندس ڈکٹری سیکشن
اندہ یہ تمام مانہ آمت زہ ”اسمائی حسنی“ گڑھن عربی اچھن اندری
تھاوہ بیہ۔ بیہ بیہ اکس نفطس باب افتعال کس ورنس پیٹھ ”ف“
حرفس مقابلہ ”ع“ آسہ مثلن (اعتبار۔ اعتقاد۔ اعتماد) تحہ گڑھن
”ع“ بدلہ ”ی“ لیکن۔ بیہ فی حال حالہ کین فاصلن پیٹھ عمل کرہ ستر
چھ ممکن زہ بیہ جلدس تہ گو ڈیکس جلدس اصلائی سترہ کرہ و زہ۔ بیہ
فرق تہ لبہ بیہ و جھتھ کا ہرن لگہ تہ تہ کیا زہ دویم ایڈیشن چھپاوہ
و زہ آسہ تہ بیہ دیوانس مختلف املائی منہز نو منہزی کین پیٹ۔
(۲) و ما بنہ اتھہ چھ اصل دیوان ”ردیف ج“ پیٹھ لیکنہ آمت
امیہ ردیف بروہنم ورق چھ وری یہ وادن ہندہ مطالعہ پیٹھ تصنیف
تہ کس تمام بیس لکھاوہ ہندہ اتھہ لیکنہ آمت۔ لہذا آہ
امی صفحہ تہ بیہ آخری صفحہ ”فولوشٹا کاپی“ بیہ جلدس اندر
چھپاوہ۔ یو ڈیو صفو علاوہ چھ و ما بنہ مقبرک فولوشٹا تہ بیہ
جلدس سترہ تھاوٹک سترہ۔ ہلاک مشہن تہ چھاپ خان ہنزہ عام کارکنی
ہند تلخ سترہ و جھتھ چھنہ یہ نامکن زہ خبریم آسہ ناصاف پانچ کاغذس

(۳) پہلے جلد کی گوڈنگ ۲، صفحہ چھ کاتین قرین زوہ وری
برونہ لکھنوی۔ یہ کیا زوہ گوڈنگ وری اوس یہ منصوبہ زوہ ہم صفحہ
تہ گزہن گوڈنگ وری اوس اندر چھپا وری بہتر۔ پتہ پتہ یہ جلد وریاہ
زیٹیاہ۔ ہم صفحہ آتہ دوئیس جلدس اندر چھپا وری خاطرہ تھا وری۔ ممکن
چھ زوہ بہتر چھپاے تہ مار وریہ باقی صفحہ مقابلہ گنت بہن۔

(۴) بمو کثیر و کثیف پتہ چھ مہ سارے ادب دوست عالمن تہ
نکتہ شناس نقادان بہ کتہ شمس پا وریہ پترین کثیرن وریہ اندر
بہ کثیر شاہ فرشتہ مہ آتہ آہ سہ لاجر مہ یہ دیوان "قابل مطالعہ"
بنائوس کن تہ پتہ آد تہ وری شصوت شرح لکھنوی پتہ آتہ عام طاب
ادب دیوان پیران پیران روٹہ گزہن تہ "نہ چھ یہ دیوان وریہ بہن
شائری ہند" کل سرمایہ "تہ نہ چھ پتہ دیوانس اندر میون یہ حقیر
اضافہ "حرف آخر" وریہ اوس آد زوہ بہن وریہ اوس زوہ
اندر گزہن ناترندہ قہر دان پادہ تہ اوس لکھان سہ

شیرمن اندر جہاں آدازہ باد

کارمن در ہر زمان سرتازہ باد

تہ مہ چھ تہ متنازعہ وریہ باقی تخلیقات (خاص کر شہنامہ۔ خلافت نامہ۔ اکبر نامہ
سلطانی تہ درویشی) گزہن ناگنہ وریہ دارادارہ یا کلچرل اکادمی ہندہ وریہ چھاپ
تیلی پکین نقاد حضرات وریہ سہ مقام صحیح پتہ معین گزہن پیک سہ جتنی
مستحق چھ۔ فقط والسلام علی من اتبع الهدی۔

تقریب

صفحہ	عنوان - مطلع - وروج	صفحہ	عنوان - مطلع - وروج
			س دیف ط
۴۳۸	نعت شریف	۴۱۸	مناجات
۴۳۹	منقبت چار یار با صفا	۴۱۹	نعت شریف
۴۴۰	منقبت حضرت سلطان	۴۲۰	منقبت چار یار با صفا
۴۴۱	کیا ہ مغرور چکھ سجواب غلیظ (غزل)	۴۲۱	منقبت حضرت سلطان العارفين
۴۴۲	زورہ پر تہ آدو خلق واط	۴۲۲	دو بیت تہ ربایہ
۴۴۳	خدا حافظ	۴۲۳	احتیاط اذ دوستی نہ دشمنی کہ احتیاط (غزل)
۴۴۴	راست لفظ	۴۲۴	ربایہ تہ دو بیت
۴۴۵	بدنیا چشم زردار محفوظ (غزل)	۴۲۵	ربایہ تہ دو بیت
۴۴۶	شمار نام خود کرتہ زہ تیون تیون پر تہ ہر الفاظ	۴۲۶	بغیر از علم حق دانی قصہ خوانی ہمہ فراہ (غزل)
۴۴۷	خدا حافظ	۴۲۷	ربایہ
۴۴۸	ادب کر خوف چھ جانس محافظ (غزل)	۴۲۸	دو چھپہ چونے خال و خط
۴۴۹	یسی سن پروردوار نان غلیظ (غزل)	۴۲۹	زہ ربایہ
۴۵۰	غاط	۴۳۰	دندان پسند ز شوق یار و زان جیم چنگ بر لب (غزل)
۴۵۱	کیا ہ لحاظ	۴۳۱	دو بیت
۴۵۲	خدا حافظ	۴۳۲	کے تر او نہ دالانہ تہ جیم با جان خودی شرط
۴۵۳	غلیظ	۴۳۳	لیس گریس وادلس دین بے ربط (غزل)
۴۵۴	الفاظ	۴۳۴	غزل
۴۵۵	س دیف "ع"	۴۳۵	س دیف "ظ"
۴۵۶	مناجات	۴۳۶	مناجات

صفحہ	عنوان - مطبع - درج	صفحہ	عنوان - مطبع - درج
۴۸۱	منقبت حضرت سلطان	۴۵۷	لغت شریف
۴۸۲	کبیاہ غروری جہم مئیہ خالی در دباغ (غزل)	۴۵۸	منقبت چار یار با صفا
۴۸۳	میو کنبہ روٹ نہ خراشد (غزل)	۴۵۹	منقبت حضرت سلطان
۴۸۵	فوجہ فوج گام یاران اے در بیغ (غزل)	۴۶۱	زور بابا
۴۸۶	مئیہ حقو و تھ یارو سنس داغ	۴۶۲	وچھنہ گاتیاہ گیزیں دنیا پیمان (غزل)
۴۸۸	شتیہ دن نالہ نہ نابا لغ	۴۶۳	گرمے بے پیام لال ضائع (غزل)
۴۸۹	دروغ	۴۶۴	جہادیں اوسے غازی کوڑن لکھن تالغ (غزل)
۴۹۰	طبع میو حقو و تھ سے فارغ (غزل)	۴۶۵	زاحکام جل نام مئیہ وانہ بارٹا اطلاق (غزل)
۴۹۱	دے خدا فٹول حسرتہ از جوانی جہم در بیغ	۴۶۷	برہ کراوقات ضائع (غزل)
۴۹۲	روہ	۴۶۸	آوہر بالینے مشب یار خوش طبع (غزل)
۴۹۴	دیت مئیہ یاران ضرب تیغ	۴۶۹	در جہان قائم سین اذ کبریا و ادب شرع (غزل)
۴۹۵	بہ حسرتہ لالہ در باغ	۴۷۰	ما پانہ کبیاہ اویو لغ
۴۹۷	مئیہ بوزم و ایتہ شیبہ یار در باغ (غزل)	۴۷۱	تواضع
۴۹۸	بھولہ ناؤن باغ	۴۷۲	چھی ترہیہ کاذب عاقلو کرمتو جمع (غزل)
۵۰۰	گرتھکھ اڈامیں دنیا ترک سواناغ (غزل)	۴۷۳	بکلم خبر چھ شراپس منع (غزل)
۵۰۱	کیا کوڑم اتھ لکھ چارس اے در بیغ (غزل)	۴۷۴	تورقع
۵۰۲	سریف	۴۷۵	تنازع
۵۰۳	مناجات	۴۷۶	کرمیہ و مر ضائع
۵۰۴	لغت شریف	۴۷۷	سردیف "غ"
۵۰۵	منقبت چار یار با صفا	۴۷۸	مناجات
۵۰۶	منقبت حضرت سلطان	۴۷۹	لغت شریف
۵۰۷	رباعی	۴۸۰	منقبت چار یار با صفا

صفحہ	عنوان - مطلع - رواج	صفحہ	عنوان - مطلع - رواج
۵۳۲	نعت شریف	۵۰۸	چمن بانیہ ترہ کر صاف
۵۳۳	سر دلیف ق	۵۱۰	سے کئے در ہر طرف
۵۳۴	مناجات	۵۱۲	میتہ دس پیٹھ روزم بر خلاف (غزل)
۵۳۵	نعت شریف	۵۱۳	یگر نہ پیر زہد عاقل و زیریں نس {
۵۳۶	منقبت چار یار با صفا		امیرس حاف حاف (غزل) }
۵۳۷	منقبت حضرت سلطان	۵۱۴	خالق دینیت و خلقت زیادہ {
۵۳۹	یار و جھیم چوئے فراق		انس انس شرف (غزل) }
۵۴۰	ماو تم کتھ جاہر در بازار چھی دوکان عشق (غزل)	۵۱۶	ہچو ایشہ ز کینہ بے ریادل {
۵۴۱	چھ خستہ یارہ ہنرے رنجہ عاشق (غزل)		صاف صاف (غزل) }
۵۴۲	و جھیم محمور نازن یار بر طاق (غزل)	۵۱۷	بے وقوف
۵۴۳	یہ سچہ از وونی کو طریقی	۵۱۸	کھنن ہند مغربانے زانہ عارف (غزل)
۵۴۵	بہ حاضر روزہ مادر کوئے معشوق (غزل)	۵۱۹	در جہاں چھ روزگار صاب {
۵۴۶	فرق		کارس شرف (غزل) }
۵۴۷	رولق	۵۲۰	گوم از شمشیر ہجرت یارہ ہے سین شگاف (غزل)
۵۴۸	خوش خود لقی	۵۲۱	کرم ضائع جوانی نو کس سچہ جام در کف (غزل)
۵۴۹	کاؤس کے اندر فراق	۵۲۲	کووہ تر و تھ ذات (غزل)
۵۵۱	چھ مالک خالق و رازق	۵۲۳	میتہ چھ در دک تلف
۵۵۳	فرار اندران حسابس غرب و شرق (غزل)	۵۲۵	بہ چھپس در وصف دلبر جان مایل بہ تارلف (غزل)
۵۵۴	منافق	۵۲۷	کھوڑا ز خستہ بہ خوف آراہ ضعیف (غزل)
۵۵۵	نقد لقی	۵۲۸	باسیاہ دل کر میتہ محبت زان دل صاف شرف (غزل)
۵۵۶	فرق	۵۲۹	چھ بے جا خرچ ز در پیہوہ اسراف (غزل)
۵۵۷	منافق	۵۳۱	بلبہ سیم خستہ میتہ از دولاب {
			ساز و آواز

صفحہ	عنوان - مطلع - دوج	صفحہ	عنوان - مطلع - دوج
۵۸۱	نادانہ ما ناچہر چھکھ (غزل)	۵۵۸	سرق
۵۸۲	ہاکیو سخمہ ڈرہ شیران جاہ چھکھ (غزل)	۵۵۹	رونی
۵۸۳	وئے کیاہ کوت عشقہ نار لوزک (غزل)	۵۶۰	سردیف "ک گھ"
۵۸۴	میہ چھو وہ مید نام یار بے شک (غزل)	۵۶۱	مناجات
۵۸۵	دوس راتس پھمان چیم رنگہ پیکر (غزل)	۵۶۲	نعت شریف
۵۸۶	سردیف گ	۵۶۳	منقبت چار یار با صفا
۵۸۷	مناجات	۵۶۴	منقبت حضرت سلیمان
۵۸۸	زہو رہا یہ	۵۶۵	رباعی
۵۸۹	وچھ رنگہ رنگہ کانی رنگ	۵۶۶	ژہ کیر اندر اندریم نار زانکھ (غزل)
۵۹۱	{ سارہ وسو رمہ چانے راپے کری میہ ساری رنگ (غزل) }	۵۶۷	ہتے لئی ونیہ تنہا کیا زہو ڈراکھ (غزل)
۵۹۲	گوم بھرے رنگ	۵۶۸	کتھ خیالیں پیچھہ ڈھ پیچھہ مغرور چھکھ (غزل)
۵۹۳	دادی رنگارنگ	۵۶۹	ہینو کر نام یارن نشہ راو کھ (غزل)
۵۹۴	چھ کو تاہ یار گومت پوت دل سنگ (غزل)	۵۷۰	نگارا ونیہ کوتاہ خون مار کھ
۵۹۵	میہ چھہ از لہ لوک	۵۷۱	یور کیاہ کہہ اکھ
۵۹۶	{ تھچھیم نار در سپنہ پیچھہ خون آسہ در رنگ (غزل) }	۵۷۲	وہ لہ ہاؤے سینکر چاکھ
۵۹۷	{ نور کر کٹنہ زارہ کر تاہ تہیا سارو برگ (غزل) }	۵۷۳	خضرے پیچھہ اوس نہ سیا گل (غزل)
۵۹۸	{ نالہ رٹن از بالہ یار بے وایہ بے شک بے درنگ (غزل) }	۵۷۴	یہ چھنیہ خالی کرکھ
۵۹۹	ژنیہ مار کور تھم ماگھ	۵۷۵	چھ کار عشق عشق کانوزک (غزل)
۶۰۰	مرگ	۵۷۶	ہتے لئی ونیہ کیاہ آسہ ڈراکھ (غزل)
		۵۷۷	ڈاڈم خبر بنا گاہ اند فائتہ یار بے شک
		۵۷۸	ادہ نو پھیر تھ بکھ
		۵۷۹	احوال پنی کس ونکھ
		۵۸۰	بہ نیا آمدہ آدم مبارک (غزل)

صفحہ	عنوان - مطلع - وورج	صفحہ	عنوان - مطلع - وورج
۶۲۸	چھ در اندام ہر جا ہر عضو بہر افضل (غزل)	۶۰۱	سردیف ل ل
۶۲۹	پیالہ برہ یو مال مال	۶۰۳	مناجات
۶۳۰	پڑا رہ کو تہا کال	۶۰۵	لغت شریف
۶۳۲	چھ تہ مہوئے سال	۶۰۶	منقبت چار بار با صفا
۶۳۳	گیت - بارہ گویا نہ عیاہ ہند دل	۶۰۷	منقبت حضرت سلطان
۶۳۴	میتہ کیاہ چھ بارہ چارہ گیس {	۶۰۹	چھ زندگی خواب و خیال
	بیارہ بلبل (غزل)	۶۱۱	بہ مارہ کمر تھس بال
۶۳۵	چھ تہ بارہ بیارہ بہ نالوزار بر تل (غزل)	۶۱۲	دل پوہ سیلی لال
۶۳۶	بہ امر و نہی فرقان کورم نہ زانہ تہ تاہیل (غزل)	۶۱۳	چھ پیو ہی مال
۶۳۸	بہ لاگے ہنگہ موسول	۶۱۴	گتھہ مانسل
۶۳۹	بہ چھس در بند لہو لعب غافل (غزل)	۶۱۵	اے جہاں شیدا بہ زیبا صورت {
۶۴۰	زدر دیار چھم آزار مشکل (غزل)		حسن و جمال (غزل)
۶۴۱	وچہ بروے یار شو بان کیاہ {	۶۱۶	دلبر و چھم باکرہ و فر شہارہ پیچہ {
	چھ نہ بیچارہ گل (غزل)		اندر لعل (غزل)
۶۴۲	میتہ کورنم دلبرن پیہ نہ بہ کپنہ {	۶۱۷	گیت - میتہ گوہ طلب سر و پیچہ سائل
	یارہ چوں غریب (غزل)	۶۱۸	گتھہ پانس مانسل
۶۴۳	میتہ اندری مارہ در سینہ دزان {	۶۱۹	گیت - ہا سوہ ندر مال
	چھم یارہ چوں قندیل (غزل)	۶۲۱	اڈوہ ماوے دل
۶۴۵	سردیف "م"	۶۲۳	زہ موکچہ یارہ ہول ہول
۶۴۷	مناجات	۶۲۵	دل
۶۴۹	لغت	۶۲۶	چو جان خود زہ و چھ اسرار اے دل (غزل)
۶۵۱	منقبت چار بار با صفا	۶۲۷	لاگے شیرہ بنبر زل

صفحہ	عنوان - مطلع - دوج	صفحہ	عنوان - مطلع - دوج
۶۴۲	دریغالو کہ چارک ناز و روم (غزل)	۶۵۲	منقبت حضرت سلطان
۶۴۳	دریں دنیا بہ کثیر ہواہ از مودم (غزل)	۶۵۴	اتھو منترے مہیہ دلبر و پھتہ زن {
۶۴۴	سزوشتہ یہ مہیہ در تقدیر حجم (غزل)		جانور گوم (غزل) }
۶۴۵	کتبہ مے مٹی آب چوم	۶۵۵	دوہے دہارو کے موقتہ پیوان {
۶۴۶	ما پانہ گیاہ حاصل کو روم		مے بارہ نیندر حجم (غزل) }
۶۴۷	فلہ رنگ گل اتار س گوم	۶۵۶	مہیہ چو بیہ لالہ زن سپینہ در دوزخ {
۶۴۹	دن تاریا زیر ہے گوم		کوندہ زن مور گوم (غزل) }
۶۸۰	گوہنہ کس از شوق دلبر و زندہ {	۶۵۷	مختس
	انداز نار حجم (غزل) }	۶۵۹	بہ یک گردش یہ دنیا بہ ششصد {
۶۸۱	دل مہیہ تو ہے دیوانہ گوم		روے دیو حجم (غزل) }
۶۸۲	مہیہ از الحمد للہ یاد دیو حجم (غزل)	۶۶۰	چچہ غنیمت دم بدنیالے بنی آدم (غزل)
۶۸۳	دیو یارن جیس مہیہ پیغم آدہ {	۶۶۱	بصد سامانہ اشب یاد دیو حجم (غزل)
	کونے آم (روہ) }	۶۶۲	پوہ ہمارس گوم
۶۸۵	چانہ ویرے سور گوم	۶۶۴	مہیہ یاد سور سنگس گوم
۶۸۶	چھ احسن خلقش اندر یہ آدم (غزل)	۶۶۵	کس و نہ یارہ داد کے در پینہ {
۶۸۷	س دیف "ن"		کوتاہ نار حجم (غزل) }
۶۸۹	مناجات	۶۶۶	اتھو منترہ گرامی لال روم (غزل)
۶۹۰	نعت شریف	۶۶۷	زہجرت پینہ یاد مہیہ وارہ نارہ نور حجم (غزل)
۶۹۱	منقبت چار یار با صفا	۶۶۸	مہیہ اشب نور آں مہرہ خسار دیو حجم (غزل)
۶۹۲	منقبت حضرت سلمان	۶۶۹	ژوہ دن تائے یار کون گوم
۶۹۳	صد نکاز رویہ نصیب {	۶۷۰	بہ ماوے یارہ گیاہ گوم
	دوئس بہ کوینہ نازین (غزل) }	۶۷۱	مہیہ از باد صبا و فی پیام یار بوزم (غزل)

صفحہ	عنوان - مطبع - دور	صفحہ	عنوان - مطبع - دور
۷۱۲	بے لواج جس غریب تہ مسکین (غزل)	۶۹۵	دنیہ و لیسے کو تھ کو موت { پھلے یہ موت میون
۷۱۳	بے زاج جس مارہ یار و چانی دردن (غزل)	۶۹۶	حال یارس و ن
۷۱۴	کو دو چھکھ یارہ روشن	۶۹۷	کا و اتی بار زھا نڈان نا لہ موت جھون
۷۱۵	کیا ہ مانے چھ انسان	۶۹۸	میتہ اندری کڑی نہ پس کیا بہ لولہ ناران (غزل)
۷۱۶	پینہ نیان چھ دشمن	۷۰۰	و چھتہ از نام سارس کا تیاہ زلے { کا تیاہ زبن (غزل)
۷۱۸	سھا و لسن دردالم بستہ بنجس { ون مار زن (غزل)	۷۰۱	ڈیوٹھ میتہ در بلع نشا ط یار نارین (غزل)
۷۱۹	ولیسے گڑھتہ و زکین دلبرس { احوال و قس پایہ میون (غزل)	۷۰۲	چھ فانی دور دنیا سور یا و ن (غزل)
۷۲۱	کینہہ تجربہ	۷۰۳	اگر پنچن چھ زنیہ کینہہ بخاطر { و چھن پن پان (غزل)
۷۲۳	سادہ کیا ہ چھ وادہ کو موت { وارہ و زکین یاد آن (غزل)	۷۰۴	کا جس امی لولہ ناران زاجس { پتو چھ و پزن (غزل)
۷۲۵	خوش خبرتس در قرآن مجر { خالق ایمان اون (غزل)	۷۰۵	کرہ یو بے مالہ پوشن
۷۲۶	مس دیف "د"	۷۰۶	ولیسے گڑھتہ یار دلقرار انتن (غزل)
۷۲۷	مناجات	۷۰۷	زنیہ ماڈیوٹھتہ بکشن سرو قد میون (غزل)
۷۲۹	لغت شریف	۷۰۸	دیوانہ دل گو بلسن
۷۳۱	منقبت چار یار باصفا	۷۰۹	جان وندہ ہے یارہ یکھنا { یارہ یکھنا وندہ ہے جان (غزل)
۷۳۲	منقبت حضرت سلطان	۷۱۰	لتریہ گڑھتہ سرو باز انتن (غزل)
۷۳۴	بہر دوائے یار او	۷۱۱	چھ میتہ غم در سپنہ نور غم میتہ { امی سرو قدن (غزل)
۷۳۵	لو کہ چار ولو		
۷۳۷	وچھو رنگہ رنگہ لونہ نو		

صفحہ	عنوان - مطلع - روج	صفحہ	عنوان - مطلع - روج
۷۳	دلبرادر کوئے تو	۷۳۸	پیر یا ہو یا من ہو
۷۴	چشم یارہ چونے آرزو	۷۴۰	سرو نازہ بیتہ مو
۷۵	کو وہ گوہم بدن ز ایتھ مدو لو (غزل)	۷۴۱	بہر دم لے بنی آدم کرن بس یار اللہ ^(غزل)
۷۶	سلیہ بھول کھو گیل افتابو لو (دروغ)	۷۴۳	پوشہ پھلجیے کوکھ مشغولو
۷۷	بہ کیاہ کرہ یارو	۷۴۴	دل میتہ نیو تھم دلبرو
۷۸	بدن میتہ ز ولھم نازہ مدو لو (غزل)	۷۴۵	نادیدری پیرانا ہو
۷۹	گورہ گورہ کرہ یو زورہ لو (دروغ)	۷۴۶	جوانی سار نوروزی جوانو (غزل)
۸۰	دڑا یس زندہ دلبرو	۷۴۷	شالہ مار باغس پھیرو شنو لو (دروغ)
۸۱	فوجہ نوج یارہ وی تے تر دور و غزل	۷۴۸	کو وہ یارہ کوہ تھم خندہ لو (غزل)
۸۲	سردیف ۸	۷۴۹	مارے لو نہاریے لو
۸۳	مناجات	۷۵۰	نوسہار ہو او
۸۴	نعت شریف	۷۵۱	چشم متا یارہ و چھپتھہ و بر و غزل
۸۵	منقبت چار یار با صفا	۷۵۲	کو وہ کوہ تھس خارہ رستی دلبر {
۸۶	منقبت حضرت سلطان		آوارہ ہو (غزل)
۸۷	ہیو یانو کرہ کیاہ	۷۵۳	موسم روز جوانی زن خیال خواب کو (غزل)
۸۸	بندگی کر چھکھ بندہ	۷۵۴	کرہ گورہ گورہ
۸۹	بہر دم پیرتہ ہو اللہ	۷۵۵	بدن عے ز ولھم نازہ مدو لو (غزل)
۹۰	درہ لو گنت دوہ	۷۵۶	از چچہ تہ میتون سال جگر و غزل
۹۱	کیاہ یارن تو دمن راہ	۷۵۷	وہ لو محلو نو
۹۲	کاوڑہ آتم خوش خبرد باغ {	۷۵۸	توہ لو نورس عذابو لو (غزل)
۹۳	آمت یار چھاہ (غزل)	۷۵۹	نوتہ والو ہو
۹۴	بیولہ ناز یار و ذرہ کوتاہ (غزل)	۷۶۰	بالہ یارہ پھتہ آستہ لو (دروغ)

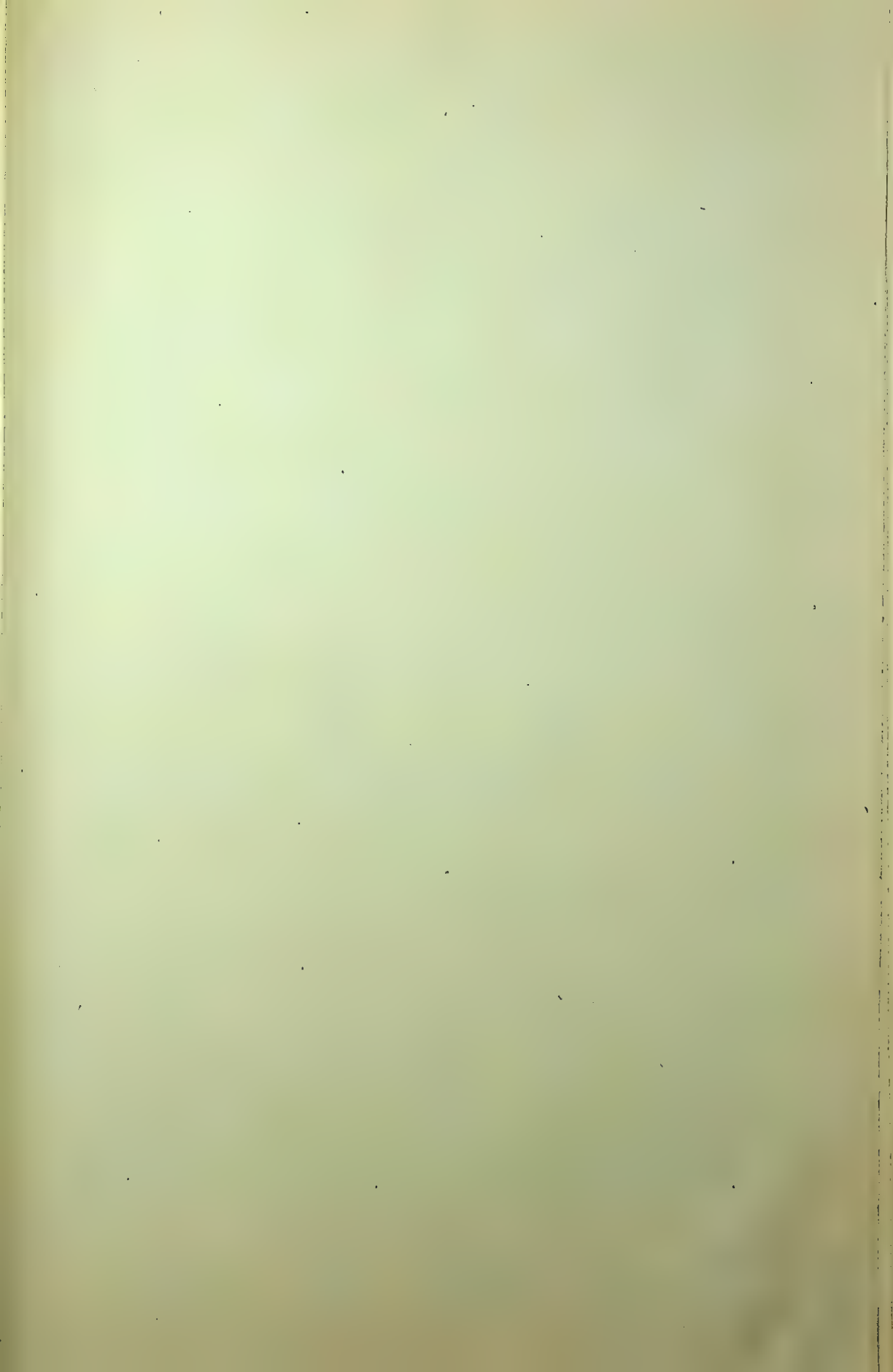
صفحہ	عنوان - مطلع - روج	صفحہ	عنوان - مطلع - روج
۸۱۳	مژر آؤتھس منہ	۷۹۱	ناشفس ماشوقہ پے نش راز کیا ^(غزل)
۸۱۴	ونہ کیاہ چھ ووندہ	۷۹۲	چھس اندر ہوش سان گاہ گاہ ^(غزل)
۸۱۵	گاش چھ نا آنہ	۷۹۳	رسم در دنیا وچھ رام گاہ از ار گاہ ^(غزل)
۸۱۶	بال وا جھس مو لہ	۷۹۵	وچھتہ موے خالں ترہ دروازہ چھا ^(غزل)
۸۱۷	دندہ یو یارہ کلہ	۷۹۶	یکھنا تہ بو ہو ہو کرہ
۸۱۸	مادرہ کرہ کیاہ	۷۹۷	بہ سپنہ لو بچم خنجر تم گارہ پنیہ اندازہ ^(غزل)
۸۱۹	مارہ گزندہ	۷۹۸	وہ لو یارہ مد لوارہ
۸۲۰	ما یارہ امارہ چانے وچھنوں ^(غزل)	۷۹۹	ہنسہ یارہ وستم گارہ وستم نہ نا گاہ ^(غزل)
	بہ چھس کہہ حالہ	۸۰۰	بال نو وونی بلہ یوزاہ
۸۲۱	دماہ اکھ روزا ہستہ	۸۰۲	ما قندہ اکھو ہندہ ^(غزل)
۸۲۲	بہ یارہ و شیرہ لاگے ترہ سنبلہ	۸۰۳	پیلہ پے موے نہ موے خانہ
	تازہ تازہ ^(غزل)	۸۰۴	رود مت بو کوٹ ترہ اندہ
۸۲۳	کرے واو پوشتہ لجنہ	۸۰۵	بہ چھس سایہ افتادہ
۸۲۵	میتہ نیو نم جیس اکی پیالہ	۸۰۶	تاہرہ وڈرہ وچہ بہر سوچھو متی
۸۲۷	وہ لہ نیر و یارہ وچھنہ آسہ ما		وچھم گلارہ ^(غزل)
	در عید گاہ ^(غزل)	۸۰۷	نہ بر درستی مہ کر زیادہ
۸۲۹	میتہ کرہ تم دادہ ہنی در مان طیبیہ ^(غزل)	۸۰۸	تابان وچھم رویے نگارہ ^(غزل)
۸۳۰	مد لوارہ بدن زولتھ میتہ نارہ ^(غزل)		زیبا چوماہ چارہ
۸۳۱	درہ لوگے دوہ	۸۰۹	کوڈو کرہ تھس پرا کندہ
۸۳۲	سد لیف یے	۸۱۰	یوزی یتیم دلبرہ
۸۳۳	مناجات	۸۱۲	گندہ یو پوشتہ مالہ

صفحہ	عنوان - مطلع - دوج	صفحہ	عنوان - مطلع - دوج
۸۶۰	رؤہ	۸۳۵	لغت شریفہ
۸۶۲	زنبیہ یارہ کو بخش یارہ بکس { فتادہ بے چس خوارہ چائے (غزل)	۸۳۷	منقبت چار یار با صفا
۸۶۳	زنبیہ ڈولہ کٹی گریے	۸۳۸	منقبت حضرت سلمان
۸۶۴	میتہ لہو ن تھو و یارن { زلبہ و ن مار لٹوے { (غزل)	۸۴۰	جانانہ سرود ساز لاگے (غزل)
۸۶۵	زراوا کتہ متس کٹی یارے	۸۴۱	بہ دردن زرد کٹس { (غزل)
۸۶۶	کتہ اندے نیلے	۸۴۲	دزلان چھپس یارہ ویسے { (غزل)
۸۶۸	دنتہ کیاہ میون پالے	۸۴۳	مالالہ وقتہ لوحال باوے (غزل)
۸۶۹	یکھنتہ بے یارہ پان مارے (غزل)	۸۴۴	دچھم نشاط در باغ پر ناز نازینے (غزل)
۸۷۱	رؤہ	۸۴۶	بال شوبان چھی
۸۷۳	شنگہ پوش لاگے	۸۴۷	وقتہ لہ سانس نیر ناری منتریے
۸۷۴	ہی	۸۴۸	میتہ دل ہے نیوم خویے
۸۷۵	دارہ بوزم زنبیہ پتہ کل چھی (غزل)	۸۴۹	سورگوم دوہ دار سے
۸۷۶	ہننے ویس کٹی زنبیہ گریے	۸۵۱	کینہ دور کٹی گریے
۸۷۸	یہ ناہی بالہ ناگی رالے	۸۵۳	کچورالہ میتہ گوم ترہ یارہ متے (غزل)
۸۸۰	جھلون خراب گومت بہ کوے لیلی (غزل)	۸۵۴	یارہ لاگے ہی
۸۸۱	کوت گوتے بے پرواے	۸۵۵	وچھ زخم جگر بہ یارہ ہواے (غزل)
۸۸۲	ساقین پیماہ ستی جاوہ ناوس مہے (غزل)	۸۵۷	دتم امی بالہ یارن مد رس {
۸۸۵-۸۸۴	سر و گلزار (غزل)	۸۵۸	پیالہ لٹوے (غزل)
۸۸۵	مرثیہ		کیاہ زبیا یارہ شوبان بہ تابان چھی (غزل)
			یارہ مہا نیو کوہ و تھو تھو تھو تھو لہوون {
			نار سے (غزل)

در بیان احوال و معانی

ای که خبر در این محتاج
 بعد از آنکه پیش جان محتاج
 زه خانی نه مخلوق نیاز
 است و یو فرائد آن محتاج
 برینا جم جبهه نیست کشور
 زه کنوتم ارکان آن محتاج
 برش و قرش شرق و غرب
 یعنی تحت انوار ایمان محتاج
 ندامتین تو گمراهی ملک
 زه نشی در سر ملک محتاج
 هم عطف دانا در حقیر
 ندامتین تو گمراهی ملک محتاج
 زه در قدر حقیر محتاج
 هم عطف دانا در حقیر محتاج
 کرامه روشن آن تار یا گم
 چو در رحم علی ایمان محتاج
 ندامتین تو گمراهی ملک محتاج
 زه کنوتم ارکان آن محتاج
 برش و قرش شرق و غرب
 یعنی تحت انوار ایمان محتاج
 ندامتین تو گمراهی ملک محتاج
 زه نشی در سر ملک محتاج
 هم عطف دانا در حقیر محتاج
 کرامه روشن آن تار یا گم محتاج
 چو در رحم علی ایمان محتاج
 ندامتین تو گمراهی ملک محتاج
 زه در قدر حقیر محتاج
 هم عطف دانا در حقیر محتاج

در بیان احوال و معانی
 ای که خبر در این محتاج
 بعد از آنکه پیش جان محتاج
 زه خانی نه مخلوق نیاز
 است و یو فرائد آن محتاج
 برینا جم جبهه نیست کشور
 زه کنوتم ارکان آن محتاج
 برش و قرش شرق و غرب
 یعنی تحت انوار ایمان محتاج
 ندامتین تو گمراهی ملک
 زه نشی در سر ملک محتاج
 هم عطف دانا در حقیر
 ندامتین تو گمراهی ملک محتاج
 زه در قدر حقیر محتاج
 هم عطف دانا در حقیر محتاج
 کرامه روشن آن تار یا گم
 چو در رحم علی ایمان محتاج
 ندامتین تو گمراهی ملک محتاج
 زه کنوتم ارکان آن محتاج
 برش و قرش شرق و غرب
 یعنی تحت انوار ایمان محتاج
 ندامتین تو گمراهی ملک محتاج
 زه نشی در سر ملک محتاج
 هم عطف دانا در حقیر محتاج
 کرامه روشن آن تار یا گم محتاج
 چو در رحم علی ایمان محتاج
 ندامتین تو گمراهی ملک محتاج
 زه در قدر حقیر محتاج
 هم عطف دانا در حقیر محتاج

ردیف

“ ط ”

مناجات

جز خدا یاری ننگوار پیش انسان چھے غلط
 ایس دیے عرقہ خدا نس نہ کس اندر جہاں
 آس اندر آسہ کا نہ بد وے پیٹ بے دست با
 یس نہ یاری کرہ نس تیدا آسہ عالم کینہ خواہ
 یس نہ اسی از خدا یاری تیس خاری بنے
 کیاہ کرے نس فوج لشکر یس چھے پروردگار
 واحد القہار آتے یس کس قہرک زوال
 نہ رنج و وہ مید تھا و تھرو زورم اے وہاب
 غیر فضل جز شفاعتہ لور ایمان چھے غلط

۱ پادشہہ سند قہر ۲ پیر زمین تریارن ہنر یارز ۳ پائے (اصل)
 ۴ خدا ۵ تہ دشمنی ہنر ۶ رگرہ خار ۷ واپس یوان
 ۸ عام لکن جہن تہ کائہ خاص ہنر سند مد
 ۹ خوش ۱۰ فضل خدا ۱۱ شفاعت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

نعت شریف

ہوش کران نام پاکش کر بہ آداب احتیاط
 ہچھو و کھ ذات پاکش ترہ نہ کر حاصل تمیز
 بردردہ دم بدمش پیچہ بہ کترتھ شوقہ سال
 از اشارہ نوزد کے بین بین بہ یک جنبش زہ ار
 بردر سلطان تادہ روز تھروہ میدوار
 چاکر اس استادہ روزن فخر چھ آغش نشہ
 از زبان و دل بجان و دیہ دلب احتیاط
 سورہ حجر التل اندر و جھتہ ازرب احتیاط
 در فراق رؤے پاکش کر بہ شب احتیاط
 در چھ بین ایمان و نہ کین ہچھو نرکوکب احتیاط
 استقامتہ کر بہ جان و دل مطلب احتیاط
 نوکر س چھ در جہاں معقول منصب احتیاط

اے دہا بے بدوے بکھمہ از یاد شاہ داعی غفہ لام
 وچھ ادب کیستہ شو بہ اسن ہچھو بہ مکتب احتیاط

۱۔ ہند پاک ناو ز نوہ پیچہ ان و زہ ۱۔ احتیاط (اصل)

۲۔ اشارہ و کتد نعلم انک تھیتی صدس لک مہا یتر لون (سورہ حجرات آیہ ۹۶) نہ گو

اسی چھ یقینا زانان زہ تم لکھیم بے ادب کتھو چھ کران تو بہر تھو تو بہر دل تنگ کر جھان ہو

۳۔ منیر غائب فارسی ۴۔ معجزہ شوق القمر ۵۔ استادہ

۶۔ نوکری ہند مرتبہ تھا و نہر خاطرہ عقیلم ہند تقاضہ

۷۔ غلام داغدار۔ پرائہ عہدہ اوس غلامن داغ تھا و نہر یوان یوسہ تہندہ ہمیشہ چاکری کر نہ خاطرہ اکھ
 نشانہ اوس۔

منقبت چار یار با صفا

در صفات چار یار با صفا که احتیاط
 چھ کران خالق تہندے اوصاف چھ اندر قرآن
 حضرت سرکارِ خاصین کو متنِ تألیفِ قدس
 بادشاہ کو حضرت بن کر دین بعضے امور
 بلی کہ از فاروق اکثر یار تہا و کہ در گذر
 حضرت عثمان غنی ثور متن ادس کہ حیا
 شاہ مردان صاحب عادل علی مرتضیٰ
 عقل کو در شاہ لولاکس ہند بیضا پس
 آدم و جن و ملک کوہ و فلک درہ احتیاط
 ہچھناوان چھ خدا تا کہید چھ براحتیاط
 از محمد مصطفیٰ ہچھ کیاہ چھ ہنراہ احتیاط
 پیش روی حضرت صدیق اکبر احتیاط
 کور متوار مصلحتہ باشاہ عمر احتیاط
 زان سبب سببش کران تم اسو اکثر احتیاط
 ایس نشے کون و مکان جانِ جہان احتیاط
 ایس اسن گزہ انجان دل سراسر احتیاط
 ہچھ ادب بدوے بنکہ نوکر تہ کائے و مات
 گوہر کر تعظیم از دستاد تہے براحتیاط

۱۔ ہچھ منقبتس اندر چھ احتیاط آمت ادب کہ نہ کس معنیس نرود تا و نہ۔

۲۔ تعظیم ۳۔ کرس ۴۔ تہی وجہ ۵۔ کائنا تک روح

۶۔ شاہ لولاک چھ اخضر تن صلعم تہ حدیث قدسی موجب لقب آمت بیضا اندر و نہ چھ آمت زہ خدا بن فرمود
 زہ محمد صلعم اگر تہی آسہو نہ مینہ کائنا کی سرتاج انستہ تہ کہ مانہ افلاک یادہ۔

منقبت حضرت سلطان

کام نیرِ فی بے وسیلہ چھ غلط بابر گمان عذر و حیلہ چھ غلط
یاری حق چھ گزارہ در جہان خانہ دان قوم و قبیلہ چھ غلط
داد حق پس نابے از اولیاء غیر ازیں اکھ خام تیلہ چھ غلط
جز خدا یاری منگنی جائز چھ نہ لیک تر صاڈن بے وسیلہ چھ غلط
روشنائی چھ اگر قندیلہ چھ گاش تابن بے وسیلہ چھ غلط
میٹھ تلگی تیٹھ سعی کر از دست خود در میان آن کفیلہ چھ غلط
پان گزہ در پیش سلطان حال و ن دور بے داوا دلیلہ چھ غلط
اے وہاب کر شیخ حمزہ المتاس لس سوا این قال قیلہ چھ غلط

۱۔ عذر و حیلہ یا عذر و حیلہ ۲۔ دہاب اوس او بیار اندھن نہالی نور کو قندیلہ مان
۳۔ یہ منبرم پس جائزہ بدل کوشش کرہ ۴۔ دعویٰ (اصل)

دوبیتی

پیچھ ادب کیٹھ گزہ آسن پیش سلطان اہتیا ط
از سر و دیدہ بدست و پا دل و جان اہتیا ط
حضرت سلطان جناب شیخ حمزہ پیر ما
کر چوکعبہ در طواف کوہ ماران اہتیا ط

۱۔ کوہ ماران طواف کرنگ عقیدہ اوس اسلام یور واپنہ بر واپنہ دیر تھ گنت پرانہ دقنہ اوس آتھ
کوہس مارہ پریت ناوتھا واپنہ آمت۔ پس نا واپنہ چلان چھ۔

غزل

احتیاط از دوستی تا دشمنی که احتیاط^۱
 دوستی تا دشمنی بش زان بهتر احتیاط
 دوستی موئے مہرون شاید بی دشمنی زانہ^۲
 کارگر بچیدہ تا یارس نشے کر احتیاط
 دشمنی سبب مہر کر ز دشمنی شاید زانہ^۳
 دوس سپیدی ادو پچھتاو کھ توے کر احتیاط
 عاب جوئی کائنہ نثر از نیک و بد عاقبت مہر^۴
 ز صوفیہ بهتر زان از ہر نیک و بد کر احتیاط^۵
 بد و نیک کائنہ کتھ بہ زیبا یا زبیر زمین
 بوزوئے کا پڑہ لگر از جانور کر احتیاط
 یہ دھونپرتھ گڑھی پھیرتھ ہی نازانہ تہ باد
 بوزے پیر نو کوز حشتم سر کر احتیاط^۶
 لے و تاب از دست و پایہ خود دہترس از نفس دوز^۷
 گئی سٹھاہ سر زور سرکش کر ز اجدر احتیاط^۸

۱۔ سر با دوس پر ہیز کرنا ۲۔ کائنہ ہندرت یا کچھ گنیزادہ کھو تہ

۳۔ گاروہ کبر مترو تہ لگر زمینہ تہ ۴۔ پینہ کلہ چین اچھن نشے تہ کر پر ہیز ۵۔ نفس تارہ بیتھ بچھن کامین

۶۔ کئے چھیر روزان ۷۔ ہوئے نفس تارہ لکی نبوت زور دہتر نافرمان نبوت اکھا ازور تہ ۸۔ کچھ آسان

ان نشہ پر تہ نشہ احتیاط کرن۔ تہ یہ نفس بواست نام و اتناؤں۔

از قضا کور و کرسین لقا ط^۹
کار لقمان حصار افلاطون^{۱۲}
از قدر بے خبر بین سقراط^{۱۱}
از قضا و قدر سپن افراط^{۱۵}

دوبیتی

کر بر کار و بار خود در روز و شب قات ضبط^۹
یہ بخود دتھا دکر مقرر تھے بہ ہمیتھ ڈاڈ کر^{۱۲}
شام و صبح و کوچ پیش ساعت دودہ لا ضبط^{۱۱}
انتقامتھ از کر امتھ رت ترہ کر اوقات ضبط^{۱۵}

رباعی

ترہ کر عادتھ بین تجیدہ مربوط^۹
خیالی کینہہ مہ ون نادیدہ مربوط^{۱۱}
و چھتھ سودا کھتھ کر دائرہ و اترتھ^{۱۲}
مہ ون نادیدہ تا کہنیدہ مربوط^{۱۵}

۱۱ فیصلہ خدا ۱۲ گول تہ زور ۱۳ پرانہ عہدہ کو ستو حکیمو منزہ اکھناو "کوس" ناوی
اکس زور و تانت یں از ترکی ماتحت چھ بود غالباً ۴۶۰ ق م سنس منز ۱۴ تخمینہ الاہی
۱۵ مشہور یونانی فلسفی (۴۰۰ - ۳۹۹ ق م) افلاطون نے سند دے تاد۔

۱۳ از چھ ونیز یوان زہ یہ چھ او سمٹ فیثاغورثہ سندٹا کر دیس ایکمان و مان اسم (۵۱۱ - ق م)
۴۹۷ ق م) یہ اوس جنوبی اٹلی اندر کر دمان جایہ زامت۔ ۱۴ افلاطون (وفات ۳۴۷ ق م) پرانہ زمانہ کہن
فلسفین ہندو سراج ۱۵ اخدہ بیرن

۱۶ یوت نام نہ دھچک ۱۷ یوت نام نہ دھچک تہ زانک قوت تمام ہر کر کلامہ۔
۱۸ ربط و احسن کمتھ

رباعی

وزان چھم و سہ اندر چنگ بربط
 دف و ستارہ تا سازنگ بربط
 نے و آوازے منظور تا ساز
 چھیم ہم رنگ تا ہم سنگ بربط
 دویتی

چھم والاں آبرو پانس یہ بے بربط
 چھم زالاں آہنی خانس یہ بے بربط
 بہ بے بربطی کران ناحق کلاماہ
 کران خواہ و خجل پانس یہ بے بربط

عقل حاران در حجاب محیط
 چھ احاطہ کرتے بہ آب محیط
 چھ سفید بے بیضہ گرد اگر د
 یتھ جہانس رتھ جہاب محیط

ساری سے کارس اندر نور تھ خبر کر اہتھیاط
 از غور و روی زہیر کی افضل تہ بہتر اہتھیاط
 از تامل و ابرہ دارہ سپنی انجام کار
 پیش دستی کنہہ میر کرد اتی نفع در اہتھیاط

۱۔ بربط اہلک سہ و نرس ۲۔ مشہور و س گرس ۳۔ فضاے بسیط۔ آسمانی و سہ چار۔ محیط چھ
 خدایہ سدا کہ عفت تہ۔ ساری کا یئاس و تھ ذات ۴۔ لوک ادیس اندر چھ یہ اکھ دلیل زہا آسمانی تہی تھ در
 محیط پکان۔ پس در اصل نیلہ آسانک تشبیہ چھ۔ ۵۔ ٹھوکی کھا گئے بند کی پاٹھ ۶۔ پر دو

غزل

بغیر از علم حق دانی قصہ خانی ہمہ افراط
 بجز تو حیدر بتانی سوہ خدائی ہمہ افراط
 مرن زندے چھ زندان کار مرہ بس زندہ تسکین لار
 فنا کر چہ جان تا زودار بتن فانی ہمہ افراط
 بیتے بس زندہ پائے نمود سبب از بود خدایو
 سہ اندر خود خدہ موجود نہ مے دانی ہمہ افراط
 سبب بس نیست از ہستی چھ نیست نیستی
 لبہ از نیستی ہستی چھ خود دانی ہمہ افراط
 دمس سستی بد نیاد دمس کن بار سہ سر خم
 دمس لم لو سچہ دمہ ہے ہم دے کانی ہمہ افراط
 کورے کمر خارتا بلیہ شریفی اعمال چھی بر سر
 کیشتر تم ہے تو کل کر تکبانی ہمہ افراط
 بہ جاکمہ تم کیشتر ہاہ کورہ کی کس جہان کم زور
 دتا ہو کہ نہ دچھہ اگر نیستی پانی ہمہ افراط

رباعی

والضحیٰ رو یو صبح باغ نشاط
 موے وائل شام زن زارغ نشاط
 گل رده خن چانی حقو و موت خار و خار
 ہم چولاله سیننی دارغ نشاط

- ۱۔ حمد و نین
 ۲۔ تہ کیا زہ اناسن چھ فانی سپد نمی پورے کیا زہ لگم پین پان فان کرہ
 ۳۔ وجود خود
 ۴۔ کیا زہ چھینا خبر باقی سورے چھ فضول = مٹی دانی (فارسی)
 ۵۔ پین علم مان
 ۶۔ شہس یاد و لٹش ٹ بنیادی - پلہ تہ
 ۷۔ چانی نفسیچ را چھو
 ۸۔ اگر س نشہ نی آب "قائیس مترجم" بانی "اردو"
 ۹۔ بیتہ ربایہ مترجم لقاؤ داریاہ ہیر پھیر کورمٹ اسہ حقو و اصلہ اندرہ نقل کمر حقہ۔

وچھنہ چوئے خالہ خط

آفتابن امر موئے وچھنہ چوئے خالہ خط
 زونہ دشتہ لوگہ کروئے وچھنہ چوئے خالہ خط
 صاحب رت بابہ زونے چوونکھ ژے ماری فتحہ
 گرتہ گند تری بابہ اوئے وچھنہ چوئے خالہ خط
 ہیرہ ماہون شور چوئے دراکھ برونہ تا اکھ پتھ
 آدمس تو فین پر وئے وچھنہ چوئے خالہ خط
 ملکوت ویر وئے فلکو وچھ برونہ پتھ
 بہتر از ٹھہرا وئے وچھنہ چوئے خالہ خط
 ادب شش شوق چوئے گرد نالین ووت تھ
 ادھ تھ ٹھہرا وئے وچھنہ چوئے خالہ خط
 موسہن تو راہہ منڑے پیری نہ رعت و منقبہ
 عیسہن با ساز و سنڑے وچھنہ چوئے خالہ خط
 دہا بس ارمان تھو و تھ کونہ چو و تھ ماری فتحہ

تشنہ لب در آب نر و تھ

وچھنہ چوئے خالہ خط

رباعی

فلک اسرار چوئے خالہ خط
ملکن دیدار چوئے خالہ خط
مشرق تابان عکس نور پاک
مغرب سکار چوئے خالہ خط

کیا ہر رت یگر ڈیو مٹھ چوئے خالہ خط
قذو کھو تے میوٹھ چوئے خالہ خط
مشرق و مغرب جنوب و ہم شمال
ہیرہ تالوں ز یوٹھ چوئے خالہ خط

۱۔ چون حکم الیٰ تعزیر الیٰ شریعہ ۳۔ نور محمد آگہ ڈرو تہ ذات محمد صلعم سارہ فی پانچمین بیتہ۔

۲۔ سارہ نسخہ اندر نو فیہ، بس بے معنی چھ ۵۔ کائنات منراوس زمینہ خاطرہ یہ لفظ قریبا

نایاب و نادر و نادر ۶۔ کھو ربانچہ نرہ تعلین (اصل)

۷۔ بیتہ "فارقلیط" چھ انحضرت صلعم ہند لقب امت بمیک معنی "احمد" چھ تہ پنیہ وارہ پین گو بیہ

۸۔ پورہ حسن و جمالہ سان تافیہ بکریہ لوومت ۹۔ تریش گیس ختم بیدہ تہند حال و خط و چھین

۱۰۔ دون نسخہ اندر چھ یہ فقرہ مشکوک

۱۱۔ کائنات گیر۔

غزل

دزان سپینہ ز شوق یاد دزان جہم جنگ بابر بط
 تن لٹینور گر سنے تار و ہم سازنگ بابر بط
 سر ہزار در گلزار بیک سو شور و شر از تار
 در گر سو شور از منوا نے و مو سے بنگ بابر بط
 رباب درد آوارن کباب سپینہ کا کارن
 حباب خراج دیوارن بہ خشت و سنگ بابر بط
 کند زلف ماہ رویان سمند عاشقان جو یال
 سیاہ شہارید خویان کھو دن کیت ڈنگ بابر بط
 گلاب و سنبل در بجان کمان و تپرو ہم پیکان
 نبات و قائم و الوان چھ کا تیاہ رنگ بابر بط

۱۔ نے نے تے تہ بنگ۔ میں ہندی دلدادہ گلزار میں تر تیاہی شوراہ چھ پادہ کران

۲۔ کارنہ چھ یوان کباب سپینہ کا ۳۔ گر

۴۔ زھاندہ و ن ۵۔ قائم۔ مول فر

۶۔ یہ چھ اڈہ یون غزل سیتہ و ماہن لیکھت چھ تر و و مت

۷۔ اکھ خاص باجم

دوبیتی

چھٹے عشق نش تمیز صبر و تاب و احتیاط
عاشق ہرگز چھٹے آرام و خواب و احتیاط
عشق حارانی تہ و آرائی پریشانی تہ و غم
عاشق نہ کہنہ تہ تدبیر و حساب و احتیاط

دوبیتی

گرہ ہاڑی کشائندہ گرہ بکشا یا باسط^۱
گرہ اندر گرہ بندہ گرہ بکشا یا باسط^۲
بمشکل ماہ چھپس بستہ برنج و غم جگر خستہ
بقدرت فضلہ کے دستہ گرہ بکشا یا باسط^۳

۱ گند ۲ مڑہ راؤن و دل ۳ مڑہ راؤ

۴ سہل تہ شا د کرن والہ خدا یہ

غزل

ملے تراوے نہ داما نہ میہ جھم باجان خودی شرط
 نئے ناسر زستانہ میہ جھم باجان خودی شرط
 جھم ڈرے ساز و سامانہ میہ جھم نہ تری سو بیہ کاہہ
 یہ نور ماوکھہ تی مانہ میہ جھم باجان خودی شرط
 دتے ذاتن تریہ تھو دتار گزیدہ جھک ترہ شاہنشاہ
 فدا چھیں دل و جانہ میہ جھم باجان خودی شرط
 گوشت دل میوں دیوانہ بہشت ہے بارگوب کوتاہ
 بے جانے مشفا خانہ میہ جھم باجان خودی شرط
 دماو لاگ پروانہ بہ شمع آں رُخ زیبا
 بہشت لاگ مروانہ
 میہ جھم باجان خودی شرط

۱۔ برگزیدہ - ثورث

۲۔ شوہر و نس بھیس۔

بیس کرہس وادش دین بے ربط

کائناتہ و نان آسہ نیک بد بے نام
یا اپائے و تہ دپہ دست نام
نیز تہ وال آسہ پیر کنہ بیمار
لیکھ بد تارہ لئس مہ کر تکرار
آسہ یوے جماعتہ نا اہل
جاہل لئس و قمر و الیز سہل
آسہ نصبار احقاق تہ باز
بوز سورے مہ و ن لئس کنہ باز
آسہ کائناتہ از جنون دیو اینہ
مہ کر س آہ پھیری تن پاہنہ
پادشاہ بد دپہ دہس چھے شب
آسہ لئس کنہ دلال سخن مطلب
لئس کرے کنہ مقابلہ اثبات
لئس آٹنے پینے اینہ شہادت
لے و باب پند غافلان کر یاد
نار و ہستاد کار بے مجر یاد

بیس کرہس وادش دین بے ربط
بیس کرہس وادش دین بے ربط
لئس اگر آسہ و تہ مت آزاد
بیس کرہس وادش دین بے ربط
بیس کرہس وادش دین بے ربط
کرہ بے ہودہ تہ زبان دزار
بیس کرہس وادش دین بے ربط
و نہ بدوے دیلہ بھ ہتاہنہ
بیس کرہس وادش دین بے ربط
کر تہ بقرارہ و تار کھ نب
بیس کرہس وادش دین بے ربط
مہ و لئس پوز اینہ درال اوقات
بیس کرہس وادش دین بے ربط
کر تہ ہٹھائڈن بہر ہنر و ہستاد
بیس کرہس وادش دین بے ربط

۱ درو یا و واپارہ ۲ لکھ ۳ تہ بدو ۴ پیرتہ والی
۵ والیں ۶ آہنہ ۷ ثابت ۸ صلیح روایت "گنہ" از چھ
۹ نان شہیقانے ۱۰ شامت (وہ) شہیقہ (کو شہر) ۱۱ نعت

غزل

لیکھ نانا بہ یادس بالِ خہ شخط
 گزہ چیس مولوم میوئے حالِ خہ شخط
 رُخِ خہ ش رفا رُخِ ش گفتارِ خہ ش خو
 چھ خہ ش کردارِ تاخہ شحالِ خہ شخط
 مینہ او سُم خہ ش دلس چھپاؤ خہ ش رو
 ولیم مانال زایل زالِ خہ شخط
 مینہ کو رُمتِ جیم زلفنِ جیم الف قد
 ز بارِ نعم دو کما چوں دالِ خہ شخط
 چھ ز بیادند شپریں دانہ قد
 بہ تارِ شہ رخ موختج مالِ خہ شخط
 زونین گو شرفِ نیرِ عاشق کے پریشان
 گزس کُمر عاقلنِ خلتا مالِ خہ شخط
 دنا بوسینہ امی یارن بہرِ کینہ
 کورے از تیر ما غریبالِ خہ شخط

سہ دنگ سہ دندہ مالو سہ گو ڈہ کُری سہ پُریں

رباعی

دوستی و دشمنی دشمن و خویشان غلط
 منتِ حق زان برحقِ ہمتِ ایشان غلط
 خار و شر در دستِ قہ در تھنیک بدینے نصیب
 دہر در ویشان چھ لازم قہر بدکیشاں غلط

سہ تہتر سہ غایت

سہ بدت کلمہ

ردیف

ظ

منابع

چھکھ محافظ بندہ بندہ ہیند
 بنیہ تکیہ تھاوہ کمر سندن
 چھم میہ دشمن نفس سرکش
 نفسہ کین مالن اندر سے
 ہیمو شیطان دشمن جان
 از ہوتا حرص و کیہ
 در جهان چھی رنگہ رنگہ
 دوز تہہ در ہر عا یلہ سے
 دم نجات از سختیہ قروض
 از خود حاسدان سے
 تقاوتم سے جان سلامتہ
 دوستن تا دشمن سان
 بیلہ نکھ سے تیلہ گریز ہم
 تمہ وقتہ سے بہ ایمان
 در لحد بیلہ تراوتم سے
 اندماں دم سے بہ رحمہ
 در حساب بلیہ در پیران
 از کرم ہر جایہ سے بہتہ

کہ حفاظتہ یا حفیظ
 کہ حفاظتہ یا حفیظ
 نفسیہ گوارنس خراب
 کہ حفاظتہ یا حفیظ
 چھم بہ ایمان حرص و از
 کہ حفاظتہ یا حفیظ
 آدمیس واری داخہ
 کہ حفاظتہ یا حفیظ
 مرض بلیہ قحط و وہ بار
 کہ حفاظتہ یا حفیظ
 ماوتم راہ صفا
 کہ حفاظتہ یا حفیظ
 پنی رحمہ عطا
 کہ حفاظتہ یا حفیظ
 تھاوتم در بے کسی
 کہ حفاظتہ یا حفیظ
 بلیہ بر پان شرائط
 کہ حفاظتہ یا حفیظ

چشم نه کنه در کف و ما بس
غیر امید نجات
وونی تره از فیض شفاعت
که حفاظت یا حفظ

۱. اے راجھو کرن والہ خدایہ ۲. طمع ۳. بد حالیتہ

۴. جود بمعنی حد

۵. ہدایت پتھر و تھ ۶. میزان اعمال

۷. لام چھ وز نہ موجب مشدد (اصل) ۸. میتہ کثر

۹. انفس مثر

نعت شریف

زہ تھاؤم سید اخوش حال محفوظ بہ لطف خویش در ہر حال محفوظ
 رچم از وارداتِ این زمانہ شب و روز و یہ ماہ و سال محفوظ
 کرم از مرحمۃ یاری پیغمبر سے حقوم از جنگ و ہم جنجال محفوظ
 ز ہر دہخ و بلا مرگِ مفاجات ز ہر غم خانہ مان و مال محفوظ
 نہ قحط و ہم وہ بابتِ تنگ دستی عیال و بال بچہ سال محفوظ
 بد نیا شادمان تھاؤم سبک سار بہ عیش و عزت و اقبال محفوظ
 بہ عقبادم تہ فنیض و حمقہ مہ تھاؤم تہ در ہر حال محفوظ
 ز تار کی وہم از تنگی گور حقوم از فتنہ دجال محفوظ

وہا بس کر شفاعتہ یا محمدؐ

بہ جنتہ روزہ فارغ بال محفوظ

۱۔ نیامے ۲۔ ہنگہ منگہ مر نہ نش ۳۔ گرہ ۴۔ ذریت
 ۵۔ لوتہ بارہ ۶۔ آخر زمانس اندر پس شیطانی نظام دینیس مال ولہ سے چھ فتنہ دجال
 دجال چھا کہ انسان کہہ اکہ نظام۔ اتھ کہتہ چھ و نیو کام پچھو۔ موجودہ ہری تہ سرمایہ دارانہ نظام
 چھ یقیناً دجالہ سندے کار!

منقبت چار یار باصفا

ز در پنج هر غم و آزار محفوظ
 بحق حضرت سردار عالم
 به پاس حضرت صدیق اکبر
 به عدل آل شیه فاروق اعظم
 ز بهر حضرت عثمان تقاوم
 بحق حضرت شاه ولایت
 بنم ییلہ یا الاهی ز دنیا
 رنجیم از تنگی و تار کی گور
 بوقت پریش نیکی بدی
 به میعاد قبر تار و ز محشر
 تلم باخیل مسکینان اسلام
 به میزان پلہ نیکی میہ گو بر او
 صراطش زہ پینہ فضلہ تارم
 به جنتہ ماجہ ماس دوستن سان
 و مات از دعوی و دار ندہ قرص

خدایا تھا دتم در کار محفوظ
 تقوم اندر جہاں مختار محفوظ
 کرم از کار بد کردار محفوظ
 تقوم در دین خہ دہشیار محفوظ
 بہ فرقان روز و شب بیدار محفوظ
 کرم مجرمو بہ استغفار محفوظ
 سیتہ گریزیم ز عصیان بار محفوظ
 تقوم از جلے شیر و تار محفوظ
 کرم از سختی و دشواری محفوظ
 تقوم از کزدم و ہم مار محفوظ
 کرم از شدت بد کار محفوظ
 گو ناہ بخشیم کرم از بار محفوظ
 بہ جنتہ ہم کرم از نار محفوظ
 کرم از رحمت و دیدار محفوظ
 کرم از باقی بازار محفوظ

۱۔ مختار و اول ۲۔ مجرم و ۳۔ قبر ۴۔ تار یک تہ کربھی
 ۵۔ پنج ۶۔ صرف ۷۔ جماعت ۸۔ اعمالن ہیزہ ترکہ ۹۔ پوتر
 ۱۰۔ صراط یہ پٹہ پتہ کائنہ نیکی بدس ترک آہ ۱۱۔ لین دین ۱۲۔ باز رک بقایا

منقبت حضرت سلطان

میة سلطان بخاوه در هر حال محفوظ
 کریم از حق و سالحه در همه حال
 بیس از اولیاء اللہ چہ یاری
 چہ سوئے خار شریف دست اللہ
 مگر از اولیاء زہائد فی ذی سالحه
 بیس دن اولیاءش دیت خداین
 چہ بیس قہر ولی تس قہر اللہ
 بیس مہر ولی تس مہر بان حق
 بیس دین اولیاءن خاک پا چہ بیس
 بیس سہمہ سہ ماران چہ شکارس
 ابلا ہی منکران ہندی خانہ داران
 حقو کہ موی خود لیکن نایر سے منز
 دتا تو کوفدا نہ و اہل دین

بد روز و شب بہ ماہ و سال محفوظ
 حقو ہم از رنج فارغ بال محفوظ
 سہ از حق صاحب اقبال محفوظ
 چہ تس بش بندہ از اعمال محفوظ
 چہ بہتر ہم کرن فکمال محفوظ
 خدا بر اولیاء نحو شحال محفوظ
 سپن از دین ایمان خال محفوظ
 سہ گو آزاد در ہر حال محفوظ
 میة سخاوت خوش بہ فارغبال محفوظ
 گزہاں بے چارہ مسکین شال محفوظ
 زینبائی اچھن ہندی لال محفوظ
 تہندی جان در جہنم زال محفوظ
 زہ روز کہ آدو در ہر حال محفوظ

ربای

بہر دم شیخ حمزہ چٹم محافظ
 زہ رنج و درد و غم اے دل بہر گزہ تنگ
 بہر غم شیخ حمزہ چٹم محافظ
 میہ محکم شیخ حمزہ چٹم محافظ

غزل

کیا مغرور چھکھ بخواب غلیظ
 مست و مخمور از شراب غلیظ
 بیقتہ و چھکھ لور اندرین دنیا
 بہ چھ در کھاتہ حساب غلیظ
 خوب دین بہ و چھ زہ حسن کن
 تہ کنتہ چھنہ غار باب غلیظ
 بگرستش بہ حسن خوابان کتر
 تم طہارہ کہ کرن بہ آب غلیظ
 ہاں اگر کس پیچمن گزہ کھ عاشق
 بگر کورن یہ عجب ز آب غلیظ
 مال دنیا ز عافلان مودہ دار
 طالبان ہونی یا غراب غلیظ
 بویہ خوش از گولاب دازد بجان
 نیرہ مودہ دایہ سے حجاب غلیظ
 اے وہاب تر او شرک ناپاکی
 مشرکن در مسقر عذاب غلیظ

۱ دنیا طبعی چھ وہاب خواب غلیظ، ۲ انسان متر "خاط"، ۳ یہ کیا زہ در و ازس پیچ چھ دیگر دان
 عاشق واپس کران ۴ عجب غانہ انسان ۵ مادہ مٹی ۶ یہ چھ اکس حدیش کن تلج -
 ۷ سجاد ۸ مراد بویہ ۹ جہنم ۱۰ منہ سخ

ژو پرتو آده خلقن واط

ژو کرتو گوډو پښه پاز
 به محنته داره بر کر باز
 ژو پرتو آده خلقن واط
 بهین کیا هچکله کران تو همه
 ژو پرتو آده خلقن واط
 زهر بر کرتو پانس سته
 کیمس اسی نه چندس مار
 ژو پرتو چنده زینته دیار
 چهلیس در دست خود جاداد
 ژو پرتو آده خلقن واط
 ژو کرتو جمع سفرک زاد
 گوډو کله تلته آیینس
 به سردی کهوره اته شینس
 ژو پرتو آده خلقن واط
 به دنیا دار فانی زان
 غنیمته زنده گانی زان
 ژو پرتو آده خلقن واط
 اخس متر کینه ژو ونه کنان
 واپو ورتو پانس وون
 وچخته کیا نیک بد پخته کن
 سکر وونی در سفر کن زون
 ژو پرتو آده خلقن واط

۱. ساز یعنی ساز - اصل نقیص متر "پاز" ساز "چهنه صاف و دتقان البته پاز چه کریس کر نه یوان - به لفظ
 تها و نه چه معنی بدلان - واپس نشته چه انانی وجود لکه کر یوریمه پاز کران گونا پیا کی لیشه نقیص سچر اودن
 ۲. وعظ (اصل) سفر خرچ ۳. به معنی چهنه سپنه چه صفاتی ستر و اتمه تها و ان - آسن
 کوژده امه کر توش بد لکه کس شینس، ۴. فنا گزده و ن کره

خدا حافظ

ز تیج و تاب این دنیا بهر کارم خدا حافظ
 به خشک آب در سر جانگاہ دارم خدا حافظ
 میہ دینم آبِ قطرس جان کورن مے مشکلن آسان
 میہ کوری نم ساسہ بدی ایمان بهر بارم خدا حافظ
 میہ سہو بے دست پاکم بار تھوون مہ خاد در ہر کار
 به سینہ خار سہجہ زردار مدد کارم خدا حافظ
 تو نگم ناسیر زمین زانہ بنے مے ڈیرہ از درگاہ
 میہ خرچم ساس در ہر ماہ بہ آنام خدا حافظ
 به چھیس خلق اندر کمزور میہ سہو عاجز نہ کانبہ در دور
 میہ شبنم سیل چھم چوں نور مگر یارم خدا حافظ
 ریسے ہند بیم شہارن چھناری اجدرس مارن
 سہ چارہ ساز لاچارن بہ لاچارم خدا حافظ
 و لا بویاد کر از نام و چھتہ کیاہ محنت دارم
 یہ تھونڈ تھہ تی سین انجام ہمیدارم خدا حافظ

۱۔ تھہ تھہ تھہٹ ۲۔ میانس پر سہہ کارس ۳۔ میہ تھہ تل تھاون و دل
 ۴۔ پر سہہ میانس میوس ۵۔ سہلاب ۶۔ ریسہ
 (نوٹ)۔ یہ تھہ تھہ چھہ دیوانس اندر خب معمول "غزل" عنوان تھاونہ امت۔

راست لفظ

یڈرہ ڈھانڈ کہ رستگاری کنہر کس راست لفظ
 نیرہ تھر سے پایہ آری یس بدنیا راست لفظ
 چھ نہ تیتھ کا نہہ جرم کرتہ اجنا از قول زور
 فاجتنو الرحمن بوزتہ ناتہ یس چھی راست لفظ
 راستی چھ متبع اسلام و دین اتم عمل
 راست بازن خاص رحمتہ چھ گواہ تھہ راست لفظ
 راستی چھ آفتابہ روز نا پوشیدہ زانہہ
 راست بازن شکرہ ترقی عزتس یس راست لفظ
 کاڈ بس چھ روسیای تاپشیمان بی تو
 روز نا پوشیدہ ہرگز زانہہ تہ اکھ خس راست لفظ
 چھی اپز پنج نسبتہ بے بخ یاد تانا پایدار
 چھنہ تھاوان موقتہ سے سپہ کاڈ بس حسیں راست لفظ
 توبہ از لوبہ بہتان و کذب زورہ پرتاے وہاں
 کاڈ بس چھل پیری شہ دل در سینہ وسوس راست لفظ

۱۔ غزل (اصل) ۲۔ پوز ۳۔ پتھ روز ۴۔ عربی "زور" = آیز

۵۔ قرآن مجید ک حکم کچھ کاہر نہ نہ روز پتھ ۶۔ اگر ۷۔ عملن ہنر ماجر

۸۔ پیری یارب ۹۔ خس اگرچہ فارسی پاٹھ "گاہہ کچھ" دنان اپوز کاشترس روز مرس منز چھ
 ۱۰۔ ومان چھ واریا ہن جابن کاشترس ستر فارسی رلاوتھ "ملہ ملہ"
 ۱۱۔ سٹابل درود و دمت -

غزل

بد نیا محبتش زردار محفوظ
 به عقبا خاص نیکو کار محفوظ
 تو انگریس کرے مکین لوزاری
 به مکینان گزده از نار محفوظ
 سخی ریس اسه تش راضی چه الله
 کر پس از محنت آزار محفوظ
 بخیس مال زال از نار دوزخ
 بتس رش نور گزدم تار محفوظ
 منافق در جهنم خوار و خسته
 ولیدش بایبیدی بار محفوظ
 چھ نمک کنده نار جهنم
 گزده از خار و خس در نار محفوظ
 پیس مال مکین غصب کری کری
 سه زایل ہون از مودر دار محفوظ
 زده داه فضل خدایس اسہ یادہ
 سه از ہر بارم آزار محفوظ

۱۔ حشمتہ دول ۲۔ مکین مستر یا تہتر دسالرش ۳۔ مقابلہ ۴۔ بخیس مقابلہ چھ ریز
 ۵۔ زچہ تہ سرف جادہ بچیت ۶۔ ولید بلید ۷۔ ولید بن عثمانی شکر کن ہند لڑایہ گوہر زہیم
 ۸۔ بار گوناہ موجود ۹۔ دزنجی مکر ۱۰۔ متعل بند ۱۱۔ زندہ

غزل

شمار نام خود کرتے تھے بیوں بیوں پر تہ ہر الفاظ^۱
 تہ حرفوں لہشتہ و دوز سر تہ بہ مانے وات در الفاظ
 بنی اللہ تہ تہ و در خلفا رشیہ در تیداد گے از ما
 ز ابجد داو چھے شش تا کڈن سے داو در الفاظ
 محمد تہ و در تہ سندی یار جمع یم پانز تہ گے بہ شملہ
 بہ ابجد (ہے) چھ اکھ تا چار دویم سے حرف پر الفاظ
 خدا بے مثل بے مانند کئے چھے چگون و چہند
 ز ابجد اکھ چھے الفس گزند تہیم سے پر تہ در الفاظ
 احد از یم پرا حمد جمع زے گے ز صد در صد
 چھے "ب" دہن ناوا ز ابجد چھے تہیم موہ خضر الفاظ
 تہ داہ یم اے در میزان نشیہ تا پانز اکھ تہ کرکیان
 و کتاب از جمع حاصل آن تہ داہ چھے ناو در الفاظ

۱۔ یہ غزل چھ ابجد خانی غزرفن کا دی۔ "ہر الفاظ چھ روز سرس اندر تہتے کنہ عام غلطی بیچہ کنہ سانی
 شایہ "چاز اسرا" یکایہ "چون اسرا" و ز ناوان چھ زودی متری۔ ۲۔ معنی اصل

تہ

۳۔ لفظن ہندہ ابجد حسابہ۔

خدا حافظ

سر و سینہ فدا سازم دل و جانم خدا حافظ
 توئی واقف بہر رازم بہ ایمانم خدا حافظ
 غریب و عاجز و مسکین پریشان حال تا غمگین
 دریں دنیا و ہم در دین مہربانم خدا حافظ
 ز کار و بار من شیطان چہ در شرمندگی حار ان
 بے ز اہد و پے نافرمان مسلمانم خدا حافظ
 بدی نیکی گریختہ ز نیتہ شرع باذن تو آنہ
 تو کھو چو تہ چھیں مانہ بیک جانم خدا حافظ
 بجز حق چہ کاشہ غمخار میہ چہ سے یا نہ و ہم یار
 رچھیم از دوزخ و از نار بہ میرانم خدا حافظ
 و با تو فضل حق چہ پس از عیبان کیا رہ چہ و سوس
 چہ گنج قاض و رحمتہ تس بہ ایمانم خدا حافظ

۱۔ اوت تام چہ صرف یہ "تہ" کو شتر۔ پرمتہ قافیس اندر چہ "م" برائے واحد متکلم
 ۲۔ دہیم روایت "تہ چہ مینیتہ" شرہن بازن ہندیہ کھن چین چہ میہ اگنی جاسنس۔
 اعمال نامس متر مینیتہ درج آمت کر نہ۔ خدا کرن بن بجاؤ۔

۳۔ غمخوار (اصل)

غزل

ادب کر خوف چھے جالس محافظ
ژیہ پنہ پان چھے پالس محافظ

کری یس کار دیوانہ بہ خای
بیاز بنجر دیوانس محافظ

تو کر مودار خوارس کر چھے نیامنه

چھے باز بنز ہون پا خالس محافظ

اگر سہہ ڈیشہن گزہہ ڈورس نش

رہ تم سندن ہم چھے جالس محافظ

ز رانایہ چند ہنچہ گوشہ نشینی

سہ ہزار و زارالس محافظ

مہ کر چوں زارغ گشنہ کوچہ گردی

چو بلبل روز بتالس محافظ

و با بو روز در و مید ہم ہم

پر جاسا خوف ایالس محافظ

۱۔ خوف خدا ۲۔ زنگن بریدی

۳۔ نعت (اصل) ۴۔ سکاٹلس راتو مو غلس نشہ۔ یہ مصرعہ چھ ہزار بیٹان۔

۵۔ گشتہ کا دہ سندی یا قوم بن ہما ہزری۔

۶۔ وہ مید مفقوت

غزل

یس سچن پروردہ از نانِ غلیظ
 ۱ تن غلیظس همچو نحر جانِ غلیظ
 اهلش دیبا محنت لاگہ ناکہ
 ۲ آسہ بد زیبا تہ سامانِ غلیظ
 اہل تقوا تراوہ خرقہ از نہان
 ۳ یس غلیظس با خرقہ دامانِ غلیظ
 یوت زیادہ چہلہ بن ناپاک
 ۴ تہات مکروہ گزہ پاخانِ غلیظ
 خہ شک ہوسن اہتہ لاگتہ
 ۵ تہات چہلہ بن تیوت گو عانِ غلیظ
 مردمان این زمانہ زیادہ تر
 ۶ تہات فرمانِ شیطانِ غلیظ
 بیتہ پینزی دالس چہ بوزینہ پتہ
 ۷ جہی تہتہ پانٹن یہ فرمانِ غلیظ
 لے وہاب از صحبتِ دونانِ بترش
 ۸ دور ثل از کوچہ روکانِ غلیظ

سلا پر ہنگار۔ جمع آسہ دانت و زنادہ

تہات گزہ مکینہ

۵ پینز

غَاظ

خشم موکر از جوئی کما رشیطان فی چھ غَاظ
 خشم چھ لہ قصان جانی عار نادانی چھ غَاظ
 یو دس شرور پروندہ ہر خشم تس لذت نہ قند
 در سوئی چھنیہ حاصل خانہ واری چھ غَاظ
 و چھ بہ تفسیر حسینی کا ظہین الغیظ پر
 تارہ پس نہ کہ ادھ از حق تس مہربانی چھ غَاظ
 خشم کے وقتہ چھنہ پر مہر انسانس ز کفر
 گزشتہ کا فہ آدمی از فعل حیوانی چھ غَاظ
 خشم یقین کا تہن کا مہربانی از طلاق
 کا تہن کا مہربانی خانہ واری چھ غَاظ
 حرص و خشم و از جہی بنیاد ہر جرم گم نام
 پر تھ فساد آدمی زادس حد بانی چھ غَاظ
 لے آئے وہ اکھ ساس نہ چھنہ تو بنیہ نوشتہ ۹۰۶
 حاکم ان امورس تانہ تھان ایثانی چھ غَاظ

ما غضب و غیظ اس سے شرارت سے انکا ظہین الغیظ و العافین عن الناس آیت از
 کن اشارہ یعنی تم لکھ ہم نہ کہ تہن تو کن عفو کن ... ہم چھ عمن میں خدا چھ تھان
 سے بے آدہ زانہ

ترجمہ و تفسیر بر سبب از ۱۰۴۰ + ۱۰۶۶ + ۱۰۶۶ چھ اہم تہن
 سے لکھ و غیظ ۴۲ و آدمی

کیا ہلحاظ

بید گزہ کا نہ غرق در دریا و آبس کیا ہلحاظ
 یا بگر می کا نہ بہ صحر آفتاب کیا ہلحاظ
 بر سوال مدعی خاموش روزن چھا روا
 یہ سوال آسہ مطلب تھ جو ابس کیا ہلحاظ
 پوز چھ زور اور پہلوان تا اپڑ چھ پیری شہ دل
 بر سر سبکین تا مجرم ابس کیا ہلحاظ
 نشہ افیون بنگ و جیس ہر نشہ حرام
 آسہ حُرمت علیکم گے شرابس کیا ہلحاظ
 بے خبر از نشہ ایس گو بے خبر از جان و دل
 زین سبب از خشم کبر وئی نہ ابس کیا ہلحاظ
 لالچ اندر دورد دنیا بیون تہ دین رسم قدیم
 آسہ یس ستن تفاو تھ حسابس کیا ہلحاظ
 طاب دنیا سجاستہ زھانڈون چھ ہوان زن
 گندہ بوموہ ردارہ ہے نشہ ذبابس کیا ہلحاظ
 دین خہ داین خہ دہر کا نشہ بہتر تا عزیز
 دشمن دین آسہ یس تحرشد و ابس کیا ہلحاظ

۱۔ آسہ شراب میر موجب نشہ شراب حرام ہے۔ ۲۔ یہ مرکب چھہ اہلس تہ نفس اندر
 پر ہر یوان۔ ۳۔ شاید چھہ داین "کبر" لفظ صفت یعنی بھومت بکری داین۔ ۴۔ کچھ غذا بس
 ۵۔ "ذباب" آسہ نہ گو چھ "ذباب" آسہ نہ گو گنز۔ یہ لفظ چھ نہ ناوہ ہو اومت

خدا حافظ

از بلائی زمان خدا حافظ
 از شر بد گمان خدا حافظ
 هستم از مکر مکران در خوف
 اے ز مکر زمان خدا حافظ
 ترسم از دشمنان غلص روی
 از شر دشمنان خدا حافظ
 از سود و حد پناه بخدا
 از چین و چنان خدا حافظ
 از نفاق منافقان ترسم
 هستم از این و آن خدا حافظ
 اے و مایب از زبان خود می ترس
 الا مان الا مان خدا حافظ

۱ کھوڑان چیس

۲ داد کار

غلیظ

عتاب چینی سے کران ڈیوٹھم چھ لیس پانہ غلیظ
 در غلاظہ غرق گوشت پانہ دیوانہ غلیظ
 چھ زعیب خویش نادان مست غافل از غرور
 عالمس مشہور آسان نمونہ سندے خانہ غلیظ
 پرتھ غلیظس و چھ ترہ آسان نشہ کیا چھی در جہان
 اتھ شراب طاهر سس مونے خانہ پیمانہ غلیظ
 نشہ ہوت و سوس پووال افتادہ در بازار و کوے
 و چھ مینہ ناپاکی کھووان از کوچہ پانہ غلیظ
 جھی یکمان ہول ہول ز پاکان و تہ بیقنہ لگہ لاگ
 بتم ز خاتمان و جان و پان دسامانہ غلیظ
 و چھ بہ نخوتہ تو و موت اینزارہ پیوشت زیر پایے
 ہیرہ لہان پرت از نجاستہ گیر و دابانہ غلیظ
 ماز خورہ دہ کھووان ہونین ہونان تم از دمان
 آں سگ سردار خواران شان شامانہ غلیظ
 از در کوئے غلیظان روز دوری لے و تاب
 تہ تہ چھکھ از شہمت عصیان پانہ غلیظ

۱۔ موگر۔ شراب چنہ دول ۲۔ پنہ اطرہ نشہ ۳۔ طاہری نشن

۴۔ واپ چھ اموب کاشرس تہ فارسی یا عربی لغظس واد عاطفہ ستر رلاوان۔ ۵۔ پانہ موشت ۶۔ موگر کھنہ والین بند ہون۔

الفاظ

مہ و ن بے ہودہ بے بنیاد الفاظ دُژن وقتہ کران بھی زیاد الفاظ
 کتھے اندر اگر کہنہ چھے ژنیہ مطلب ژہ وارہ تھا و پاس یاد الفاظ
 ننتے کہنہ آسہ از پند و نصیحت مثالبہ آن تھہ وہ ستاد الفاظ
 بیہ مسئلہ حدیث علم و ہنی چھہ جائزہ آسہ باوہ ستاد الفاظ
 اگر از شاہ عادل عدل و انصاف ژہ گنژا و گھڑ عدل داد الفاظ
 بہ وصف انبیاء اولیاء ہم بہ ذکر خیر زبید یاد الفاظ
 تنہ زبہ ذکر بہتر فکر اندر کرن غمگین دین دلشاد الفاظ
 میہ کیاہ باخسرو پر ویز و شیرین چھہ کیاہ شیر و شیر تافرور الفاظ
 و کاس و یود الف جے میم تا دال
 الف سے دال یسے یاد الفاظ

۱۔ نیابہ وزہ ۲۔ تم لفظ ہم وہ ستاد و نہی آسن
 ۳۔ شرعی مسئلہ ۴۔ ذکر گوجان ۵۔ شہ بان چھہ
 ۶۔ خرو و پر ویز شہنشاہ ایران (۵۹۰ء — ۶۲۸ء)
 ۷۔ خرو پر ویز نری کرستان آشنی تہندس رومانی پہلے چھہ حضرت نظامی (۵۰۷ء — ۵۹۷ء)
 ۸۔ گنجوی "شیرین خرو" شاہکار لکھچہ شریک اشہار دوتہ کا بشرہ شامیری تہ دوتہ
 ۹۔ شیرینہ ہندس اصلی عاشق فراموش تہ شیرین کیاہ چھہ

پانہ وانی لفظ یادہ

۱۰۔ معاہدہ ۱۱۔ احمد تہ احد

ردیف

“ع”

مناجات

یا اللہ تعالیٰ ہم غافل جمع
 کہ ہمیں از حرص و پیاد شک و طمع
 اے کون تھا تو تم سے گونش و ہوش
 کہ ہمیں روشن حدیقین بند شمع
 ہم کرمقہ یارب بہ رحمت کامیاب
 مہیہ تہ انتم تہو نے سیتن جمع
 کیا ہ عجائب رحمتہ نشہ اے رحیم
 یٰ دہم دھچکس اقدس نورک شمع
 پھس فقط پور حمتس و دمید وار
 چھم بہ خاطر بیہ دیدارک طمع

۱۔ دل ڈنجه

۲۔ از رون

۳۔ کن تہ حواس

۴۔ پنے ہن کمتن، انحضرت ہندین فرہن ہند

۵۔ سنت گارن چہ قرآن کریم مشر اصحاب الیہین

نامہ اعمال تہ دھچکس اقدس کیجند ہند

نعت شریف

یا نبی جہم چاہ نہ دیدار ک طمع
 یہو ما بو در مدینہ جہم نہ والد
 تہی مہ از باطن کرم کنیز صاحب
 داتہ ما بدوے مدینش پھیرہ ما
 نالہ دیوان تر اوہ مارڈیدہ تل
 وچہ ماروے مبارک دوبرو
 قد و قامت وچہ ما بو یا رسول
 چھس بہ بیقہ تیقہ چون عاصی امتی
 بود بان چھس امتی چھس یا نبی
 بد تہ تے فور ما ویکھ بے شک چھ متون

بہیہ جہم ے چاہ نہ دیدار ک طمع
 جہم مہ دامن گیر سماند ک طمع
 ہم مدینش جہم تمی شہر ک طمع
 کا سہا بو تہ بازدار ک طمع
 مہ چہ چاہے لالہ رو خاند ک طمع
 جہم سپاہ ے تہ انہار ک طمع
 جہم دس ے پاک رفتار ک طمع
 جہم مہ چاہے خاصہ گفتار ک طمع
 جہم تہیہ نشہ اکہ یقار ک طمع
 ادہ او سم نہ کنی کار ک طمع

ڈاڈ کر باستقامت اے وہاب
 دلو فوسیری بڈہ سرکار ک طمع

۱۔ مناجاتہ کس پتر میں شارس ستر مرلو طخیال

۲۔ ”پاک رفتار“ جہ بیکل نو ترکیب

۳۔ نافرمان گنہ گار

۴۔ اعلیٰ اندر چھ یہ لغت ردیف ”ط“ ایس تل آمت۔ میڈ نوٹ پانہ دمان پکھتہ لغت چھ۔

منقبت چار یارِ باصفا

ہمچو گلدستہ سربیک شاخ تابان چار شمع
 وچھ فروزان کیاہ عجب دریک خیابان چار شمع
 اذ میں رُج گہر روشن گو و زہین و آسمان
 نہایت لوح و قلم کوہ و بیابان چار شمع
 بہ ہیران ظلمت و تاریکی شب داج کفر
 داد حق و چھ فتح باب کا میابان چار شمع
 مشرق و مغرب منور گو جنوب و ہم شمال
 نہج مشکوئیں اندر ہر جا یہ تابان چار شمع
 حضرت صدیق عمرؓ حضرت عثمانؓ علیؓ
 با محمد مصطفیٰؐ و چھ کیاہ چھ شوبان چار شمع
 از ابو بکرؓ و عمرؓ عثمانؓ علیؓ چھم بند و وہب
 لا و نم نے امہس و تھیم چھ تابان چار شمع
 لے و لوب این چار گنج نور فیض کبریا
 اسہ رحمت دشمن کرنا مار و ثقبان چار شمع

۱۔ لوح محفوظ علیہ السلام ۲۔ یمن سے لوح محفوظ لکھنے چھ امت -

۳۔ دیخور - انتہائی تاریک رات ۴۔ دو تھہ دروازو

۵۔ بہتر آواز ہندی تہہ نہ وے طرف ۶۔ اہنس امہس (اصل)

۷۔ صرف تہہ اندر دہ

منقبت حضرت سلطان

آس لاریان کوہ ماران با طمع
 تھڑس پیٹھ تابرؤن نو رک شمع
 جھُس بُ آوارہ پریشان دادی لہ
 از گناہ معصیت چھم بوڈ غما
 تی کوڈم بیتھ اوس از داوڑ منع
 کوڈ نہ ہے بے جرم عصیان اکھ دما
 باز تسی پیٹھ راوڑم سے لو کہ چار
 پیوس در حرص و ہوا کین و طمع
 بے بہا لالین بچامی کوڈ مینہ ڈاس
 وقت پیری پیوس وڈی بوڈ تاو نا
 چھم سپٹھاہ افسوس کتھ کرتا ماجہ زاس
 وڈی مڑتھ ماجے دوبارہ نہ پوہ ما
 چھم فقط وڈی از خدا فضیلت و وہمید
 عفو کے وادہ مینہ چھم نہ کاہنہ غماہ
 آیت لَا تَقْتُلُوا اے یاد آو
 مژدہ یغیظ ذنوبی چھے بسا
 بیہیہ مے کرہ نم و سالٹھ اولیاء
 اولیاہن نش عجائب کنہہ چھے ما
 شیخ حمزہ کرہ مے خاطر جمع
 شیخ حمزہ کرہ مے خاطر جمع
 آس بر سر سٹھہ بُ بارہ نیک و بد
 شیخ حمزہ کرہ مے خاطر جمع
 کھو تھ مینہ بر سر بارہ از بارہ گوناہ
 شیخ حمزہ کرہ مے خاطر جمع
 غیر بد زانی کوڈم نہ کاہنہ تہ کار
 شیخ حمزہ کرہ مے خاطر جمع
 دراس نافہ ران نادان ناسیہ تر اس
 شیخ حمزہ کرہ مے خاطر جمع
 کو نہ زلوئے لو تہ بارے بومہ یاس
 شیخ حمزہ کرہ مے خاطر جمع
 کر تھ از جمہت سیاس مے سفید
 شیخ حمزہ کرہ مے خاطر جمع
 خوش خبر من رحمۃ اللہ زیاد آو
 شیخ حمزہ کرہ مے خاطر جمع
 کوڈ پو خاک سیاہ چول کیمیا
 شیخ حمزہ کرہ مے خاطر جمع

شاہ جیلان بیہ شاہ نقشبند
 شاہ کرمان شاہ ضلع تابان شمع
 فاضل جاری چیم ز شاہ نور دین
 میہ بہ در دل چیم بختی نور ک طمع
 سہروردی بسک بوجھس غلام
 از ولی ہم تا علی آمتی جمع
 سہروردی کوچہ کے سگ داغدار
 چیم علی ثانی دوائے درد مند
 شیخ حمزہ کرہ ع خاطر جمع
 کوہ منور بختی ہمہ رویہ زمین
 شیخ حمزہ کرہ ع خاطر جمع
 سارے از من متن صد لک سلام
 شیخ حمزہ کرہ ع خاطر جمع
 چھس وہاب از جرم عصیان دلفگار
 بس میہ چیم وہ میدان رحمت طمع
 شیخ حمزہ کرہ ع خاطر جمع

-
- ۱۔ داتہ خدا
 ۲۔ بازو گری منتر
 ۳۔ ناکارہ بہ یکجہ زبان
 ۴۔ بے طور
 ۵۔ لَا تَقْنُطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ - خدایہ سترہ رحمتہ نش یقینہ ناوہ میدہ و زود -
 ۶۔ خدا کرہ گناہین عفو ماہواے مشرکین -
 ۷۔ حضرت خواجہ بہاؤ الدین وصال ۷۹۱ ہجری
 ۸۔ شیخ احمد کرمانی وصال
 ۹۔ اکھ کردہ -

رباعی

اکھ نظر از شیخ حمزہ چیم طبع
سے نظر سے کریم نما طر جمع
گنہ نذر ہمیں بنیہ درد رخ و غم
شیخ حمزہ پادشاہ نورک شمع

رباعی

منبع فیض مسجد جامع
رحمت لطف نور حق لا شمع
میر و اعظم بہ سنبہ ماہتاب
کو کبالتش بدایہ سماع

۱۔ سر بیکہ جامع مسجد چھ سلطان سکندر ان شاہ اندر بناؤ مثر -

۲۔ پر کھ لال ۳۔ مولو ہی کھیلی صاب مرحوم میر واعظ کشمیر

۴۔ برج سنبس مشرق زون جادے گاش دوان -

۵۔ امہ زونہ ہندی تانہ کہ چھ وعظ بوزن داری۔ ہم میر و اعظ اندی اندی دایہ

کرتہ چھ -

غزل

وُجھتہ کا تباہ گئے از بس دُنیا پشیمان از طمع
 مکا ہو کوڑ خاں تار سوا پین پان از طمع
 مول کو برس بوے بایں از طمع چھی کپنہ
 عاقل و دانا سپنی جاہل تہ نادان از طمع
 آے کم کم یاد شاہ سرزد و در دنیاے دُون
 کٹری تہو در ملک گیری خلق و آران از طمع
 ملک تر او سٹھ اٹھ لاوان در اے تم افسوس کھٹھ
 در جگر رُو د کھ نہ مال ملک ارمان از طمع
 گو وہ مال ملک مالک بیہ کانتہ ہا چند روز
 نٹھ تہ نیو حسرت نہ مال و ملک در جان از طمع
 جا پور داہ و جھٹھ از آسمان و وٹھ بہ نہ مین
 کوڑ گہ فتار بلا در دام مٹھ پان از طمع
 چین تے نیپال نہ بیٹھ کوڑ نہ عزم باختر
 بستہ اندر جہم خرد گو خان خاقان از طمع
 چھ طمع نہ ہی حرف تریشوے و جھٹھ خالی و باب
 نیشک خالی در او طامع اٹھ لاوان از طمع

۱۔ خوار (اصل) ۲۔ کمینہ یا وٹھ ۳۔ اکس شاہ چین کن تلجیش پتو خرمس
 اندر گند نہ آد۔

۴۶۳
غزل

کرم مے بے بہا بیم لال ضائع بہ لہو و لعب ماہِ سال ضائع
تو ایچہ کامہ تڑا و ہم آسہ میر مفت کوڑم بہر گناہاں مال ضائع
بہ یکدم صحبت نیکان کوڑم نہ کوڑم دہہ فاجران دنیاں ضائع
بہ دنیا ذلت و زندان و خواری کٹر کم صاحب اقبال ضائع
ہزاران غنچہ لب سُر و سُہی قد عروسان خستہ بر خلتاں ضائع
پری رویان سمن بویان صنوبر سچیں کاتیاہ بیک اسہال ضائع
سہر فرعون ہم شداد و مرود بہ خاک تیرہ شد پامال ضائع

وہاب از طمع اندر دور دُنیا
بہ مال و زیور و جنمال ضائع

۱۔ یمن نہ موئے ہیکہ ہے کاٹھہ کُرتھہ ۔

۲۔ بد کردارن پتہ پتہ

۳۔ گوڑو کُری ہستہ

۴۔ لہہ بُزری

۵۔ بلی نیاین منتر ۔

غزل

بہا دس در او سے غازی کو دُن ملکِ نفس تا بے
 بہ جانبا نہی کو دُن را صنی نفس اندر نفس تا بے
 سرِ فخرِ بانی سلطانی سپین بیلہ جان و دل فانی
 ادو فوج سلیمانی سپین نفس آصف نفس تا بے
 کتابِ فقہ صرف و نحو سپین یس مہمہ حاسب محو
 بنما طریقتیہ روزی سہو چہ ساری مصحف تا بے
 نہ آب سپین تل فوارہ اگر ہے ضرب اندر نہ چاہ
 سپین رقص زل زلش تار بجان و دل دفس تا بے
 بہ صنعت عالم و اسباب کچیم دل شہ و چہ بے خا
 بہ کعبہ قبلہ تہ محراب صف اندر صف صف تا بے
 چھٹیہ و تھہ بار پک نو زک تر بیٹے تار پک شب باختر
 رہ گرتھ بے وایہ بے رہبر تے یکھ واقف نفس تا بے
 و تالو و چھہ ہر نادانی بہ کار و بار شیطانی
 کسرتھ حاصل شیمانی شہ روزک نفس تا بے

۲۔ مٹھیچھ

۱۔ پلنہ روک ملک - پلن موجود

۳۔ آصف بن برخیا - حضرت سلیمان ہندو زیر - ۴۔ کہ کتاب بیتہ اندر سمائی صحیفہ جمع کرنے
 آئے - قرآن کریم - ۵۔ ذکر چار ضرب - ۶۔ انھن تارن ہندی یا مٹھو - ۷۔ مٹی اندر اکھ تال چھ
 ۸۔ ہوش لاو نہ وراے - ۹۔ دو کوکھ

۷۶۵

غزل

ز احکام اہل از تمام مبیہ و آئیم بار ما اطلاع
مبیہ بوزیم واریاہ پاغام نہ مرگ بار ما اطلاع
یہ دنیا و چھ مبیہ زن مالادہ مارن اوس دل سالا
پگاہ اتھ جاپہ و او یلا ازاں باز اہل اطلاع
و چھمے راتھ کیا سباز پگاہ اتھ پوشہ باغس خار
زوان فر یاد جانا وار چھ از منقارہ اطلاع
یوے دیچھام عالم آب سپن از مونیہ زن نیاب
نہ زودے فصل نے سہلاب نہ از اسرارہ اطلاع
ز خوشنشان واریاہ از تمام پٹری تہ بای باند و مام
ہمہ بوگا تہن ہند نام لوئم از نہ اہل اطلاع
کہ زہی و چھ مبیہ دنیا دہ سر راہ مودی در بازہ
متن تھوگہ و آرتونی دیاد بہر بازہ اہل اطلاع
و چھمے پانڈول ہند کار چھ اشتر جاپہ نے دیوار
معلق نقاد دی مٹی کوہ سار رنگ خار اہل اطلاع
زہ شامان چغت تا مہر سہٹاہ جاپن چھ در کشمیر
نشاطس و چھتہ کیاہ تا شیر ز آب شادہ اطلاع

و با بود و چینه در کو بهار چیده کیه رت کا ملن بند کار
معین باطنک اسرار به کوه و غار با اطلاع

۲. دوان و دوان

۳. کثیره پیچیده تر و دهر پانده و با جود کوه رت - یو منزه پیتیم راجه بند سین
نادر اوس نگر سنده عهد حکومت ۲۷۳۵ قبل مسیح پیچیده ۶۹۷ قبل مسیح تام رود -
عمیق راز دانی اس سنده مت نگار ایس الی بنی راجه سیتی و سیده گیر از چیده اخذ جابه
دور سر - پیچیده کانه عبارت موجود - اما پوز کله ادیس اندر چیده وادیسین و جابه جابین
تو بالن بندین متن معائن پانده و کار و ندر یوان یمن ز ندر انسان استخوانی شکل
در دهر چیده -

۴. اکبر یادشهن کور سنده عیسویس منتر کثیره قفسه - یس ۷۵۲ تام رود - اتمو
عهدس اندر چیده نشاط - شلار پیتره بانج به تأمیر بنا و نه اتمو -

۵. دوات چیده یسین متن زیار شدن تیر گو همین غارن بنداشاره و کران یسین جابین پیچیده
اولیا هو قرار چیده کور مت -

مہ کر اوقات ضائع

مہ کر اوقات ضائع	غنیبتہ زان یم سائتہ
مہ کر اوقات ضائع	گڑھی کرتام شہ مات
بہنی نلا چیز سے چیز	اگر سیکھ کائنہ سچو پڑ
مہ کر اوقات ضائع	کتنے مضحکہ نسیے وات
الامس سہنی زان	بہ لا پدوے بکھ فان
مہ کر اوقات ضائع	بہ الا اللہ دہ اثبات
سہ ماوی ٹنگو تلو دتہ	ترو کر زائس ستر کر کتہ
مہ کر اوقات ضائع	بہنی و تہ بکھ ترو دہ رتہ
بہنی آدھ کندی ہرے پوش	چمن شیرن ترو باہوش
مہ کر اوقات ضائع	چھبہ میون بیون بیونی ذاتہ
مدر انار مشہور	خضر بادام انگور
مہ کر اوقات ضائع	چھ برہمت عطایات
تہ تس زن ماجہ ہند شہر	پہ پھوون یس بہ تقدیر
مہ کر اوقات ضائع	چھ بہ موقعہ ملاقاتہ
دلا بو وچھتہ صنعت	زخا بق خلق و خلقت
مہ کر اوقات ضائع	بہ درادن و سماوات

سازندگی ہنرہ گرہ سہ شہ مہ کر لی تہ مرکہ سہ مشورہ - داے
 سہ کلمہ توحید سر نہ ستر سہ جان (اصل) سہ زحمت و تہ -

غزل

آو بر بالین می امشب سہ یارِ خوش طبع
 ترو و دم در سینہ خندان تیز نازِ خوش طبع
 و چہ مینہ از دشتِ روی پاک تا دالیل موے
 متفق شام و صبا بیل و نہارِ خوش طبع
 دستِ سُبُل بہ برجِ سُبُل چوں دایرہ
 مالکہ ہر ماہ یا بہ گنجِ حسن ماہِ خوش طبع
 سوئے آلِ محرابِ کعبہ سجدہ سے واجب ہیں
 مصحفِ پاکِ کہاں برویے نگاہِ خوش طبع
 نہ گس شہلا دو چشمِ مست از جود و گرمی
 عالمِ خمور و شیداد رخسارِ خوش طبع
 از سرِ پیکانِ تیرِ غمزہ بترکانِ دراز
 سینہ خستہ دلان کردہ شکارِ خوش طبع
 لوبِ مینہ از شکرِ لبانش مرزہ آبِ حیات
 مرزہ عمر ابد قول و قرارِ خوش طبع
 بستہ اندر چاہِ غیب ماہِ کفانِ جستہ حال
 شاہِ ملکِ مصر گوئے تاجدارِ خوش طبع
 سارِ معشوق عاشقِ عاشقِ حناکِ فراق
 از دلبِ حاجتی بشنویہ شعرِ خوش طبع

غزل

در جهان قائم سپن از کبریا دارِ شرع
 گائنه تئنه جز محمد مصطفیٰ بارِ شرع
 ژور خلغام سینه چہ لہہ دُچھتہ نہ بیا ژور محکم
 کوڈ ستونو ژور دے محکم یہ دیوارِ شرع
 ژور مذہب دارِ دون اطرافنہ ہندو ہنما
 کوڈ متوروشن بہرہ جالوزہ الوارِ شرع
 ژور خلغار ژور مذہب چار گنج چار جوے
 چار ملکوت مقرب چار دیوارِ شرع
 میم جیم و لام نون جیہی عارفن ژورے مقام
 چار منبرل ساکن ہندی چار سردارِ شرع
 شین عکۃ میم جیہی مقام عارفان
 کل تہ کل بینیہ میوہ تہ لذتہ بہ کلزارِ شرع
 جیہی و ما بس در جہاں سرمایہ خالص ژورہ چیز
 دیدہ و دل جان و سرقہ زبان بہ دربارِ شرع

۱ شریعت گروہ ۲ امام اعظم ۳ امام مالک ۴ امام شافعی ۵ امام احمد حنبلہ

۶ جبریل - میکائیل - اسرافیل - عزرائیل -

۷ م - ملکوت ، ج - جبروت ، ل - لاہوت ، ن - ناسوت

۸ ش - شریعت - ظ - طلعت - م معرفت ، ح - حقیقت

ہایانہ گیاه اولو نفع

از کمار دایرے و فا
 از عننت و جود و جفا
 کوتاہ کور تھ اور دہ برد
 اخیر دنیہ چھ گف
 میو صبحی پوشہ تھرے
 بیل پریشان بر جفا
 بد صاف آبک چھے ہوس
 وچھ نہرہ کیتھ آب صفا
 تل وارہ آئین زہ کھے
 چھے رنگے اندر شفا
 وچھ رنگے اندر زہ رنگ
 اندر رنگ بے رنگی صفا
 حاران بشر از رنگ آب
 گونایہ غم کاتے رفع
 دانانہ عاقل ہوشمند
 کے خاک پتھ اندر قفا
 و ماہ در ہر نیک و بد
 کولو کور تھ وادہ وفا

ہایانہ گیاه اولو نفع
 ہایانہ گیاه اولو نفع
 کوتاہ وچھ تھ از گرم و سرد
 ہایانہ گیاه اولو نفع
 شامس وچھ تھ از گرم و سرد
 ہایانہ گیاه اولو نفع
 تل ویر ناگس خار و خس
 ہایانہ گیاه اولو نفع
 وچھ ادہ کس کیتھ آہے
 ہایانہ گیاه اولو نفع
 پرتھ رنگے سے وچھ بارنگ
 ہایانہ گیاه اولو نفع
 نادان کا ہمتی لا جواب
 ہایانہ گیاه اولو نفع
 چھی کھتر زہ از چون چند
 ہایانہ گیاه اولو نفع
 وانکھنہ زہنہ بر عیب خود
 ہایانہ گیاه اولو نفع

۱۔ بے وفا گرہ = دنیا
 ۲۔ مین دین = زمانہ بر سر میر
 ۳۔ سبب یا علت = حانڈال = حانڈال
 ۴۔ وعدہ الست = الگ گردن

تواضع

چھ رت اوصاف کیا ہوئے تواضع
 گزشتہ ہی نہ ترویش نہ اہمہ رویے تواضع
 نہ وہ چھتہ آگرہ رشتہ آبرہ باگے
 چھ لاراں آب در جوئے تواضع
 بہ قائمہ چھ گراں قیمتہ بہ نرمی
 توئے پشیمینہ از موئے تواضع
 چھ تھوہے نام خلق و ملک سوئے
 بیس چھ مال دل سوئے تواضع
 بہ نرمی کھٹہ منہ سے نہرہ مطلب
 بہ خلق خوش تہ اندوئے تواضع
 جو بیل گزشتہ تھتہ باعث ترہ شیدا
 و چھکھ پیتہ پوشتہ سے بویے تواضع
 و ما بوبا تواضع بالہ یاہ س
 سین استادہ در کوئے تواضع

غزل

چھی تر نیہ کاذب عاقلو کئی منی جمع
 بد دین تم اُس چھبے ڈر لا طمع
 اکھ سہ یس دپہ چھم نہ موتک ہم سے
 بیہ یس نہ پچھیس نہ از زن لا طمع
 بیہ یس دپہ ڈر سے چھم نہ خیال
 دولتک تے حکمہ کے چھمنہ طمع
 وقت مردن گو نہ کانہہ از مرگ خوش
 پھو کہ رو سنے تھ صیتہ گو نہ کانہہ شمع
 ہم تر نیہ کاذب زان ما کر تہ یاری چھی
 ذکر پیری پیری چھی کر ان لگر ن جمع
 شوق حکم و دولت وزن تہ ڈر بدس
 عشق مومہ ہرے مشک چھے بڈی نہ طمع
 اے وہاب از حکم مال وزر گذر
 از خدا و فی کہ تر اپمانک طمع

۱۔ مرن وزہ ۲۔ مقطع و چھیت چھ ننان نہ وہابس اوس بڈن وقت تمام
 حاکمی تہ دولتک طمع نہ نہ ز نمان ہند -

غزل

بحکم خبر چھے شرابس منع بجز یاد حق لہو عیس منع
 دم صبح پر توبہ چھے مستجاب درال وقت آرام و خابس منع
 اگر کائنات دیکھ قرض تی نہیں نیوں بہ اسلام سودس تہ لابس منع
 بغیر از خدا سجدہ دین ناراوا من زو نہ تھے آفتابس منع
 دوان تھے بتس سجدہ چھی بت پس سبت پانہ کری تن ذابس منع
 غنی مونس فرض حج و زکات یہودس مدین تہ کعبس منع
 نہ آباد شاہس یوان باج و ساو چھے ہیون باج ملک خرابس منع
 چھے در تندرستی ہے سرد و گرم بیمارس سپن سردابس منع
 نبی چوں بہ فرمود "لا اُمّتی" کذابس کری کس عذابس منع

اذیں شعر در کار چھم کینہ حاب
 و مابس کری کس حابس منع

۱ حدیث ۲ قبول سپدن و دل ۳ شاید ہندی "لا بھ" قرصہ کس

۴ فائیس ۵ عربی - منجھو

۶ مشرکس چھے کعبس منع نہ یہودس - ۷ آباد زمینس

۸ اَلْكَذَّابُ لَا اُمَّتِي (حدیث) اینر لور چھنہ میون اُمّتی -

توقع

بیہ تھا و کہ مال و زر توقع
 زن و اولاد چہی تا سند دستی
 کہ کہ یغما کائناتے خاں وانی
 بجز حق کائناتے منز و مید تھا و کہ
 اگر از بہر و زری چھکھ پریشان
 تسندی مخلوق اسی شاہ و گدا چہی
 ہر میت تے فتح دردست لقمہ پر
 بیس بیجہ مرتبہ از حق عطا گو
 نہ اولاد و زن و دختر توقع
 ذرہ نشہ تھا و تب تے نہ توقع
 شریکس شریک خاں از شر توقع
 گڑھک سوا تہ شیش در توقع
 لدھی رزاق پانے کر توقع
 غریبس بل چھ از اضر توقع
 بہ ظاہر سعی از شکر توقع
 نمیش سرمایہ اندہ ہیر توقع

بہ خوشنودی و مات اندہ ہیر خود
 نہ گردنعل آن خود در توقع

۱۔ توقع چھ کاشتر یا پھر توقع ورتا و نہ یوان
 ۲۔ رشتہ داری نشہ
 ۳۔ سوزی
 ۴۔ توکل
 ۵۔ حضرت شیخ حمزہ مخدومہ سندس گرس اوس "جو درس" نامہ - و اب چھ دنان
 نہ اری سے گری سندس نفس یعنی رنگن اندی اندی و ذرہ چھش توقع نہ رہے ہیکہ بیہ نش
 رہیر بیہ و جیت بہ خوشنودی محسوس کریمہ۔

تناسخ

بہ آدم رو دشیطان تناسخ
 سہ مرد و دازل او سہ بہ تقدیر
 امی کپنہ سہ گندم دایہ کھیوون
 نہ جنت صرف تے شیطان تے مود
 ہمیں تہہ پن کپنہ از آدم بہ سپنہ
 چھ دیوس باجی آدم عداوتھ
 نہ یادہ کپنہ تس دیندار سہ ستر
 رہے ایمان کیا سہ نہ شیطان
 چھ پانس ستر شیطان تناسخ

۱۔ سہ ستر
 ۲۔ ستر
 ۳۔ گھر فاد
 ۴۔ گوتہ "ایمان" آسن۔ مگر یہ کہہ پھٹہ ہے وزن۔ ہمارا چھ دلب "اہل ایمان"
 واحد استعمال کران نہ رہ جمع۔

کرمیہ و مرضایع

بہ لہو و لعب کرمیہ و مرضایع
 بہ خورد و نوش رووم روزتے شب
 بہ دار و گیر نقد و جنس سبب م
 بہ مالی و ملک جاہ و باغ تیا مہر
 بہ خان و مان قوم و خاندانے
 بہ حکم و کار و بار و در دنیا
 بہ کوہ و دشت جنگل و صحرا
 کہو کیاہ و ورمیہ و وشم بہر کہہ
 و دیں حرمہ پویشان حال خستہ
 بہ خورد و خواب کرمیہ و مرضایع
 بہ آب و نان کرمیہ و مرضایع
 بہ ریب و ادب کرمیہ و مرضایع
 پیے اسباب کرمیہ و مرضایع
 سر القاب کرمیہ و مرضایع
 دریں گرداب کرمیہ و مرضایع
 پیے تالاب کرمیہ و مرضایع
 یہ دہہ افتاب کرمیہ و مرضایع
 بہر چھس بے تاب کرمیہ و مرضایع
 و ما تو نیکیے ہر گزہ کوڑمہ نہ
 و نے دسلا ب کرمیہ و مرضایع

سٹ و لیس اسٹوڈنٹ و قمتہ "تالاب" تہ و نان۔ آتہ اوس و لب وری یہ وادن ٹھیکہ داری
 کران -

سٹ نیکیا (اصل)

ردیف

“غ”

مناجات

اَللّٰہی تھو اتم از غم میہ فارغ
 میہ ما دُم بیا اَللّٰہی اِصلحی و تھ
 تلم از قاض رحمتہ غفلتچ کھے
 اگے قطرہ دیم سببش صفا ائی
 یو ترھن لیس سی تہ تس تی عاقبت چھے
 بنی آدم چھے از غم آفسریدہ
 ز آفات زمان ہر دم میہ فارغ
 کرم از فکر زیاد و کم میہ فارغ
 کرم سئے فاضلہ کے شبنم میہ فارغ
 کرم دُلِ فضلہ کے سرم میہ فارغ
 و جھم از ایں و آں آدم میہ فارغ
 و جھم نہ کاتھہ بنی آدم میہ فارغ

و ہا بس از ہمہ آفتاب دُنیا
 کرم و دُنی خالق عالم میہ فارغ

۱۔ اندیشہ سود و زیان (اقبال)

۲۔ دُورِ پویمت

۳۔ نعموتہ فکر و نشہ

نعت شریف

چایہ شوق لالہ سے در سپہ داغ چایہ ذوق نہ گس اندر کبج باغ
 از کرم بر حال مسکینان نظر کہ تہ لبت اے شہ عالمی دباغ
 چایہ دادے در جہان باد صبا در بدر گوشت بدشت و کوہ و راغ
 چایہ عشق روز اندر در دو سوز چایہ مشک شب ہر نگ پیر ز باغ
 آفتاب اندر و ہی پاکت مندر حیان ز دہ لوگت از سیاہی چو نہ داغ
 اوس آدم تیلہ اندر آب و گل
 تیلہ ایو تو ہی بخوبی در بلاغ

۱۔ ز شہ ماتم ہستہ ۲۔ بالہ دامن سبزہ زندہ
 ۳۔ دو بک گمش ۴۔ کاشی باطرح سیاہی ہندہ خاطرہ "کادو یکہ"
 تشبیہ نام ۵۔ تہندہ رویہ پاکہ نشہ
 ۶۔ پورہ کماں دانتہ۔ یہ چہ تہ حدیث کن تبلیغ بیتہ و نہ چہ آرت ز بہ ادس
 (علم الہیہ منتر) یا غمیر تیلہ حضرت آدم و نہ آستہ رہہ منتری ادس

منقبت چار بار با صفا

خاتم آشفته از بوی سوا یے چار باغ
 جان من خسته شود به از دوا یے چار باغ
 چش پریشان حال گوشت چھو کینه داس دوا
 زله نه هرگز میه پس غم سوا یے چار باغ
 جهم بتائے دلس کر دیشه آں دیوار بو
 بوزه ما از عند لیسان بولوا یے چار باغ
 بے عمل مفلس پریشان چش به بے برگ ولوا
 پوشش پرده بنیم غمجه لوا یے چار باغ
 اے و تاب از جرم عصیان بدتریه چھے عفوک مدا
 سه مدا حاصل بنی نه زاننه سوا یے چار باغ

سدا پراکنده دل سدا خسته جان من به شود سدا بیل

منقبت حضرت سلطان

چم نمیه از دربار سلطان فی دماغ
 چم لوان از کوبه سلطان بویه خوش
 از نظر کاسین تته پائین میه کھے
 بد مدافاضک تیر نورک چھے دلس
 سیره سیره بد کھکھ از حشیم و سر
 فاض سلطان و چھ تره در رویه زمین
 منکر در سینه خنجر کینه کھے
 در فلک ما از تو چھ طمطراغ
 بهتر و خوش تر ز گلشن ما و بارغ
 یقه تار پچی کھش کاسان چراغ
 اده گنده بر کوه ماران چھے سراغ
 اده از سلطان بنه حاصل فراغ
 کاندھن جاین کنین اندر چھ نارغ
 بر جبین طاہر تن چھی نوون نه داغ
 اے دلب از رنج و غم دل دینچھ تھا و
 روز بردر بار سلطان باد دماغ

مد فخر مد طمطراق مد شان و شوکت
 مد آزادی از غم مد ناگ

ربای

از فراقِ بیرِ چہم بر سینہ داغ
 از نظرِ گزہ ہے حاصلِ فراغ
 زلہ ہیم نے غم تہ ہم از یک زگاہ
 بلہ ہیم دلِ فو لہ ہم کل باغ باغ

۱۔ نقل شدہ "ہم" ہم بمعنی پریشانی

غزل

کیا وہ غور وری چہم مینہ خالی دردِ پیاغ
 کم خیالِ خام غالی دردِ پیاغ
 چہس زمرگِ خوفِ روزِ تہ بے خبر
 دردِ نظرِ آستہ زوالی دردِ پیاغ
 مودیے کا تیاہ اچھن تل یار بای
 مینہ نہ کینہ عبرتہ بے خالی دردِ پیاغ
 دُچھ مینہ دنیا دار کا تیاہ از خراب
 خاتے خستہ دلوالی دردِ پیاغ
 چہے وہا لو دردِ نظرِ پنج سفر
 چھکھ زہ مفلس درتِ خالی دردِ پیاغ

غزل

بمو کینه رو طبع جزا الله تے از غم سپی فارغ
 فقط مسکین تہ اہل الله دریں عالم سپی فارغ
 صفاد دل ضابطہ تہ نمود در تہ جہاںش لہتہ
 بہ بانہ تم چہ در خلوت زبیش و کم سپی فارغ
 خدایا اہل اندر زندان و جہیم باکو دکان گندان
 بہر بازہ در زندان بہ دم از دم سپی فارغ
 چہ خاکس بد شرفنا کی کرن منظور تہ خاک کی
 بخدمت رودی افلا کی بنی آدم سپی فارغ
 سگ اصحاب کہن پور سپن اندہ داد حق منظور
 ز رحمت از خودی گو دوزندین بلعم سپی فارغ
 بہ عادتہ جہیس بہ جہا تی تندہی الہی گشتی
 زبان بستہ بہ نادانی توے محرم سپی فارغ
 گل و گلزار کوہ و سنگ ہزاراں رنگ نہ کارنگ
 سپی ظاہر یک رنگ ز ہفتہ کم سپی فارغ
 دبا بو و چہتہ گیاہ ہست چہ نبیل ہر ایں امت
 ہمہ بدکار از رحمت بہ یک شبنم سپی فارغ

۱۱. یمن نہ دنیا بنیو

۱۲. یمن نہ دنیا بنیو

۱۳. انسان

۱۴. اشارہ تہ آئیہ کر میس کن جیہ اندر اشارہ نہ خدا این

کو نہ یہ سورے کائنات شہن دوہن اندر پادہ -

۱۵. اصحاب کہف اسی دیناوسی ملہدس متتر تم موحد عیائی یمن پتر عیائی نہ ہیں منز

”تخلیت عقیدہ نہ انہ آو۔ یہند ہون سپد بہندہ صو جبتہ سنتی منظور۔ افس

ہوئیں مقابلہ اوس بلعم باعوبہ پینہ وقتک تھو دہنی اسرائیلی عالم۔ بیس پینہ نہ کر تو تو

سیر مردودہ! بنیو -

۱۶. آں را کہ خبر شد خبرش باز نیامد -

۱۷. قطرہ رحمت -

غزل

فوجِ فوجے کٹام یاران اے درِ لیغ
 گے روانہ نیک کاران اے درِ لیغ
 گل ہر تھ ووزر ووزہ خالی کندی ہرے
 اند گل و سبزہ بہاران اے درِ لیغ
 کپتہ تہ چپتہ تہ ہتھ تہ دتھ کے خوش نصیب
 اکھ اگس تم چھی نہ پاران اے درِ لیغ
 صاحبِ انصافِ عدل و جود کے
 روڈی تھ کن زشت کاران اے درِ لیغ
 روڈیہ اندر جہان مہر و وفا
 بوئے بالیس خون ماران اے درِ لیغ
 بے حیا بے شرم شری تخمِ حرام
 بے گو ناہ ماس چھ ماران اے درِ لیغ
 موج کوئے کوئے مارجے زن چھنیہ کن
 بینہ پیچہ از بینہ لاران اے درِ لیغ
 در تعجب حارثس اندر و تاب
 پانی پانس نشہ تھاران اے درِ لیغ

میں تھو و تھو یارہ سپین داغ

نہ ہجرت نہ لہتس ناہ۔
 بہ چھس لاچارہ آواہ۔
 گیم لولہ رکن تارہ۔
 نہ وہہ خون دل مارہ۔
 بہ گولہتس شپن زن مارہ۔
 بنے نیم جو پتے آہ۔
 میں گو ختم غمہ کے بارہ۔
 تہیہ چھے نارحم بے عارہ۔
 طبع جھم و جھہتھ وارہ۔
 شمع رولالہ رو خسارہ۔
 تہہ کر کیتھ میوان یا چارہ۔
 بلہ بو بیٹھہ آزارہ۔
 بہر کوتاہ کال وونی پڑارہ۔
 گر زال چھس جانہ مارہ۔
 میں و جھکھ شہرہ تہہ تارہ۔
 میں تھو و تھو یارہ سپین داغ۔
 میں تھو و تھو یارہ سپین داغ۔
 سپم نابولہ درد چر راگ۔
 میں تھو و تھو یارہ سپین داغ۔
 چھو کر تھس بنگن منتر باگ۔
 میں تھو و تھو یارہ سپین داغ۔
 بہ شرادین یا فک زن ماگ۔
 میں تھو و تھو یارہ سپین داغ۔
 دما دار و میں زخمن لاگ۔
 میں تھو و تھو یارہ سپین داغ۔
 نہتہ جلا د قاتل لاگ۔
 میں تھو و تھو یارہ سپین داغ۔
 دزال چھس ناہرہ سے منتر باگ۔
 میں تھو و تھو یارہ سپین داغ۔
 میں تھو و تھو یارہ سپین داغ۔

میتھو قستہ اوس ناکارہ ۔ میتھو قستہ یارہ سپین داغ
 ولاب از درد آوارہ ۔ پریشان حال پیران کھاگ
 تہ نے یکھ پان وونی فاکے
 میتھو قستہ یارہ سپین داغ

سٹ اعلیٰ اندر چھ دہن ردیفو باجھ پر چھ مصر "ر" "ب" "غ" قستہ و مت۔ اپا پونہ
 اوزی کس کاشن اندر چھ یہ ملتنزام مناسب۔ لہا زاجھ میر بارنگر کبھتہ مصرہ یوہ آیہ یکھینہ
 آہتر۔

سٹ کمرس کب۔ سٹ پیرانہ وقتہ اوس یہ اکھ خاص روا۔ یس جھو کھ اوس فوراً
 بلہ راوان۔ اوجھ کھ دوہ ہس نہ زمان۔
 سٹ ہیا ہیر دی۔

دروغ

کا ذہن کڑھوسیا ہی چھے دروغ
 بس نہ ایمان نش گواہی چھے دروغ
 راستی کڑ راست باز ان جستی
 دین و ایمان تباہی چھے دروغ
 دُچھ بفرقان و اجتناب قول الزور
 پیچھو ادب بڈھوسیا ہی چھے دروغ
 لفظ گردان زان بے ایمان چھے
 نش بہ دوزخ سستی خواہی چھے دروغ
 طوق لغت نالی گردنی کا ذہن
 لغت کڑ نش گواہی چھے دروغ
 خانہ کذب و کاذب گے خراب
 برزوال پادشاہی چھے دروغ
 توبہ پران کذب و بہتان اے ولایت
 روسیا ہی تے تباہی چھے دروغ

۱۔ اُپور - بھہتان ۲۔ پیر زبیدی - ۳۔ اپنے چہ کچھ لکھتے روز اکتھو کن
 ۴۔ صنودوری ۵۔ لعنتک مانزہ

۴۹۰
غزل

لمح می تھوونہ سے رُود فارغ
جمع می تھوونہ سے مود فارغ
چھ مکینی بد نیا پادشاہی
گدا دل با خدا خوشنود فارغ
چھ خالی دست عالی جاہ بے غم
بہتہ بر دولت معبود فارغ
یو کینہ روٹنہ جز نام الہی
موتوب گنج تانگے زود فارغ
بہ تقوا بیٹھ نہ ابد بر تو کل
بہ کج وعدہ معبود فارغ
چھ مقبول ازل از خوش نصیبی
بہ فیض عاقبت محمود فارغ
وہاب از مرشدہ امید رحمت
ز فضل فیض لطف وجود فارغ

سا فکر و نشہ آزاد
سا شہناہس منزدر جنبہ واد شہناہس بندہ عبرت ناک انجام قلمبند
کرتہ آرواہا بس یہ عقیدہ رت لبینہ
سا جل جل
سا پر ہیز گاری تو خدا ترسی ستر
سا یلیہ متن پیتم آن یاد ہم دنیا رت نیرہ

۴۹۱
غزل

وای صدافنوسِ حسرتِ از جوانیِ جهم در یغ
 مایے ہے کوٹ گوم طاقِ نوتہ وانی جهم در یغ
 گو قد الفس میخِ خم از بارِ غم مانسند دال
 ندان قد و قامت بسینه ضربِ خالی جهم در یغ
 اسو گلِ رخ میانی سحرِ خاسو رخ زن برگِ گولاب
 گام سوسن سست رنگِ انغوانی جهم در یغ
 قند زان مے زند اسیم بند تارِ ان مہِ ختہ لاله
 دانه دانه و دانه از غنچه دمانی جهم در یغ
 اوس سنبلی دوستی سحرِ دگر مے مو پے سیاه
 گوم کوٹ رنگ تر کمانی آلوانی جهم در یغ
 دھچھ بیو حشہ سوارہ دو ہلہ وقتِ دو پہر
 از زہر و ماہ تابان آسمانی جهم در یغ
 جنگل و کوہِ بیابان پیادہ کوہِ میہ سال
 از وہ متعین استادِ مشکلِ نوتہ وانی جهم در یغ
 خادہ از عمر گذشتہ کاہن چھے اے ولایت
 یار کاٹھہ دیو جهم نہ اندر دور فانی جهم در یغ

سہ پندر بجرجہ تالوانی پیٹھ سہ از غوانی زحار سہ ترک نسک رنگ چہرہ الوان ہیو دھزل
 یار نہ آلوان الوان پیٹھ شارس جھ سین دھن لفظن آہر پھور سیو مت رہتہ نقاب پیٹھ نیم نہر موت
 پیرتھ ہکو متری سہ آسانہ پیٹھ اکتا بہرہ پندر نوتہ زون و جھیش جھنہ بخیرہ موجب طاق
 سہ خارہ خارہ

رو

تہ لہ غم از دل آدم
 بلکہ دوزی از کل عالم
 شالہ مار از لالہ بردم
 پیالہ بیری بیری و الہیم
 خان با بنی خا ہش جہم
 تیرہ نیران آب زمزم
 توسہ ماہانہ دینیم بزم
 روضہ بانشہ کوہ زم زم
 سو کھ ناگہ کوہ زم زم
 مونہ کھ تندی مہ جہم
 بر سواری تہ راہ آسم
 شیخ صاحب کاسم غم
 ناوہ سلس درامتر کم
 واو و جہمہ ناز و لم
 روز و ایہ زہر و ہم
 سوز کاسی سوزے غم
 بچہ لہ بادم باغ
 بچہ لہ بادم باغ
 پوشہ مالا لاگ
 بچہ لہ بادم باغ
 دھتہ نوڑک ناگ
 بچہ لہ بادم باغ
 گوسہ کوثر ناگ
 بچہ لہ بادم باغ
 دھ کھ لد در کھاگ
 بچہ لہ بادم باغ
 تہتر ہیمہ سے ناگ
 بچہ لہ بادم باغ
 یاوہ و وس ناگ
 بچہ لہ بادم باغ
 بوز ہندی راگ
 بچہ لہ بادم باغ

دو له و تا بو پیرس نم خیره موزور لاگ
 چیره داما نیرد تکه محکم
 بیهو له بادم باغ

۱ گام اکھ ۲ دھوک
 ۳ قبیر ناگ «اصل» بیا که تلفظ کونسر یا "کولوسر" ۴ هوسناک ۵ سیر و گرسن تراکام
 ۶ خود سر

دُنیت مینہ یارِ نضرِ تنبیغ

و صلیکی دادو به پزارن
 چم مینه سپنه خون مارن
 زولنس امر لوله مارن
 کشته تیرو میه چم مارن
 یام گل پھولی نو بهارن
 گل هر تھه کیا که خارن
 بازی کورنم لوه که چارن
 ام چارن کوک تارن
 پشت خم کورنم مینه یارن
 تم دوان دم چپس گزارن
 بلو گناه عمل تیتر مینه دیارن
 از خدا او سس نه تھارن
 عاقبت نا پاسب دارن
 تر دوش کھیتون کاله مارن
 شین زن گالنه به مارن
 لوکس جوین نه آدن
 زنی لیکم پروردگارن
 اے وای کتھه چکھه زه پزارن

بہ حسرت لالہ در باغ

بہ حسرت لالہ در باغ	بہ سپنہ داغ دل بہتہ
بہ حسرت لالہ در باغ	دوان بیل گلن گتہ
کنہن چھاوان پن پان	یہ آب شور گریان
تلن جنجالہ در باغ	بہر جوئے خیا بان
یکور کیاہ زونہ بولان	کچھ ڈپہ چوئے شولان
چھہ موختہ مالہ در باغ	جبہ خوتون تولان
نے و منظور تاسان	ونے کیاہ ناز در ناز
سر سہ تالہ در باغ	رونہن ہند شرفہ نیتہ آواز
چھہ از عیا شنے سال	وچھونا دیوہ باحصال
صراحی پیالہ در باغ	مومے و مطرب کلہ وال
بہونا یارہ کوشن	سر سزار گوشن
کرے بو مالہ در باغ	بہ خلوتہ اچھہ پوشن
پریشان میا نہ کھوتہ	قری کتوری طوطہ
دے نا نالہ در باغ	میہ موختس گوم فوطہ
عشیر ان شکہ آمیز	جھازس ناز گو تیز
چھو از پیالہ در باغ	دہ مومے بر یاد نہیریز
بہار و بیہ دہناست	پرے بو فارسی راست

صد از پهلوی خاست ^{۱۱} سرخخال ^{۱۲} در باغ
 گلاب و سیب سبیل رنگارنگ در چین گل
 و مالو لاگ بلبل
 ده چین داله در باغ

۱. نمکین آب - آتش
 ۲. اکه جانور ۳. موسیقی هند اکه سرود
 ۴. هوشن مشر دوزخه ۵. اکه ایرانی راگ
 ۶. ناظمی ناظمی باجر ۷. موسیقی مشر که تقا مکند ناد
 ۸-۹. راست ته چهار چپ موسیقی هندی زره مقام
 ۱۰. دهناسری اکه هندی راگ ۱۱. فارسی زبانی اندره
 ۱۲. روه نه گود

غزل

مینہ بوزم و انتہا مشب سوارہ یار در باغ
 بہ ہر وہاہ و کوب چو از دربار در باغ
 و چہم یادِ جنوبی کران از خاکِ و بی
 مزین گئے بخوبی در دیوار در باغ
 گزین ہیوت کو لہ آرد و دوان از پدہ بارو
 رجوع کور البشار و سوئے فوار در باغ
 بہ ہنہ نل آہ چھو لن صدایت پوشنو لن
 قمری گتوری بولن بہ یک منقار در باغ
 صراحی مطرب و موے سوز و دوساز تانے
 یمنس از ٹوٹھ وونی دے بنیس دیدار در باغ
 ہوا از شرہ خندان دوا بنہ در دمنان
 چھہ با ہم جلسہ زندن بین ارادہ در باغ
 و ما بوسہ چھہ قاضی ز بہر چارہ سازی
 بہ قسمت روز راضی چھہ گل تاخار در باغ

پھولہ ناؤن باغ

دود دلہ کے بلہ ناؤن
 جو دسلہ کے تہ ناؤن
 روپہ زیبا دولہ ناؤن
 روئے گشتن گنہ ناؤن
 مار مو وونی پیلہ تہ ناؤن
 مار در تاتار تھ ناؤن
 زون اوہرس تل بہ تھ ناؤن
 روپہ زیبا اسہ ناؤن
 لالہ روہ خسار تون تہ تھ ناؤن
 آفتابہ مسندہ چھاؤن
 گنہ کنیرھاہ پیلہ پاؤن
 چندہ چھون چھی منہ چھاؤن
 سینہ وارہ چھلہ ناؤن
 ناگہ آباہ ہینہ چھاؤن
 گنہ رہبر کتھ باؤن
 گنہ ناتی مشراؤن
 دلا بو وونی سور یاؤن
 پھولہ ناؤن باغ
 پھولہ ناؤن باغ
 تہ ملکس دراک
 پھولہ ناؤن باغ
 مار خور مو لاگ
 پھولہ ناؤن باغ
 خونہ سے موزاگ
 پھولہ ناؤن باغ
 روڈ لالس داغ
 پھولہ ناؤن باغ
 بازرس منتر باگ
 پھولہ ناؤن باغ
 ادہ دوزی ناگ
 پھولہ ناؤن باغ
 سہ چھ نوڑک تہراگ
 پھولہ ناؤن باغ
 ہوم کھ گو زہ ناگ

دو چھ ناویں تہ منہ چھاون پھولہ ناؤن باغ

۱۔ دہن تہ چھ گ، لیکھت تہ بیتھ کینہ "غ" روئیس تل "گ" سہ فٹج آواز اتری مڑ۔
 ۲۔ اکھ یاغی درندہ ویس سرف چھ کھوان
 ۳۔ مراد "موے" پانے زلف تھاک متس اندر۔

۴۔ زلہ ناگ امر ناتھ گزنہان گزنہان و تہ یوان بیتھ ستر واد بہاد یو مالائی قصہ رلاونہ آری مڑ۔
 ۵۔ مگر تیلتر چھ دہاب پیس زلہ ناگس کن اشارہ و کران۔ یس تر راد گزنہان ناگام کر یوس نشہ
 یوان چھ۔ یہ ناگ گو ۱۲۹۶ ہجری یس مٹر ہنگہ منگہ ہو کھ۔ امہ دوی یہ اوس دہاب ہجری
 صاحبہ ترو یہ تہ بہ ۳۴ دہر۔ مگر یہ باتھ چھن بکرس داتھ لیکھت

غزل

گز هکله از دام این دنیا ز ترک ماسوا فارغ
 یز هکله یه جنت الما و اسپن اده از بریا فارغ
 سبهاه سینه زاله و لئنه سبهاه سینه اتقه ماوان درآ
 فقط از دام دنیا در لئنه بی تا انبیاء فارغ
 رینی تم لاطع از مال بیو تکهنه ذمه نه نه جنجال
 ز دنیا و دی فارغبال ز سیم و کیمیا فارغ
 تمو کو رتیره خاکس ز رتین موهه و کنین جوهر
 جهان از آفت و بهر شرگو از برگ و گیاه فارغ
 تمو کرمی موهه کاتیه حه به یکدم ربع مکون ط
 مرلیان سبهاه تا لجه که بفضل کبریا فارغ
 ز ملک عالم افلاک ز باد و آب و آتش پاک
 میده با خاک اندر خاک بهیقه از بوریا فارغ
 خزانه عالمک در دست یه کنیزه هاه در بند و سبت
 ز حق و دست ایشان هست چه تم چول از میا فارغ
 به نادان کوتاه خام به طفلی را و یرم ایام
 و ماو بسنه چکله در دام گز هکله از اولیاء فارغ

۱ خدا یس و برای چیز چه ۲ جنت المادی اصل ۳ یمن یا گاسه بدی بندس کلس کلسه یمن
 ۴ دیکره و آباداند ۵ صحت و اری ۶ به نیاز ۷ تهنیدی اقدس اندر
 ۸ ارمیا حضرت خضر ۹ اولیاء الله یمن بنده و سالنه لیکه نجات

۵۹
غزل

کیا کہ کوڑم آتھ لو کہ چارس اے در یغ
 قدر ز آہم نہ بہارس اے در یغ
 راوہ رووم سو نھدہ کرام و خواب
 کرہ کیا ہ دوئی ماہ مارس اے در یغ
 گوم فصلک وقت از دست کیا ہ کرہ
 موت چھنہ سختیا رس اے در یغ
 کتریمو محنت چھ تم وہ مسید وار
 جھنہ کپنہ لو قصان کانس اے در یغ
 یمنہ دوولس کیا ہ بنہ دوئی غار وقت
 ساولس منتر کاشکارس اے در یغ
 یمنہ دوولس سو نپہ ہرہ کیا ہ لو نے
 مند چھاتس نا نگارس اے در یغ
 بے زراعت چھکم ترہ مفلس اے و ماب
 کیا ہ ترہ دکھ دوئی ناوہ تارس اے در یغ

۱۔ تیلہ نہ دوئلک وقت آہ

۲۔ یم حال حال تام زہینہ رہ سٹے آس۔ تہ ہرہ آس مانگے سو نبران زنتہ بچھان۔

دولیف

ف

مناجات

کرتے یارب فضل تے ایحسان بہ حال ضعیف
 چھکھ تہ رازق چارہ ساز آل و اطفال ضعیف
 یس نہ کاہنہ نس چھکھ تہ خالق کس چھ مالک تہ رسوا
 پہلو انس کو رتھ سینہ چاک از زال^۱ ضعیف
 اجد رس رتھ خود حقن دُنبال بہر انتقام
 شیر شرزس شر بخاطر شر م از شال ضعیف
 چھی تہ رتھ روشن پیش و پس پہنان و پوشیدہ ہمہ
 موبو مولوم چھی ہرگونہ اعمال ضعیف
 نوتہ دان ہند تہ یاد بہتین ہند دستگیر
 تہ محافظ چھکھ بہ حال و مال اعمال ضعیف
 رحمت فضل و کرم کرتھ عطا اے کردگار
 مفلس و سکین و مایہ حاجی زال^۲ ضعیف

۱۔ احسان (اصل) ۲۔ زری مری

۳۔ کاشری تہ عربی لفظ بلہ نادر تھ یتھ ہوی اضافی مرکب چھ دیوانس اندر قدمہ پتھ قدمہ۔
 یہ اشارہ چھ ایرانی زال نادر شاہنامہ کس اکس کرد اس کن۔ زال اوس رستم پہلوانہ سند مول کو کمزور

۴۔ معلوم (اصل) ۵۔ بدو

نعت شریف

چھس پہ در آزدوے روے شریف یابنی منتظر بہ کوے شریف
 بہر لہ مہ از کُرو مسرور چھی مسکین لواز خوے شریف
 بگناہگار اُمت تشنہ کر تہ جارجا ز فیض جوے شریف
 بلہ ہن دہ کھتر دادر ثلہ ہن غم ہادی تو عاصین سہ روے شریف
 پابہ ہنہ بہ لارہ حضرت پیل چھم پوان تہ چانی لوے شریف
 عاجزن کر مدینہ ثانی چھ تہ خاص پاک موے شریف

اے وہاب روز ڈاڈہیتہ بردر

منتظر روز و شب بہ کوے شریف

۱۔ یتیم چھ بکر پھٹان ہیوہ ۲۔ گناہ کارن

۳۔ موے مقدسہ چر جایہ موجب زنتہ دویم مدینہ منورہ

منقبت چار یار با صفا

چار یار نبی به لطف لطیف	چار دیوار و رکین دین حنیف ^۳
یار اول به حضرت صدیق	در قرآن تسکران خدا تعریف
ثانی اثنین زده فی النبا	یہ چہ در شان پاک او تصنیف
شاہ عمر خلیفہ ثانی	ہیونہ شہرین قصاص موثر ضعیف
بہر مسکین سہ جبکہ الیم	از عدالت ز دین سبک تنہا
ابن عفان حضرت عثمان	یگر جمع کو رجوع در قرآن شریف
دراو یکتا بہ علم و حلم و حیا	در خلافت من سہماہ تکلیف
شیر جبار حبیرہ کرام	مشرکین و نہ محسند و تحریف
اہل بیت نبی و صی تہ ولی	یادگار ز خاندان شریف
لے و باب وصف پاک شاہین ہند	کیا کہ چھکھ خراب خاک کشہ

۱۔ احسان کرن و ایں خدا پسندہ فضلہ ستر ۲۔ تقم ۳۔ حضرت ابراہیمؑ پسندہ وقتہ پیچہ
 چھ دین اسلام دوم ناو "دین حنیف" حنیف چھ تس موحس و مان یس رنی ترا و تھ صرف خدایس کن لکیر۔
 ۴۔ ثانی اثنین ۵۔ آپہ کریم بیتہ اندر تھہ وقتس کن اشارہ کر نہ امت چھ بیتہ ہجرت کر نہ و زہ ان حضور صلعم
 ۶۔ بن ستر غار نورس اندر صرف حضرت صدیق یا ز اسر ۷۔ غفار راشدین چھ عام لقبہ و زہ "شاہ" و نہ
 یوان و زہ "شاہ" تہ "خلیفہ" چھ بلکل الگ الگ مفہوم تھا و ان ۸۔ کمزور رہیہ پیچہ ظلم کر نہ و زہ تہ
 ۹۔ غسانی خاندانک نواب یس گو ڈہ مسلمان سپد پتہ بنیو و بیتہ کر ستانی تہ کیا زہ فاروق اعظمہ نیزہ
 ۱۰۔ عدالت منتر آو سہ عام مدعی علیہ مانہ ۱۱۔ دینہ اندر ہ سپد کم ۱۲۔ قرآن کریم چھ در اصل حضرت صدیق
 پسندہ وقتہ جمع کر نہ امت حضرت عثمانؓ پسندہ عہدہ آسے تھہ نقل کر نہ ۱۳۔ خوف

منقبت حضرت سلطان

از گدایان عطر بود و ز لولو کن صبر بارها
گر نه ز لولو میاز لایق بهر وصف شیخ دین
او ستم و عید سلطان کاشترادیک فساد
تم دیان ختم ولایت گو بحضرت مرتضیٰ
حضرت سلطان محقق اوس مگر تحقیق کور
بود عنایت کور خدا این شیخ دین حق و ن
خادم تا مخلص چو در آسمان ناکنده پور
تم عبادت خانه از سلطان دین کا متری بسا
نتر کرد کوه مالان خون مالان کرتی گفته
اے ولیب از روضه سلطان تره کوتاه دور چکه
سے مریدین نخلصن ہمرانہ اندر کوه قاف

۱۔ شین تمام ۲۔ شین (اصل) ۳۔ فیض رحمت (اصل)

۴۔ بند ۵۔ ضعف (اصل) ۶۔ یہو زہ جابہ چو کھو یہا مہ بیتہ حضرت
شیخ چلس روڈی متری چو۔ ۷۔ کاشترادیک اندر اکھ مشہور کوه۔ یس فارسی ادب کہ اثر
کاشترس مشرتہ سارو دی کھوتہ دور تہ کر یوٹ بال آد گن کر تہ۔ حالانکہ امہ کھوتہ تہ تھدی بال چو بیتہ
مشن ہرمو کہ یا ننگا پر بت۔

رباعی

چشمِ تمنا و چہرہ بویِ سیرہ سُنْدُ رُوئے شریف
ہر صبا بادِ جنوبس چہم یوان بُوئے شریف

وہ فی بہ دل و وہ مید تھا و تھہ روزہ اندانتظار
طالب دیدارِ سلطان دارہ در کوئے شریف

مہ حاجتہ جنوہر طرفہ چہرہ شہر سینگہ یتیم حضرت شیخ علیہ الرحمہ سُنْدُ استان پٹو۔

پیش بابہ تہذیب و اصلاح

اگر یکھ نہ موے خارے
 چھو موے نہ پیمارے
 چھو پھل نہ سقہ الوانہ
 دھکھ نہ ذہ نہ لوانہ
 زہ و دہیرہ اندردانہ
 کرکھ کیا زہ زمستانہ
 دتن پیٹھ چھی دردانہ
 غنہ نہ دم نہ اینہ
 پھو کر حنٹ پانہ
 متن از چھو بری بری خانہ
 پیو داری بارس شانہ
 سینر نالکن ہم شانہ
 دھچھ بند چھ دیوانہ
 سہ از جان خود بیگانہ
 سہ رت عاقل خر زانہ
 چھ موت لاکھ نستانہ
 زمین زول تیرت بانہ
 دما لو ہستو طانہ

۱ اصل اندر صرف گوشت کس شارس اندر "پایه" به چھ کئی تام پوت وانی "پایه" بدلاؤ وقت
 "پایه" بنو وقت نہ اچھ چھ نقا کو تھف کتر مر "پین پایه" گو پین باطنی وجود -
 ۲ اچھ زو کن زو نہ اس

۳ اصل وقت ۴ زمان

۵ دو پریہ دربان اصل ۶ طعنہ (اصل)

سہ کئے در ہر طرف

ناد تھا و تھ بیوں بیوں نے چھ
 باز ان اندر لوتے چھ
 ڈبٹہ ون بوزہ وئے چھ
 سارے داتہ وئے چھ
 آدمس پر جا چھوئے چھ
 دیرہ بر میرہ دل سونے چھ
 غافلن حشمن اونے چھ
 کالسنہ نہ غیر تھ بیوں نے چھ
 عاقلن دیدن لوتے چھ
 پیالہ مونک ماچوئے چھ
 زیون مرن بدن کئے چھ
 مؤمنس کیاہ مایوں نے چھ
 سجدہ ویس کن رتہ دئے چھ
 دل پین کعبہ لوتے چھ
 کعبہ ابراہیم نے چھ
 زور قبہ بیوں بیوں چھ
 سہ کئے در ہر طرف
 سہ کئے در ہر طرف
 ہر سہ بے گوش و کف
 سہ کئے در ہر طرف
 میرہ دیت ذاتن شرف
 سہ کئے در ہر طرف
 قافلہ گو در ترنگ
 سہ کئے در ہر طرف
 تم چھ اندر تاب تھ
 سہ کئے در ہر طرف
 تم تھ پھ پھ سرف
 سہ کئے در ہر طرف
 تس چھ نہ کبہ جابہ تھ
 سہ کئے در ہر طرف
 تھ تھی دیت شرف
 سہ کئے در ہر طرف

ماںقہ تہ " اقیقہ " لفظ سمان سٹ سٹنس سمندرس اندریا کھیہ منتر مراد قیبر ستالن اندر
سٹ بے قیاری سٹ اتھس کپتھ کلہ ہپتھ -

سٹ واما ہنہ گز نہ پتہ تہ کپتہ ورمی اسر کعبہ شریفنس اندر شون مذہب دارن (امام اعظم رضی
امام مالک رضی - امام شافعی رضی - امام احمد بن حنبل رضی) ہندو شہر در امام الگ الگ نماز جماعت پڑھنا و
وڈنیچہ مسجد حرامس اندر ساری مسلمان اگر سہ امامس پتہ اقتداء کران -

غزل

مہیہ دلس پیچہ نفس رو دم ہر خلاف
 نفس تادول روز و شب ہر صبح و شام
 دوپ دین مے کاش پھول وہ تھیر نماز
 دل تو گم دُنیا لہ پیشین تریر گو
 دوپ دین مے کرتہ کیتڑا نیکیا ہ
 برگناہ مے زانہ دین کور نہ و فاس
 نفس سرکش گوم دل کور نم اسیر
 چھسن سچنگ نفس ظالم مبتلا
 یا الہی از سر سوداے نفس
 اے وہاب از نفس سرکش خوف تھاو
 برامید نفس خود ہرگز میر لاف
 لو و نم پر پتھ جاپہ نفس اختلاف
 اکھ اکس سینن مقابلہ در مصاف
 دوپ مہیہ نفس و نہ چھے تل تراو داف
 نفسے دو بنم دما بیہمہ نون چھ تاف
 لو گنم ہمار نفس سخت ضاف
 دوپ مہیہ نفس گڑھا از رحمۃ معاف
 غفلت اندر بہ زیر کوہ قاف
 نفسہ کین مان کون مے چھ طواف
 از ریاد کینہ کرتہ سپنہ صاف

۱ اختلاف (اصل) ۲ میدان جنگ ۳ صنف (اصل) کمزوری
 ۴ طرف داری ۵ بے قابو ۶ قادر ۷ نہ رہ

عزل

یگر نه پنه ترده عاقل دزیرس لش امیرس حاف حاف
 آسیرس بدخاه امیرس لش دزیرس حاف حاف
 پیرمانند بنی غابغه کزنیس بوڈ گناه
 یس بے چلکه روزه پیرس لش بے پیرس حاف حاف
 بیون نه دین در دست قدرت یس دلی لش س خدا
 کره یس فانگتر امیرس لش فقیرس حاف حاف
 آتھے یگر از جان خود دچھلش چھنہ بیم وحیا
 بدو نه خوانی آسیرس لش مشیرس حاف حاف
 از اشاره رکه بشارتھ بر بشارتھ ڈاڈ کره !
 یس بشر بوزی بشیرس لش منیرس حاف حاف
 فرق در ہر آدمی و چھ کولش تے زیمٹ عام خاص
 یس ادب رچھنہ کبیرس لش صغیرس حاف حاف
 سر پن موباد کالے سر چھن گوشہ چھن
 یس اکھاہ کره فاش پیرس لش شیرس حاف حاف
 داناو کره استقامت بر شکاره نفس خود !
 مارہ ناآتھ بدو طیرس لش چھتیرس حاف حاف

۱۔ حیف (اصل) ۲۔ کتھ کولش پیچھ ۳۔ پیالے منیکہ ۴۔ لش قادیس یگر خون کو ریت آسیر
 ۵۔ یس کارنہ ہندو شیرشارت دین و لیس نی اکس ۶۔ صرف بشر خیال کره ۷۔ صغیرس چھ افوس افوس
 ۸۔ یس زیمٹ ۹۔ کالنس ۱۰۔ کلمہ ۱۱۔ بدخیش ۱۲۔ سنا پن نفس شکارش پیچھ
 ۱۳۔ کر ڈاڈ۔ دوس شادس اندر چھ واپ پن ہان شکار ۱۴۔ پیرس لش ۱۵۔ کالس حاف حاف کرال یس نہ بدو طیر
 ۱۶۔ نفس مار تھ یکہ

غزل

خالقن دیتیت ز خلقت زیاده النالس شرف
ما لکن حقوون بر حمت اہل ایمانس شرف

در ہمہ علم حدیث و علم تنجیم و سیر
حقوومت پروردگارن زیاده فرخانس شرف
کردگارن کور بہ قدرت آفریدہ بر چہ بہت
زون تارکھ آفتابہ دیتینہ اسمانس شرف

برگزیدہ ہم عبادتتہ خانہ چچی اندر جہان
چھ متن منتر کعبہ افضل زور چھتہ فانس شرف
سارے دریس اگر کانہہ روزہ سالم روزہ دام
چھتہ تبتہ در جاتہ چھتہ چھ ماہ رمضان شرف

از ہمہ نذر و نیاز و ذبح گادو گو سفند
افضل و اعلا تہ بہتر زان قور بالانس شرف
بیس نہ مردس آسہ بہت لٹس نشہ بہتر چھ لائتھ
لائتھ بد ز نیاز ناے ساز و سامانس شرف

بیتہ بالیس نے محبت آسہ گیاه چھکھ اعتبار
لٹس قریس نخہ نہ بہتر یار بیگانس شرف

اہل دُنیا چھی بد نیا لاری مالن اے و ماب
یتھ زمانس از زرو جاداد الناس شرف

۱۔ محضر۔ بجز تہ بزرگی
۲۔ علم سیرت انبیاء و اولیاء
۳۔ یہ کثیر صاف و بخودس منزائم چھ
۴۔ ”درجۃ“ چھ عربی ”درجات“ یس
اصطلاحی معنیس اندر ”روحانی درجات کس معنیس اندر استعمال چھ سپدان
۵۔ یس مجہد کس دوہن اندر کہہ پیہ۔ الخ از چھ ابراہیمی اثبات تہ ایمان تصورس اندر
”میتھ“ قہ ربان کرن دالس یہ غزم در راؤن ہوان زہ۔ اگر رضائے خدا بابتھ میتھ پن
کے نیچو ذبح کرن پیہ تہ دالہ تس یثھ کنز شراکھ۔ ہی و نان گڑھ تہ قہ ربان مانوس
پیٹھ ”بسم اللہ اللہ اکبر پرن۔
۶۔ اعتبار (اصل)

غزل

ہچو آئینہ نہ کہنے بے ریاد دل تھا و صاف
 دھیرا کہ اندازہ چھ ناکہ شہل نہ گاہ چھ تاف
 خالق دژمزد بنیا با لکی چھ سا لکن
 سر باز آریچے زندن بہ خلوت اعتکاف
 کعبہ پیوئے سپہ زان قبلہ تہ کعبہ چھ دل
 روز و شب احرام بستہ کرتہ تہ کعبہ طلواف
 زلو تہ دل تھا و ن کنے یقراہ بالقصدیق قلب
 زلو تہ یقراہ کورنے دل میر تھا و ن تہ خلاف
 آدمی بے صبر ہر ذوق اندر تاب و تب
 بچوں ہلو عا دل پیرا کندہ درون کوہ قاف
 پیر تہ نہ گانڑھانیک بدلویش پدہ کائشہ ہند و ہنی
 بالمواجہ کہ صحنی مو تھا و فتنہ در غلاف
 عاب بخوبی کائشہ مو کر بندہ ساری عا ہدار
 یس کرہ یقراہ جبرس در گذر کرتش معاف
 سئے و طاب سہو و خطا بد چھی تہ ہر بندہ بشر
 بندہ ہرگز اسہ نہ بے عاب از پیا کی چہ لاف

۱۔ کہ دو کباب ۲۔ احرام کند تہ ۳۔ الایمان اقر باللسان و تصدیق بالقلب
 ۴۔ کس تمام کردار یس رونق تھا نڈان تھا نڈان کوہ قاف کہ تہ بدر چہ رود مت عریا پاٹھ چھ ہون دنان سنج بے صبر
 انسان ۵۔ جیس پیٹھ۔ رو پرو ۶۔ اندر اندر
 ۷۔ پاکی ہندی عارفی کیا و چہ در

بے وقوف

مائیں سنا جاہ و حکومت آسہ ہاوان بے وقوف
 ناو پڑا پن ہند بہ شہمت مندہ چھاوان بے وقوف
 یہ اتھس آسہ نہ دارم^۲ "داشتم" چھے نا بکار
 او ترہ کھیومت نہ از ڈاگر چھے تراوان بے وقوف
 دون چھے ہیون دین تہ تریم زون آو پائے در میان
 ہم زو وارہ کارہ باہم تہ بناوان بے وقوف
 سپنہ پینہ نیک سرون پینہ پن وٹھن جائز چھنا
 بازرن پیچھے گرہ پینہ نیک سپر یاوان بے وقوف
 وصف و اوصاف زن خود ہم نشین نش بہتہ
 بیس کری چھے شرم پینہ مندہ چھاوان بے وقوف
 پزانہ گراوہ بیس کری تھوڈ بارہ ٹل و ساد
 در گزر گومت گذشتہ یاد پاوان بے وقوف
 بیٹھ زمالس عاقل و دانا چھے اکثر تنگ دست
 کوٹ و لونٹ و لونٹ ہول دستار تھاوان بے وقوف
 بڑہتھ کئے فضیلس گومت موسم مقرر اے وہاب
 بیٹھ زمالس فضل کامل چھے فراوان بے وقوف

۱۔ دو ٹکیں چھم ۲۔ بیٹھ کالا دسم ۳۔ دخل در معقولات دہ وول تریم زون

۴۔ پزانہ وقتہ ۵۔ واناوت فضل -

غزل

کتھن ہند مغزمانے زانہ عارف^۱
 خدا ین کثر یہ خلقت آفریدہ^۲
 بد نیا پار سا پر ہمیز گاری
 تو کل کردہ خوش تن بر رضا چھے^۳
 زہستی و ترا و فان در نیستی گو
 پیغمبریم محمد ہم اسرار وحدت
 چھہ نایب از نبی مالک ز خالق
 سرو جانم فدائے پایے نیکان^۴
 اکشن اندر جہانی آہ عارف
 تقوٰی افضل بہ خلقت شان عارف
 چھے تقوٰی ساز و ہم سامان عارف
 فنا فی اللہ گوشت جان عارف
 نشان بان نشان کا نشان عارف
 تے پر معرفت شامان عارف
 پر خشک و تر چھے در فرشان عارف
 دل و دیدہ کنم قربان عارف
 غرض یہ چھے خلاصی لب از نادر
 و ما بورٹھ ادہ دامان عارف

۱ خدا پہچان و دل ۲ کائنات ۳ یادو
 ۴ ساز و سامان عارف چھے تقویٰ یعنی پر ہمیز گاری
 ۵ عالم فنا ۶ وحدت و اسرار زان و اولیٰ پادشاہ
 ۷ رتین ہندین یادون ۸ حکمتش تل

غزل

در جہاں چھ روزگار اس صاحب کار اس شرف
 بیچہ آسان آبر ستن سوئے زہری آس شرف
 قدر و عزت ہر نہ کہنہ آدمیس از لباس
 از خدا عزت چھنہ زر کار دستار اس شرف
 مشک و اراہ قسم پر بیچہ قسم چھ قیمت مختلف
 سارے قسمن اندر زور مشک تاتا اس شرف
 نو بہار کگل و چھتہ دل سمجھ بل تنہ لان
 گل ہر تھتہ لالہ زار اس زود کیاہ خا اس شرف
 خلقوی ستن چھ آبادی تہ بہیہ دی بملک
 ہیون تہ دین سود و زیان دار باز اس شرف
 کتھ چھ بر موقہ کٹری لازم سوالس دین جواب
 چھنہ بے مانے کھن کہنہ زیادہ گفتار اس شرف
 از نگاہ پار سینی سپہ روشن لے و ماب
 رحمت و فیض و عنایت پاک دیدار اس شرف

۱۔ بیچہ دستار اس طلہ آسہ جبر تھتہ ۲۔ زیان دار یا نے کاش منتر پیہر و دل تہ لفع
 زمین و دل - ہم دہ نہ دے چھ باز پرچ و دل -

غزل

گوم از شمشیرِ هجرت یارِ و می سپین شکاف
پیوم از نگارِ شامت و آینه سپین شکاف
سوزِ چانی غم کورِ غم کس بایلِ زرد چھک
کیا زرد چھک و یو ز غم کران کتھ پاغِ مکیس شکاف
پادشاہ کیا زانہ مغلس تے گدا کیتھ حسرتہ حال
حسرتہ دل از مسکت لاجارِ مکیس شکاف
کارِ و ستادان و چھتھ مے گوم از خامی خیال
بارِ گردن پیوم جالس لارِ بوزِ سپین شکاف
کرہ آہ سپین سوزان عالم و آدم خراب
آفتاب تارہ کن تے ماہ و پروین شکاف
در جہان ہرگز مہ سادہ بین تہ خود بین سپین
بارِ بد بین گردن کھارِ خود بین شکاف
لے و تاب از آہِ مظلومان ترو کھوڑ پر میز کر
داد و کردہ ہندی آہ بے وایہ کر می سپین شکاف

۱۔ چھی (اصل) س لار و لار س سپین س و اندرس س لیترو کھش۔ یہ چھتھ تھوڈ لیلہ
کن تلخ بھ اندر و نہ چھ امت زہ و اندر ن تیلہ آری کئی کرنی بنیتر تھوڈ کور گیلہ اندر و بین تہ پتر کور گوس گیلہ
بندس کھش لٹوٹ بند۔ و تاب چھ سپین پانس تھتھ سپوہ ناٹھ کار و کر گمانہ کران۔
س و چھ دزدہ و بین بند و دیش س کتھ و چھن دول سس سپین تے پان عاقب
تہ ہوڈ لیلہ سپہ (ترکیست عربیہ شکار انسان) س اصل اندر خوار تھتھ پوت تام نوڑی کھار۔ پتہ شاکر مانے
چھتھ نیران "گردن کھار بار اسفر" چھ حادہ۔ یک مانے چھ عاقبتس اندر تہ ذمہ واری نکھ و السز۔

غزل

گرم ضائع جوانی پوکس مہتہ جام در کف
 ازیں دنیائے فانی مہتہ حیرتہ آم در کف
 خیالی کور مہتہ باغہ تہتہ اندر بوزہ راگاہ
 دلس مہتہ رود داغہ خیال خام در کف
 شو نکتہ در کج خانہ و دھنس زن آسمانہ
 و جھم بالائے خانہ مہتہ پندرے بام در کف
 بہ حیرتہ چھس پریشان اچھو کیا چھس دلشان
 یہ دل مے اوس کریشان بہ کونہ آم در کف
 مہتہ جھم دل اکہ ترایے بہ چھس بیگانہ جاہ
 نہ مطلب کینہہ نہ مایہ نہ جھم مے دام در کف
 در برم نہ امر سے تن پوکس با فوج دشمن
 مگر جھم پورہ اکھ ظون مہتہ چوئے نام در کف
 دما بوجھے یہ سامان بنیس رھٹہ ترہ دامان
 عطا لست لیش چھ ایمان بہ خوبی سام در کف

مک و مان چھنو دمرہ متز زانہ شراب چومت لہذا چھ "جام در کف" استعارہ پاتھر در تادینو

اکمٹ یا پھان بھان سہ۲ اتھس - حاصل

سہ تصوراتی سہ وٹھ اتھس متز

کووہ تر و وٹھ ڈاف

کووہ تر و وٹھ ڈاف	کووہ تالہ پیوست تاف
کووہ تر و وٹھ ڈاف	وہ تھا تھ کھو رکھو صاف
وہ تھ کر سرجم	یہ چھ ونگین نورک دم
کووہ تر و وٹھ ڈاف	دلچہ بخشی صاحب پاف
سیر کا تباہ گے	وچھتہ کھاسین بریڑیڑی
کووہ تر و وٹھ ڈاف	چھتہ موہ کیا زہ نیوٹھ شاف
رحمت کی دکان	چھی سیر ڈیڑی ونگین وان
کووہ تر و وٹھ ڈاف	مفت زمین قیمت ماف
اتھ منزے لال	راوہ رو وٹھ موہ لے مال
کووہ تر و وٹھ ڈاف	کر پالنس پیٹھ الفاف
وچھتہ اذ لقت پر	زائتہ کو لو گئی تا شیر
کووہ تر و وٹھ ڈاف	کالی گہر گے کنڑ تھ صاف
تہ ہرتے چھون	تولہ ہیکہ دہ ہیر گنھی لون
کووہ تر و وٹھ ڈاف	پر دالو من دراعراف

دکا لو ان سے دم یاد یلینہ آدم زاد
گمہ لہ ڈہ نے سرتا ناف کووہ تر و وٹھ ڈاف

بہ معاف (اصل) ۵ اصلس تہ نفس اندر چہ اتھ نفطس فہر۔ اصلس اندر
چہ حاشیس پیٹھ یہ شار بدو چار تہ توے چہ "کرت" لفظ لکھنہ آمت۔ تہ نقالو
چہ اتھ "کتر صتہ" بنو دمت۔

بہ چہ سورہ اعرافہ کس بیتہ آیس کن اشارہ وَالْوَرَنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ مَنْ
تَشَقَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ
فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ

مینہ چھ در دک لفت

مینہ چھ در دک لفت	یادہ اللہ مو تراؤم تھت
مینہ چھ در دک لفت	والدہ دوتے مولوز لفت
وچھتہ میونے حال	یادہ دوتہ چھ میونے سال
مینہ چھ در دک لفت	ساز و سنطور واسیلہ دف
چاہہ عشقہ مست	چھس لاچار خالی دست
مینہ چھ در دک لفت	چھم نہ اکھ ہارے در لفت
تیز کیا ہ چھی تہر	محبہ تہر وادنس گہر
مینہ چھ در دک لفت	تہر پیکان صف در صف
یہ چھ ز اویل زال	مار ز لفو و ولہم نال
مینہ چھ در دک لفت	تراؤم ناہ ز لفن دت
چھم بچن مشکل	چان حسن نیونم دل
مینہ چھ در دک لفت	کرہ کیا ہ چارہ سے اصفت
ز دوتہ میونے کار	آفتابس نو زرج کا ترھ
مینہ چھ در دک لفت	ز دے زیبا چھ مصفت
سینی دلورہ زان	وہموتھاوتس کن دیان
مینہ چھ در دک لفت	سے عابن تریہ کری رون

دک "دف" چھنہ تیچہ کاٹھہ مانے بدوان "وف" چھنہ مینہ بوز مینہ۔ ۲۰ ہارھ (اصلی)

تیچہ کی چھ یہ مصرعہ اصل اندر تہ نقشن اندر اوگرہ تھوگرہ کو مرن۔

۲ حضرت سلیمان شہد وزیر اعظم بوزہ ناوا و سس اصف بن برخیا۔ ۳ قرآن کریم سک خیال

غزل

به چش در وصف دلبر به جان و مایل به تار لیف
 مگر چهم خار در سر زبان قایل به تار لیف
 این در وصف تو گل گز بهم مایوب بلبل
 گل در بیان و سبیل نرسید گل به تار لیف
 به رخ افتاب تری زون کمر همتا به موزون
 گزده ما گیسو مضنون چمنه قایل به تار لیف
 بگیسو مشک تاتار لیکن بیدته چمنه بار
 و نون تنه دام یا مار سپن مشکل به تار لیف
 کمان ابرو و محبت شیر آچمن از سحر تا شیر
 بلا اندر بلا گیریه سر زایل به تار لیف
 و چهم در سوره صاد زده خنجر خط استاد
 مبارک خانه آباد به گو قایل به تار لیف
 دمان غنچه شکری لب هو بنجی منز جا به غنغ
 به یکجا روز و شب سپن شایل به تار لیف
 هزارال خسته بیمار کین مید و کشته آثار
 چمنه کلمه ته زده بیار دوشته قایل به تار لیف
 دایب از شوق رویت نشسته زیر کویت
 به دل در آرزویت بجان سایل به تار لیف

۱. بتقرین (اہل) ۲. خارہ خارہ ۳. چائیں صفتیں اندر
 ۴. معیوب ۵. شوہن نہ ۶. برابر
 ۷. شاکر کس وزلس اندر اینہز ۸. تنگ
 ۹. چون موکھ ۱۰. بہتہ
 ۱۱. چائیں کوچیں منتر -

غزل

کھوڑا از خستہ جگر بر خوف از آہ ضعیف
 کرہ سنگن پارہ پارہ آہ جال کا^۱ ضعیف
 شیر شرذہ تیوت زور آور جہانس آہ تنگ
 انتقام دوز دست خستہ رو باہ ضعیف
 فوتہ وال خستہ جگر زان ز دست زور وار
 زان تا عرش بریں آل دست گواہ ضعیف
 جھی گدا بی پادشاہی پادشاہ زان گدا
 ویرپہ نہ در روی عالم شوکت و جاہ ضعیف
 فوتہ وال افتادہ پتھر موت یقینہ کرہن پایمال
 باتاقل کر کشادہ وارہ آل راہ ضعیف
 تنگ دستس جز خدا کس نش بن حاجت روا
 لش سوا کس آہ در ہر حال آگاہ ضعیف
 کائنہ تہ غار از حق تعالی یار چھ نہ لے دہا
 با امید نستعین بیٹہ شاد گمراہ ضعیف

۱۔ خوف بڑا جھہ از تہ ورتا دینہ پوان - کھوڑا - نہ کز در زویرہ دوسرے دوش
 ۲۔ گتو سڈھوٹا اتھہ - نہ لہتہ تو پنچہ - نہ باخبر - نہ ایک نستعین آیس کن
 اشارہ - بیک مانے چھہ تری نہ چھہ امراد مکان - نہ پاس چھہ دہا "گمراہ ضعیف" ناو تھاوتہ ہتھ
 آہ پیٹھ شاد نہ اللہ تعالیٰ ہس مدد منگینہ پتہ نہ روزہ سہ گمراہ تہ نہ ضعیف -

نخل

باسیاہ دل کر مہ صحبت زان دل صافش شرف
 ترھا پہ منترے نیر و چھ کیاہ جان چھے تالپس شرف
 مار خور تہ رو س یکجا چھی کھپوان گاسہ و لٹش
 مار خور بد زب رو س و چھ تہ کیاہ صافش شرف
 کوہ گاتیاہ کمر خداین پادہ در رو پی نہ بین
 دیتنہ از کوہ و بیابان زیادہ و صافش شرف
 یس بہو و لعب غافل راوری آرام خواب
 لٹش خور تہ دل زندہ پسندس شوہ لٹش و صافش شرف
 ہر وہ زائتہ فضل خیر عین و لٹش مؤ رسم چھنہ
 نہ بیچہ تہ مارہ چھ فضل و قیاس و صافش شرف
 از سریر و پارہ چھ کینہاب شاہن خورش پسند
 از لنگار و لٹش نہ بیائی چھ نہ با صافش شرف
 در ہمہ کار و عمل چھی عاقبت حاصل نصیب
 عفو و دوسرماہ و بہو لطف و الطافش شرف

۱۔ یہ کہہ چھ ایرانی دیو مالائی اثرہ "باشرف" مانوہ آرت ورنہ چھنہ اللہ کا تہہ خاص شرفا۔ ایرانی
 اُمیر گرامک کاکتیاہ کس اہنہ نادہ کس کوہس آگہ کھنہ ہند کرہ و تصور کران۔ تہ گرا اسو تم تھہ کوہس
 "قاف" و نان یس سارہے عالمس تہندہ عقیدہ موجب از افق تا افق "نال و لٹہ اوس"۔

۲۔ انجام۔ دویم عالم ۳۔ الطاف چھ لطفک جمع۔ مانے خدا یہ پسندی واریاہ احسان۔

غزل

چھ بے جا خرچ زور بے ہودہ اسراف
 بلا شک بد زکار از مودہ اسراف
 میتے لازم تبتے کہ خرچ بوار نہ کھ
 فضولی خرچ زان از فرمودہ اسراف
 لیکھان تس حق تعالا چھے مستبذ
 کہ ان اندر گناہ آلودہ اسراف
 مبذور در قرآن شیطانیہ سُنْد بولے
 چھ شیطانیس بدیل آلودہ اسراف
 قبول از حق چھینہ دعایے مبذور
 چھ ذلتھ توڈہ اندر توڈہ اسراف
 مہ کہ اسراف ہرگز اے برادر
 کرسی فر توڑتہ فرسودہ اسراف
 براہ حق اگر دکھ جملہ عالم
 تہ چھے نہ از سر فرمودہ اسراف
 نہ حاجت نہ یادہ خرچن خرچ بے جا
 سہ نیکی با گناہ اندوڈہ اسراف
 لباس از شرع نہ یادہ در آزی
 چھ از حکم شرع بے ہودہ اسراف

دما بو کر شه از اسراف پیر هیز
کران چکه و نه جان فرموده اسراف

۱. عدو نیرن ۲. فرموده رسول صلی الله علیه وسلم
۳. یہ چه قرآن کریم کس بیتہ آیه کریمیں کن اشارہ اِن الْمَسْكُوتِينَ كَانُوا اِخْوَانَ
الشَّيْطَانِ وَانِ الشَّيْطَانَ لِرَبِّهِمْ كَنُوتًا۔

۴. تولیت ۵. انبار ۶. دلو الی زرد
۷. حد پیشو مطابق ۸. پلستر کر پاٹھر زلیقہ
۹. جان پاٹھر

غزل

بلکہ پیہم نے خستہ سپینہ از دوائے ساز و دوف
 تر لہ پیہم نے رنج و کینہ از لوائے ساز و دوف
 درد مندن تو ت روح و بدن ساز و سرود
 چھم توے نے زیادہ در خاطر لوائے ساز و دوف
 از طبیبان جہاں عاشق چھ آسان لا علاج
 عاشق نہ زندگانی چھے سوائے ساز و دوف
 مطرب و ستارہ نے سنطور چنگ و نہیر و بم
 ہم اسباب نہیا چھی برای ساز و دوف
 نازنین رقص چوں ز ہرہ غزل خواں پیش رو
 ماہ پروین تر شیا در سراے ساز و دوف
 در بغل ساقی صورت راحی تے بکف پیمانہ پہنچہ
 غارِ مومے بیہ کینہ چھنہ حاجت روائے ساز و دوف
 کہ غزل خانی بہ پیش یار امشب اے ولایت
 دہیتہ یارس درد کے سوز بہ دوائے ساز و دوف

ماسیارو۔ دیو مالائی تصور میں شتر حسنچ دیوی
 ۲۔ پڑچھ زو نہ ہندین اٹھو ہو فلکی مقامو اندر وہ اکھ مقام۔ بیہ چھ عربی "تریا" لفظ
 ترجمہ تیر پروین۔ اصل اندر چھیم تر نہ دے لفظ پیچہ کنو لکھتے۔ ماہ پروین تر یا لکھنہ ستر
 نیرلیس بیا کھ مانے تیر م غزل خوانی (امیل)

نعت شریف

ما تم سردار و وار و از مہ آں رویے شریف
 تھا و تم در خدمت جاوے گویے شریف
 آم از باد صبا خوش بوے و وہ فی اندر دہماغ
 اُس آں عطر معطر بوے گویے شریف
 جہم تمنا و اتہ نا اندر مدینہ ناگہاں
 و چہ ما بازار مسجد منبر و گویے شریف
 کر و از چشمہ سرتختہ روضہ پاکس طواف
 و نہ چشمہ تہ تر اوہ یتہ پہلوے شریف
 چھکھ تر و رحمت عاصین کر فیض و برکت عالس
 زیادہ تر میکنے سہ تن تہند خوے شریف
 مذہبی مکہن بے سامانہ بے چارہ و دہاب
 تر اوہ تس سایہ ہمالیوں ما ولس رویے شریف

۱۔ خاک روی ۲۔ دل ۳۔ یتہ فارسی مرکب ورتا و نہ چہ امت
 تہ تہ چہ اکثرہ فارسی رسم الخطس اندری امت تھا و نہ - تہ توے چھہ نہ یہ مرکب
 "فاض و برکتہ" بنا و نہ امت -

سیددین

ق

مناجات

از گناہان چھپس گومت مجبور سرتاپاے غرق
 عفو کرم عفو کرم اے خدا یہ عزب و شرق
 زور کرم دنیا پرستی زائہ کرمینہ بندگی
 بت بستن نش میہ کا تراہ در میان دو ذرہ ذرہ ق
 گوس غافل از حکومت پیوس و ذرہ پاو سر
 بولشیمان از گناہان چھپس ز سرتاپاے غرق
 بار چھم گوب کار مشکل تارہ ذری یاوس چھ دوز
 کہہ کیا چھپس پیرہ و ذرہ افتادہ اندر باد و برق
 چھم نہ و تھ پتھہ بہ و تھ کتھ کتھ کن گتھ چھینہ کانہہ بہ یالہ
 درندامت چھپس پشیمان گشتہ در علم مشقت غرق
 عذر از ناواقفی مو کہ سیوڈے چھ راہ راست
 نیز کھرتھ واقفا ماوی ژ یہ پانے راہ شرق
 اے و تاب از کار تو شیطان در شرمندگی
 ژ یہ از اطلو ایشیطانی کترتھ نہ کینہہ نہ فرق

۱ طوفانی داد ۲ ترمٹ ۳ گومت
 ۴ یہ چھ نفلن اندر "غرق" لکھنہ امت۔ و تابس چھ و ن نہ فمس اندر ژ میوس بہ تے یوت
 عرقہ نقشب چھ و سان ۵ افتابہ کھسہ و نہ طرفہ۔ مراد روحانی تجلی لہنجہ و تیر۔
 ۶ فرق نہ کرنی گوانتیار نہ تھا و ن۔

لغت شریف

عالم و عالمین ^۱ تر تہ کن مشتاق
 یانہی چھکھڑے برگزیدہ خاص
 انبیاء اولیاء ملک تہ فلک
 مشرق و مغرب و جنوب و شمال
 چھ یہ کثیر صاہ بہ آسمان و زمین
 یہ چھ در زیر آب زیر زمین
 چھ ہر ان موختہ از لب پاکت
 از سرتارہ خاصہ گیسو بیت
 جن و انسان عالم و آدم
 و چھتہ از بندگی و حقدانی
 زیر و بالا و پیش و پس سورے
 خارس اندر عشق و سودہ
 از گناہاں و مات شرمندہ

آسمان و زمین تر تہ کن مشتاق
 اولین آخرین تر تہ کن مشتاق
 بلکہ روح الامین تر تہ کن مشتاق
 عرب و روم و چین تر تہ کن مشتاق
 ہر تہہ آن و این تر تہ کن مشتاق
 اسفل و اعلیٰ تر تہ کن مشتاق
 شکوہ انگین تر تہ کن مشتاق
 عنبر مشک چین تر تہ کن مشتاق
 بلکہ دنیا تہ دین تر تہ کن مشتاق
 ارحم الراحمین تر تہ کن مشتاق
 چھ یسار و یمین تر تہ کن مشتاق
 مادر اندر کمین تر تہ کن مشتاق
 بر شفاعت ہمیں تر تہ کن مشتاق

۲ ہمیشہ - تاابد

۳ حضرت جبریل علیہ السلام

۴ دھچھ

۵ سبہ خوتہ سون عالم - تپا تال

۶ سیرہ لون پتہ بردنبہ

۷ غار نورس اندر دیان اکھ تیج یاسرف اوس یس پتہ کالہ پیچہ عشق اوس زہ آکھ نورس ہند

۸ دیدار پینہنا - پیٹہ شارس اندر چھ آکھ نقص کن اشارو

۹ توے تہ

۱۰ تہ پتہ جالے

منقبت چار یار باصفا

بنیست زور یار اُسو شفیق
 اُسو تم ہمرکاب در ہر جنگ
 جنگ بدر چھ اُسو مٹی ہر چار
 چھ تہند شانہ تھو دسپٹاہ از حق
 شیخ شیخال خلیفہ اول
 یار ثانی سہ عمر فاروق
 شاہ عثمان خلیفہ ثالث
 صاحب ذوالفقار ہم ذول دُل
 لے و لٹ روز و شب خدائیں منگ
 در جہاد و بہ غزوہ اُسو رفیق
 عمر عثمان علی ہم صدیق
 حضرت ہمرکاب سید رفیق
 حضرت پانہ کور پیند لحدیق
 بیخ اسلام حضرت صدیق
 قاتل کفر و شرک بالتحقیق
 لیو کھنہ فرقان بخط استعلیق
 جان دُل بانہ رفیق و شفیق
 از دُل و جان بہ حُب شال تو رفیق

۱۔ سادنی بزرگن ہندی بزرگ ۲۔ پیری باطو ۳۔ واپس چھ تیچہ قافیہ سونہرو بہ موجب بیچک
 گوشت حضرت عثمان غنی سیدہ وقتہ اوس خولتعلیق کہ موجود ہے کہ چھ تاریخی واقعہ یہ نہ ترم خلیفین کہ تا دگر
 قرآن کریمیں روز قبل کو فی خطس منزلیں تہ وقتہ عرس اندر روج اوس۔ تہ تہ آے اندر یکا ممکن اندر روز نہ
 ۴۔ ذوالفقار اوس ابو جہلہ ہنزہ شمیرہ ناو۔ پہلہ جنگ بدر اندر ابو جہل ہلاک سپہ تہنزیہ شمیرہ
 حضرت علی کرم اللہ وجہہ ہنس عطا کر تہ تہ متن آو صاحب ذوالفقار تہ اکھ لقب دہ۔
 ۵۔ شاہ ولایت علیہ السلام ہنسند کاثر۔ ۶۔ محفوظ منعم اُسو فتح مکہ دو بہہ امر سبے دُل لیس سوار
 ۷۔ تہندس واپس اندر ۸۔ خدائی امداد

منقبت حضرت سلطان

چھس پریشان حال گوشت خستہ از دردِ فراق
 از جناب شیخ حمزہ جہم بہ سبب اشتیاق
 دیدہ گریاں سببہ بریاں گوم مددھ انتظار
 زانہ بنیو نہ نے پچشم سر بہا برالقیاق
 و نہ ہاچھس دورہ لیکن تم چھ درہر جا مکین
 چین ترکستان حاضر ناظر شام و عراق
 جھنہ سیتھ روئے زمینس پیچھ مکمل میون پیر
 آسمان زور ز فیض و نور سلطان طمطراق
 مخلص نہ خادمین کتر سہ چھ فیض نور حق
 مستکین کتر سخت آفت پیہ قہر ککھ نہ شراق
 نور تہ رحمت مریدین مخلص کتر از خدا
 شیخ ختم الاولیاء عارف تہ کامل در اوطاق
 منکین لانتھ جہنم چھ متن ورت پیدہ
 در اے از جنت اذن کر تو تہ کھیت طلاق
 مہیہ بڈ وہ میر سلطان شیخ حمزہ بہنما
 مخلص یادن مریدین تعاوہ نہ اندر فراق
 بے سرو سامان بردر آے و تہ شاہ و ماب
 جہم نہ مہ کانزہاہ من اللہ من دلی بیہ نہ واق

جھم نہ سلطان شیخ حمزہ سے دلس اندر فراق
 مہر روئے ناز نینک جھم مبیہ در سراسر اشتیاق
 بوز تم سلطانہ عرضی روز تم امداد ہے سے
 ہاؤ تم و تھ تھاؤ تم ہر کائناتن اتفاق

۱۔ دوری ہندہ داوہ ۲۔ دیدار کر نس آیم نہ اچھیں برابری۔ یہ جھ
 وہا بن سلطانہ منورہ پڑھنت زہ حضرت سلطانہ سجدہ روحانی جلالہ موجب چھرنہ
 نہ استانس رو برو تھان بلکہ جھس دورہ زیارت کر تھ واپس پھیران۔
 ۳۔ دھوم دھام ۴۔ مکثر ۵۔ شرک ۶۔ لغت (اصل)
 ۷۔ داق گو و بچاؤن وول۔ بیٹھ جھ تھ آیس کن اشادہ بیتیر پیر ارشاد آرت جھ
 زہ نہا یس در آے چھنہ ان انس کا نہہ یاور یا کا نہہ بچاؤن وول۔ اعلیٰ اندر جھ
 مین دلی وکاداق، یس نہ شارس پتر سمان چھ۔

یارِ جہیم چوئے فراق

یارِ جہیم چوئے فراق نادرِ دُورِ دُمت جہیم نہ سینہ
 یارِ جہیم چوئے فراق مارِ کورِ نفسِ عارِ چھ نہ
 زائہ نہ بنی و نہ اتفاق و جہیم با دیدارِ چوئے
 یارِ جہیم چوئے فراق واہ یہ بد قسمتہ جہیم چوئے
 جو درِ مشکلِ گومِ شاق دودِ جہیم مے لہرِ دئے
 یارِ جہیم چوئے فراق صاحبِ نئے بانیہ زوئے
 کالہ مارِ کورِ تہِ طاق ^(ٹھاکہ) مارِ دئے مے چارِ دئے
 یارِ جہیم چوئے فراق بیمِ چھ تہ اپانِ سینہ میوئے
 زوئے جہیم درِ اشتیاق آفتابو بیتہ سوئے
 یارِ جہیم چوئے فراق تہ لہ سینہ مے زوئے کروئے
 نو کوئے تہ نہ زائہ مذاق آسہ مے اوس پڑوئے
 یارِ جہیم چوئے فراق از مینہ پڑانے رائے چوئے
 تہ جہیم اندرِ وثاق یہ مینہ اوسم ڈرکے لوئے
 یارِ جہیم چوئے فراق کرہ سینہ کیاہ مارِ کروئے
 تھو و دمت بالایہ طاق و تین طومار پڑوئے
 یارِ جہیم چوئے فراق پڑوئے موٹھ نو و یاد اوئے

۱۔ مشکل کروٹھ ۲۔ زلفو ۳۔ ٹھاکہ "جہ قافیہ بابت" "مخاق" بنا و نہ آئٹ۔

۴۔ مکرور تہ و نہ آئٹ ۵۔ ازلی معاہدہ ۶۔ کتاب۔ دفتر کھاتہ

غزل

ما دم کتھ جابہ در بازار چھی دوکان عشق
 چھم میہ در مینہ ز ہجرت ناز از پیکان عشق
 عشقہ آزارس میہ کینہہ تخفیف گونہ از طبیب
 نش طبیب عشق بنیم دادرس دوا دران عشق
 خستہ جان پیوستہ چھس با سوز دل در بار غم
 روز آہستہ کرن بو جان و دل قریبان عشق
 چھس دلینان در جہاں کانیہ غار از روے یار
 چھم نظر بستہ ز خلق و ملک از یرقان عشق
 عاقلو و ونہم طبیب نش چھنہ عشق علاج
 غار صبر و وصل دلبہر کینہہ چھنہ سامان عشق
 بر سر بازار عاشق مست برامید وصل
 بے غرض از جان بر خمورال مستان عشق
 عاشقن ہند کار چھ بر عکس سورے اے و باب
 شایرل بر عکس کوثر شار لیکھ دیوان عشق

۱۔ تیسرے ملا تخفیف چھ کاترس مٹرنڈ کر ورتا دینہ دیوان ۔ ۳۔ گندھ

۲۔ پرتھوہ دوتہ ۵۔ کانیہ ۶۔ اصل اندر خمورال مستان

۷۔ اٹھ شارس چھ پیہ سورے دیوان گواہ

غزل

چہ خستہ یارہ سترے نہ سنجہ عاشق
 پر لیشاں حال و دلیو اپنے بے بس
 ز سرافتادہ اندر چاہ غیب
 عقاب شوق چوں شیر گریستہ
 ز بدن نامی چھنہ کینہہ عاشق عاب
 مبیہ از نہ سنجہ غولہ خستہ خاطر
 چھ لبس لیس یارہ یارہں پیچہ سے قوربان
 ز آہ سپنہ پر سوز بے شک
 لکے زانہہ چھنہ آسان دہنجہ عاشق
 زہ دہری وچھ ہی کتھہ لہجہ عاشق
 مدد یارہ سترے ہو سنجہ عاشق
 روٹن بے وایہ اندر پہنجہ عاشق
 زہ سو آئی چھنہ دل رنجہ عاشق
 نہ دل خوش گزہ موہر و گنجہ عاشق
 تار یارہ مولہ موہ سنجہ عاشق !
 کرسی بیتہ آسانس کھنجہ عاشق

ویاہو عین شبن وقاف نہ انکھ
 تریہ لیش تری لہر فحی شطر سنجہ عاشق

۱۔ کلہ کنی پیچہ ۲۔ گول
 ۳۔ تو چھ بہتس بہہ ہندک پانٹو ۴۔ پاؤ
 ۵۔ بد عوامی
 ۶۔ موہر و بہ خزانہ ستر

غزل

و چشم محمود نازن یار بر طاق
 او زبان دست سنبیل دو گیسو
 دو چشم یار از عشوه روان دل
 به سجده سوی آں محراب کعبه
 ز نوک تیر جگر کان سپنه شیران
 به قتل عاشقان پر کینه روز سته
 هزاران خسته دل به جور بیمار
 چھ عاشق انتظار رس باز رس منتر
 به صفا چارده الوار بر طاق
 و چمن کھو در و لمان شہار بر طاق
 پیچہ جادو ز جادو گمار بر طاق
 مینو و سورے جہاں یکبار بر طاق
 کوثرن صد پارہ در کوہ مبار بر طاق
 کمان و تیر باتلوار بر طاق
 چھ پزاران چھکھ دوا انار بر طاق
 دہ وصلک وادہ از یقار بر طاق

و ماب از شوق دل بردر غزل خان

به عرض سائلان کن دار بر طاق

۱۔ ترودا ہم زنون ۲۔ واریاہ گاش بہتہ - پھل تر بندر

۳۔ وعدہ (اصل) ۴۔ اقرار (اصل)

۵۔ غزل خوان (اصل)

یہ چھ از وونی نو طریق

اولہ ڈھچھ لایان کوکس کنی
 ٹھٹھ بازی گاہی گی
 چھچھچھچھچھچھچھچھ
 یہ مثالاہ مے منزہ انی
 بوے بالیس دشمن جان
 اشناو کے الوٹھ کنی
 بند باند و خولش واقرب
 بے لحاظہ دشمنی کنی
 ماہہ کورے سہ نہ زن
 سیدہ وہ چھنہ کتھ چھنی
 پیرزادہ بر عدالت
 چھکھ مریدن گونزوہ ماو
 مفلسو دنی دیار از
 چھس براتھاہ سادہ ماو
 مفلسی نالیش مٹس
 بچھ گتھتھ دگری انی
 زوہ چوہور لاگتھ گواہس

یہ چھ از وونی نو طریق
 یہ چھ از وونی نو طریق
 زور لٹس کر نہ تو بوٹھ
 یہ چھ از وونی نو طریق
 مول کو برس کپنہ خواہ
 یہ چھ از وونی نو طریق
 اکھ اکس پٹھ حیلہ جو
 یہ چھ از وونی نو طریق
 باہم کران جنگ و جدل
 یہ چھ از وونی نو طریق
 پوختہ کے قولون دان
 یہ چھ از وونی نو طریق
 غابی خزانہ قبرض عام
 یہ چھ از وونی نو طریق
 منظور شاہان اچھوٹھ
 یہ چھ از وونی نو طریق
 سے گواہ قولون دان

منصفش تر کافیته و نری
 مرد در تنس تر او نس
 یس گز هیس خورشید سبز نری
 از کنز و ن اکھ ز ناناہ
 گبہ در گلگت کنی ز نری
 اکھ ز صحن تر او تھ کہ لیسہ
 گلہ و کیاہ کھیو کہ ز نری سبزی
 زود نہ شرم و حیا
 وارہ پاٹھن دلہ گی نری
 دوزخ گریزی تہ اردو
 فارسی کلہ آلہ و تھ کنی
 فارسی خوان در تاتفت
 او خواہ سستی بلر آنری
 و ماہو اسہ کڈی بنی دہہ
 سخا و دل خوش تر او تھ نری
 یہ چھپہ از وونی نو طریق
 حاصل ز نلے انجنتیار
 یہ چھپہ از وونی نو طریق
 ڈیٹھ کے کاشر سوار
 یہ چھپہ از وونی نو طریق
 دون بیتون نو وخرچ راہ
 یہ چھپہ از وونی نو طریق
 مہر و محبت در جہان
 یہ چھپہ از وونی نو طریق
 بیہ مائن بند و بست
 یہ چھپہ از وونی نو طریق
 کیا رہ را و رلو کہ چار
 یہ چھپہ از وونی نو طریق
 بیتھ تھ اندر میان
 یہ چھپہ از وونی نو طریق

۱۔ مدعی (اصل) ۲۔ ثبوت (اصل) ۳۔ بلز دکن دالمی ۴۔ قانون دان (اصل) ۵۔ بیتھ بانش
 اندر چھ و ماہن پنہ عہدک عدلیہ نظام شایس کھولت ۶۔ کیفیت (اصل) ۷۔ یہ باجھ و ماہن ۱۸۸۵ء
 پتر لیکھت آئی دوزیہ آہ اردو ز باڈی سرکار در جہ دینہ ۸۔ مہنتہ سون سنگھ مہنتہ بندوبست ادا صنی -
 ۹۔ افسوس کھپوان ۱۰۔ تھ دقتس تمام آئی کاسن اندرا و غون صابی مکتب شیچہ آسان -
 ۱۱۔ پرائس تہ لوہس عہدس در میان ۱۲۔ نوکرا طوار رٹھ -

غزل

بہ حاضر روزہ نادر کوئے معشوق
 ڈھین شاید نہ گاہے روئے معشوق
 چوسایہ پھیروں گدا گرد خانہ
 ہنسمہ از روزن در بوی معشوق
 کرہ چوں باد حاصل خاک بوسی
 ز نادر خاک و آب و جوئے معشوق
 پیری و شہزادہ نازانہ پیر باغش
 بہ بلبل لاگہ با گلر و معشوق
 چو ریحان ترادہ سردر پایمالی
 یہ در و چ بوی گزہ ناسوئے معشوق
 بہ روزن سردن استادہ بر در
 بینما مشک از کیوئے معشوق
 کس ناسجدہ تعظیم و فی کین
 سوئے حجاب الابر و معشوق
 سناطریچھے و مابس این تمنا
 کفو کر بوزہ گفتگوئے معشوق

سلیقہ غزل انور چہ ساری یارے افغانی : "ناہی ہے تھوڑا تھوڑا عاشق" بدلتہ معشوق "لیکن نہ امت"

سہ روز و از چہ دار سہ پیری بیش سہ بہرہ

۵۴۶
فرق

چھی بنی آدم بہ یک صورت دین اندر چھ فرق
مختلف ساری بسیرت نیک و بد اکثر چھٹیہ فرق
سنگ خارہ آہ پل سنگ سیاہ و سورخ و زرد
ایم تہ کتہ لیک اندر قیمت مرمر چھٹیہ فرق
اسپ نیازی بار گرتے گونٹ سان و مادیان
گرہ چھ ساری ایم مگر قیمت استر چھٹیہ فرق
دستہ خان ساری مساوی دودگ سارن سووی
سارنے تانن اندر لوزک ٹوے در دسر چھٹیہ فرق
مشک خوشبودار نہ ہر قسم ز بیاد دل پسند
لیک از ہر مشک تے خوش بوے در غیر چھٹیہ فرق
پر نیال پیار چھ کھنخاب رنجاب و سمور
قیمتی ساری ولیکن در ستمہ اکثر چھٹیہ فرق
فرق در ہر چیز کٹر مژ ذات پاکن اے و ماب
اکر اٹھ کے نھان آسان تھتہ پائے سر چھٹیہ فرق

۱۲ کا پڑ
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰
۱۰۱
۱۰۲
۱۰۳
۱۰۴
۱۰۵
۱۰۶
۱۰۷
۱۰۸
۱۰۹
۱۱۰
۱۱۱
۱۱۲
۱۱۳
۱۱۴
۱۱۵
۱۱۶
۱۱۷
۱۱۸
۱۱۹
۱۲۰
۱۲۱
۱۲۲
۱۲۳
۱۲۴
۱۲۵
۱۲۶
۱۲۷
۱۲۸
۱۲۹
۱۳۰
۱۳۱
۱۳۲
۱۳۳
۱۳۴
۱۳۵
۱۳۶
۱۳۷
۱۳۸
۱۳۹
۱۴۰
۱۴۱
۱۴۲
۱۴۳
۱۴۴
۱۴۵
۱۴۶
۱۴۷
۱۴۸
۱۴۹
۱۵۰
۱۵۱
۱۵۲
۱۵۳
۱۵۴
۱۵۵
۱۵۶
۱۵۷
۱۵۸
۱۵۹
۱۶۰
۱۶۱
۱۶۲
۱۶۳
۱۶۴
۱۶۵
۱۶۶
۱۶۷
۱۶۸
۱۶۹
۱۷۰
۱۷۱
۱۷۲
۱۷۳
۱۷۴
۱۷۵
۱۷۶
۱۷۷
۱۷۸
۱۷۹
۱۸۰
۱۸۱
۱۸۲
۱۸۳
۱۸۴
۱۸۵
۱۸۶
۱۸۷
۱۸۸
۱۸۹
۱۹۰
۱۹۱
۱۹۲
۱۹۳
۱۹۴
۱۹۵
۱۹۶
۱۹۷
۱۹۸
۱۹۹
۲۰۰
۲۰۱
۲۰۲
۲۰۳
۲۰۴
۲۰۵
۲۰۶
۲۰۷
۲۰۸
۲۰۹
۲۱۰
۲۱۱
۲۱۲
۲۱۳
۲۱۴
۲۱۵
۲۱۶
۲۱۷
۲۱۸
۲۱۹
۲۲۰
۲۲۱
۲۲۲
۲۲۳
۲۲۴
۲۲۵
۲۲۶
۲۲۷
۲۲۸
۲۲۹
۲۳۰
۲۳۱
۲۳۲
۲۳۳
۲۳۴
۲۳۵
۲۳۶
۲۳۷
۲۳۸
۲۳۹
۲۴۰
۲۴۱
۲۴۲
۲۴۳
۲۴۴
۲۴۵
۲۴۶
۲۴۷
۲۴۸
۲۴۹
۲۵۰
۲۵۱
۲۵۲
۲۵۳
۲۵۴
۲۵۵
۲۵۶
۲۵۷
۲۵۸
۲۵۹
۲۶۰
۲۶۱
۲۶۲
۲۶۳
۲۶۴
۲۶۵
۲۶۶
۲۶۷
۲۶۸
۲۶۹
۲۷۰
۲۷۱
۲۷۲
۲۷۳
۲۷۴
۲۷۵
۲۷۶
۲۷۷
۲۷۸
۲۷۹
۲۸۰
۲۸۱
۲۸۲
۲۸۳
۲۸۴
۲۸۵
۲۸۶
۲۸۷
۲۸۸
۲۸۹
۲۹۰
۲۹۱
۲۹۲
۲۹۳
۲۹۴
۲۹۵
۲۹۶
۲۹۷
۲۹۸
۲۹۹
۳۰۰
۳۰۱
۳۰۲
۳۰۳
۳۰۴
۳۰۵
۳۰۶
۳۰۷
۳۰۸
۳۰۹
۳۱۰
۳۱۱
۳۱۲
۳۱۳
۳۱۴
۳۱۵
۳۱۶
۳۱۷
۳۱۸
۳۱۹
۳۲۰
۳۲۱
۳۲۲
۳۲۳
۳۲۴
۳۲۵
۳۲۶
۳۲۷
۳۲۸
۳۲۹
۳۳۰
۳۳۱
۳۳۲
۳۳۳
۳۳۴
۳۳۵
۳۳۶
۳۳۷
۳۳۸
۳۳۹
۳۴۰
۳۴۱
۳۴۲
۳۴۳
۳۴۴
۳۴۵
۳۴۶
۳۴۷
۳۴۸
۳۴۹
۳۵۰
۳۵۱
۳۵۲
۳۵۳
۳۵۴
۳۵۵
۳۵۶
۳۵۷
۳۵۸
۳۵۹
۳۶۰
۳۶۱
۳۶۲
۳۶۳
۳۶۴
۳۶۵
۳۶۶
۳۶۷
۳۶۸
۳۶۹
۳۷۰
۳۷۱
۳۷۲
۳۷۳
۳۷۴
۳۷۵
۳۷۶
۳۷۷
۳۷۸
۳۷۹
۳۸۰
۳۸۱
۳۸۲
۳۸۳
۳۸۴
۳۸۵
۳۸۶
۳۸۷
۳۸۸
۳۸۹
۳۹۰
۳۹۱
۳۹۲
۳۹۳
۳۹۴
۳۹۵
۳۹۶
۳۹۷
۳۹۸
۳۹۹
۴۰۰
۴۰۱
۴۰۲
۴۰۳
۴۰۴
۴۰۵
۴۰۶
۴۰۷
۴۰۸
۴۰۹
۴۱۰
۴۱۱
۴۱۲
۴۱۳
۴۱۴
۴۱۵
۴۱۶
۴۱۷
۴۱۸
۴۱۹
۴۲۰
۴۲۱
۴۲۲
۴۲۳
۴۲۴
۴۲۵
۴۲۶
۴۲۷
۴۲۸
۴۲۹
۴۳۰
۴۳۱
۴۳۲
۴۳۳
۴۳۴
۴۳۵
۴۳۶
۴۳۷
۴۳۸
۴۳۹
۴۴۰
۴۴۱
۴۴۲
۴۴۳
۴۴۴
۴۴۵
۴۴۶
۴۴۷
۴۴۸
۴۴۹
۴۵۰
۴۵۱
۴۵۲
۴۵۳
۴۵۴
۴۵۵
۴۵۶
۴۵۷
۴۵۸
۴۵۹
۴۶۰
۴۶۱
۴۶۲
۴۶۳
۴۶۴
۴۶۵
۴۶۶
۴۶۷
۴۶۸
۴۶۹
۴۷۰
۴۷۱
۴۷۲
۴۷۳
۴۷۴
۴۷۵
۴۷۶
۴۷۷
۴۷۸
۴۷۹
۴۸۰
۴۸۱
۴۸۲
۴۸۳
۴۸۴
۴۸۵
۴۸۶
۴۸۷
۴۸۸
۴۸۹
۴۹۰
۴۹۱
۴۹۲
۴۹۳
۴۹۴
۴۹۵
۴۹۶
۴۹۷
۴۹۸
۴۹۹
۵۰۰
۵۰۱
۵۰۲
۵۰۳
۵۰۴
۵۰۵
۵۰۶
۵۰۷
۵۰۸
۵۰۹
۵۱۰
۵۱۱
۵۱۲
۵۱۳
۵۱۴
۵۱۵
۵۱۶
۵۱۷
۵۱۸
۵۱۹
۵۲۰
۵۲۱
۵۲۲
۵۲۳
۵۲۴
۵۲۵
۵۲۶
۵۲۷
۵۲۸
۵۲۹
۵۳۰
۵۳۱
۵۳۲
۵۳۳
۵۳۴
۵۳۵
۵۳۶
۵۳۷
۵۳۸
۵۳۹
۵۴۰
۵۴۱
۵۴۲
۵۴۳
۵۴۴
۵۴۵
۵۴۶
۵۴۷
۵۴۸
۵۴۹
۵۵۰
۵۵۱
۵۵۲
۵۵۳
۵۵۴
۵۵۵
۵۵۶
۵۵۷
۵۵۸
۵۵۹
۵۶۰
۵۶۱
۵۶۲
۵۶۳
۵۶۴
۵۶۵
۵۶۶
۵۶۷
۵۶۸
۵۶۹
۵۷۰
۵۷۱
۵۷۲
۵۷۳
۵۷۴
۵۷۵
۵۷۶
۵۷۷
۵۷۸
۵۷۹
۵۸۰
۵۸۱
۵۸۲
۵۸۳
۵۸۴
۵۸۵
۵۸۶
۵۸۷
۵۸۸
۵۸۹
۵۹۰
۵۹۱
۵۹۲
۵۹۳
۵۹۴
۵۹۵
۵۹۶
۵۹۷
۵۹۸
۵۹۹
۶۰۰
۶۰۱
۶۰۲
۶۰۳
۶۰۴
۶۰۵
۶۰۶
۶۰۷
۶۰۸
۶۰۹
۶۱۰
۶۱۱
۶۱۲
۶۱۳
۶۱۴
۶۱۵
۶۱۶
۶۱۷
۶۱۸
۶۱۹
۶۲۰
۶۲۱
۶۲۲
۶۲۳
۶۲۴
۶۲۵
۶۲۶
۶۲۷
۶۲۸
۶۲۹
۶۳۰
۶۳۱
۶۳۲
۶۳۳
۶۳۴
۶۳۵
۶۳۶
۶۳۷
۶۳۸
۶۳۹
۶۴۰
۶۴۱
۶۴۲
۶۴۳
۶۴۴
۶۴۵
۶۴۶
۶۴۷
۶۴۸
۶۴۹
۶۵۰
۶۵۱
۶۵۲
۶۵۳
۶۵۴
۶۵۵
۶۵۶
۶۵۷
۶۵۸
۶۵۹
۶۶۰
۶۶۱
۶۶۲
۶۶۳
۶۶۴
۶۶۵
۶۶۶
۶۶۷
۶۶۸
۶۶۹
۶۷۰
۶۷۱
۶۷۲
۶۷۳
۶۷۴
۶۷۵
۶۷۶
۶۷۷
۶۷۸
۶۷۹
۶۸۰
۶۸۱
۶۸۲
۶۸۳
۶۸۴
۶۸۵
۶۸۶
۶۸۷
۶۸۸
۶۸۹
۶۹۰
۶۹۱
۶۹۲
۶۹۳
۶۹۴
۶۹۵
۶۹۶
۶۹۷
۶۹۸
۶۹۹
۷۰۰
۷۰۱
۷۰۲
۷۰۳
۷۰۴
۷۰۵
۷۰۶
۷۰۷
۷۰۸
۷۰۹
۷۱۰
۷۱۱
۷۱۲
۷۱۳
۷۱۴
۷۱۵
۷۱۶
۷۱۷
۷۱۸
۷۱۹
۷۲۰
۷۲۱
۷۲۲
۷۲۳
۷۲۴
۷۲۵
۷۲۶
۷۲۷
۷۲۸
۷۲۹
۷۳۰
۷۳۱
۷۳۲
۷۳۳
۷۳۴
۷۳۵
۷۳۶
۷۳۷
۷۳۸
۷۳۹
۷۴۰
۷۴۱
۷۴۲
۷۴۳
۷۴۴
۷۴۵
۷۴۶
۷۴۷
۷۴۸
۷۴۹
۷۵۰
۷۵۱
۷۵۲
۷۵۳
۷۵۴
۷۵۵
۷۵۶
۷۵۷
۷۵۸
۷۵۹
۷۶۰
۷۶۱
۷۶۲
۷۶۳
۷۶۴
۷۶۵
۷۶۶
۷۶۷
۷۶۸
۷۶۹
۷۷۰
۷۷۱
۷۷۲
۷۷۳
۷۷۴
۷۷۵
۷۷۶
۷۷۷
۷۷۸
۷۷۹
۷۸۰
۷۸۱
۷۸۲
۷۸۳
۷۸۴
۷۸۵
۷۸۶
۷۸۷
۷۸۸
۷۸۹
۷۹۰
۷۹۱
۷۹۲
۷۹۳
۷۹۴
۷۹۵
۷۹۶
۷۹۷
۷۹۸
۷۹۹
۸۰۰
۸۰۱
۸۰۲
۸۰۳
۸۰۴
۸۰۵
۸۰۶
۸۰۷
۸۰۸
۸۰۹
۸۱۰
۸۱۱
۸۱۲
۸۱۳
۸۱۴
۸۱۵
۸۱۶
۸۱۷
۸۱۸
۸۱۹
۸۲۰
۸۲۱
۸۲۲
۸۲۳
۸۲۴
۸۲۵
۸۲۶
۸۲۷
۸۲۸
۸۲۹
۸۳۰
۸۳۱
۸۳۲
۸۳۳
۸۳۴
۸۳۵
۸۳۶
۸۳۷
۸۳۸
۸۳۹
۸۴۰
۸۴۱
۸۴۲
۸۴۳
۸۴۴
۸۴۵
۸۴۶
۸۴۷
۸۴۸
۸۴۹
۸۵۰
۸۵۱
۸۵۲
۸۵۳
۸۵۴
۸۵۵
۸۵۶
۸۵۷
۸۵۸
۸۵۹
۸۶۰
۸۶۱
۸۶۲
۸۶۳
۸۶۴
۸۶۵
۸۶۶
۸۶۷
۸۶۸
۸۶۹
۸۷۰
۸۷۱
۸۷۲
۸۷۳
۸۷۴
۸۷۵
۸۷۶
۸۷۷
۸۷۸
۸۷۹
۸۸۰
۸۸۱
۸۸۲
۸۸۳
۸۸۴
۸۸۵
۸۸۶
۸۸۷
۸۸۸
۸۸۹
۸۹۰
۸۹۱
۸۹۲
۸۹۳
۸۹۴
۸۹۵
۸۹۶
۸۹۷
۸۹۸
۸۹۹
۹۰۰
۹۰۱
۹۰۲
۹۰۳
۹۰۴
۹۰۵
۹۰۶
۹۰۷
۹۰۸
۹۰۹
۹۱۰
۹۱۱
۹۱۲
۹۱۳
۹۱۴
۹۱۵
۹۱۶
۹۱۷
۹۱۸
۹۱۹
۹۲۰
۹۲۱
۹۲۲
۹۲۳
۹۲۴
۹۲۵
۹۲۶
۹۲۷
۹۲۸
۹۲۹
۹۳۰
۹۳۱
۹۳۲
۹۳۳
۹۳۴
۹۳۵
۹۳۶
۹۳۷
۹۳۸
۹۳۹
۹۴۰
۹۴۱
۹۴۲
۹۴۳
۹۴۴
۹۴۵
۹۴۶
۹۴۷
۹۴۸
۹۴۹
۹۵۰
۹۵۱
۹۵۲
۹۵۳
۹۵۴
۹۵۵
۹۵۶
۹۵۷
۹۵۸
۹۵۹
۹۶۰
۹۶۱
۹۶۲
۹۶۳
۹۶۴
۹۶۵
۹۶۶
۹۶۷
۹۶۸
۹۶۹
۹۷۰
۹۷۱
۹۷۲
۹۷۳
۹۷۴
۹۷۵
۹۷۶
۹۷۷
۹۷۸
۹۷۹
۹۸۰
۹۸۱
۹۸۲
۹۸۳
۹۸۴
۹۸۵
۹۸۶
۹۸۷
۹۸۸
۹۸۹
۹۹۰
۹۹۱
۹۹۲
۹۹۳
۹۹۴
۹۹۵
۹۹۶
۹۹۷
۹۹۸
۹۹۹
۱۰۰۰

رولق

چھینہ باغس ناگ تے بیہ جوے رولق
 دہاغس ہیتھ چھوے رولق
 کبابس لذت شہرین نمک و چھہ!
 ربابس تارہ اندر روے رولق
 شہس جنگل لہس مادان مہس رھائے
 چھینہ ہولہس جابے اندر کوے رولق
 پیری رو نازنین ماہ جبین!
 چھہ حسن ستر موے و خوے رولق
 چمن باغس تہ چمنس حقیرہ زیبا
 حقیرے گل تے گلے خوے رولق
 شہس شایستہ شوہر حقیرہ در شہستان
 چھہ از بانویہ در مشکوے رولق
 صفس سیو د صفہ تے صفس صفائی
 لباس تہ ریشہ و شوے رولق
 برویے یار استادہ بخدمت
 دہا بس فخر اندر کوے رولق

۱۔ جایزہ اوشہرت ۲۔ شہزادین ہندہ بہہنگ کرہ۔ "ملکو" اویں اکھ شاہی محل تہ ایس خسرو پور دیرن
 شیرینہ ہندہ پانچہ بود مت اوس۔ ۳۔ چھلن تہ صاف کرن مگ رو برے۔ بروہنہ کہہ

۵۴۸

خوش خولق

<p>دُرُنده و حشیان چھی رام خوش خولق^۲</p> <p>بہارِ دردمندس نو پتہ و انس</p> <p>بہ از تہنیتِ مرد ترش روے</p> <p>ز شیرین شربت بد خوے بہتر</p> <p>زالان چھی مسکسش جالور دور</p> <p>چھ خوش خولقش لشن راضی کہ و مہ</p> <p>سہ خوش خولق چھ ایمانگ نشانہ</p>	<p>پُرندہ سبتہ اندر دام خوش خولق^۳</p> <p>کھنوسین انان آرام خوش خولق</p> <p>چھ شیرین تلخی دشنام خوش خولق</p> <p>ذہر یا حنظلہ از جام خوش خولق</p> <p>ولان ہم فوجہ وے برام خوش خولق</p> <p>ہیوان ہر کانہ نہ نیکی نام خوش خولق</p> <p>دزی نہ مارہ زانہ اندام خوش خولق</p>
--	--

و تا بوخوے کہ خوش خولقے سستی
چھ در حال رزا حکام خوش خولق

- ۱۔ تا پیل ۲۔ ماتحت ۳۔ خوش خولق الناس ۴۔ زال
- ۵۔ ناتوالس (اصل) ۶۔ بیتہ شارس اندر چھ صرف کہ لفظ "چھ" کا شری مانے چھ ترش رو
- ۷۔ سارہ سترہ مبارکبادی کہ تہ چھ خوش خولق الناس سترہ لیکر ہنر تلخی زیادہ جان -
- ۸۔ پتہ چھ سراسر فارسی شار مانے چھس بد خوے الناس سترہ میچھ شری شری کہ تہ چھ خوش خولق الناس سترہ
- ۹۔ پیاک لہر یا ہونی بندہ و ند زیادہ بیوٹھ - ۱۰۔ ہونی بندہ و ندیس پٹھاہ پٹھاہ چھ اسان -
- ۱۱۔ بخیل - ۱۲۔ اللہ کو نڈ ۱۳۔ دودان و دوان جمع گزہاں ۱۴۔ لوکی کبڈی
- ۱۵۔ بدن - جسم

کاؤس کے اندر فراق

درہوایے ساز و نئے کاؤس کے اندر فراق
 از ہر ایے جامِ مے کاؤس کے اندر فراق
 موستہ خان بوسیدہ بکشاۃ و چھان چشم طمع
 واریاہ بوسیدہ گئے کاؤس کے اندر فراق
 کاؤس کو ملک گپری در جہاں جنگ و فساد
 ملک بیخوئے میثرتل گئے کاؤس کے اندر فراق
 باگران ایران و توران زابل و کابل تہ چین
 از ہر ایے بلخ و سہ کے کاؤس کے اندر فراق
 از زمین گمراہ پیمت کھوت بسوئے آسمان
 منزلہ تخی کو رہنے طے کاؤس کے اندر فراق
 آئے کم کم بادشاہ اندر جہاں داوا کو رکھ
 تم نہ دادا سیر گئے کاؤس کے اندر فراق
 یحیٰ زما بن آسمان تہ کا تیاہ خیر کھ کھری
 کاہن و نہ آئندہ سے کاؤس کے اندر فراق
 اکھ بیس ڈیشہ نہ ہرگز اکھ خیالیں گن گرتھان
 ہر اکھاہ محمود موعے کاؤس کے اندر فراق

اے وہاں از کردہ شاہانِ تریبہ چھ خالی غور و زور
از رفیقانِ ہنر پے کا دوس کے اندر فراق

- ۱۔ آرزو - شوق ۲۔ "کا دوس" چھ ایرانہ کہ "کے" خاندانک اکھ مشہور
 ۳۔ شہنشاہ اوس مُت ۴۔ نالیہ دیوان - دُبد رگسن چھ کانتری باغی فراق لگن دنان
 ۵۔ مودہ ہندی تان خاص کر تھاجھ کھانکر ۶۔ دُہر تھ
 ۷۔ زابستان - ایرانک اکھ صوبہ ۸۔ ایرانکی مشہور زوہ شہر
 ۹۔ اشارہ غور دس کُن ۱۰۔ دعوی (اصل)
 ۱۱۔ ز نثر شرب چیتھ بے حس ۱۲۔ بادشاہین ہند لو کار نامن مقابلہ

چھ مالک خالق و رازق

چھ مالک خالق و رازق	کئے زائن خدا برحق
چھ مالک خالق و رازق	مہ مان کا نہہ بیہ مطلق
یہ کثیرہا در زمین آسمان	بستی کمری پادہ ساری جان
چھ مالک خالق و رازق	کہ میں جھوت سے رخ تے ازلق
سینو تم حمش غواص	نبی مرسل کو رن بحر خاص
چھ مالک خالق و رازق	بنیہ تم بندہ صادق
بنیو مت عالم و آدم	ز شوق مصطفیٰ یکدم
چھ مالک خالق و رازق	سین شیطا نسے بو ذرق
چھ تس لش کنبہ منور	چھ در بر ذرہ و اتھ پور
چھ مالک خالق و رازق	بحال آخر و سابق
نہ تس پوشیدہ اکھ مہ وال	تس ویو د سار نے بند حال
چھ مالک خالق و رازق	چھ تس ویدی عاقل و احمق
کو رن نہ کائہ نہہ سرفاش	مگر اتھ حمش شاباش
چھ مالک خالق و رازق	بہ پردہ فاجرو فاسق
تب و زجن تہ جم تے جادی	سہ زانی سار نے ہند وادی
چھ مالک خالق و رازق	حکیمہ خاصہ کیاہ عاذق

وہا لو نیرا نہستی لکھ از نیستی مستی
چھ خود بین خاں ماراں جتی
چھ مالک خالق و رازق

۱۔ "مطلق"، لفظس چھ زوہم مانے۔ کاشتری پانچ "ہرگز نہ"، تہ عربی پانچ "یسند و بخود
اضافی چھینہ۔ یس ستری کانبہ مخلوقس ہشریہ بند دینہ

۲۔ زرد ۳۔ ڈنگ دینہ والی ۴۔ ٹھپتھ

۵۔ ۶۔ پتیم بدوہم حال ۷۔ بدکار ۸۔ اکھ بہاری

۹۔ متکبر ۱۰۔ خوار (اصل) ۱۱۔ کاشتری پانچ چھ لفظ "جکھ" قافیہ پایتھ چھ

پتھ کز لکھنہ آرت۔ "جکھ ماراں" چھ پتھ بلی زور لڑاوان۔

مناقب

چھ بے بخی یاد ایمان منافق جہنم شاد بر جان منافق
 منافق رو سیاہ در ہر دو عالم بہ فرقان پی چھ در شان منافق
 ہمیشہ آسہ در ناز جہنم موکرتے رستم خون نان منافق
 دوزخ ناز سوزان کثرت دم و مار سراپا آسہ سامان منافق
 زبان بیزبیس نہیر آس او زبان کثیف و گندہ دندان منافق
 منافقتک نتیجہ در شکجہ بہ عقبار و سیاہ زان منافق
 چھ تیر و تیغ قہر و زہر و خنجر در شکیخ و درد درمان منافق

و مابو کہ ترہ بانظر تھ خجما لہ

بجانہ مان بر جان منافق

۱۔ بنیاد (اصل) ۲۔ منافقہ سندس روحس پیٹھ

۳۔ رنگ پاکھ ۴۔ ہمیشہ (درو و لیس ناس اندر) ۵۔ بچن تہ سرفن اندر

۶۔ کائناتس اندر چھ "کثیف" لفظ "گندہ" مانیس مشرورتا و نہر یوان -

۷۔ دود و دلا ر سند "علم" ۸۔ افسوس تہ داویلا

۹۔ پس گرو پیٹھ ۱۰۔ دو دلا ر سندس روحس

تصدیق

نیک بظنون چھ بر عمل لصدیق آفرینش چھ بر حمل لصدیق
 اہل تنجیم سعد و خست و چھان چھ متن پوختہ بر رمل لصدیق
 دراز و از نے نبات و قند و شکر انگینس چھاز منسل لصدیق
 شب در و زرم پائے آہستہ رنبرنی پینتہ بر حمل لصدیق
 تن بر ہنس بجایہ پشمینہ بخوشی بہ سیاہ کمل لصدیق
 در نہ خارا تھ مفتوکس مایس لٹھ یا گیل بر رمل لصدیق

۱۔ کائنات ہندس زمین ۲۔ رشتہ سادھ ۳۔ پیچہ سادھ
 ۴۔ علم رمل - ایرانی لکن چھ یہ عقیدہ ذہ یہ علم چھ حضرت دانیال پانچین جبریل لٹھ پیچہ موت
 ۵۔ گنہ تانڈہ نش - ۶۔ دچھ - شراب ۷۔ تم پھو کہ ڈو ذیلم دچھ رس پاکھ دہ ویدہ
 کھان چھ - ۸۔ راتلہ یکن دول ۹۔ ڈو نہ پکھ ستر
 ۱۰۔ کونٹ ۱۱۔ "بر رمل" چھ دہا بس بین فقرہ "رمن"
 ۱۲۔ کھنہ لٹھ ۱۳۔ پین گناہ ژ و مراد نہ خاطرہ - گو یا پتہ کینہ چھک ژ و اتھ غلط
 خارا نس پندرگ رنگ دوال -

فرق

زان در هر جان آسان چھے ز خاص و عام فرق
 صورتن ساری چھے یکسان سپرتن کیا ه تمام فرق
 صورت و سیرت اگر مینا د چھکھ کا ننه آدمی
 لوتنه اسس کیننه لفا و تھ تیز در اندام فرق
 جنس مید و نئے آسه از یک قسم بلکل بنو بنو
 کیننه نر کیننه اسس قصوراه لوتنه پوخته خام فرق
 راتھ تے دوه از یکاه زاننه آسه نه بر یک لؤا
 راتھ یا از یکاه کیننه آسه در ایام فرق
 لدنه تا میران زو تا میرس متا بله روبرو
 گزھ تھ کیننه از در دیوار سقف و بام فرق
 روز ه کا ننه استقامت متقل با یک مزاج
 گزھ کیننه در دل بو چھے تس به صبح و شام فرق
 عالم و عاقل زو حاکم سپرتن آسن کنی
 لوتنه اسکجه تلخ یا شیرین در احکام فرق
 یز زو زنی آسن به یک نام و نشان یک جانان
 آسه کرام و نام یکا ننه پام تس کیا ه تمام فرق
 سارے اندر لفا و تھ خالقن کرائے و ملاک
 پانرے تس مالکس چھے نه بزرگ و نام فرق

۱- چھس اندر ۲- زیادہ پوخته یا زیادہ خام آسه لوتنه سیرت و نفس آسان چھے
 ۳- لیش ۴- کبہ و چھس پوٹھ ۵- سیرت کیز -

۵۵۷
منافق

مہ گرتھ رو پید رو یے منافق
 مہ اڑھ بے واپہ در کو یے منافق
 اگر سمکھی منافق بر سر را ۵
 مہ وچھہ اچھو سٹو و تلٹھ سو یے منافق
 رٹو دیشھہ پرت پٹماہ لاول ولا
 نشان دوزخی خو یے منافق
 مہ یکھہ زانہہ تھو دتے یڈ چھی سو نر دیکھ
 یہی تھو دتہ بدلو یے منافق
 مہ کر زانہہ با منافق مہر والفت
 مہ بیہہ ہرگز بہ پہلو یے منافق
 تمس چھہ داغ از لانتھہ جینش ۳
 نرہ وارہ وچھہ بہ ابرو یے منافق
 جہنم لٹس چھہ روز تھہ انتھار س
 بہ دوزخ جائے مشکو یے منافق
 ویا بوا ز خدا ہر دم پناہ منگ
 زکار و بار و بد خو یے منافق

۱۔ تھو غزلس اندر چھہ پرتھہ شار س یاے اضافی ہے، تھو و نہ امت ۲۔ وار بہہ پھرہ
 ۳۔ لغت داصل ۱۔ ۲۔ پارتھہ جائے۔ خاص کر شاہی محلات ہندو محلہ خانہ

فرق

تپتر الناس تہ الناس چھ فرق
 فرق در ہر چیز تھا و ن خالقن
 رؤسہ زھا و لہ یکجا کاسہ کھو
 زھا و لہ بدلے رؤس نافہ ذرا
 نزا کے اکر سے زمینش مٹر بنیو
 اٹھ شکر بچھ آب گندہ بے مزہ
 کارِ شجاری رنگی نہ و اندرس
 پیر بچھ تپتر اثر اسمانس چھہ فرق
 لو لہس بالن تہ ہی بالن چھہ فرق
 تہ یمن دھن و چھہ تہ تانس چھہ فرق
 داد حق و چھہ کا تہ جوالہس چھہ فرق
 کیاہ نرس تہ اٹھ نیستانس چھہ فرق
 و نیتہ اٹھ میترہ مادانس چھہ فرق
 و چھہ کا تہ و اندرس چھہ فرق
 لیس تہ لمحہ دھیت لہس تہ زیباے و تاب
 لہس فقط تہ خاص لہس بالن چھہ فرق

۱۔ مین بالن
 ۲۔ سہ دور بچھ اندر گندہ چھہ آسان
 ۳۔ نیستانس
 ۴۔ نرس
 ۵۔ کتہ قسہ

رولق

و چشم در دور دنیا کار رولق
 چه یارن دینا تر سنجیر محبت
 چه بپایس اندر راستی شوب
 مثل لاله تا و زان کای دنیا
 چه گنج و مال موخته ز ندگانی
 به بارین زندگی پس روز آباد
 ایس مادان بهس آرام کلی زهلی
 درخت خشک بهتر موله پڑا عین
 چه کارس بای در دل یار رولق
 چه دیارن بیون به دین بپای رولق
 چه یوز تقریر در هر کار رولق
 چه یوز اتمه ناوه زیبا سار رولق
 چه تنه گنج پیک شهرار رولق
 کرس اندر راستی دیوار رولق
 سس کوهسار جنگل جارش رولق
 چه تنه کثره آدر شعله نار رولق

و ملتین مدعا در دین و دنیا
 فقط دیدار وصل یار رولق

۱. همدرد ۲. اصل اندر "دار" ۳. پندره ستر

۴. ناوه پندرسار ۵. زرنده خود در دگندی سقره

سادیف

”ک“ - کھ

مناجات

چھکھ متزہ تہ مشرا ذات پاک عالم و آدم کو رختہ از منت خاک
 نظا ہر و باطن زینہ چھ سورے عیان اول و آخر ترہ چھکھ بے ترس و پاک
 لم یکن یارب ولم یولد نہ چھکھ ز آئینہ کانترہانہ ہرگز کائنہ ز اکھ
 نے قدیمی اسنس چھ استدار نے حساب انتہا کینہہ کائنہ سمکھ
 چھکھ و چھان سورے بغیر از خیم و سر از سمکٹ چھ حال روشن تاسماک
 چھی محصل شری ہمہ مافی الصدور دلیر نے ہند فعل و فتنہ نیک و پاک
 بوزہ و ون چھکھ سارہ نے ہند قبل و قال از زمین و آسمان و زیر خاک
 یا الہی بوز میونے النجاء و نہ کس بویتھ کر مہا چھمنہ بیا کھ

کرتہ رحم و فضل بر حال و ثابت
 نیلہ تنہا اسے بے کس زیر خاک

۱۔ خوف ۲۔ "از سمک تاسماک" چھ فارسی زبانہ ہند فقرہ۔ یا نے "کاڑہ پیچھ سماک
 تارکس تام" سماک چھ سو کاڑ پیچھ متعلق پرانی اسی قیاس کران زہ ساؤ زمین چھ اسی پیچھ درخت
 سماک چھ دراصل پیچھاہ دور زہ تارکھ۔ کہہ وقتہ چھ سماک "برج حوت" ناوی اکس برجس رہ
 و نام۔ مطلب "سارسی کاٹنا نس پیچھ چھ خدا یس نظر"۔

۳۔ حاصل شدہ۔ نظر مل ۴۔ یہ کثیر شاہ دین اندر چھ

لغت تشریف

اے شہرے عربی سلام علیک
 چھکھڑوہ سرتاج انبیاء و رسول
 مغرور ہاشمی فخر قریش
 اے گل شاخ بارغ اسماعیل
 اے تو مقصود جملہ پیدایش
 آدم و عالم از تو زینت یافت
 یکر تیرہ و چھکھڑوہ تخت خدا دیو کھن
 از خدا چھکھڑوہ شفاعت دست گاہ
 چھکھڑوہ رشید ذرہ پانمبر
 دل شکستہ تیرہ آس از ہر کس
 از گناہان خراب تیرہ رنجور
 چہ شود گر چہ اکھ نظر تیرہ آو
 پادشاہس صدا گد این ہمت
 مینہ غریب گوناہ تیرہ از رحمت
 کرد و مایس عطا ہوتا میان

شافع مذہبی سلام علیک
 افسر ہر نبی سلام علیک
 سید مطلبی سلام علیک
 حبیبی نبی سلام علیک
 مطلب مطلبی سلام علیک
 مذہب و مذہبی سلام علیک
 اے حبیب ربی سلام علیک
 منزل و منصبی سلام علیک
 مرسلن مربی سلام علیک
 عاجز و مذہبی سلام علیک
 چھکھڑوہ نہایت غمی سلام علیک
 برچین اجنبی سلام علیک
 چھکھڑوہ ناخوش کبی سلام علیک
 چھکھڑوہ از یانمی سلام علیک
 پاس آل نبی سلام علیک

۱۔ مذہب "لفظک از صوت ادا - گناہ کار سفارش کن دالار - مذہبی خاندانک رہ فریس پیٹھ

۲۔ قبیلہ فخر چھ - ۳۔ عبدالمطلب تیرہ خاتوا دل سردار - ۴۔ حضرت اسماعیل علیہ السلام

۵۔ مباد تیرہ خاندانک مطلب - ۶۔ لیکن - ۷۔ اصل تیرہ چھکھڑوہ لفظاوار پہاہ گوٹ - ۸۔ مربی - تربیت دین
 ۹۔ یہ مفرود چھکھڑوہ پیمان میو - ۱۰۔ کند ذہن - ۱۱۔ اردو - "کبھی"

”منقبت چار یارِ باصفا“

چار خلفاءِ راشدین بے شک
از خدایے کریم بر ہر چار
شاہِ لولاک رحمت کی نیا منہ
چھ ابو بکر صدیق امت
وَأَصْلَحَهُمْ عَمْرٍاءُ دین اللہ
وَأَفْضَلُهُمْ حَبِیاءُ عثمان
وَأَقْضَاهُمْ عَلٰی لِقَوْلِ نَبِیِّ
یُمْرِئِمْ زَمَانٍ اندر تفاویح بوز
در فضیلتِ فضول از ہر یک
بادِ رحمت ہزار لک در لک
زورِ علقے دینِ بشل نمک
رحمتِ شیشہ نور کے غائب
بینِ دردِ دل بہ پیچ آنکھ شک
در خبر آوازِ نبی بے شک
مختارِ محمدؐ در سماک و سمک
در جہنمِ متس بڑھن ار چکت
اے وہاب کر رہ ہوش از لغزش
تھا و دردِ دل محبت از ہر یک

۱۔ ”فاضل“۔ از چھنہ یہ لفظ اللہ مانیس منز و زماونہ پوان۔

۲۔ آمین ۳۔ لغت (اصل) ۴۔ امتس اندر ساروی کھوتہ پیز نیور۔

۵۔ ساروی غوتہ طاقت ور ۶۔ صحابین اندر زیادہ حیا و تقاون و آلہ

۷۔ حدیث شریف ۸۔ ساروی صحابہ منزه بہترین فاضلہ دینہ و آلہ

۹۔ سارے کائناتس ۱۰۔ عذاب کریم اکھ آلہ

۱۱۔ کھوتہ دلہ نش - گو نہہ نش۔

منقبت حضرت سلطان

زده سلطان شیخ حمزه پادشاه چھکھ
 ولی تے غوث عارف چھی ژبیہ بردر
 ز مشرق تا مغرب پیوستے ہون
 ژبیہ لیش موحتاج ساری پارکا چھی
 مرہین نوہ وان درد مندن
 چھبیہ اچھج بارگاہ درکوبہ ماران
 غریبن عاجزل ہستیار ویاور
 چھ کاشری لے نوابے چارہ مکین
 زده مشفق کاشرون ہند سرپرستہ
 خدا ین تارج سلطان فی ژبیہ دینے
 چھ سلطان صلی علیہ علیہ السلام
 دم خارا تھ کنیرہاہ راہ اللہ
 وکلس ہستائی کر بہ اسلام
 بعالم گمر ہن ہند رہنما چھکھ
 زده قطبن کابلین ہند میتوا چھکھ
 فروزان سچو نور و القحی چھکھ
 ایسہ محتاجنی حاجتہ ردو چھکھ
 ردو مطلب بتیہ اوین وچھکھ
 زده رحمت باگران شام صبا چھکھ
 بہتی دشتن ہمہ برگ ووا چھکھ
 وسیلکس بدنیا ژری وچھکھ
 مریدان لیش درہر سیزدہ چھکھ
 گداین بانہی ژریہ نافدا چھکھ
 بہ چھیس کین عالی پادشاه چھکھ
 زده سلطان صاحب جود و سخا چھکھ
 زده حضرت شیخ حمزه رہنما چھکھ

ملا روشن - تاجہ رُون ۳ صبح نور ۳ عالی اچھ لوکن ۳ بن بہ پودہ
 ۳ ترواہن تارکین پیچھ عقیدت حضرت مخدوم علیہ الرحمہ سند ختم پران تر اچھ دوس کن پیچھ تارس
 اندر شاہ ۳ قسم اکھفرت معلوم

رُبابی

پادشاہ تھا تو تم توفیق سوئے کارِ نیک
ماؤ تم و تھ پانے کُن باؤ تم اسراہ نیک

دَم پناہ از یارِ بد تے و و فر چھم از کارِ بد
بوز تم ہے زارِ اللہ سوز تم ہے یارِ نیک

غزل

تره که آزار اندر می نازد زانکه
 تره کیه ظلم و ستم بیم کار نماند
 رجه تیر و مینه کور هم پاره پاره
 تره که بیم تیر نیزه واد زانکه
 مینه چیم شهر از لفظ نال و دولت
 تره کیه بیم ترابه و فی شکار زانکه
 دروان چپس ناله بوماند ببل
 تره کیه ببل تره گل یا خار زانکه
 ز خنجر جگر گومت دو پاره
 تره کیه تیر و تبر تلوار زانکه
 به چپس رنجور افتاده به لب جان
 تره کیه بیمار به بیمار زانکه
 و یا بویار اندر ناز مغرور
 تره کیه این ناز ناز یار زانکه

غزل

سہتے لہڑ و نہتہ تنہا کیا زہ درایکھ
 زہ کوئے سہتی ہنفتہ کسٹہ دایہ درایکھ
 گزشتہک کوٹ یوت کوتاہ مجھے ریتہ تا جیل
 بز خانہ کیا زہ از بے وایہ درایکھ
 کبندے شوقہ از بے موقوفہ دنی کہن
 دپہرس گرم تا بچہ کر ایہ درایکھ
 پکان چھیکہ آفتاب کی با سٹھ تا بان
 بہ پردہ کو نہ خلقن رھایہ درایکھ
 چو شاہ چین یا ماہ دوفستہ
 زہ سادہ توتہ ادنا پایہ درایکھ
 کمانے چورمت مجھے ناز کے گوان
 دلہہ ملکس زہ قتلیچہ پایہ درایکھ
 ضحاکتیز مارہ جوراہ ہنفتہ سر دوش
 عزیز بن مارہ نے کتھ جابہ درایکھ
 دہا بس ماوہ نے ریم ناز شاہد
 کران بانازہ ایہ تہ گرایہ درایکھ

۱۔ تعجیل (اصل) جلدی ۲۔ ادنیٰ (اصل) دستہ اندازہ

۳۔ ایرانک اکھ دیو مالائی شہنشاہ یس وچھنی کھووری زہ شہارشان الاندکری -

غزل

کہتے خیالیں پیچھے ترو بیتے مغرور چھکے

و نہ موتہ لبتہ کو تاہ دور چھکے

تیز نارس کُن گرا کہ تھا و دیان

و دُور دیکھ اٹھ تیز نارسور چھکے

دوستن ہند حال و بھو و بھو چھپنے بہین

ماہم اندر ترو کہتے مسرور چھکے

درے برو بہنہ برو بہنہ خلیق اقرب یار یار

ترو تہ نفس پیر نس منظور چھکے

آہستہ یے سرمایہ سہن چھکے غنی

تھکے گئے اندر ادھر بالور چھکے

بیس نہ سرمایہ بیتہ حاصل سین

نس دین منحوس مطلق ترو چھکے

چھپنے غنیمتہ وقت موسم چھپے و نہ

ماچھ و ندس کڑسے نبر زنبور چھکے

کھیکھ ادھر افنوس حاصل کیاہ بنی

و نہ کر جس زہ رنگے پور چھکے

زاد راہ کیتڑھا جمع کرے واپس تہ مند چھکے ناوہ کنی مشہور چھکے

۱۔ اردو "دھیان" گل ۲۔ احساس درد ۳۔ موقف دھلا ۴۔ ماچھ تکر

عَنْدَل

ہیبو کہ تمام یارن نیشہ راو کہ
 سینے شری باڑ ساری اکھڑدودہ ناد
 اگر کائناتے گزھی کینہہ زیادہ یا کم
 بیو کھوتم دین قسمت بین اس
 دوی دوی زن نہ اسکھ ناجہ زلمت
 دین گوناوئے اسہ دست بردار
 کرمی نہ جہز خدا کا نترھاہ شریہ یاری
 یہ ورومٹ چھے تہ لونک لوختہ ورنہ

دودہ بہ اکھ درد مند غم ترہ پاو کہ
 نینے بوڑھہ یہ کثیرھا پتھڑہ تھاو کہ
 انی دوزخ ترھنی تھہ مپترہ تھو کہ
 بیو نہ کھوتمن کیاہ منتھہ چھیکھ
 دنے کر چاہہ ناوہ و شکہ پھول اکھ
 بڑو نہ گھرہ تھی زانہہ اسہ پھل تر کہ
 حابس چھکھ تن تہنایکا بیک
 یہ زینتھہ چھے تہ سورے پلہ پاو کہ

وکالو ورنہ حاصل زیادہ کم کر
 مینہ تہ ناوپرنے مندر چھاو کہ

۱۔ ورنہ تہ نا اسہ تھپھہ
 ۲۔ قرآن کریم کس بیتہ آیہ کریمس کن بیج
 ۳۔ مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ - وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ (سورة الزلزال)

غزل

لنگارا و نیت کو تاهِ خونِ مادرِ کھ
 و تن پیچھے بے گوناہ کا تباہِ ترہِ مادرِ کھ
 ستادہ سارے بدی عاشق پریشان
 بہ کوچہ اسی گنزدانِ زونِ تارِ کھ
 تر تیرے چھے نازِ ترہِ دردِ دلِ رحمِ الصاف
 بگردنِ مٹے کسِ ہمِ خونِ کھارِ کھ
 بلبہ چھی ترہِ اوی ممتیِ مادرِ کزنہ سگ
 ترہِ مادرِ سستی کا تباہِ خلقِ مادرِ کھ
 جہانا چھے بے خودِ دیوانہ کوڑمٹ
 دیوہ سورے جہاں یکجا و جارِ کھ
 رضا اسی بر قضا تن بارِ رضا چھی
 خدا سر کہ خدا بس نہ ترہِ تھا ترہِ کھ
 وہاں بس دردِ مندلِ سستی لیکھ ناؤ
 مبارک ہمد مبارک ہمد مبارک

۱۔ دوزخ تار کہ گنزدان چھ ضرب المثل۔ پڑاؤ پڑاؤ وقتِ راوران۔

۲۔ بیاکھ "لفظ" کھا کھ" ۳۔ تر پڑاؤ پینہ والی ۴۔ وارن کر کہ

۵۔ کھوڑ کھ۔ اگر تیتھی "خدا بس" پڑاؤ تھا کہ "اے ہے یہ تار بہرے زیادہ بخاندار۔"

یور کیاہ کنہ آکھ

یور کیاہ کنہ آکھ	اور موگڑھ کرور چھے آکھ
یور کیاہ کنہ آکھ	گور دہ پاوڑ چھے ناؤ نہ
گڑھ خاکس خاک	لٹھ چھاوان چھکھ پیٹھ نہ
یور کیاہ کنہ آکھ	اوسے تی نہ تی بیٹھ نہ
مانہ بتر تے ٹاکھ	راکتھ دہ چھے پھونہ نہ
یور کیاہ کنہ آکھ	چھکھ امت کھینہ تے چھینہ
سادہ کتھ کڑ زاکھ	وادہ دتھ آکھ لٹھ بروٹھ کنہ
یور کیاہ کنہ آکھ	پیادہ زن چھکھ سیرا کھینہ
کارہ تل چھے شتراکھ	نارہ پوت مت چھے پیرہ نہ
یور کیاہ کنہ آکھ	مارتے رنج نہ یو کھینہ
تتہ خاکے خاک	بیٹہ دہ نہ نہ زگرتے پر نہ
یور کیاہ کنہ آکھ	چھینہ ستر بیٹہ سورے نہ
تتہ کیاہ دیہ بیاکھ	تتہ مندہ چھکھ چندہ چھینہ
یور کیاہ کنہ آکھ	سارہ نہ دود پنے نہ
کنہ چھے نہ ٹھاکھ	وہو بیٹہ نہ نہ نہ نہ نہ
یور کیاہ کنہ آکھ	رھانڈ شاید نہ عمل آکھ

۱۔ قبر ۲۔ ڈلے گز ۳۔ زمانہ وقتہ ۴۔ سرکاری ڈاک سالن ۵۔ پیادہ ۶۔ زمانہ - یہ بیٹھ جاہر وائے
 شتر اوس لوکن لٹھ پھیر ہمارہ غذا اوان تہ کھوان - ۷۔ گرد نہ لٹھ - ۸۔ معمولی تدبیرہ رکتی
 ۹۔ ارچھ اکھ "بابل" تلفظ نہ کرنیوال -

دولہ ماوے سینک چاکھ

کلمہ کھورن تل پوتہ اوے
 بنہ چانے ستی پھراوے
 رنگہ ناوے نہ پراوے
 سو نہ لاسکے ڈل دو تھ تراوے
 شالہ مارتے نشاط ماوے
 لالہ ہی تے گو لال چھاوے
 رنگہ بنگلس نہ دھراوے
 بونہ کر یو کینہہ پرا نہ کر اوے
 سیندہ آباہ تہہ لوچھاوے
 گندہ مالے پتنگ تراوے
 پوشہ مالاکری کیری تھاوے
 لاگتو نالی نہ کالی راوے
 و سبو چھکھ آدم ناوے
 ادو کر نام ترا پکھ ماوے
 دولہ ماوے سینک چاکھ
 دولہ ماوے سینک چاکھ
 ڈنگہ سلس گتھو پٹھا کھ
 دولہ ماوے سینک چاکھ
 پیالہ بیری تے چیمہ کو نہ آ کھ
 دولہ ماوے سینک چاکھ
 مستراوے درشن طا کھ
 دولہ ماوے سینک چاکھ
 رندو کر یو اتھ کھور پا کھ
 دولہ ماوے سینک چاکھ
 بنہ لالہ یہ دم بیا کھ
 دولہ ماوے سینک چاکھ
 دیان کر یو کیاہ کبہ آ کھ
 دولہ ماوے سینک چاکھ

۱۔ ڈل سرک اکھ پوٹھ ۲۔ اصل سبہ نقس اندر منلوک ۳۔ تھہ چھا کلمہ "دو تھہ؟"

۴۔ طاق ۵۔ داروہ زلیخہ ۶۔ گانہہ ہزار

غزل

محقر پیچ اوس ز بیا گل
 عجب گیاه دسته شنبلی
 به شکل خط محرابه
 فروزان دیکه افتابه
 و ده زار چپس بر رخ گل زن رخ
 و چھانی عاشق پیوده که
 نینیز زل چشمه چپس پرست
 مگر مشکل بلائے رست
 شمس اندر شمع روشن
 سبه ریشو گوشنی تو شن
 همه بچه اندر و چھم غنغ
 شریک تابه و زنی کو کب
 و مالتس بای در دل یار
 برابر و آرد و زنی الوار
 کرے گیاه خار چپس نزدیک
 مگر شہمار چپس نزدیک
 دو ابرو عاشق کعبه
 رو یک دیوار چپس نزدیک
 کھسہ و نہ افتابک موہ که
 فراقک نار چپس نزدیک
 شراشکو پیالہ پیچہ در دست
 سہ جو دو کار چپس نزدیک
 چھ تابان موختہ دهن گوشن
 شبہ تاتار چپس نزدیک
 دھانش میم شکل لب
 سہ موختہ مار چپس نزدیک
 شترتھ کرناوہ گے یکبار
 یہ کار و بار چپس نزدیک

۱۔ غالبین تالہ رزہ کن اشارہ
 ۲۔ فارسی تہہ
 ۳۔ سند اس
 ۴۔ کر تہہ کورہ تارکھ ہوی

یہ چھینے خالی کر بکھ

یہ چھینے خالی کر بکھ	روہِ دلہ کے بد تے نیک
یہ چھینے خالی کر بکھ	روزہ نہ پیتے کھیا بیکھ
مستزاد اندر آئے	پور کا تیاہ از تمام آئے
یہ چھینے خالی کر بکھ	و چھینے کیمبو کا تیاہ کھیکھ
چھینے کا بے تھک	آئے تے ڈرائے لکڑ لک
یہ چھینے خالی کر بکھ	اکھ دو تھ تے بنوٹھے بیکھ
بیٹھو مٹرائے تانے	بیٹھ وائس کا تیاہ وائی
یہ چھینے خالی کر بکھ	موتل دھکھ ٹھول نوکھ بیکھ
از تمام تھ پھٹو	پیتھ یارہ بلہ کا تیاہ ٹو
یہ چھینے خالی کر بکھ	یارہ بلہ پیتھ ٹو کھیکھ
وارہ اری تے درو	بیٹھ کد لیس کا تیاہ تری
یہ چھینے خالی کر بکھ	گھاٹ بیٹھ ٹھٹھو سوکھ بیکھ
بندہ پور یک تار	وٹلو دور بازی کار
یہ چھینے خالی کر بکھ	امہ تارہ تری بد تے نیک

۱۔ نیمہ دنیہک کار و بار تہ شور و شر ۲۔ لچھ وار ۳۔ سربہ لاکھ ۴۔ یہ چھ اکھ محاورہ
 مطلب چھپن شوش تہ پوکھ پوکھ ۵۔ دوار سر مشرقہ طرفہ بندہ پور۔ سو پورہ یا حاجتہ پیچہ دوارہ
 منتری ترقہ بندہ پور کرخص چھ از تہ "بندہ پور یک" تار و نان۔ مطلب عائنی مفر۔

غزل

چہ کارِ عشقِ عشقِ کارِ لوزِ ک
 چہ نارِ عشقِ عشقِ نارِ لوزِ ک
 بذرِ یاسیرِ رونِ عاشقِ پریشان
 چہ بارِ عشقِ عشقِ بارِ لوزِ ک
 چہ تراپانِ عاشقِ مارِ گزده
 چہ مارِ کالہ کالہ مارِ لوزِ ک
 گلو کورِ نبیلِ اندرِ باغِ شیدا
 چہ خارِ برگِ برگِ خارِ لوزِ ک
 چہ مومختہ دندِ یادِ درانہ یاقند
 چہ زیبا مومختہ مومختہ مارِ لوزِ ک
 دوائے صد ہزارِ انِ خستہ عاشق
 دو تا اناہ دو اناہ لوزِ ک
 وہاب از درِ ہجرتِ نیم کشته
 بہ نالہ زارِ نالہ زارِ لوزِ ک

غزل

سَنتے تُو دَنتے کیا آہستہ در آیکھ
 کد کھنا بونہ شہلےس اکھ گرا تنھکھ
 مہہ تُل تنھو دگمہ شہلا و سا تنھاکھ
 ترہ سانے ناگہ آب کو ترہا چھیکھ
 ترہیہ جھی ہرگا لُشہ ہندی احوال مولاوم
 جہاں از مودہ نہ دانتورا چھیکھ
 بہ رحم و لطف اندر مہر بارنی
 سہ تنھاکھ فیاض شاہن ماورہا چھیکھ
 چھہ جام شہنہ ہستہ در پیش حاضر
 ترہ میاں سالہ نیکہ پیالس سر ہیکھ
 بہ خال و خط ترہا چھیکھ جنتی حور
 بہشتی باغہ جی پوشے ہترا چھیکھ
 و باب از ازوبت جان بر لب
 ترہ کیا بے رحم نہ زور اورا چھیکھ

مدنی عاشوقن دنیا از مودت چھہ شہنہ صلاط عربی "مادری" کہستہ - بالا
 ۳۰ دن چھس شہنہ جام شراب سے سر مین - دسلاہ کرن یا ابتدا کرن
 ۵۰ چاہہ مادہ مہہ

۵۷۷ غزل

و اگر تم خبر بہ بنا گاہ از دانتہ یار بے شک
 چھس اتھہ یس بہ آگاہ بہر شکار بے شک
 از تیغ و خنجر و تیر شیرن کبرہ سہ نخچیر
 از قہر زہر و تاشیر طالم چھہ مار بے شک
 از شیر مالشہ ماران بے وایہ تیر باران
 ہرن چھہ خون ماران مانگل شہار بے شک
 چار تھہ کما نہ چھس گون رتھہ میون شیرن جیون
 شیرن تلخہ جگر کھنوں طالم نہ یار بے شک
 سپنہ مہیہ وارہ وارہ کورنم دو پارہ پارہ
 بلہہ لاکہ اشارہ از دست یار بے شک
 گلقد سبب و شکر از ہر دو اچھہ بہتر
 آب حیات اظہر شیرن انار بے شک
 مسکین و لب بردر یا وادہ از وفا کہ
 ورنہ بہ ضرب خنجر و کلہن مہیہ مار بے شک

۱۔ زانہ وون	۲۔ یارس چھہ کوٹھہ شکار کر نہ خاطرہ میں - ۳۔ شکار
۲۔ زلف یار	۴۔ ہرن و نان زہ تو تہ چھہ میون نامشوق طالم
۳۔ سنہرے پاشور	۵۔ بادعدہ (اصل)

ادو نو پھیرتھ

ادو نو پھیرتھ یکھ	تیلے گڑھ یہ دم پیرتھ
ادو نو پھیرتھ یکھ	تھا وہ نے میڑا ائیر شہرتھ
تہ کس پئیرن دکھ	زال تھو و تھ پانس پیرتھ
ادو نو پھیرتھ یکھ	پانہ سے رتھ کڈ نے چیرتھ
جمعس دم چار تھ	روز نامہ چھے حاضہ شیرتھ
ادو نو پھیرتھ یکھ	تیل کڈ نے اڑی جن کار تھ
بیٹے نو کینہہ بیٹے نکھ	نیک و بد چھی بارس چار تھ
ادو نو پھیرتھ یکھ	مہر تھی جھے تھا و مڑ پارتھ
بھٹ بھٹ کا تیاہ دکھ	وہ سو و نوڑا و نہکھ گپیرتھ
ادو نو پھیرتھ یکھ	لو کہ چار کردوہ کے پیرتھ

۱۔ عملن ہندس مہنر انس ۲۔ کہ اسن کا تبین ملو تھو و عملن ہند پورہ حساب گنڈ تھ -
 ۳۔ یہ چھ اکھ محاورہ میڈ ما نے چھ ذہ کوم چھے اندس و اتنا و نو آرتھ
 ۴۔ گپیر کرتھ - تنگ اُن تھ "او نہکھ" فعلک - فاعل بیکن دہنکر حادثات تہ بنھ تہ عاقبتگر
 آلو تہ -

احوالِ پنی کس و نکھ

نیتہ آسہ نہ کاٹھہ نیم نفیس
 احوالِ پنی کس و نکھ
 بیٹہ آسہ نہ کاٹھہ پیش و پس
 احوالِ پنی کس و نکھ
 پنی فی عمل در کار چھی
 بیٹہ کاٹھہ نہ تے یار چھی
 در مسکن تار یک و تنگ
 کرنے تہ بے نہ زیر سنگ
 احوالِ پنی کس و نکھ
 تر اوک تہ تہ پیٹھ ادھ خاوس
 پھیڑ تھ ہیٹھ کاٹھہ تہ ناو
 تر اوکھ تہ تہ گزھنے آشناو
 احوالِ پنی کس و نکھ
 ہم تھانڈے اسباب س
 شری بار تھانڈان مال چھی
 موتک مالک لارال رُوس
 احوالِ پنی کس و نکھ
 پس نام اللہ یار چھے
 امداد در ہر کار چھے
 احوالِ پنی کس و نکھ
 بس چھیم سے داوار بس
 و ماہر چھے نا عا قبتہ
 احوالِ پنی کس و نکھ
 بغیر از خدا پیش و پس
 فضلہ سوا ہی کاٹھہ تہ و تھ
 احوالِ پنی کس و نکھ

۱۔ پتھ ہر و تھہ ۲۔ بن جاے - تہیر ۳۔ کہیں تہل
 ۴۔ زہورات تہ میہ گز کہ موک لہ چہر ۵۔ پتے ۶۔ مرزا بیل
 ۷۔ "داور" فارسی لفظ کا شتر تلفظ - مدد کار ۸۔ آنکس پیٹھ -

غزل

بدنیا آمدہ آدم مبارک
 پھولیں کم پوش تے بادم مبارک
 گلے از باغ ابرائیم زیبا
 ز اسماعیل دریا دم مبارک
 بحمد اللہ سب مہم دین اسلام
 پدر ہم جد اجداد م مبارک
 منیہ زور لازم پرن حمد و ثنا چم

نوٹ :- یہ چھند اصل دیوانس اندر تین درجہ

۱۔ میانس یاد و تریس منتر ۲۔ امن و امان ۳۔ یہ چھ ساری دیوانس اندر اکوی شاریک
 دویم مصرعہ نہ اصل اندر لکھتہ چھ نہ نقس اندر !

غزل

ما پائنه کتفه پیچھے چھ غم دور نادانہ ما کیا ہ چیز چھکھ
 ناخیز نالایق ضرور دور نا چیز چھکھ نا چیز چھکھ
 لیو کھنے یہ عمر اندر ازل ہرگز گزری نہ تھ بدل
 در بار گاہ لم یزل موحتاج مسکین نیز چھکھ
 و مراہ کمر تھ در لہو و لعب از غفلت آرام و خواب
 کہ عذر و ذری اندر جواب آنکھ کیا دپان بخورہ چھکھ
 چھکھ طالع کار جهان باقی طمع جی در میان
 از عاقل کار آگہاں رھا نڈان و نہ لغو نیز چھکھ
 چھ نامرن و نہ کہنہ یہ یاد بر زندہ گی چھ استہاد
 در نار سوزان اوفاد چوں دانہ کشیز چھکھ
 کہنہ تور کیر سامانہ کہ تکلیف زندہ جانہ کہ
 سرمایہ کثیر شاہ پانہ کہ موختار در ہر چیز چھکھ
 بے موقعہ و ذری سادس ترہ پیکھ و چھلہ کہنہ افسوس کھیکھ
 ترہی اتھ جن ماون ترہ بیکھ و ذری کین ترہ باہمیز چھکھ
 و ماہ کثیر شا کہ ترہ شرم کوتاہ و چھتہ از سر در گم
 بر امر گر دن تھا و نرم و ذری برہ بہمیز چھکھ

۱۔ سائیں نہ دوھن لایق آہ ۲۔ امہ تقدیر و علاوہ ۳۔ از چہ زمان "و مرا کتھ"
 ۴۔ کار زمان و اخلاقیہ سندرگنی ۵۔ اعتماد و اصل ۶۔ پیوست ۷۔ دانہ دل ۸۔ دھوم دھام
 ۹۔ امر خدا۔ امر بالمعروف نہی عن المنکر ۱۰۔ رہ بہمیز۔ بہمیز و تکفینہ چ و ترہ پیچھے۔ ترنس تیار
 ۱۱۔ سائے غمور و اصل

غزل

ماکینو سنجہ و ترہ شیران جایہ چھکھ
 باگران سپرٹ باہم سایہ چھکھ
 نہ ترہ آسکھ نہ یہ ہمسایہ نہ بیاکھ
 سارہ نے سر بار اکی ترایہ چھکھ
 کاہن ہند حال از دیدہ و چھکھ
 کیاہ کران اوقات پننے ضایہ چھکھ
 کاہن ہند شور و شر بوزنہ کنو
 کتہ زور و زرتہ ال سرمایہ چھکھ
 از کتاب پاستان و داستان
 واقف ہر شاہ و راجہ رایہ چھکھ
 کتہ ال شامان و سلطان نامور
 کتہ ال سرمایہ تے پارایہ چھکھ
 کہ نظر بر حال یاران لے و مات
 دیدہ دلش تھ کون میقتہ بے دایہ چھکھ

ملاحظہ فرمائیں کہ یہ غزل یہ پہلے پہل "غزل" کے "رولین" تل سیمہ جایہ گاہ غزل لکھنے پتہ درج امتی کرین
 ردیفی ترتیبہ موجب آوینن تھا و نیز "مے" "راے" اوس حال حال نامت ہندی راجن زمین
 انگریز ہندین و فادارن لقب یوان وینہ مے جاہ و چشم مے بے پروا -
 ہند پرودن تارنخ

۵۸۳
غزل

وَنے کیاہ کوٹ عشقہ بارہ لوزک
چھ کارِ عشق عشقہ بارہ لوزک
بہ دینہ محال دل یارِ س مفصل
کرہ کیاہ چھم مزاج یار لوزک
ہزاران مار چھم لاران سیاہ مار
سیاہ شہار کالیہ مار لوزک
کوڑن سے سپنہ از خنجر دو پارہ
بہ کینہ نازِ جی تروار لوزک
گولاب از دنگ بولیش تنگ از تنگ
زبرگ محل چھ کلہ خوار لوزک
دھان غنچہ شکریہ دند موہ خستہ
دوایہ دردِ دل اتار لوزک
دھاب از دردِ ہجرت سپنہ خستہ
پریشانی حال او بسیار لوزک

۱۔ نازک، دھیل، ۲۔ "تلوار" لفظ کا شروپ سے تیسرہ خوش بوید سترو
۳۔ واریاہ تنگ ۴۔ دردِ ہجرت چھ فارسی ترکیب انصافی - شیعہ ترکیب چھنہ کا شرو لفظ درج
کرہ امت تو سے چھنہ ہجرت ہجرت بناو نہ امت -

۵۸۲
غزل

مینہ چم و وہ مید و اتیم یار بے شک
خبر پہنچے صبحیے بارِ صبا آم
مُصفا کُری چمن ما با غوانن
چھتہ کیا ہر بیاہشتیں زورِ جویہ
و تھرمٹ فرشِ راہنِ مخمل سبز
بہ گم دلالہ و چھ سنبیل تہِ ریحان
نتیہ پیش زنجیر اندر میان تنگ
چھ ساقی ہنستہ موعے و شیشہ صراحی
بہ گلشن از نیستانہ در ہوش
نے و سطور ہنستہ در بازعِ مطرب
بہ سوز و ساندِ ریدنِ قوتِ روح
لفظیہ یس یہ آریستس تہ از شاہ
و لایس چھ رضایے یارِ مطلب

بخلوت از بنہم دیدار بے شک
دُونِ تخر کو چہ و بازار بے شک
چھ ہمت زن گوشت گلزار بے شک
تنے منوار تے آبشار بے شک
ز مخمل خوش نما سبز بے شک
پہ گنج حسن چھی شہار بے شک
پہر سو شکر تاتار بے شک
جلوسِ نشہ و حمتار بے شک
گر تھن دیوانہ و ذی ہشیار بے شک
چھ پیرانِ بوزہ دلبر تار بے شک
بیتے تہ از لگے در بار بے شک
مقرر گزشتہ کار و بار بے شک
بنیس از یار و سُد دیدار بے شک

۱۔ "آبشار" بدلِ شکاری ضرورتِ وجہ "آبشار"
۲۔ "قوت" (اصل) غذا
۳۔ "قوت" بناوینہ سنجہ شارسان
۴۔ "قوت" حاصل سپردہ۔ یہ چھ گم و ذلکہ مصرعہ "فعل"

۵۸۵
غزل

دو ہنس راتس پھٹان چھم زنگہ پیکر پیکر
 ترہنم بے سودہ ایس دیار چھکر چھکر
 میہ برو نہنگ کار داناہ یار تے باہی
 بے بازار فنار و تر دو اکرا کر
 دریں سمار چھہ نہ کائشہ س رام
 چھنہ تھکھ وائشہ اندر کائشہ تھکر
 دو ہنس راتس بہ محنت یا بہ بازی
 جکھان زینان جکھ ماران جکھ جکھ
 پتو نیران زرد بیا دست خالی
 گتھان ہر کائشہ خالی مغز پیکر پیکر
 وہاں بو چھٹی طمع انسانے زال
 چھ تھاوان آرمیس زنگہ ڈکڑ ڈکڑ

۱۔ زندگی ہنس راتس ڈھمٹس دیریں نام یہ کثیر شاہ وہاں نور مت اوس تیک خلاصہ چھ
 یہ غزل ۲۔ بیہوشی بہ نشہ ۳۔ کہو اس کمری کمری
 ۴۔ ڈھکڑ ڈھکڑ - ناکارہ بناؤ تھ -

مردان

“گ”

مُنَاجَات

دَمِ خدایا فاضلہ پینہ نے رُت مینہ لوگ
 روز روشن پاٹھ چھس لوں بُت پرست
 بچہ مینہ کمر مئی در جہان ناکارہ کار
 آئے کا تیاہ بیٹھ جہانس نیک و بد
 بیٹھ ڈلس منتر کا تہو کو ر ناوہ سال
 کا تہو کمر مر لیسیمس دورہ دور
 روزہ نہ کاہنہ جز خدایے لایزال
 آمد آمد پیو تہ شاید آسہ ما

روزہ ہائیکہ نیک کارن کن بے لوگ
 تہ کہ طاہر پاٹھ چھمنہ ٹوک تہ زھوگ
 شتر کری نہ زانہ تہ بدلاؤ زور دوگ
 گے فنا اندر فنا تہی کا تہی یوگ
 بیٹھ کوس کور کا تہو کلو ویر روگ
 کا تہو سونہ لائیکہ جلسہ جشنہ لوگ
 آسہ وقتاہ وایہ اسرافیل یوگ
 اپنے منترہ رہا برہ پیز چھ ہوگ

اے ولایت از دوستداران کرتہ یاد
 دہ پیر اکے آسہ حاجتہ چون سوگ

-
- ۱۔ مایل ۲۔ دغل دور - دھوکہ باز ۳۔ زمانہ یا سنیا سحر
 ۴۔ لگو روگ - پیلہ وارہ پیا لگو یکہ وٹہ پکان آسن - اٹھ جہاڑ چھ وٹان لگو روگ
 ۵۔ کر یکہ ناد - پیر شارچہ اکھ عاوردہ لیس وٹہ خالی چھ وٹا وٹہ یوان -
 ۶۔ تہ تہیتس پاو ۷۔ ماتم یوں ۲۹ دسمبر ۱۹۱۴ء ہکر دہ پیر پیز پاٹھ حاجتہ اوس -

زہرِ بابہ

(۱۱)

مینہ شاہ پائے سر بسر لاگ
 براہِ خویش با علم و ہنر لاگ
 زہرِ چھکھ سلطان بہ چھکھیں سکین موہِ محتاج
 مینہ مسکپنس زہرِ مالک موہِ مختصر لاگ

(۲)

و تھخہ پوئس بہ قوم در تھخہ بوی تہ رنگ
 کوہِ دھخہ از قیضِ حکمت لال از سنگ
 کوہِ زھخہ تری موہِ ختہ رؤوس تہ نرس قند
 رلس دودھ دیکھ ٹھولس تہ ہچہ ٹنگ

نوٹ: مینہ زہرِ پوئس تل چھنہ و ماہن نعت - منقبت چار یار - منقبت حضرت سلطان سکھو تہ -

وچھ رنگہ رنگہ کا رنگ

چہین و خطا تو ران رنگ
 مدوس و پندرستان رنگ
 شیراز بلخ و روم رے
 زابل تہ کابل غور گنگ
 افریقہ تہ افریج و شام
 آسام شنگ سنگ چنگ
 آب و ہوا تہ خاک و نادر
 غار و غبار و خار و سنگ
 بستان و باغ و بحر و بر
 بڑی بار بادم بار تنگ
 بمبہ و نونہ انبر و آن درجہ
 انار تہ بلہ ماسجہ تنگ
 ریحان شبنم تہ گو لالاب
 درجہ کیمی میسر زل یار رنگ
 سازنگ ساز و چنگ و نئے
 سگریٹ سن امیون و رنگ
 تیر و کمان تیغ و تیر
 خفتان تہ خود و خدا رنگ

وچھ رنگہ رنگہ کا رنگ
 وچھ رنگہ رنگہ کا رنگ
 بلخار و بلتستان و کس
 وچھ رنگہ رنگہ کا رنگ
 جاپان جرمن شہر جام
 وچھ رنگہ رنگہ کا رنگ
 دشت و بیابان کوہ سار
 وچھ رنگہ رنگہ کا رنگ
 برن بید بدتنبل تہ زر
 وچھ رنگہ رنگہ کا رنگ
 کیشہ جال مہوہ کیشہ چھچھ
 وچھ رنگہ رنگہ کا رنگ
 پیم گل چھ کا تیاہ بے حساب
 وچھ رنگہ رنگہ کا رنگ
 سیتارہ تہ سنطوڑ موہے
 وچھ رنگہ رنگہ کا رنگ
 بندوق گو زہ کا و سر
 وچھ رنگہ رنگہ کا رنگ

نادان دانا سید مرتبه طر
کینه نیم مورد کینه تیلنگ
شیخ و مشایخ متقی
مجدوب مستانه ملنگ
گنار تربه پنگه شول
مسک مونسرتی مٹھ ترمونگ
فیروز سورخ ولا جورد
وتبو خدا یس عقل منگ

اُز کاذر کنگه زمرتیه سکل
وچھ رنگه رنگه کاذر رنگ
بافے نقی بافے شقی
وچھ رنگه رنگه کاذر رنگ
اجناس دانه کینه بیول
وچھ رنگه رنگه کاذر رنگ
سبز و سیاه کوفور زرد
وچھ رنگه رنگه کاذر رنگ

۱ شمالی چینک پروان ناو ۲ ملک حبش ۳ یورپ ۴ بلغاریہ ۵ غالبین شہر لیبہ
۶ قندو مارو اندر بکر علاقہ ۷ در بای کنگاہ علاقہ ۸ بروشم پتھر تہ ۹ فرانسیسی وائس
۱۰ ساری یورپی تہ ۱۱ ایراکس پروان و صوبہ اندر اکھ جائے ۱۲ تنگھانی شہر
۱۳ مانگ کانگ شہر ۱۴ مشہور ایرانی مصور "مانی" سسندہ وانگ ناو ۱۵ مبدل
۱۶ پان ۱۷ اکھ قہجی ترکاری گلہ ۱۸ ناس - لنوار ۱۹ شسترو ٹو پڑیو سہ
۲۰ پڑاہ عہد و سپاہ اسر و ان ۲۱ پتھرن دشنہ سند حملہ کر سہندس کس کار گر گڑھ ہے نہ ۲۲ کبہ وزہ
۲۳ چھ اتھ نہ خفتان و نان ۲۴ حالانکہ خفتان چھ باقی جنگی سلیمین تہ و نان اُس متری
۲۵ تیر ۲۶ اکھا کھ ۲۷ چالاک ۲۸ پرہیزگار ۲۹ بدبخت ۳۰ بدکار
۳۱ کو نر ۳۲ جھ دایک اکھ خامن قہم ۳۳ ٹیک بہتہ شک دار تہ چٹہ سفید چھ آسان

غزل

ساز و سوزِ مہ چاہے را بے کُتری مہ ساری رنگ
 کچھ نہ وہی گامِ ضایے دیر اکھ کیا دل سنگ
 تر و تھکس بیگانہ جایی دانیہ چھ نہ سنگ
 کرتہ کینتر شاہ میوں پایے سخت چھپس دل تنگ
 رنگہ بنگلہ گام مایے و تھرتھہ چھی پترنگ
 چنگ و نئے سیتارہ وایے ساز تے سارنگ
 یاد گہر مونا دل لایے کتہ پھیسو رنگ
 رتہ دامن لے وایے تہرہ مارہ سنگ
 سوزہ دلو تہرہ دل لے یارہ گتھم تنگ
 چھمپو یا غم کتہ جایی میوے بر جنگ
 سینہ تو لقمہ تلیہ کرایے چھ نہ رحم و سنگ
 نیم کشتہ چاہے مایے دمیہ تھرت تے پترنگ
 نیو تھم دل دورہ کرایے ہیوم جالس انگ
 جان و دل تھہ وونی کرایے پیہ کینتر شاہ سنگ
 دما بو وونی کرتہ سلیے بر تہ یارس و سنگ
 دیدہ دل سر شوبہ تر لایے ہارہ پارہ سنگ

۱۔ "یاد گہر مونا" چھمپو از روزمرہ کا نہ واقعہ حسرتہ سان شریس شریس پتھہ اسرتن یہ
 جملہ زبویہ کٹان ۲۔ کتہ در سنگ کو بادہ ساس (۶۰۸/۶۰۹) ۳۔ جالس انگ بین کو لفظ مانے
 روزمرہ کین پھیسو کزوں کھس ۴۔ "وکتہ برن کزوں" جھہ اکھ عام جملہ بیگ مانے جھہ اکھ اکس ستورہ وزن تہ
 لول باکرن تہ پایہ وانی پویشن - ہمارا جھہ "بر تہ یارس ونگ" جملہ مانے زہ روز تہ یارس ستورہ لول لال
 ۵۔ وزنس -

”گوم بھرے رنگ“

گوم بھرے رنگ	بارہا ہمنہ زانہ تہ خبرے
گوم بھرے رنگ	لو پتھم مے لولہ تہ خبرے
یہ چھ اندری جنگ	میون دستا نہ کوت وہ برے
گوم بھرے رنگ	اڑہ کس اتھ زندہ قبرے
ادہ مانی منگ	سہو جید گو زیر زہرے
گوم بھرے رنگ	تھائے تہ تہ نیائے ہرے
سو تہ مارن درنگ	وہ تھ سلس گز تھ خبرے
گوم بھرے رنگ	توسہ مارن ونہ او برے
پیش روکر جنگ	پینتہ ہر کاہنہ تھیکان ہرے
گوم بھرے رنگ	روز سار نی پانہ خبرے
پینتہ چھ نا رنگ	تہ کیاہ اکھ ون تھ خبرے
گوم بھرے رنگ	وہا بودہ سہٹھاہ و برے

۱۔ داستان عشق ۲۔ رتہ آپہ کھسہ ۳۔ تنازہ گز تھ زمینہ بڑی پانہ ختم ۴۔ ”بھرے“ سو تہ مارن تہ درنگ
 ۵۔ جھوادی ہنزہ تہ تہ فضا جابہ ۶۔ او بر چھ بڈ کام تھ خلیس اندر پینتہ پیچھ توسہ مارن کن اکھ و تھ
 ۷۔ چھ نیران ۸۔ بلڈا برہ وایان تہ بھتہ نہ لگان۔ یہ مصرعہ چھ نیران تہ ۹۔ اصل اندر چھ
 ”روز سار نی خبرے“ درست کرنہ پتہ تہ چھ تہ شار لو گئے ۱۰۔ متیہ آونہ امیکہ کاہنہ مانے اتھ۔ شاید
 ۱۱۔ چھ ”سیرہ ون“ ”ونان“ انجاس کن نظر تھاونہ بغار یقرا کر سنس۔
 ۱۲۔ در آری۔ پینتہ پینتہ موہ کلیاے۔

دادی رنگارنگ

یارہ کمری تھم سحر کجادی
 مارہ کور تھس جھی بیدادی
 پیچھ نووک کمری وہ ستادی
 مجھ تیرن کمری تھم لادی
 مار غلط لم کیا جھی رادی
 تارہ گند زن کور ہم آدی
 تیر محبکان جھی فولادی
 نرہ شیرن گامتری لادی
 مشک تھنس گے آبادی
 حبشی چین کور فریادی
 کرہ ناز بلبل شادی
 خم کور وارہ سیوند شادی
 و چھتہ و ہیوای فریادی
 بچہ ناحقہ نیہ بدیادی

دادی رنگارنگ
 دادی رنگارنگ
 بازی تے سیرنگ
 دادی رنگارنگ
 مار ماران ڈنگ
 دادی رنگارنگ
 چہرہ خارہ سنگ
 دادی رنگارنگ
 میوئل چپس رنگ
 دادی رنگارنگ
 شالہ مار بھیل سنگ
 دادی رنگارنگ
 زری خارہ سنگ
 دادی رنگارنگ

۱۔ کور تم (اصلی)، ۲۔ فریاد، ۳۔ سحر، ۴۔ رنگ بدلاؤ تھم بھساؤں، ۵۔ ڈیر، ۶۔ زبھر زلف دار
 ۷۔ ٹوپی، ۸۔ پرانہ عہدہ، ۹۔ نانارنگ، ۱۰۔ الٹا حکومت، ۱۱۔ ایتک اوسہ، ۱۲۔ "مشک" یونوی مشہور بلکہ اوس یہ اگر زمانہ
 بودہ مذہبک گدھتہ کاشرون بودہ متبعین ہندو کرتے، ۱۳۔ اٹھ مصرعے ہیکہ کا شہ ترمانے آرسٹہ، ۱۴۔ توپہ روبرہ
 یہ اکھ پر ترہ، ۱۵۔ شہرینہ ہندی عاشق، ۱۶۔ فرہ دبد، ۱۷۔ نیمہ فرادس شہرینہ ہندہ مرنگ غلط اطلاع دیت
 بہتر سپر فرادس پینہ تارہ لوٹنگ لوے، ۱۸۔ رنگیازہ دہیلہ گرون ہندہ بیانہ موجب لارے نہ شیرین خسروست
 کینہہ بلکہ شیرین تنقو قبرہ اندر بچہ منتر فراد دوزنہ امت اوس - ۱۹۔ بدیادگار

غزل

چھ کوتاہ یار گوشت یوت دل سنگ
 چھ بے انصاف تے بے عار دل تنگ
 بہ ناز و حسن گوشت مست و مغرور
 بلیشوی شونخ زوہا وار دل سنگ
 بہ بخون عاشقان تر آدھ او یزان
 ہزاراں مار دو شہار دل سنگ
 بقتل عام دائم سحر سازی
 سہ ماہ خوشنماں خود و کار دل سنگ
 کمان و تیر و ترکش منہ بنجھیر
 سر آزار نہ تلواریں دل سنگ
 دوان ببل چھ در گلزار نالہ
 چھ دشمن در میان لٹ مار دل سنگ
 دہاب از مستی دنیا پرستی
 چھ مایل بر زرد وینا دل سنگ

۱۔ خود گری بند زلال ۲۔ خوشنماں (اصل) ۳۔ ہم آلات جنگ و ہن شاہنامہ
 اندر زمیہ شایری رسیدہ خاطرہ را ابتعال کرمی چھ تے چھ غزلن اندر مجازی شایری اندر
 درناویدہ اُمتر۔

مینہ چھ ازلہ لوگ

مینہ چھ ازلہ لوگ	ہنگہ منگہ یاری لووم سوگ
مینہ چھ ازلہ لوگ	نینہ نم یاری ککو روگ
ڈنگہ بے پرواے	ہی مالے ڈول ناگر راءے
مینہ چھ ازلہ لوگ	تھف لاین اتھ آس زھوگ
وتہ چھا کینہ ڈر ار	بجہ بڑ لیوارہ گیا م یار
مینہ چھ ازلہ لوگ	وہ بھیارہ بوزم سوگ
آسہ ما اچھ و ل	یار و دادے کیم کل
مینہ چھ ازلہ لوگ	کمرہ تام سوہ زالس لوگ
از چھ لوگت ڈل	نتہ ما آسہ حضرتہ بل
مینہ چھ ازلہ لوگ	جالسار ما کاتھہ سیوس کھوگ
نتہ شہری لوکھ	شارلہ مارا سالتس نیو کھ
مینہ چھ ازلہ لوگ	ڈل وائس سنتری کجھوگ
دلورہ واتی یار	سوہ نہ لانکے وہو پڑا ر
مینہ چھ ازلہ لوگ	یوہ پٹھ پھیر کا تیاہ لوگ

۱۲ جملہ زاد اصل

۱۱ نصیبہ - حقہ اذلی ۱۲ تھگ ۱۳ اصل اندر سالک ۱۴ نقن اندر ساس
 نقن ہندے چھ شارس ستوسان ۱۵ آس ۱۶ کجھوگ ۱۷ کن چھ ہند بن ہند
 اثرہ کاترہ ز بانر متروادیاہ دیکھتری واقعہ گندہ یوان ۱۸ تیتھ چھ مراد زہ ڈل آب چیمہ ستو گوس
 ۱۹ ہاشوقس کمرہ پیٹھ متیتھ ۲۰ یگ دستر (از مانگونگ) ۲۱ کاترہ یوگ

غزل

نور کز کرکینہ زادِ راہ کرتا مہتیا ساز و برگ
 بر خیالے خام خالی چھکھڑہ ناحقہ نشاد مرگ
 ہوش کُری کُری و تہ یکچہ پُر رُشہ کاہنہ تہیہ ماوی راہِ راست
 اٹھو تے اندر چھہ داراہ منزلن شہمار و گرگ
 بیٹھنہ زانی ہوں چھہ دُبالہ آسان روزِ شنب
 چھہ مبارک تیلر پیلہ سوہ کلکھ اگر تا وقت مرگ
 درازل مقبول تے مردود کُری مٹتی خا لفق
 مٹتی تقسیم تھاؤن خلق سوہ سوہ گرگ و نرگ
 تھو و تھی کرکینہ مقررہ خار شراندہ رازل
 تھہ مبدل کینہہ چھہ بر موقیہ پانے نیرہ برگ
 در جناب کبریا یکسان چھہ شاہ و گدا
 چھی اکی گاٹھ جیوان و چھہ آب یکجا مالش گرگ
 دانی و تھو و آلو پٹھہ خالو و تھہ گے اے وہاب
 تھو باز رستہ و اہو غار موقیہ راو و رگ

۱۔ تیاری۔ ساز و سلاح (دورگہ) اعمال نیک
 ۲۔ نفسِ آلودہ
 ۳۔ جنت
 ۴۔ جہنم
 ۵۔ پونڈھ لہو
 ۶۔ و تھو "بر موقیہ پانے نیرہ برگ"
 ۷۔ چھہ کا شرِ خاورہ -
 ۸۔ غائبین "دیوہ"

غزل

نالہ رٹن از بالہ یار بے واپہ بے شک بے درنگ
 یڈ بوزہ نہ میہ زارہ یار لاپہ کلس مکھ بے درنگ
 یا بندہ بندہ ترہ کرم یا مارہ از نیزہ کرم
 یقہ جالنے ریزہ کرم صد پارہ اکھ بے درنگ
 کا تیاہ میہ وادہ تھا دی غم کم شام تارکھ کوی غم
 کیاہ داستانہ باوی غم ہر لحظہ لک لک بے درنگ
 بے واپہ دلی غم ضرب پتیر تپرو میہ کوریم دار و گہر
 چھس حسہ دل بستہ اسپر از تپرو ناوک بے درنگ
 ابرو مکا نے لود نہ چاو بر خون مردم پانہ دڑا و
 ہموں ہونہ پاؤں چپا و جھم و آنجے چھو کھ بے درنگ
 مار سیاہ ترہ اوں یلہ گڈی ہر طرف مار و کلہ
 کور مار لیس مار و ہیلہ ہر کالٹہ اکھ بے درنگ
 تیر و کمان افسوں مار شمشیر تے خنجر تیار
 جانن کران تم لارہ لار باہم بہ کنیک بے درنگ
 بے موقعہ موگر تھلے و تاب چھے کار شیطان اضطراب
 و چھ وادہ تندرہ حساب بے واپہ لیس یکھ بے درنگ

۱۔ مکتر ۲۔ لچھ واد ۳۔ "ناوک" چھ فارسی ناو "لفظک اسم تصغیر۔ سہ لہکٹ کان یس تیزی سان نشان
 پتہ پتہ۔ ۱۔ اصل اندر چھ "تیر ناوک" مگر آسن گڑھ "تیر و ناوک"

۲۔ چیاو (اصل) چیاو (نقل)۔ شاید "وتاؤلی" ۵۔ یکہ وٹہ اکھ اکس پوشان پوشان

تزییہ مار کور تخم ماگھ

تزییہ مار کور تخم ماگھ ہنسے یار و ستمگار و
 تزییہ مار کور تخم ماگھ ہلبے عار و دلاوار و
 صفادل و ونی لاگ جفا موکر و فسادار و
 تزییہ مار کور تخم ماگھ گفازان سایہ سمار و
 میہ جگس منتر باگ ترہ لہو وون وچھ تلہ نار و
 تزییہ مار کور تخم ماگھ وں کر نہ کنیر شاہ امیر چار و
 چھ وکھ ققیر ناگ میہ جھم تر اپان سیاہ مار و
 تزییہ مار کور تخم ماگھ رہین مارن نہ کیاہ دار و
 میہ بوز ہندی راگ بنیوم حالہ سنیم تار و
 تزییہ مار کور تخم ماگھ ہنشاہ کورس الی اشار و
 ہچے بر تل زراگ پیہ کران نہ نالہ زار و
 تزییہ مار کور تخم ماگھ ترہ تھا و کنیر شاہ میہ وکر گدار و
 ترہ و ولہ پزارے کھاگ میہ ستر او سے کور مت قرار و
 تزییہ مار کور تخم ماگھ نہ کھاگ و لٹن ترہ کوکھ ترار و
 پیہ ترہ رٹن واک واپاہ اگر سہ شہسوار و
 تزییہ مار کور تخم ماگھ و لٹن ترہ حال نہ نالہ زار و

۱۔ چھ (اصل) ۲۔ خطرناک۔ ۳۔ ہم ناگ ۴۔ اتھ چھ عام پانچو کوثر بکھان۔ یہ چھ "راے نیور" کو پس پٹھہ تہ امیک
 آب چھ و لیٹو نالسن ترہ و سان ۵۔ گھاگ علاقہ اندر چھ زنگل گامس اندر حضرت شیخ العالمہ سندس خلیفہ دیار الدین سنتر زیارت
 ۶۔ گری وگ۔ ۷۔ وگ رٹنو۔ ۸۔ پانس کن انن

مرگ

۶۰۰

پیش و پس ہر کائنات چون چھ جام مرگ
مرگ سے پہلے درجہاں ہر کائنات اند
موت چھ نہ از نفس یک ذرہ دور
رستمان و سرکشان و شیرزور
کائنات ہی آدم ز آدم تا بدم
چھی گمر بستہ ہمیشہ روز و شب
برقصاں لشکر چین و خلق
تب تہ ز کوثر لچ قے تہ نادر آب
پر نہتہ اکس نوبت دہ ہا ایام مرگ
بد شکونہ کیا زہ بوز قہ نام مرگ
چھکھ کھوان دانہ زہ اند رام مرگ
عاجز و محکوم در احکام مرگ
درجہاں گونہ رہا از کام مرگ
بر شکار گور خرم ہرام مرگ
خنجر و شمشیر نہتہ چھی سام مرگ
چھی بہانہ تیج تہ سر سام مرگ

اے وہاب از این سخن غافل مہ روز
تریبہ تہ چھی در پیش وونی ایام مرگ

۱۔ پتہ تہ برو نہ
۲۔ واری
۳۔ مونہ کین دہ ہن اندر
۴۔ یرادہ - گرفت
۵۔ ہچش
۶۔ سرسان بہار - پیٹہ اندر سورے حرارت کس اندر
جمع چھ گڑھان -

ردیف

”ل“ لاء

مناجات

چھس پریشان حال گوشت از گناہ خار و ذلیل
 رحمتک سامانہ سوڑم چھکھ تھو بوڑب الجلیل
 ذلت عصیان مینہ چھم بستہ کھرتھ دو ذرت و پایے
 چھس ازال علت گوشت بہارتے خار و ذلیل
 ید مینہ کھری یارب سہٹھاہ بدکار تہ بڈی بڈی گناہ
 تم چھ از یک قطرہ رحمت سہٹھاہ بیکل قلیل
 لایق نارہنم چھس گوشت از ند عمل
 کرتہ میںہ کلزار نارس بہر آں حضرت خلیل
 ونہ کس بوکس مینہ چھم تھیر از تو و ذریہ فریاد رس
 حسبنا اللہ بس مینہ کافی تری چھم یغم الوکیل
 نادم و شر مذہ چھس از کار بد اطوار نخوہ
 سوڑم از فیض رحمت خار و جی میںہ کائہہ ذلیل
 کیاہ عجب از نور رحمت بخشش جرم و گناہ
 و تھ مینہ موم بیتہ چاوم آب جوے سلسیل
 چھس تھتھ عاجز تہ یارب زیر بار ایں گناہ
 بیچہ پائھن رینہ بہومت اسہ بار پایے پیشل

چشم تہنہ پاٹھن مینہ کا مہتر غرقِ عصیاں موئے وال
 بیتہ پاٹھن پارہیں پھیراں بہر مو اوم تہیل
 رحمتِ صابن کریم اکھ ذرہ یارب صاف پاک
 بیتہ پاٹھن سبزہ سیتن پیرہ نیرن رنگ پیل
 کھاوا امید شفاعت پوئے در دل اے ولایت
 چھو محمد مصطفیٰ شافعیتہ شامل جبرئیل

۱ خوار (اصل) ۲ ساروے کھوئے تھو د کار ساز

۳ جگتس اندر اکھ کول ۴ ہسر کھور

۵ گنہار ٹانڈین ہند سور

لغت شریف

در جهان دین و دنیا بس تو یارم یارِ سول
 اندرین حسرت پریشان دلفکارم یارِ سول
 ناتوان افتاده در زیر بارم یارِ سول
 زال به امید شفاعت انتظارم یارِ سول
 عفو کرتی از برای چار یارم یارِ سول
 بهر عذرای گناه در پیش ارم یارِ سول
 نیس چرا از جرم ما اندیشه دارم یارِ سول
 اِدو چم نه کینه نه خوف از نار و مارم یارِ سول
 کلمه طیب سخن طریاد دارم یارِ سول
 گوم نه تا شیر راه نشی سپارم یارِ سول

جز خدا و جز تو دیگر کس ندارم یارِ سول
 چم گدازت از شهیت عصبانِ حجلتِ خارِ بو
 بهر عفو جرم ما کرتی و سالت از خدا
 جز شفاعت چم نه موکلن بای از یارِ گناه
 تلّی تو و تو دست مبارک بهر من سوئے خدا
 حضرت خیر الشّاد با هر دو شا بنزاده شفیق
 چم ژبیه نام پاک از حق رحمتی للعالمین
 بهر بند خیر و مایه و و چم میونے امتی
 امتی چون اسس پچم مینه که حجت قوی
 چم مینه با فرقان عادت کوس پیری پیری یاد و سنگ

و تو و ما بس از شفاعت یس چم چوئے آسره
 بلیه کینه عذر گناه چیزے ندارم یارِ سول

۱ شامت (اصل)	۲ دل پچھتھ	۳ برس پچھتھ بیومت
۴ بور	۵ حضرت فاطمہ زہرا رضی اللہ عنہا	۶ امام حسن و امام حسین رضی اللہ عنہما
۷ ازمو	۸ دودکھ	

منقبت چار یارِ باصفا

چار دیوار کمال و اکمل	چار سردار فاضل و افضل
چار یارِ نبی محافظِ دین	کار بردار آخر و اول
ہمہ اشکال مشکل و سختی	کوثر متواز کمال سورے حل
آل ابو بکر حضرت صدیق	شاہ دوران خلیفہ اول
شاہ عادل سے عمر فاروقؓ	یچراؤن شرق و غرب حکم تسل
ابن عفان شاہ ذالنون دین	از حیا در ہمہ سین افضل
صاحب ذوالفقار شیر خدا	شاہ مردان صاحب توکلؓ
چھلی تیرے زور یار نہ پیر کہ تھم	گریہ نرجیم چھ نور و جی متعل
روزِ خوش اے دہلے باد و مید	
کرہ بڑے نجاتخواہ تیرے مشکل حل	

۱۔ اشکال چھ کائنات پر پانچ مشکل و نان ۔ نتیجہ چھ امہ لمانہ لکرا معنی

۲۔ "توکل" چھ کائنات میں "توکل" بنیوت

۳۔ خواجواہ (اصل) ضرور

منقبت حضرت سلطان

کھسور بر لبواریہ از آستان
 فدا تھو دتہ ز دتہ جان
 دلک غم غو صہ باوس بو
 دو کھن دادہن میہ دو ددرمان
 میہ دست مرحمت ڈالہم
 بنہم مے سختین آسان
 بہ جاہ شاہ سلطانی
 چھ والا شاہ عالی شان
 مریدان مخلص غم غار
 مر لہن دادہن در مان
 نہ نہ دست تبر بر سر
 بہ چھ لاچارہ بے سامان
 میہ مو خاجس کڈیم حاجت
 گوشت چھ غرق در عصیان
 چھ سوئے رہنا رہبر
 مٹی تھا واسہ دینچ زان
 سہ ختم الاولیاء مالک
 بخد مت تابع فرمان
 سہ قطبن عارفن ہند شاہ
 کریم سلطان مشکل حل
 کریم سلطان مشکل حل
 چھ کن ہندود باوس بو
 کریم سلطان مشکل حل
 گوشت چھس پیرہ پوٹھ کھا لہم
 کریم سلطان مشکل حل
 میہ کا سیم از پریشانی
 کریم سلطان مشکل حل
 عزیزین عاجزن ہند یار
 کریم سلطان مشکل حل
 تہی دستن ہندے یاور
 کریم سلطان مشکل حل
 میہ ہاوسم اعلیٰ کن و تخت
 کریم سلطان مشکل حل
 وسیلہ پیش پیغمبر
 کریم سلطان مشکل حل
 نمٹن غوث و ولی سالک
 کریم سلطان مشکل حل
 شہ خدوم عالی جاہ

کرم سلطان مشکل حل
 سبزو آو تادے احبار
 کرم سلطان مشکل حل
 زخاکی تا بہ آ سچا رہی
 کرم سلطان مشکل حل
 یمین کہ حال خود حالی
 کرم سلطان مشکل حل
 کرم سلطان مشکل حل

کرم سلطان مشکل حل
 سبزو آو تادے احبار
 کرم سلطان مشکل حل
 زخاکی تا بہ آ سچا رہی
 کرم سلطان مشکل حل
 یمین کہ حال خود حالی
 کرم سلطان مشکل حل
 کرم سلطان مشکل حل

پادشاهان کہ بہ رحمت سبحان مشکل میانہ حل
 دو ذریعہ آب فیض رحمت جملہ عصبان میانہ چھل
 میون دل گوشت سیاہ از شامت جرم و گناہ
 از صفای تو رحمت کہ مصفا میون کل

۱۔ رحمت اللہ علیہ ۲۔ تھوہ ۳۔ غم خوار (اصل) ۴۔ ولی بہ سالک
 ۵۔ ۶۔ حضرت علی جویری رحمۃ اللہ علیہ چھ لکھان زہ نہیہ اس رحیم پر تھ وقتہ روحانی حکومت چلاو نہ خاطرہ ۳۰۰
 اخبار ۴۰ ابدال ۷ ابرار ۸ اوتاد بہ ۳ نقبار آسان۔ یم ساری چھ درجہ بدرجہ قطبیت تحت آسان۔
 ۹۔ رو بہ ریشی تو بہدی ریشی ۱۰۔ خواجہ حسن قادری بہ خواجہ اسماعیل قادری ۱۱۔ حضرت بابا داؤد خاکی
 ۱۲۔ آچارہ چھ تریہ تھوہ پایک بزرگ اوسودہ۔ شیخ عبداللطیف قادری۔ بابا اسماعیل قادری۔ بابا عبدالرحمن
 اشارہ و چھ بیہ دی منزہ رگائے کن۔
 ۱۳۔ چھ مینالے (اصل) نقاوتہ چھ جیتھ کنہ نقل کو رحمت زہ کیا زہ چھک ناپہ دیوان۔ ۱۴۔ پیر می نالی
 ۱۵۔ بر و نہہ کنہ بیان۔

چھ زندگی خواب و خیال

کیا چھ غرور ملک مال
 دم دھو بہ ہفتہ ماہ و سال
 از رختہ زمین تا مہر باغ
 گو و میا بہ نادہ انتقال
 کٹر کا تہوا تھ ما زلی
 اکر وہیہ تل بی دیتسہ دال
 ہر کا نہ بہ قسمت بے خبر
 تر و وکھ یہ بخر کیو تر کال
 اکتھ کا تی دا وادار آے
 کینہہ و آئی کینن و نہ سال
 ملکس تہ مالس بیٹھہ نہ ناز
 وچھ خویش و بیکان ترہ حال
 یم دوش دشمن یار باہر
 کوت کی تہ کس کرہ اس چال
 ہم پیالہ کم اسی ترہ یار
 کمی زیوان کس لیش دوت مال

چھ زندگی خواب و خیال
 چھ زندگی خواب و خیال
 گی پور سخت در دہانغ
 چھ زندگی خواب و خیال
 وایان ووان کا تیاہ تھکی
 چھ زندگی خواب و خیال
 گے غار ہنٹھ اندر جگر
 چھ زندگی خواب و خیال
 اکتھ میترہ کا تیاہ یار ترے
 چھ زندگی خواب و خیال
 کھو و دھچن کر چشمہ باز
 چھ زندگی خواب و خیال
 زیر نظر از تام آری
 چھ زندگی خواب و خیال
 کم صاحب زر مال دار
 چھ زندگی خواب و خیال

اگر زبون تیرا تو و طویل ہے
 بستی نیو تیرا گولن کالہ ہے
 یہو تھو و سو میر تھو تس و وبال
 چھ زندگی خواب و خیال
 اتھ مایس لوگنہ و طاب
 تیرا پیٹھ کور سستی حساب

حسب الجمع درالفعال
 چھ زندگی خواب و خیال

۱۔ دویم دب ۲۔ کندری (دوئی دار اصل) ۳۔ ناز مہ کر ۴۔ مژ را و ہڈ دوست (اصل)
 ۵۔ پنہن تیرا ویرن ہند حال ۶۔ ریتھ پور طریقتس ۷۔ روزانہ آمدنی تیرا خرپس
 ۸۔ یہ کبترہاہ جمع گو و تیرا تھم خرچا و تھ۔ ۹۔ الفعال لفظک مانے چھ ۱۰۔ تیرا تھ تیرا وین۔ حساب مہ کہ لاؤن۔

بومارہ کمر نفس بال

بیو چشم و خمار و سستی بومارہ کمر نفس بال
 یہ زالی میگو افادہ و سستی بومارہ کمر نفس بال
 بومارہ گیس ماد و سستی و دلم مینہ مار و نال
 شمار چیم نہ چھ مار کاتی بومارہ کمر نفس بال
 سنبلی پوشن رنیل سستی چھ کریرے کندری زال
 گولاب پوشن چھ خار سستی بومارہ کمر نفس بال
 ریم تیر محکمان دراز کاتی مینہ پینہ گو و غزال
 دراز پین چھ خار سستی بومارہ کمر نفس بال
 گولاب انار تہ ناشپاتی چھ ڈالہ نالی نال
 چھ دادی لادن بند چار سستی بومارہ کمر نفس بال
 سوالمی آمتی چھ دتہ کاتی ترہ و چھتہ کس کیاہ حال
 بلن چانے اشارہ و سستی بومارہ کمر نفس بال
 بومرہ ژنیہ کیاہ نفع داتی درن پیچم اشکال
 جگر زولمتہ مینہ نارہ سستی بومارہ کمر نفس بال
 دما بر رفیق ملاقاتی گے بروٹھ فارغ بال
 ترہ ہینہ کنیر صاہ گزارہ سستی بومارہ کمر نفس بال

دلوہ میلی لال

دوتھ کر سجدس سال دلوہ میلی لال
 منہ اندھے وصلک مال دلوہ میلی لال
 دوتھ از بنیر لاگتھ اون لالہ دیو درشن
 دتھ دتھ وارہ کران قال دلوہ میلی لال
 اول لاگتھ خارا تھ منگ لالہ سبہ تانگ
 بنیر خارا تھ ہنہ ہر ذال دلوہ میلی لال
 ہندو مسلاہ پاس دل ستر ہندین رل
 رتھ دھنس کرہ نامال دلوہ میلی لال
 مشکہ پٹ بد لا دوتھ کر تھ لالہ ہندے ار تھ
 سو چھان مال کر مر جیل دلوہ میلی لال
 نہ سجدس پیٹھ دوتھ لار و تہ اندر پمار
 لالہ چھے تو رکھنس مال دلوہ میلی لال
 منہ پیو کر یو تھ عشق دوتھ گوتھ اڈ جن نور
 دادر لہ نے چھکھ سز حال دلوہ میلی لال
 و تہ بود عشق سیود دادر لہ نے دیود
 دادہ جی دگر پیدان پال دلوہ میلی لال

۱۔ مہلونہ ۲۔ ناشائستہ کہتہ یا کامیہ ۳۔ دامنس پیٹھ ۴۔ کھیل
 ۵۔ مشن کر غاٹہ پٹ ۶۔ پیٹھ چھ تافیہ پھٹان ۷۔ سرغہ برو تہ برو تہ ۸۔ پاکھ

جھیسہ یو ہی مال

ناگر ایو خستہ حال جھیسہ یو ہی مال
 یار زہانڈان تل پاتال جھیسہ یو ہی مال
 دودھ کنڈی سے دیتے زول مینہ چھ امت لول
 آنھہ امور زہانگی وال جھیسہ یو ہی مال
 مول چھم راجہ بے پرواے مینہ چھ لائین نیاے
 مالس لنتہ فارغبال جھیسہ یو ہی مال
 مالین میون زوروار تم چھ بڈی سرور
 مالس کتہ بد آ فال جھیسہ یو ہی مال
 ناگہ رادون دیمہ یو دون پتہ موکن زون
 پتہ اران پتہ کوتاہ کال جھیسہ یو ہی مال
 رنجی آرس میر پتہ لون پتہ اوسم ظون
 تہ زہانڈان کہہ تہ بال جھیسہ یو ہی مال
 کتہ چھکھ یارہ میر بلور دوزی مینہ گیکور
 زال مظلوم پیراں سال جھیسہ یو ہی مال
 وچھتہ و پتہ عشق زہ گور کیاہ اہتر
 نالہ دوال کوتاہ کال جھیسہ یو ہی مال

۱۔ زہانگی دال ۲۔ راجہ یو بلول شاہ ۳۔ بدنگون ۴۔ یہ چھنہ سور ورنی ستو سان

۵۔ زال اوس رتن مول سیٹھاہ بدہ تہ نور وال ۶۔ دلب چھ پائس اُمریے ستو تشیہہ دوان۔

دلوٹ ۷۔ اصل اندر چھ پتہ پائس یہ دوج ۸۔ چھس سہ مال ۹۔ چھس سہ چھس یو ہی مال۔ دوج تھو ورت۔

گزرھ مانسبل

مینہ چھ گام پانس کل گزرھ مانسبل
 تہ مشکل سینہم حل گزرھ مانسبل
 خوجہ صابس رپہ دامان مینہ چھ سے سامان
 تہ حاجت سیران حل گزرھ مانسبل
 بیتہ ساختھ پادشاہ باغ وچھ مانس ناگ
 تہ سورے دہل تل گزرھ مانسبل
 کرہ مانس ناگس سال مینہ چھ سانس ہال
 ناوہ ہندے سال افضل گزرھ مانسبل
 قاضی باغ البشارک سوز و ترھ و اسچہ بوز
 شاہ بوزے سالیس تل گزرھ مانسبل
 وچھ مانس ناگس موج جانہ وارن فوج
 چھاو ہی تے بیتہ سول گزرھ مانسبل
 پوشنوں تلکٹ سوز باسہ بیون بیون بوز
 تہ بولان دیدرہ تہ جل گزرھ مانسبل
 و ما بو یور کا تیاہ آے یہ چھہ عا شج جانے
 گراکھ پر ریکو خاکس تل گزرھ مانسبل

۱۔ حضرت خواجہ مال لفتنبدی دیہتر زیارت نسیں بل ناؤر کا مس اندر چھ یہ کام چھ مانسبل سرس جنوب مغربہ طرف کس
 بجھس بیتہ
 ۲۔ یہ اوس موغلن ہندہ وقتہ مانسبل سرس شمال طرفہ اکھ شاہی محل یں اڑو جاو چھ
 ۳۔ مانسبل سرس مشرق طرفہ اکھ پڑ فضا جانے۔ یہ قاضی باغی اکھ مشہور بوز
 گوشت

غزل

اے جہاں شیدا بہ زبیا صورتِ حسن و جمال
وے شہاں پیدا ز عکس شوکت و قدر و جمال
سم قباب از نور تو، ناچہر دز شرمندگی
ز لون بے مضمون اندر تاب بو ز تھ پائمال
یافت بو یے خوش زگیو یے تو اس مشکِ ختن
عنبر و عہتر گولاب و نافہ پیمین و شمال
لوب گولابن سورخ رنگ از سور نیچے رخسار تو
بہتر ز بیابانی برنگ سورخ عناق سورخ لال
از نگاہ چشم جادو ز گیس اندر باغِ مست
سورخ و حیرت و شوق ہر لہو چہرہ ز ممت کوہ تہال
طاق ابرو لیس ترہ با حجاب کعبہ چھی ہشتر
تھ توے تا ظلم از حق عزت و قدر و جمال
پور از لوح جبین بر طور تابان نور حق
پر چھ طائر در جہاں گوشت ظہور لایزال
وچھ ظہور ذات از نور جنبش اے وہاب
بر چھ ظہور سستی نورس چھ بد نیا اتصال

۱۔ یغیر زان بخو بصورت - دل پسند ۲۔ نایاب - ۳۔ بن بندس و بخوس

۴۔ تعظیمِ داخل ۵۔ تہندہ ڈیکریش ۵۔ واٹھ

غزل

دلبر و چشم با کز و فرشته‌هاست اندر بغل
 شماره دینم کینه و ده بار هفتصد اندر بغل
 در باغ شور سوز درد به دروغ ناز آه سرد
 بلبل در دونه جامه زرد زر تار هفتصد اندر بغل
 و چه دانه ز شبنم به گل زن پا چسبیده خسته بپول
 غنچه ز شبنم واره واره بپول گل غار هفتصد اندر بغل
 در قهقهه کبک و تدر زدن بر فراز که ه مرد
 شمشاد قد آزاد سرو سزار هفتصد اندر بغل
 زن نوره تختس پیچیده پیری مشغول در جود و گری
 هند و به شغل ساجری ز تار هفتصد اندر بغل
 گیاه خوش دوا ای دل پسند چسبیده شیرین گل تر قند
 صد جان بهایه درد مند آثار هفتصد اندر بغل
 دیدم دو تاشیشه شراب پیر تاب سیمابک حباب
 این پیر و این پیر و ماب دلدار هفتصد اندر بغل

۱. گلوتی تهر ۲. کز و فرشته ۳. ایرانک که مشهور شهر ای شهر و نادر کو بهس پیچیده
 ۴. ممل ۵. پار و کز باطو ۶. ایم و نه وای پیاله

گیت

بدد یا سپرہ چھپس بے تاب
 لوگم نہ سستی کینہہ اسباب
 مینہ چھم بیٹھ جانسے تری تاب
 ترلم بر و نہتہ یار تے احباب
 مینہ راؤر دودہ بہ لہو و لعب
 کھسیا وونی پرتس پیٹھ آب
 نہ درایوس آہ نہ باغش آب
 کرہ کیاہ درہ لوگ اکھتاب
 بہ جاہ و زیور و اسباب
 بہ شدادی لوگم القاب
 یوگس بے راہ نہ در ہر باب
 کرم نہ نیکیاہ دسلا ب
 واما بوہ پھتہ وونی ادا ب
 چھ وونی بیہودہ منڈن اب
 مینہ گو سہلاب سُر پٹھو سأل
 مینہ گو سہلاب سُر پٹھو سأل
 بہ حسرت سخت تیلان تیل
 مینہ گو سہلاب سُر پٹھو سأل
 بڈتھ وونی بیوم کارس مال
 مینہ گو سہلاب سُر پٹھو سأل
 تنم تیشہ تیر تہ بیل
 مینہ گو سہلاب سُر پٹھو سأل
 گیم چون قوم فرعون مال
 مینہ گو سہلاب سُر پٹھو سأل
 مینہ لوگم ظالمن سرخا ل
 مینہ گو سہلاب سُر پٹھو سأل
 مٹی کرانہ نہ تہ بیٹھ چھ مال
 مینہ گو سہلاب سُر پٹھو سأل

۳۷۱۔ ریم دودہ نہ دے چھینہ قانیس ستی سمان حالانکہ دامن چھ امک ساری مقابلہ ردیفی الفاظ میر نی ہندہ ایہ لکھتہ۔

۳۷۲۔ کوئیکر ۴۔ دوتہ لوگ تہ زیتھ ۵۔ اعتبار تہ

۳۷۳۔ اب منڈن چھ ضرب المثل۔ "بلرڈوژن" بدلہ ورتاؤ نہ یوان۔

گژھ پالنس مانسبل

گژھ پالنس مانسبل	دیسر یار بوٹھ کتھ تام والس
گژھ پالنس مانسبل	تھانہ دتیم کتھ تام خالس
سیندره وانج روفرس کل	سیندره پیچھ اسہ گومت سرالس
گژھ پالنس مانسبل	خوتس چھ سردی تاپتالس
مندھ چھاوی ملکس جل	بینہ باو کھ سپر غار زالس
گژھ پالنس مانسبل	سیرہ کتھ پھرہ ناوی جھالس
لایہ لیس زن باوہ کر تل	بیر کتھ لیس ونہ نادالس
گژھ پالنس مانسبل	نترہ گنسا پیر لیس پالس
تھاو پوشتیدہ پردس تل	حال خود موون بے گالس
گژھ پالنس مانسبل	پردہ پرتھ صاحب خالس
غاب کر گنہ سین و س	غاب ڈلپتھ کائتھ نالس
گژھ پالنس مانسبل	سختر ہندس تہ مہمالس
آیم آخر و اول	بلے دود میتہ تہ لہون پالس
گژھ پالنس مانسبل	آدم مار مولہ دھالس
زاد راہ ان کینہہ ہمت	راجہ راو چھ ترہ کر پالس
گژھ پالنس مانسبل	چندہ و سہو چھ راچھ جالس

۱۔ قفل ۲۔ یہ سپہ سہنہ لار پر گہ منتری و سان چھ۔ ۳۔ باوس ۴۔ پردہ کر
 ۵۔ یہ چھ اشارہ تھہ قرانی آلیس کن یینہ ونہ چھ امت زہ اگر کانہہ کائہ ہنر غابھہ کرہ سہ چھ پنے لیں بردہا باؤسند
 ۶۔ مار کھوال۔ ۷۔ در دست ۸۔ یہ کثیرہاہ ترہونیکہ پھلو منترہ حاصل آسی کوہرت
 ۹۔ روحس ۱۰۔ دیویس عامل اندر

گیت

پور آیکھ از میتر کالی ماسو ندر مالی
 چاخی لولن کاتیاہ کالی ماسو ندر مالی
 لو کہ چارج چھستی روزہ کس ہستی
 میخ نازن کاتیاہ زالی ماسو ندر مالی
 ساز و سامان میہ ناز روزہ نئی آ غار
 ماز ہوشہ میترہ اندر کالی ماسو ندر مالی
 خوب صورت کاتیاہ آے میترہ اندر نازے
 ناز نہیں نشہ نازہ والی ماسو ندر مالی
 رنگہ بنگلہ بستر باغ جویہ نالہ تہ ناگ
 گے نابود شیرن والی ماسو ندر مالی
 بیتھ ملکس داوا دار آے کاتیاہ یار
 آتھ ماوان گوتہ کالی ماسو ندر مالی
 فرعون کھوت بر آسمان و تہ لوین کان
 ادہ قبطی آہن زالی ماسو ندر مالی
 باغ شہداد چھ مشہور یام سپدس پور
 کہہ موتن تنس استباری ماسو ندر مالی

تیمه مساره به شربت کشته بر کانه چیده
و نه و هفت باقی داری ما سوند را

- ۱ کینه کاو کُرت اند بورد ۲ دعوی دار (اصل)
۳ پتولاکن ۴ آسمان کهنج روایت چیده نرودس متلق. و هفت چیده تیغه بل چک گوشت
۵ به قبط قوم چه مهرک که پردن قوم. میو منزله و نه به کینه چه مهرس اندر موجود چه -
۶ تره نبر. به خبر پانچ هفت دلس چه و نان "اسبالی کره"

ادہ ماوے دل

یارہ کھنا حضرت بل ادہ ماوے دل
 وارہ گزہ تہہ مشکل حل ادہ ماوے دل
 درو کہ جن کھنہ کھا کوناو سال وچھنے تراو
 وچھ کیاہ جان کگرے بل ادہ ماوے دل
 شاہی چشمہ وچھ کیاہ جان ککھ تہہ استان
 تہہ فاتح پرہ اول ادہ ماوے دل
 بھپہ برین وچھ کیاہ جانے لانیہ چاو تھ جائے
 بکھہ نشاطیہ بونے تل ادہ ماوے دل
 یاسمن بھڑہ کیاہ بر جوش چھاویاسمن پوش
 نہہ سہہ لریں نزل ادہ ماوے دل
 سونہ لانیہ تراو وٹھے ڈنگہ نہہ تھ کجے
 شالہ مار نالیہ اثر و جل ادہ ماوے دل
 شالہ مار وچھ کیاہ سبزار حوض تے نموار
 چھاو ہی تے بیہ مسول ادہ ماوے دل
 تیل بل وچھ کیاہ وپرہ وار بیہ وچھ سبزار
 چھ سپس بونین تل ادہ ماوے دل

استہ والے کرہ مان مان کھسے بوستان
 رحمتک روغنہ حضرت بل ادوہ ماوے ڈل
 تو بہرین دل کصاف تہہ بخشن پاف
 رحمتچ جائے سہلے افضل ادوہ ماوے ڈل
 تہہ نیرتھ بیل لاگ لار غشای باغ
 وچہ تہہ سون کیاہ صدر بل ادوہ ماوے ڈل
 ۳
 خجہ یارہ بل کر تھ کر الہ یار مینہ شاہ سردار
 تہہ کے خاک رو لیس بل ادوہ ماوے ڈل
 کوہ ماران بکھ از سر ڈیڈہ اژدہ اندر
 پیر میون تہہ بوڈ اکمل ادوہ ماوے ڈل
 تہہ سیرن بے تجوہن چھنہ جائزہ نہنر
 گوڈہ کاسی سپن بل ادوہ ماوے ڈل
 وہا بو حال پیرس ون میرہ سپنی سون
 پُر انی پیر پاف ساری چھل ادوہ ماوے ڈل

۱۔ گنہ سوارہ ہندس تیز یکنا ولس چھ "خے" تراون ونان

۲۔ استہ وونی چھ ڈل سر اندر سارہ دے خجہ تہہ سخی جائے۔ آتہ تھہ آس نوکھ ناوہ چلا ولس مان مان لاگان۔

۳۔ جذوب عبدالرحمان حضرت مخدوم "سند عقیدت مند" او سوڈہ کر الہ یار سربیکر

۴۔ لغز نشہ تو گناہ -

ژہ مو پکھ یارہ ہول ہول

چھ لوگمت یارہ مے چھو کہ
 مینہ ناس آس آب وونی چھو کہ
 ژہ کوتاہ خون مار کہ
 کرو و ساس تے اکہ
 بہ تیغ و خنجر و تیر
 دماہ اکہ کرتہ وونی تھکہ
 کمانے نرم کر گوان
 پناہ مونگ کم ہنا چھو کہ
 زجاد و شیر شرزہ
 پریشان ہرنہ اکہ اکہ
 چھ سنبیل دستہ رنبیل
 گزندہ مار بے شکستہ
 ہنا وونی کرتہ انصاف
 عطا کرتہ بہر یک
 وہا بس بر در تو
 عجائب کیاہ رچھن اکہ
 ژہ مو پکھ یارہ ہول ہول
 ژہ مو پکھ یارہ ہول ہول
 جہانا مارہ مار کہ
 ژہ مو پکھ یارہ ہول ہول
 کورنہ شیرین ژینہ پنچیر
 ژہ مو پکھ یارہ ہول ہول
 مینہ تیر و چار وونی اول
 ژہ مو پکھ یارہ ہول ہول
 چھ رو باہ زن بہ لڑہ
 ژہ مو پکھ یارہ ہول ہول
 شوکت شہار بر گل
 ژہ مو پکھ یارہ ہول ہول
 خطاہ لبتہ ژہ کر ماف
 ژہ مو پکھ یارہ ہول ہول
 وھن پنٹ وومت نہو
 ژہ مو پکھ یارہ ہول ہول

”چھک“ یوان لکھنہ، توہ کنی ادس ک رو عیس ستو بلر سم آواز مائینہ یوان۔
 ست پوڑھ لوہ ست تہ زمانہ اعر ”ک“ تہ کھ، جوی یوان لکھنہ، حالانکہ
 میں ہند تلفظ چھ الگ الگ، ازچھ ”یہ شک“ تہ بے شکھ ”دہ نہوے لفظ و تراویہ یوان
 معاف (اصل)

دل

چھ دل دنیا تہ دل عتبا چھ دل با جاہ دولت دل
 چھ دل دانا تہ دل پنا چھ دل آگاہ شوکت دل
 دے آرام تے دل غم دے احکام دل محکم
 دے محکوم دل حاکم حکیم دل تہ حکمت دل
 چھ کانہہ دل رحم کانہہ دل سنگ چھ کانہہ دل گرم کانہہ دل تنگ
 چھ دل بر صلح دل بر جنگ چھ از دل رحم رحمت دل
 چھ دل تار یک کانہہ دل نور چھ کانہہ دل ساد کانہہ دل نور
 چھ دل نزدیک تہ دل دور چھ پستی دل تہ رفعت دل
 دے چھ دین دے ایمان دے چھ جسم تے دل جان
 دے مشکل تہ دل آسان چھ دل مفتوح نصرت دل
 دے دوزخ تہ دل جنت دے اقبال دل شہمت
 دے بے مہر دل بہت دے عیاش عشرت دل
 چھ دل رہبر تہ دل چھ راہ گد دل چھ شاہنشاہ
 ہمو نہ دل نیک دل دریا و ما بود دل چھ وسعت دل

۱۔ بیتھ غریب اندر چھ پرتھ قافیں اندر اصل دیوانک "ت" پینہ فی آتہ تفاوتہ امت
 ۲۔ فقرہ ۳۔ اصل اندر تہ نقلن اندر چھ "آفت" مگر یہ چھنہ شادہ کسی نامیں ستوسان۔ خد زانہ و ماہن
 کیا زہ چھ "مفتوح" کلس مقابلہ "آفت" کلمہ در تو دمت۔

۴۔ ناہربان۔ مایہ دوس ناہربان
 ۵۔ وسعت دل (اصل) تہ پیری یا شوق دس یوت دوسہ چارابہ
 ۶۔ دل چھ حقیق دل نہان۔

غزل

بچو جان خود ترو دچھ اسرارے دل
 بہ ہمت روز در ہر کار اے دل
 ترو آب تو بہرستین کرتے پاکی
 سہی ادو خامخاہ دیدارے دل
 مہ کر آزار کائسے نو پتہ واسن
 تریہ واتی نہ ادو آزارے دل
 ترو پو دے سیر کر ہن کا نہ گرسنہ
 دینی حق سیر سے خوارے دل
 اگر تنس آکس دکھ تریشہ دامہ
 دینی دہ چند ترو از ہر چارے دل
 کرکھ کائسے ضعیف دستیاری
 خدا چھ دستگیر و یارے دل
 بر سنس بد ترو دکھ نو پو ن کنیرہاہ
 کرسی نری ستر سے ستارے دل
 دمالس در ہمہ ایں کار دنیا
 فقط مطلب رصابے یارے دل

۱۔ پینہ رو حکم پائھر ۲۔ لابی ۳۔ بچھ ۴۔ اگر سیر و عومرہ اکھ کار
 ۵۔ تریشہ ستن ۶۔ اصل پر نقین اندر چار ۷۔ لفظ چھنہ کا نہ مانے شادی ستر سمان۔ خدا زانہ بہر چھا
 زدن خاص ملکن باتون یار کن اشارہ کہنے کا ترو چار۔ یا نہ تریش چاونو دیرہ پرتہ تعیل کر سنس پیٹھ۔

لاگے شیرہ ینبز زل

گیس شیدا بلو چانے ویرہ
 ترو ڈلیشتہ میہ تمنانیرہ
 بیتھ ساقھاہ دتم درشن
 ترو پکھ نانا باغہ میا لکچہ بیرہ
 مہیہ کمری دسہ دستہ کل
 کچم اتھ باغہ بیرہ چھیرہ
 ترو لیم میہ یارہ سپنس داغ
 شمع مشعل تے لٹہ دیرہ
 تہ چھیس اوارہ تے بے تاب
 بلا تمہ آہ کے اکہ پھیرہ
 مہیہ تہری تے دودھ کی پیالہ
 ادو شرمیا نہ واسنجہ نیرہ
 دلا بویہ چھ منزل کر لٹھ
 کھن دشوار دنتچہ بیرہ
 لاگے شیرہ ینبز زل
 لاگے شیرہ ینبز زل
 ترو لیم غم تے پھولیم کریشن
 لاگے شیرہ ینبز زل
 گولاب ویاسمن سنبل
 لاگے شیرہ ینبز زل
 تہ زالے زولا در باغ
 لاگے شیرہ ینبز زل
 مہیہ نارس یارہ ترو آدم اب
 لاگے شیرہ ینبز زل
 چیتھ دامہ تہیو لالہ
 لاگے شیرہ ینبز زل
 سٹھاہ دشوار وارہ زلوٹھ
 لاگے شیرہ ینبز زل

غزل

چھ در اندام ہر جانے ہر اعضا بہ سرافضل
 بہر دانا دانائے چھ شاہ داد گر افضل
 بر نیا کار بارس سال بیست چھ کون دس گو مال
 مہ کر بے ہودہ بازری سال بد نیا چھ ہر نرافضل
 مہ مہ تھیکہ مال سہ جادو مہ ان کینہہ دورہ بدرب یاد
 تریبہ بیچہ چھ را تریبہ بیس لادریہ بہ چھ زیادہ ترافضل
 یوک کھو مت رہ از مولا وہ از چھ تی ترہ حاضر تھا و
 بگاہ ہی آسہ تی دنہ ناد چھ بہ بودس پٹھ نظر افضل
 بہ دنیا خانہ دانی نہ بہ انسان قید دانی نہ (۴)
 بدولت جادو دانی نہ دمس نم دم چھ خرافضل
 دما بو داشتتم بگزار چھ دارم دارم سمار
 چھ خالس غاب تھا وال دیار تو گر کور و گر افضل

یہ دنیا مان با دنیا بد نیا ہم در افضل
 چھ دنیا سن دنیا بد نیا زان با دنیا

- ۱۔ فریادس واتن دول ۲۔ عیش و عشرت ۳۔ عہدہ "دور بدرب" چھ فارسیں تہ کاترس
 ترکیب اضافی بناد تہ اثنتہ ۴۔ یہ پر تہہ وقتہ موجود آسہ
 ۵۔ دولت آسہ ستر چھ دیکھ کن لین مانہ یوان ۶۔ پشتی جاہ وحشم ۷۔ بقائی
 ۸۔ دولت مندی تہ اقبال ۹۔ دولت مندہ سہ آخر تہ چھ جان یوان مانہ رجالا نکہ خر خہ خر تر آسان -
 ۱۰۔ یہ کثیر صاف تہہ کار دسم پر دن شان و شوکت ۱۱۔ یہ کثیرھاؤں کین چھ مال موجود -
 ۱۲۔ کول تہ زور دولت مند

پیالہ برہ یو مالا مال

لالہ بیتہ مو مالہ کرہ یو پیالہ برہ یو مالا مال
 لالہ حبیبتہ مو بہ سال کرہ یو پیالہ برہ یو مالا مال
 سینہ پوشن بہ لول برہ یو تینہ ملو یو بوسٹ ہمسال
 جھون دُور پر بہ نو ذرہ یو پیالہ برہ یو مالا مال
 چاہہ امارہ یو بال مرہ یو موتہ تر لقم تل پاتال
 ہمسال ہبیبتہ تھریزن ہر یو پیالہ برہ یو مالا مال
 دہ دہ گنڈ سے مانہ تھری یو اتھہ آموڑھا گیک وال
 دہ دہ گنڈ سے تل فوڑ مرہ یو پیالہ برہ یو مالا مال
 چانہ دہ دہ باڑی بوڑی یو لکھ پال تے دادو گپال
 مہرہ نے اتھہ عرضی کرہ یو پیالہ برہ یو مالا مال
 یارہ کوتاہ کالا درہ یو مارے میے دولہم نال
 مار ماراں چھم تے مرہ یو پیالہ برہ یو مالا مال
 سو نہ تارو زہ طو مانہ کرہ یو از کورنے دہ بن سال
 ریتہ لاٹھاہ دادی نامہ کرہ یو پیالہ برہ یو مالا مال

۱۔ رپوایتی اسلوبہ موجب چھ دہ بن "بہر مہر" ورنہ پانہ چھ سادھی دمرہ شربس "مہ انجانیٹ" مانان رڈ دمت۔
 ۲۔ اکھ ون پوش ۳۔ بہ یوسہ ہمسال زن پراولن چھس۔ بیٹھہ تخلیقہ شترچہ دہ بن ہمسال قصب تصور پینہ آہر
 منظوم کورمت ۴۔ کاشتری چھ وندہ داندہ مختلف نامہ پیر پیر رھو ٹلاوان گرواب چھ ماشوقس پن
 "دادی نامہ" بوزہ مادی لونہ ٹاوی رات لکھ کلاون بڑھان۔ کوتاہ نورک خیال چھ!

پیارہ کوتاہ کال

یاد آوارہ کُتر نفس بال پیارہ کوتاہ کال
 دولہ وچھوارہ میونے حال پیارہ کوتاہ کال
 شالہ مار لالہ کورے سال توت میں چھے سگال
 پیالہ بُری مے مال مال پیارہ کوتاہ کال
 مرٹھ لالو گند یو لال کترھ دیوہ یو مال
 لرتھ کُتر نفس خمدہ سال پیارہ کوتاہ کال
 سادہ کورمت دادہ پال نکھ کتر صاہ وال
 تیتہ بہ تیتہ رٹہ یو نال پیارہ کوتاہ کال
 دولہ وچھ یاد کیاہ جھم حال جگس پر کال
 سپنہ مرٹھ ماوے بال پیارہ کوتاہ کال
 آسم ولسنہ زلفک زال دول میہ مار و نال
 مارچھا کتر مستکو وال پیارہ کوتاہ کال
 ورتہ کُتر نفس ورتہ اشکال چھ تیتہ میونے حال
 آدھ ورتہ ورتہ بیٹہ موزال پیارہ کوتاہ کال
 ناگرے زان تل پاتال روڈ ہم بیتر کال
 برہ کُتر نفس ہیال پیارہ کوتاہ کال

و تاج یارہ مجھے سال گوس واراہ کال
 وہ لہ زوارہ پرتہ نفس حال پراہ کوتاہ کال

۲ دنیہک مال

۱ چاہہ خاطرہ ہتک

۳ اے مہا بہ سادہ ماشوقہ

۲ کھسیر و نہ جوانی اندر

۶ مشکل زانن - شک -

۵ دویس دنیہس اندر

چھ تریہ میونے سال

چھ میونے سال	وہ لکھا سن برہو یہی
چھ تریہ میونے سال	بلہ بو وہ لہ چھ میانی ڈری
لوفتہ وان مسکین	چاہنا اماہ چھس غمکین
چھ تریہ میونے سال	کمیہ نہ میانی پاوی ڈری
پنیہ ہیم ورشن	یترو مو یارہ ورتہ ورشن
چھ تریہ میونے سال	آنہ ہم زن لاسچ زری
کو نہ آہم زانہ	میہ چھ ڈری کن دل شیدا
چھ تریہ میونے سال	کرہ کیاہ یلیہ خوش گوی
بالی کوری قتم جادی	کیاہ تہ زانکھ اندرم دادی
چھ تریہ میونے سال	امیہ کا چھنہ کا تیاہ بی
شمع رو یس پتھ	پو نیہ زن کرہ گتھ
چھ تریہ میونے سال	تہ پو مت کتھ ہند فی
کتھ اندر کتھ	تھانڈو ہوا صلج وکھ
چھ تریہ میونے سال	ہنہ رنگہ کتھ مانے چھ

۱۔ از چھ و ناں دکر کتھ
 ۲۔ ڈری پتھ ڈری یہ اویہ یورینک رسم گو ورشن۔ پتھ کتھ چھ شاکرک لکھ
 ۳۔ پتھ تھوود نفع یا کتھ لاسا چھ
 ۴۔ پتھ رازدانی۔ اتہ پتھ یس کا نہ کا شرجات اوس کران لاس اوس تہتی چیزن متنر پتھاه منافع بنان میہ موجب لاسچری
 ۵۔ اکھ ضرب المتل بنو و
 ۶۔ غامبشہ ہنز دیو کتھ
 ۷۔ فی۔ ہنہ۔ اختلاف

بارہ گیسو چاہئے ضایہ سوند مال

بارہ گیسو چاہئے ضایہ سوند مال
 برہ کا مٹر کرہ دڑا ہے ضایہ سوند مال
 تپری مینہ لایہ بے وایے گوم میہ غر بال
 جھو کر لہ چھیس چاہئے ضایہ سوند مال
 کرتہ کینتر شاہ میون پاپے شرط یاری پال
 بے گوہ ناہ بے کا نہ جاپے ضایہ سوند مال
 چھیس و چھال بول پوت زھلیے چاہئے پکنج چال
 چھیس بول کر مٹر دہرہ گرایے ضایہ سوند مال
 سارے سنطورہ وایے مار نازج تال
 سوزہ جی امہ تازہ ترایے ضایہ سوند مال
 اشتر جھی ویشہ رایے شیشہ ہتھ کلہ وال
 کیشہ پارتھ گوم ہاپے ضایہ سوند مال
 سپینہ تو لقم تلیہ کرایے چہلہ چھیم بھتہ زال
 کو دہرہ بھتہ عشقہ تاپے ضایہ سوند مال
 و ما بو کینہہ کرتہ سایے شین زن جھی وال
 نوہ شوقہ تہ برانہ مایے ضایہ سوند مال

پوست یہ چھ آتہ پنڈت ہند کاہ استان سے زادی ہین دانن ہند سنگار

سے "تاوے" (اصل، کرایے) (نقل،) "انیک عام تلفظ" "تاپے"

سے ریش - یانے دونی بڈ لوکھ

بڈ (الف) ضایہ (دال)

غزل

مینه کیا چشم یار و چاره گیس بیمار بلبل
 مینه چشم شهادت داره سرا پا نال و دل و دل
 نه چپس زنده نه موده و کلین بند می یا بختی برده
 دزان چپس عشقه درده لوان بینه سونته گل گل
 مینه سوزی بیهوش گوم سهادت به چپس خنجر در خواب
 مینه کمر امیرش آب سپین تالاب تلبل
 غریبن خون مار تخته بزاران جان مار تخته
 به تقوا آخر قریه یار تخته سوزین زال چهل چهل
 مینه دوی چپس دست گل مینه پوشن لوگ بنبل
 خیال س گوم سنبل و چیم تم مار بلبل
 زخوف کاله ماران بیته از تیر باران
 ز لان عاشق بیماران یوان بهیر تخته چله زل زل
 و ما بود دور ظالم به تهاوان چینه سالم
 ز رخت طیر شاخ و اطم مینه تبر سوز تهاوان

۱- پر بینر گاری هندو نقی (اصل) کاله ماران بند و بچه بر و نه تیر باران رسته بر و نه چپس عشقه بیمار
 رستم "بیماران" بدله چه اکس نقس اندر چه لاران

۲- عشقه دود "دوب" نادری کتاب تیر گل یز رسال اندر تیل مینه به غزل چپس و در "تیه چه مینه" دور ظالم
 لیکهت تیر کیانه به اوس تیه دیوانه کیو نقیله پیچه تلعت - اصل اندر چه "دود ظالم"

غزل

چھٹے تہ یارو بیمار بہ نالو زارہ بر تل
 مینہ یا موم ترہ دیدار تے مے مار کہ تل
 مینہ مارش گوم وندہ کران چیم لوکھ خندہ^۲
 تہ مینہ کور تھم بندہ بندہ سو نہ طو مار سر تل
 مینہ پس رو در مان تہ ولید کہ تہ در مان
 کہ تہ قود بان دل و جان یہ سرے یار کھو تل
 تہ تل تہ تھو دلقابہ و چھ محراب کعبہ
 کہہ بابا فتاہ بہ آل رو خسار پر تل^۳
 مینہ کور تھم یارہ سوختہ و چھ کرالہ رخ تہ
 کہے جالیز موختہ جہے زرتار ار تل^۴
 کرم ضایہ جوانی بہ مائے حکمرانی
 دریں دنیاے فانی و چیم نہ کہنہ تہ در تل^۵
 پیر تھ کمر کہ کتابہ اثر گوی نادما تہ
 دنان چلے حسابہ کتابن اوس خر تل^۶

۱ نال و زارہ (اصل) ۲ ٹھٹھ ۳ پھلہ پھلہ ۴ کرہ (اصل)

۵ پرنال "لفظک تھوٹ ۶ زابہ سور ۷ موختہ پھلین ہنر

۸ اکر تھمک ابرق یس تالہ رزن تہ کل شتر، جو نہ چھ یوان - دویم ناوڈانک ۹ بیل (اصل)

۱۰ حاصل ۱۱ تلحج قرآن کریم کہ تھ آیس کن یقہ منزے شلہ ہون کن و نہ چھ آیت زہ زن چھ تم

خرن ہندی یا ٹھو کا بہ نکھس تلان -

غزل

بہ اسروہنی فرقان کو رُم نہ زائتہ تہ تا میل
 بہ روز و شب چو ترکان کو رُم میہ جامہ تبدیل
 جو پیل مست محمود بہ خا می گوس معرور
 کو رُمیں سخن بہ مہجور کہ چوں طیراً ابابیل
 کرم نہ کائتہ رشک کام تہ میہ در دل کدو گوم
 فقط خورش کا بد گوم کو رُم ہر دم مہ تا جیل
 بہ ٹایل گوس دیارن بیہ بد خوے یارن
 لباس و فرش کارن بکس لب بر شقندیل
 بہ طمع دور فانی کرم ضائع جو آنی
 مینہ رھاندم حکمرانی اجارہ ٹھیکہ تحویل
 بہ گوس از مرگ بے در بہ جمع زیور و زر
 قبا قالینہ بستر موئل دستار و منیل
 بہا نہ کمری کمری میہ کرم تن پروری میہ
 گزھان سورے دُری میہ انان گوئون تہ پیل
 کو رُم نہ یاد حق زائتہ بہ غفلت گوس گمراہ
 بغیر از نالہ فہاہ کرم کیاہ چیم مینہ تکمیل

کُتایان اُمّی بازی کماران عاشره منی خون ماران
دو ده ها که آسیر یاران و ملاکوی چون تا طیل

۱. تعجیل (اصل) ۲. ایرانی پادشهن اُس ترکستانی "مُغ بیجه" شراب چادنا و نه
خاطر و دد بایس اندر آسان تریم "ندیم" اُس دوس دالتس واریا و رختی بدلادان - پینو کُن
چه تیجه اشارو -

۳. رُز و کامپو نشسته کینه دُور بیته کینه ابر بهر سندیس فوج کینه دُور کینه پتیر ابا بیل (گوتجه)
اُچموش دُور گیه - ۴. تعجیل (اصل)

۵. کس لب پتیر برش چه تر نه وے انگریز لفظ ایم غالبین گم دُور و ما بنی کاشتره شایری مشر
اُمّی تر چه ۶. اجاره - ۷. شیکه تر تحویل اُس ابتدا پی دُور که عهدس اندر تر نه
همی شعبه - ۸. بند و دُور پی جنبی مالیه اوس وصول یوان کر نه -

بہ لاگے ہنگہ مسول

کرے واو پویشہ لنگہ	بہ لاگے ہنگہ مسول
آنے گلُ ساسہ رنگہ	بہ لاگے ہنگہ مسول
میہ کورے فریش حمل	تہ دُچھ بادم کلہن تل
جھ مفرش کاٹہ رنگہ	بہ لاگے ہنگہ مسول
میہ ادسُم ہی بہ تقدیر	ڈولم نہ زانہہ بہ تدبیر
دگر کس جاے ہنگہ	بہ لاگے ہنگہ مسول
میہ کس پتھ سرلوستش	لفیس خوب زستش
ارادس سوتر جنگہ	بہ لاگے ہنگہ مسول
بدن تے قد و قامت	ردچھم از ناز و نعمت
یہ زود کر تام ڈنگہ	بہ لاگے ہنگہ مسول
دباو شاہ و درویش	سمن ساری پس و پیش
زمین بیہ گشنگہ	بہ لاگے ہنگہ مسول

۱ فرش ۲ بیہ کاٹہ ۳ بد خصلش

۴ ارادہ الہی تقدیر ۵ سورہ ۶ قبرہ

۷ گنگہ بل یتیر پندتن ہندی اسرکھ تراونہ یوان چھ -

غزل

به چھپس در بند لہو و لعب غا فل
 به عیش و لوش خورد و خواب غا فل
 مینہ پیونہ یاد زائتہ عقیبا به خاطر
 به فکر زینت و استباب غا فل
 به خمر و جاہ و تمکین شہرہ عام
 به اندر عزت و القاب غا فل
 شو نگس بر در جلہ آب سندر
 به عیش و خواب از سیلاب غا فل
 به خامی گوم سُر پٹھو آب ناگاہ
 گوشت چھپس پیرہ در گرداب غا فل
 ز حال خود مینہ چھنہ کینہہ تہ مولوم
 پریشان چھپس ز خٹک و آب غا فل
 ز کار کردہ عمر گذشتہ
 بحسرت مبتلا و تائب غا فل

۲ وجاہت دنیا

۳ آدن

۱ سادنیوی چیزیم پڑھتہ الناس و کار چھ یوان

۲ دجلہ چھ مک عراق اکہ مشہور دریا

۳ معلوم (اصل)

غزل

زرد دیار چھم آ زاد مشکل
 دُرم وس مادہ کس اندریم یہ آتش
 کرہ کیا بستہ چھیں دوام کیسو
 بہ پازہ بچہ کا مٹی نہو شیرین
 بہ قتل عاشقان دُرانت چھ صیاد
 کمان از تیر جگان تیر باران
 کن چپس اندر مشک ختن اوس
 سرد وازہ پزاران داد کلد چھی
 دوا یے درد مند ان چھے ولیکن
 سپنہ پیوم عشق ناز مشکل
 چھ ماؤن غار سے بیٹھ کار مشکل
 چھ نیش زہراں شہماہ مشکل
 فنون سحر جو دو کار مشکل
 کمان و خنجر و تلوار مشکل
 چھ زخم تیر خارہ دار مشکل
 مگر آن چھ از تاتار مشکل
 زہو و چھتہ حال ہر بیمار مشکل
 ان از بارغ تو اتار مشکل

وہاب پزاران سرد وازہ بارغ
 بیہن اندر کہیں تہیدار مشکل

۱۔ تو چھ ۲۔ جادو کار (اصل) ۳۔ شکاری

۴۔ فارسی "باران تیر" چھ کاشری یاٹو "تیر باران نیومٹ"

۵۔ تیر میگ بیت سپناہ تیر چھ

۶۔ سو جائے بختن ماشومس کن نظر پیہ ہد۔

غزل

وچھ بر ویے یار شو بان کیاہ چھ زیا چار گل
 لالہ روح گل مہ جین گل لب گل و شمار گل
 کج کمان گل شد الف گل جیم گل تے میہم گل
 صوہ آد گل صیاد گل تے تیر گل تلوار گل
 گوش گل سنی پوش گل تے خال گل خال گل
 چاہ گل تے چین گل دردانہ گل اتار گل
 پیالہ گل پیماہ گل مونے خانہ گل تہ شیشہ گل
 لٹہ گل تے لوش گل تو موے گل و شمار گل
 مطربان گل ساز گل سطور گل سازنگ گل
 ناز گل آواز گل رقص گل رستا گل
 پیشرو گل در گلستان گل بکف ہنچہ گل بدن
 دست گل گلڈشتہ گل تے سیر گل سیر گل
 گلشن گل پُر چہرہ گل لاگ بیلے و باب
 در گلستان خار گل تے در گل زرد یوار گل

Instrument
 Music,
 movement,
 mime &
 Dance.

۱۔ بے رنج ۲۔ قہائف ۳۔ زلف پہچان ۴۔ دمانہ

۵۔ لٹہ دشر مرتب مانجھ چھ تیخہ معرے اندر بومہ = صادر ، قدیباہ = صیاد ، زلف = تیر = دمانہ = تلوار

تصور کر نہ اتر ۶۔ کن ۷۔ لکھین ۸۔ گوہ ڈو لکری

۹۔ چاہ غیب ۱۰۔ ڈر لک ۱۱۔ کینہ دور ۱۲۔ قہر = بھینہ

۱۳۔ چین ۱۴۔ گلستانہ زیوارچہ رب نام چھ پوش پوش -

غزل

مئیہ کو رتم دلبرن سپینہ نہ کینہہ یارہ چوں غربال
 تیش الصاف کینہہ چھ نہ بچوں چھم در نظر اشکال
 گنتر چھس پیرو بودراب ز خوف جان خود دے تاب
 سہ کیاہ زانے چھائیں در خواب ہریا پیرو و فرستہ حال
 نہ چھس سرستہ اندر دام سراپا دام ولینہ آم
 موکل یس سہ در دام تیش کیاہ و یو دچھ کیاہ گوزال
 درونی سخت چھم آزارہ دران چھم و سہ اندر نار
 ارس و یو دچھ نہ از بیمار چھ کینہہ تب زرتہ یا اسہال
 مئیہ تھاون بارہ وادہ سراہ چھس نہ افتادہ
 مئیہ آتش تیز گوز یادہ نہ سختی ذرہ کوتاہ کال
 حسن و باز خود مغرور نہ عیش نشہ چھم چھمور
 و تے پیچہ ضایہ کمرش خود بگوچہ تر آونس پامال
 نہ کمرش مثر تہ دیوانہ ز خویش و غائب بے گاہ نہ
 چھنہ الصاف لش دانہ بخوارہ خستہ کمر لسن ہال
 بہ سختی چھم مئیہ بر لب جان کریم نادادہ فی درمان
 نہتہ بومرہ ہینتہ ارمان کھسن کس مٹہ تم و و بال
 و باب آرد در دنا رس منتر گلان زن شین نارس منتر
 سراہ انتظار رس منتر پکان اسر بہ استقبال

غزل

مئیہ اندری نار در سپنہ دزدان چھم یارہ چوں قندیل
 ننتہ رتھ مینوں از کپنہ دزدان زن کرا یہ اندر تیل
 و سے اندر سوئم زرتب ز سختی جان چھم بر لب
 بہ علم زن چونکہ کو ندے رب رگن اندر پنی تحلیل
 بہ گاجس عشقنی دردن کوئے چھم روئے ز دردن
 کھوئم کوہہ یارہ بر گردن پنیہ بھتہ پنیہ پائے پیل
 مئیہ نیوئم ہوش تے آرام دودہ دزدان و پرہ اندری زام
 دو پیرس بالہ کوئم شام مئیہ رولیس رنگ سین تبدیل
 مئیہ لاین ابگینس سنگ گیس آوارہ تے دل تنگ
 کوئم نے مئیہ ارے رنگ گو لالہس ننتہ تر اوں پیل
 بہ وونی استاد چھس بر دہ بہ فرمان منتظر چاکر
 یہ فرماویم بہ چیم دسرکہ تھتھ حکمے نامیل
 کھوئن تل تراؤش منی لگاہے ماری بن یا وونی
 ہیش ز بستہ پس پانی چھہ کیاہ تس مارنس تاہیں

۶۴۴
 منہ بہ منہ دوہ مہ سوران ام سر فصل سور نے خام ۹
 ولا لوالہ دوہ وونی کر نام دوہ لا اکھ حاجس نا طیل سلا

۱۔ زن میہ چھ اذبر و نہہ کپنہ ورنی لقتن پٹھہ بھروسہ کرٹھ گڈ نکس شارس
 اندر "جوں" بدلہ "زن" تہ دوئیس شارس اندر "سوئم" بدلہ "ستم" چھپوومت تہ
 بھہ کز چھی لقان ہنر غلطی میاں غلطی تہ بنے ہنر۔

۲۔ لے یہ لید ران لے ہس کھوڑ لے شیشہ ورس

کلاس۔ لقاو چھ اکھ انگین تہ لیکھت۔ تہ بی چھ غلطی سان چھپوومت تہ

۳۔ اچھ ہندی منہ پھل۔ سبب بدلہ شری ضرور تہ موجب "سا پنی" پریستو چھ زن وڈاکن۔

۴۔ چھپوومت "رووم"۔ نا تعطیل۔ یہ تعطیل آوار یا بہ پھرن حاجتہ منا و نہر۔

ساده‌ی ف

“ م ”

۶۲۶

مناجات

خالق خلق و ملک خاص و عام مالک شرق و عجم شام
 رازق جن و انس هر دو دوام احکم الحاکمین ہر احکام
 کیا رحیم کریم باراکرام
 از گناہ گوس غرق سرتاپاے کائنات نشہ مینہ و چھنہ آمینچ جلے
 کہ نہ کنیتر صاہرہ میون موکلن پایے تم گناہ بخشیم مینہ کر نہ آے
 زینہ پتھڑہ بزندگی از تمام چھنہ بدکار مینہ بیوہ کانہہ بندہ
 از گناہ گوس و ورنہ شرمندہ عفو کر تم نہ چھس پر اکندہ
 بد مینہ باقی چھ ورنہ کنہہ ایام بد مینہ باقی چھ ورنہ کنہہ ایام
 بہ کوڑس گپہر زیادہ بدکارو دیکہ دیتھم مینہ دوستو یارو
 دوپ نہ کائناتے بنو افس پرارو دیکہ دیتھم مینہ دوستو یارو
 شرمہ بند زال گوم روزیم پام شرمہ بند زال گوم روزیم پام
 مینہ چھنہ لبس چانی مر حمتہ کا فی دم ترہ از تمام جرمی مافی
 تھاو لبس مینہ ر حمتہ صافی شاہ کونین عاصین شافی
 لبس دتھہ فریش نور عرش مقام لبس دتھہ فریش نور عرش مقام
 مینہ چھ در سپنہ رنگہ رنگہ غم کار نہ کو سنجہ کامہ واراہ چھم
 پینہ فی یادری مینہ کرہ ہر دم چھہ کون سعی از بنی آدم
 ترہہ انن چھہ مبر حمت انجام

یا الٰہی زرفیض ہم رحمۃ ۵
 دم دلس و دوزخ بندگی بہمت ۵
 ما و پالنس کنے دہا بس و کھ
 ماجہ مالس تر آشنائون بہتہ
 عاقبت دم مئیہ اند بر اسلام

۱۔ دوزخ اندر ۲۔ کریم - ویداکھ

۳۔ رحمت - (اصل ۱۔ رحمت ۴۔ معافی (اصل ۳۔ رحمت (اصل ۱

(نوٹ) وہاں چھ فالین یہ مناجات دوزخ بندگی شیعہ دوزخ گذارتہ لکھت

نعت شریف

مختصر

یا رسول اللہ ز دست خود سہا پہن یاد گوم و مہر ہند بر ماہ سورے در گناہ بر یاد گوم
 بر بدی غے لغس نایل روز و شب دلشاد گوم درہ بہ خفتہ تے حرص طمع زور نہ زیاد گوم
 گوس غافل تے توے خوف خدا از یاد گوم
 برگنا ماں تیز سیس شیر زن بہر رشکار مقوونہ غے لغس امان درال دم بختیار
 آسہ نہ کاٹہ غے برابر بد عمل تہ ناہر کار و مہر نالہ یا رسول اللہ متبہ کرتہ رشکار
 کرہ کیاہ وونی غے برابر وارہ کے میناد گوم
 نو تر و انس جھم گراں بردوش ایں بار گوناہ یا رسول اللہ گوناہ سہ سہ اس بلواندہ پناہ
 غفو کرتہ تم جھکھ اشفیج المذنبین امت پناہ کرمیہ سائے و مروت و زور کار انانہ پناہ
 کرہ کیاہ وونی پینتر ہو زور و مہر تیار گوم
 تہر نہر تھ گوم از دس پیہ نہ پھیر تھ سہ باز یا نبی اللہ بہ لطف خویش مارا چارہ ساز
 چھس سبے سامانہ منزل جھم سہا پہن دور و دراز تھا و تم وونی بہر اللہ صلکے غے امتیاز
 وونی مہیہ پند خوف پانس بے روتہ ستاد گوم
 کور نہ غے بے جرم و عصیان شہ یست یا رسول جھس پان کہہ رنگہ جھمہ طاعت یا رسول
 بے لواز جھس ہمچو مغس بے زراعت یا رسول جھم فقط و مہر چانی بر شفاعت یا رسول
 وونی تسلما عالمک از آدم و اولاد گوم

اولیاد ساری زنیہ نشہ محتاج چانی خاکدار
 زنیہ دتے از بندگی ذاتی بقدرت یختیار
 زور گابال زندہ دم زور و دندس گو بہار
 کیا ہ عجائب دید کر کھڑے عاب اس نیک کار
 تیہوت کوتاہ رحمتہ نشہ بار عصیان زیاد گوم
 میان عصیان دید چھ زیادہ چانی رحمتہ بحساب
 اکہ قطرہ سستی عالم گزشتہ سوڑے کامیاب
 کرتے از رحمتہ نظر سے اے نشہ عالی جناب
 ہا و تم روئے مبارک لیں چھ زور ک آفتاب
 بس میہ سے در دین و دنیا حرکت امارہ گوم
 شاہ کو نیست زور دامن زنیہ حکم اے ولایت
 از گناہاں کیا زور چھ محبور اندر اضطراب
 زحمت کے زور و ستن چھلہ نم حضرت جناب
 بیتھ پاٹھین ماچھہ اے صافی کران کریم آب
 وعدہ عفو شفاعت کیا زور ہے از یاد گوم

۱۔ نا انصافی ۲۔ زور۔ زیاد (اصل) ۳۔ پھنہ احسانہ سستی
 ۴۔ فرمان برداری

(ذکر) تیہہ برو نہہ کینہہ زوری چھ یہ لغت شریف نقلو پیٹھ تیٹھ چھپا و نہ امت نہ تریم پانتریم
 نہ آہٹیم بند چھ پیٹھ متی۔ از چھ اصلہ پیٹھ یہ لغت مکمل پاٹھ درج سپد مت۔

منقبت چار یار با صفا

ژور خلفا چھ ژور دینکر تھم
 حضرت فاضل لوڑ الوار حق
 شاہ کونین سپن رہبر
 گوڈ نیک یار حضرت بو بکر
 کر نہ تھی فرق حکم اکھ سرموے
 چھ دویم یار حضرت عمر
 کور نہ تھی دین در جہان روشن
 ابن عفان حضرت عثمان
 یار سیوم تہ جامع الفرقان
 شاہ مردان حیدر کرار
 تاقیامت چھ دبدبہ نہ تھیں
 اولیاء درائے تھی سترے ذری پختہ
 اے وہاب روز ثرون خلیفہ کن
 خانہ دین تو کور کھ محکم
 تہوے واتہ لوز در عالم
 تم چھ رہبر بہ عالم و آدم
 پوک براہ نبی قدم بہ قدم
 نہ کورن زیادہ تے نہ کینڑاہ کم
 در عدالت سہ عادل اعظم
 سکہ در بند و روم و چین و عجم
 از خیالیس چھ تختہ در عالم
 صاحب علم و حلم دانش ہم
 تھر کورن درہ خابہک بر ہم
 نہ لیکہ نہ تھیں پھولی کو ستم
 غوث و ابدال قطب چھی کم کم
 از دل و جان فدوی ہر دم

۱ فیض (اصل) ۲ سارہ فی سردار ۳ دانائی بیچہ ۴ خیل و س پند دین ہنر نو آبادی
 ۵ بیہ تو وار بہا قلعہ نامہ لکری مٹی اسمی حضرت شاہ ولایت پکڑل ساروی خود تہ تیرس قلعہ بیچہ اسلامی
 ۶ جندہ قائم ۷ حضرت علی رضی اللہ عنہ چھ دار ہیں اسلامی علوم ہندی مانی تہ پیکہ کوسم چھ تہندہ و نہ پھر تہ

۸ فدا سپن دول

۹ آل علی

منقبت حضرت سلطان

جناب شیخ مخدوم	مینہ کا سپہم غم بہر دم
جناب شیخ مخدوم	مینہ چھم سامانہ محکم
مفس کیاہ غم بہ محشر	بیس بیٹھ آسہ رہبر
جناب شیخ مخدوم	وسیلہ چھم بہ ابرہ
کریم از فیض و رحمت	بہ پانمبر و سالت
جناب شیخ مخدوم	دیم بار شفاعت
مینہ چھم بوڈ غدر حیلہ	بہ چھس نا بے وسیلہ
جناب شیخ مخدوم	مریدن ہند کفیلہ
مینہ چھم سامانہ مردی	سرگرمی و سردی
جناب شیخ مخدوم	طریقہ بہروردی
بشارت تس ز باری	جلال الدین بخاری
جناب شیخ مخدوم	نوبتہ دستکاری
زہ دل خوش روز ممتاز	گکیں از کعبہ آواز
جناب شیخ مخدوم	در رحمت کبرتہ باز
اٹکھ بے شک بہ جنت	مریدان مخلصان ہستہ
جناب شیخ مخدوم	چھ باب فاضلہ و حمہ

تقی نه القیاء چھ	سہ ختم الاولیاء چھ
جناب شیخ مخدوم	کران مہترہ کیبیا چھ
مریضین ہند چھ درمان	مریدین پنچھ مہربان
جناب شیخ مخدوم	بہ مشکل ہا چھ آسان
امیرن ہند لطا رہ	غریبین ہند گزارہ
جناب شیخ مخدوم	بہر لاچارہ چارہ
گناہگارن چھ سایہ	رتھی دستن چھ مایہ
جناب شیخ مخدوم	مدد مے جایہ جایہ
بیاض مدح خانی	وہاب از لوتیہ وانی
جناب شیخ مخدوم	کریم از مہربانی

بہ چھپس کمتر غلام شاہ مخدوم
 بہ ترھانڈن مصطفیٰ از راہ مخدوم
 مینہ چھم در ہر بلا و رنج و محنت
 نجات از کوچہ در گاہ مخدوم

۱۔ ستر ستر - ہر دم ۲۔ مہوہ ۳۔ خوش خبری
 ۴۔ فیض رحمت (اصل) ۵۔ مشکل کاہن سہل بنادن و دل
 ۶۔ دست تنگ یا اتھ چھوٹن ۷۔ دلبر ۸۔ خوانی (اصل)

غزل

آنکو منترے میں دلبر دھتکتے زن جالور گوم
 بہ مثل باد صحر سے سپرے از نظر گوم
 بہ بازی میہ دتن بزم میہ دپ آسایشا جھم
 دچھم غمنا نہ ماتم میہ خار س خار ستر گوم
 یہ دنیا بازی کارا بہر کس آسکارا
 بہ خامی پور میہ نار بہ گردن والہ پور گوم
 نہ جھم پوت پھیلنس وار نہ ووڈی بر ونہ نہیں بار
 متعلق جھم کرفار میہ دھہ ووڈی در گدر گوم
 کرہ کیاہ گوس رنجور پکن جھم منتر لاه دور
 میہ جھم نہ زاد راہ پور ذخیرہ مو مختصر گوم
 نہ جھم مپے دیار چندس نہ واسم کارندس
 کرہ کیاہ سرج و ندس زار تس سونترہ ور گوم
 کری لیس سونترہ ام سیس کیاہ ہر دہ انجام
 بنیو ولس مندرین شام و نہ کس کیاہ یہ کر گوم
 دلا بو و نہ دیو دل بنی دلچہ کتہہ تر نہ حاصل
 ترہ کارس چھکھنہ قابل سینو دے کا نا اگر گوم

۱۔ سونترہ داویس مولون اندر دو تھان جھم - ۲۔ لون - ۳۔ کارہ پاٹو والن دول - ۳۔ ہیکٹھ
 ۴۔ لونڈ - ۵۔ ردوم - ۶۔ زراعتس (اعل) - ۷۔ یہ جھم - ۸۔ تازی بن کان - ۹۔ تیبیس کانتر محاورہ بنیوٹ
 یا نے اگر ہنگہ منگہ کامیاب گریہ۔

غزل

دو ہے دیدارِ وہ کے موقوفہ پہ وہاں میسے یارِ وہ نیندرِ جہم
 درہ زون چاہے تا شوقِ گزشتہاں سے مارے ز ندرِ جہم
 مینہ شینہ مانہ پو ساون^۱ بے گنا جس ساورنگی^۲ تاون
 لُجس جوین نہ دری باون مینہ گالان مارے نیندرِ جہم
 وچھان چھکھ سو رخ میونے رخ یہ وہ دُمت^۳ اے چھ برونخ
 یہ گامش یارِ وہ چول آونخ مینہ لولہ نارِ وہ سندرِ جہم
 مینہ ترا مت و سہ اندر زور سہین^۴ مے بالہ پالس سور
 دُور وید دیو دارج لور نہ ان کاژن کاژن^۵ نیندرِ جہم
 بے کورس سپرہ در گرداب مینہ سر^۶ پیٹھی گو متن سہلاب
 بہ سختی آنہ کو تہ تاب پھر ان زن زورہ^۷ نیندرِ جہم
 مینہ سینس گو متن انگار^۸ ترھان مے زیتہ تر آوتھ نار
 ونے کیاہ کوٹ جہم آزار دزہ ونی نارہ نیندرِ جہم
 و مایس درد مند ان خوش دلس آرام در آتش
 مینہ لورک نیشہ نارک نش خمار نارہ نیندرِ جہم

۱۔ تعشوقہ (اصل) ۲۔ پھل ز ندر (زور دایم زون) بیو عشق جہم مارکس ز ندرس یوت زمان
 ۳۔ ماہ ساون۔ ریتہ کول ۴۔ "تہ" چھند اصل اندر ۵۔ داہرہ ستودہ زتھ و دزل میونمت
 ۶۔ تھیتوک ووز جارہ نہ کپٹہ ۷۔ غالبین چھ آونخ تھ سندرہ و نان بیتہ دارہ بیتہ کالچ آسہ بہرہ رنگ
 ۸۔ آسہ دزل مت ۹۔ گر یکجہ نندر ۱۰۔ دزہ ونی نکرو ۱۱۔ یہ چھ ہنا قانیس ڈلان
 ۱۲۔ نشانہ

غزل

مینہ چو نہ لائے زن سپنہ دزہ و نہ گوندہ زن جور گوم
 دوامینہ آب آتھ چھنے نہ حرارت ساسنہ گن ژور گوم
 مینہ نیران آہر ستری نار دلگ سرور دام در بازار
 دُر تھو وونی آب چھم آزار مینہ تیلہ کرانے ن پھور گوم
 بہر سو سیر باغ و بام دزالے در بیٹھ سوڑے ام
 فقطے سبز دلوٹھم دام بہ گردن بارے بور گوم
 اندلو و نہ زانہ مینہ لہن نیلے سے نہ زانہ مینہ فریج تزلے
 و پیمینہ کالٹہ ہندے جالے مینہ پینہ زٹھاپہ ہندھور گوم
 نہ یدوے پیوس گاہ سادس بہ ناگاہ آم کاٹھ نادس
 زٹھوٹھو و سونزس ہر یو وادس اتھ اندر تھو اور گوم
 مینہ رام بے صاحب کار امیر دہر دنیا دار
 بیٹھے ر و واکھ اکھ یار تھے نے زیادہ دوزر گوم
 جو آنی دودہ نارک شور و جھم کہنہ دودہ چھابس زور
 مینہ دارہ آہر تہدی نہ کھور مینہ مارہ ہو کھ اگر گوم
 وٹا لو وچھتہ پالس مشر فقط موجود وڈے کر تہ
 سکھ وونی کرتہ تو رک سگنتر کیتھ مینہ اچھور گوم

۱۔ پرتھ اندھ ۲۔ ۳۔ سناہ منکر ۴۔ وہیہ دینہا۔

(نوٹ)۔ بھگت غزل اندر چھ صفت جن التعلیل بار بار در ناوینہ آہر۔

مخمس

دُاد بر نامِ الاهی کریم هر دم صبح و شام
 طایر روح کره ناون برده مولا مقام
 زیاده کم کینه زاده راه بهر سفر که انتظام
 جز خدا تھاؤن بھر و گشتہ بند چھے کارِ خام
 مئے رٹن سبتی ژوہ ماہ و مہر خلق و ملک رام
 عابدان و عاقلان عارفن ہنر زان کر
 جان دل تہ دیدہ و سر بر راہ حق قہربان کر
 یان از سہنی فنا در سبداين و آن کر
 چھے غنیمت زندگانی از جوانی دیان کر
 آفتابہ درہ لوگمت وون وونی نزدیک نام
 وچھہ ظہور نو رحتی بے رنگ رنگارنگ چھے
 رنگ در ہر رنگ چین روس روم و رنگ چھے
 بازئی شطرنج مصنوعی بہ صلح و جنگ چھے
 مظهر آوجن النس و آب و نار و سنگ چھے
 سبے بے سجد و بے بد و بد و دیر و دہر و شہر و کام
 نوش و بیگانہ خلایق دوس دشمن یاد کر
 بی و چھہ تھ از دیدہ و خود کان تی اندر نظر
 عالم و مغرور عالم عاقل و اہل بھ نہ
 گی روانہ کار وانیہ زن پئے عزم سفر
 چھی یہ جا پالنس ہمیشہ زن بچنگ روس لام
 کر تہ کینہہ سرمایہ سہتن چھے غنیمت زندگی
 کینہہ بنی بد وے رکھ از کینہہ رنگہ بندگی
 بُد پشیمانی چھہ لست این اسہ ستن گندگی
 خواری و خندہ خجالت نہتہ لست شرمندگی
 بیتہ آسن اولتین و آخرتین و خاص و عام

۶۵۸
 چھی دریاں اندر سینہ گامتی تر نہ شیریں دل کباب
 اہل راز و ترک کو رست چھے توے آرم خواب
 کھو ورنہ ورنہ پانہ بر فنا پادہ کباب
 اندریں حسرت پریشان و پشیمان چھے و ماب
 چھس نہ وید کتھ طایفس ستین مینہ لکھنٹا نہ نام

-
- ۱۔ شطرنج چہ کھیلہ ہندی یا شطرنج
 ۲۔ خالقہاء - کاہنہ عبادت چ جائے دوست (اصل)
 ۳۔ وطن اوس "وطن" اخبار پران بمبر کہ مطالعہ سترتس اوس علم نہ جا پانس پترتس
 ۴۔ چھ پانہ وافی جنگی لام ہندی ۵۔ روحانی غلاظت ۶۔ اسنس لایق حالت
 ۷۔ رکابس اندر کھوور یا نے آخر تر کس مغرس پیٹھ تیار

غزل

به یک گردش به دنیا به نشنش صد روئے دلیو ٹھم
 چھنے یکدم به یک پاسبان به خورے دلیو ٹھم
 دھس دہ دورہ باوان چھ دورن دورہ ناوان
 لنگاہ پیو میت بتاوان به دیگر کوئے دلیو ٹھم
 دو نالک شہنہ بندر و جین تکر مارہ نہر
 به گردش آہر چند رمیہ در ہر جوئے دلیو ٹھم
 بہار س منز یہ تالاب کران ملکس چھ سہلاب
 پوہس اندر تمیک آب گو میت بدلوئے دلیو ٹھم
 و جھم صبحس یہ لالہ بسرخی کہہ حالہ
 دو پیرس زن مکالہ سیاہ تھروئے دلیو ٹھم
 و چھتھ سو تنک یہ سبزار میہ دل خوش کو بہ گلزار
 گلش ہر دہ سپن خار دوان در کوئے دلیو ٹھم
 بوہ دلیو ٹھم امیرا به شوکت دار و گہرا
 برہنہ از فقیرا بچھان در کوئے دلیو ٹھم
 و مالو از اشارہ نصیحت لونہ وارہ
 یہ دنیا دہ تارہ بدم دہ روئے دلیو ٹھم

۱ شہنہ بخت بخت ۲ اکس رنگہ پتھ ۳ کوچہ ۴ فیکہ کہ ناوان
 ۵ سنگم - امیرا ناوہ چھ کاشون دن منزوار نیاجا بہ - آتھ چھ آسان عام پانٹو شین بندر یومت -
 ۶ جھیل ولہ ۷ املس اندر چھ گن ہر دہ پنر "کر" دلیو ٹھم کر لیفہ ناظہ گڑھ "کس ہر دہ بین اسن
 ۸ اگر بے شہس اندر

عزل

چھ نینت دم بد نیا اے بنی آدم
 کارہ ہے سیتن ژبیہ سارنی چھی تا دم
 مفلس و سکہین ظالم سرکش و مغرور
 آے گاتیاہ آتھ ماوان پیتہ گے کم کم
 شاہی و شداد ظالم دولت قارون
 جور کے کاووس کوٹ گو دور شاہ جم
 زور رستم کتہ شور شاہ کے خسرو
 کتہ اسفندیار بہمن بہرہ و کھرم
 بو علی سینا بہ لقمان کتہ افلاطون
 گے بہ حسرت آتھ ماوان اندریں ماتم
 خارہ در دل ہستہ چھ کا متی واریاہ سرکش
 ریم بنی آدم ز آدم آے تا ایں دم
 رؤد از احسان زندہ نام لوشیروان
 از سخاوت تا قیامت مرہ نہ حاتم
 داد کرد از نیک و بد محفوظ بل پروا
 رہ و ما بس داد و کورمت بادہ زمزم

سدا د پان به اوس حضرت موسیٰ علیہ السلام پتر لوی یی دل به موجب شهوره به بخیلی موجب بدنام اوس۔

۷-۶ ایرانشهر مشهور شهنشاه شاهنشاه که پهلوان و مشهور مغر اسلام

۱۰ زمزمک شراب

غزل

بصد سامانہ امشب یارِ دلِوِ ٹھم
 زمین و آسمان نورِ علی نور
 بہ خلقِ خوش برویے مہربانی
 زمین و آسمان سورے معطر
 بحمد اللہ نورِ سورے کدورت
 و چھم از گتہ منیرہ روشنائی
 پہ نیرِ کون و الضحیٰ رخسارِ دلِوِ ٹھم
 منور در تہم دیوارِ دلِوِ ٹھم
 چھکان موختہ بہ خمش گفتارِ دلِوِ ٹھم
 دیوے عنبر تاتارِ دلِوِ ٹھم
 دواے خاطرِ بیمارِ دلِوِ ٹھم
 شمس اندر دو کب الوارِ دلِوِ ٹھم
 وہاب اندر نشاطِ جاودانی
 دیان از پادشاہ دربارِ دلِوِ ٹھم

-
- ۱۔ یہ غزل چھ دہا بن تہہ دہا بنہ لکھت نیلہ سہ مجازی دہیہ بروئہ اوس درامت توے جیہ پیچہ
 آنحضرون صلعم "یار" مانجہ پن اکھ مکاشفہ بیان کران ۲۔ دل
 ۳۔ نور - غالب اس نہ دہا بنہ وقتہ عام لکھادی "روشنائی" ہندمانے "میل" ورتاوان - بڑا کہ
 اردو "روشنی" پیچہ روشنائی زن تہ نورک ہیا کہ کاشتر ترجمہ تصور کران -
 ۴۔ دیدار آنحضرون صلعم جیہ یقین پڑ پیچہ سلسل کزن - "نشاطِ جاودانی"

پوہ مارس گوم

پوہ مارس گوم	دوہ درہ لوگ کوہ مارس
پوہ مارس گوم	توہ پتھ گن گواہ مارس
ہرہ دوڑی ٹنڑ پوم	گیہ غفلت مبیہ بہارس
پوہ مارس گوم	نبہ کیاہ بے موقیہ کارس
کھینہ جینہ چی گوم	کرمر اکثر لہ کر چارس
پوہ مارس گوم	پاوہ پانڑ وکھوت مبیہ بارس
مٹی آباہ جوم	دوہ پونٹے نبہ نارس
پوہ مارس گوم	دوڑیٹھ آم نہ گتہ کارس
آب کر بجلہ گوم	زہنڑ نہ پنی اٹھ کارہ بارس
پوہ مارس گوم	دہہ کیاہ پوناوہ تارس
توہ کر چارس بوم	راٹھ دوہ سارس شکارس
پوہ مارس گوم	ڑھالہ مارہم لالہ زارس
زنگہ اٹھ چھ بوم	منگہ کس کیاہ بیٹھ وچارس
پوہ مارس گوم	بازہ بستہ بازی کارس
درہ دوڑی پوم	گرہ کوتاہ کال پزارس
پوہ مارس گوم	چھم نہ پنیہ لسن بختیارس

۶۳
 مآذ بورد پتہ یارس کو نڈہ روزم اوم
 مسہ چیم پدورد گارس پدہ ماس گوم

۱۔ یہ چھ اکھ محاورہ۔ تیلہ الناس پنہ بکھنہ ستر کا نہہ فایدہ یہ نہ سہ چھ وناں "توہ

گوم انبارس" ۲۔ یہ تہ چھ کا شر محاورہ

۳۔ تیلہ انسان بے گند تہ ذمہ داری کوم کرہ تہ دزہ چھ یہ مقولہ ورتانہ نہ پوان -

یہ سخوست ۴۔ یہ تہ چھ اکھ عام محاورہ

”میه یار و سوز سنگس گوم“

نه لستې زن لاجېس کنگس
 میه سوسن گوم گل رنگس
 چه پتو لمری کوه لمره دن گل
 میسرزل لاکه بوسنگس
 شگوفه سپرک پوسن از
 نمونه جبتک بنگس
 میه اوسم دیکه لالېس بوم
 کھا بوا سمان جتکس
 دیم میه ویرنگس وولن
 دچھو مکھ پیره بون برنگس
 اخو مشن پیرگو سپر هه
 پیرگو وونی تخته کیه سنگس
 میه راوړی لکه کیه چار کړده
 ولېس دیکو فرنگس
 میه یار و سوز سنگس گوم
 میه یار و سوز سنگس گوم
 گولاب و یاسمن سنبیل
 میه یار و سوز سنگس گوم
 چه تلمت لبتار و گره
 میه یار و سوز سنگس گوم
 غم پتو غم میه بوم بوم
 میه یار و سوز سنگس گوم
 اچھو ول دیره شاکس کن
 میه یار و سوز سنگس گوم
 نه وونی مشکل چھو پیر هه
 میه یار و سوز سنگس گوم
 گومت چھو نو چارس لچه
 میه یار و سوز سنگس گوم

۱- زینتس - بنا و سنگس نه کبه ۲- کترو کانگره پتو اندر تنگل دونه ناوان چه -

۳- سوسن بوشک رنگ ۴- گولاب رنگس ۵- پیر هه لمره دونه قس مشرک و دیکه پتو برینه کار جان نضا
 چه آسان ۶- دیو فرنگ چه شاهناک لکه کردار - پیر خطرناک دیوچه رستمین پلاک کورمت -

غزل

کس و نہ یارہ داد کے در پہنہ کوتاہ نار چھم
 بنا و نہ کہو رستم جادہ کے والہ سچھاہ ازار چھم
 چھمنہ مہ وونی آرام خواب تھیں پہرہ اندر گرداب
 بے تاب تھیں پُر اضطراب کیا کہ مشکل بار چھم
 دشمن چھتہ چھتہ شمشیر سے تار یک چاہ چھم نہ سہ
 لارا ان ز ایل شیر سے رو بہ بہتہ شہار چھم
 سے شہدہ دانش زور پیوم بے دایہ دل پہتہ دور گوم
 کیا کہہ آؤ جن سور گوم بے عار ظالم یار چھم
 چھیں لوتہ وان بے دست و پاے غیر از دریا و چھم نہ جا
 چھیں خوش بامید خدے سے یار در سرکار چھم
 پھول لالہ گئی در شالہ مار بیل چھہ اندر نالہ زار
 گل اویں لیکن تھتہ چھہ خارا ز خار در دل خار چھم
 دہاب از یاران خود دگر پرائی دفتر مسترد
 بیتہہ دور از ہر نمیک و بدلس لکھ خدا و تو یار چھم

۱۔ تعویذ (اصل) ۲۔ تہ کینہ ۳۔ تہ سبزہ بارگاہ و راے
 ۴۔ خوارہ خوارہ یا کوئٹہ ۵۔ رد یہ غزل چھہ دہا بنر آخری دور چھہ نشاندہی کران۔

غزل

آنکو منزله گرامی لال رووم
 کرم خامی به ایام جو آنی
 کورم تی بی نه کورمت اوس پنه
 کورم نامیست بارغ و گرت نه ناو
 به سوز و ساز ناز و نشه هر دم
 ده به از صحبت نیکان شولس دور
 دتم می نه نگه ابهین آب
 به غفلت گوس هار ان کته حقووم
 ده یم در عاش دوه اند واته لووم
 تنده ناو ناحقه مندره چهووم
 به مال سال دل گلزار چهووم
 می به باد صعبان شور خوه حقووم
 بمن آزار ناحقه واته لووم
 غریبن عاجزن میله حقووم

و ما بود چپته چپته کن ایته خالی
 گنزره زینته کورم کیا ه کته حقووم

۱. محلی ۲. عیش و عشرت ۳. تعبیر (اصل) "نیت" درست "نایس"
 ۴. منز ۵. به وقوف یا اولین ۶. ایته مار دم - از ادایه لووم
 ۷. اصل اندر "گزر"

غزل

ز ہجرت سپنہ یارہ میہ وارہ نادرہ پورہ قہم
 ز خجروارہ وارہ جگر میہ پارہ کورہ قہم
 کمانے گون چارہ قہم جہانہ گو کہ مارہ قہم
 سیراہ خون مارہ قہم میہ فاستحہ کونہ پورہ قہم
 اکٹھ کفر کالہ ماران میہ مارہ آسیر لاران
 بیتھ کفر نیر باران تریبہ انصافہ کورہ قہم
 بہ جادو سحر سازہ بہ عشوہ از غمازہ
 بہ غارت اکہ نازہ دل و جان پارہ کورہ قہم
 آجھن دچہ دل دہم پورہ نیتہ جالسین لورہ
 میہ دہہ و وونی نامہ سوری تریبہ خم دوبارہ کورہ قہم
 ولاب از لونہ وانی برویہ مدح خواہی
 سپن شیدائے ثانی تریبہ کونہ چارہ کورہ قہم

۱۔ لے سحر ساز ماشوقہ
 ۲۔ آجھو نامہ
 ۳۔ زوس زوس
 ۴۔ ماتمن دہہ ختم کرے پتر پورہ قہم تیوت غم میہ ستی میہ کبریں میہ کوب دواو -
 ۵۔ دوبارہ بیتھ اکہ لٹہ

غزل

مہیہ امشب تو آں ماہتابِ یو ٹھم
 دُورم سجده سے مصحفِ دے دلِ پشتم
 کو رُم تا نعلیم سوئے سورہ صا د
 گو لاف و سنبل و زر گیس تہ ریحان
 کمان و تیر و حجر مارِ نطّالم
 انار و بارغ شیرین سب گلقتند
 ہزاراں سبتہ عاشق بستہ کما دمنخ
 بہ بیداری اندر خوابِ دلیو ٹھم
 دوا برو کعبہ کے محرابِ دلیو ٹھم
 بہ خم شخط مد لصد آدابِ دلیو ٹھم
 بہ یکجا قہ درنگ اسبابِ دلیو ٹھم
 بلا اندر بلا سہلابِ دلیو ٹھم
 دوا آسختہ دوا نایابِ دلیو ٹھم
 سہ اند دامن بلا گردابِ دلیو ٹھم
 ہمہ لب تشنہ ہم از مشرب آب
 بہ یک پا زیر در و تابِ دلیو ٹھم

۱۔ تیغہ ۲۔ بلایں ہندیں زالس اندر ۳۔ تزیینت بہتر
 ۴۔ گھاس پیچہ آستہ ۵۔ اگر ہے رنگہ پیچہ وودنری

نوٹ :- یہ غزل چھ سے "لصد سامانہ امشب یارِ دلیو ٹھم" غزلیک دویم زو پ بنظر چھ اکھ تہ
 منظر نگاری چھ دو یہ آہیر ۔

ژہ و ن تائے یار کوٹ گوم

بہتے وسیع دے مئیہ تن تائے
 کھن دھن تھادہ کن تائے
 ژہ و ن تائے یار کوٹ گوم
 شہر چھا کینہ گو گام
 ژہ و ن تائے یار کوٹ گوم
 وسیلہ تھی مئیہ بن تائے
 مئیہ الفس دال کو ر نم
 جگر غریباں کو ر نم
 ژہ و ن تائے یار کوٹ گوم
 صنوبر گومیہ بن تائے
 ہندو زمان کا جنس بو
 ژہ و ن تائے یار کوٹ گوم
 اندری میہ گوم سن تائے
 بہ تراوس کلیہ بہر تل
 ژہ و ن تائے یار کوٹ گوم
 سونس کمر نم مئیہ سر تل
 مہم نے تراوہ کھین تائے
 مہ کر صو رت پرستی
 ژہ و ن تائے یار کوٹ گوم
 دہا بو تراوہ ہستی
 پتہ یکھ کما ملن تائے

۱۔ صوبہ بھکر
 ۲۔ اکھ پٹھانہ بوڈ کل
 ۳۔ دق - صنعت تر صبیح
 ۴۔ مجازی عشق

بہ ماوے یارہ کیاہ گوم

یتیم تہ حال باوے
 دتم درشن بہ راوے
 بہ دل آوارہ کو رہم
 فرا تیکہ امہ تاوے
 اگر ماوہ میہ دیدار
 کرے نو پیمانہ گراوے
 مرے بولولہ چانے
 بے بو چانہ ناوے
 دل و جان بلکہ ایسان
 کھو دل تل کلیہ تراوے
 میہ جھم وونی جان بر لب
 یتیم بو نہتہ راوے
 وہاب اندر دلا لالان
 بہ کس وونی مندہ چھاوے
 بہ ماوے یارہ کیاہ گوم
 بہ ماوے یارہ کیاہ گوم
 جگر صد پارہ کو رہم
 بہ ماوے یارہ کیاہ گوم
 زلیم سو رہے یہ آزار
 بہ ماوے یارہ کیاہ گوم
 ستم جھم ہو کہ چانے
 بہ ماوے یارہ کیاہ گوم
 کرے شری پھو بہ قور بان
 بہ ماوے یارہ کیاہ گوم
 کڈر چھ عشق نہ تب
 بہ ماوے یارہ کیاہ گوم
 چھ با آشفیتہ حالان
 بہ ماوے یارہ کیاہ گوم

۱۔ در بدر
 ۲۔ شاکر سمنز جھنو "ہول" عربی یا فارسی مانیں اندر ورتا دینہ یون بلکہ عام پانچو
 چھ شایر امیک مانے "حسرت عشق" تصور کران۔
 ۳۔ عشق اندر بدو اس گزمن والہن پتو۔

غزل

مینه اند باد صبا و تو فر پیام یار بوزم
 مینه کاین خوش خبر از به از اسرار بوزم
 سمه ششاق در باغ قمری که ستوری ته ز آغ
 تر به از لاله سی داغ لکه در بار بوزم
 در به برگ دلوا از بلیبه دادین دوا از
 کیره حاجت روا از بهر لاچار بوزم
 بروی مهربانی غریبن پیش آنی
 بهر کس قدر دانی در به دیدار بوزم
 ز بهر چاره سازی پی مسکین بوزم
 گوشت لفرین ز بازی به بهر کار بوزم
 گری تشنه لب سیرانی از سر کش زبیر
 به بنجیر زن نره شیر به بهر تلوار بوزم
 و لباس ناده از روی ز تاب جعد کیوی
 ز سنبل دسته خورشید چکان تا تار بوزم

۱ سره کتقوستی ۲ کاو - به چه عام شایری اندر کینه کینه جابیه فاصد امت گفتار دانه اپوز و ما بن چه
 شعری در نه موجب عبور سپید خد کاو به عاشق منزه و دمت ۳ قدر دانی کیره
 ۴ یه به بازی عام ماشوق چه کیره چارس اندر و تادان ۵ بهر پهرین ۶ افسان اندر "کیره"
 ۷ مشکدار زلفن بنده پرنه لیه سستی ۸ مشک تا تار

غزل

در یغالو کبر چارک ناز رووم
 ز لوه و بند نه سپن مے فاش سپس
 مینه و در و در کوم تپس خون جاری
 پریشان حال چھپس در غم جو محمود
 بہ امید شکار کبک در ایوس
 مینه اوتم اندر و دہارو چانیک
 بہ خامی اچھ منترہ باز رووم
 مینه پینے اچھ ہر کاہتہ راز رووم
 ز آب دپدہ سحر مہ ساز رووم
 رفیق جان مے آواز رووم
 ککوڑول تہ سخت شہباز رووم
 تہ وونی از خوف تہ انداز رووم

دہا تو غار موقہ داد و بیداد
 بہ نالہ زار ما آواز رووم

مے انیس مے نخو مے پاز - شاہین مے اوش داہہ سہو
 مے سلطان محمود غزنوی مے آرزو
 مے اچھروائے ہندوکان چلاون دول ماشوق
 مے نقطی مے انصاف تہ نا انصافی - کاشتری پاشور "فریاد"

۶۴۳
غزل

دریں دنیا یہ کنیر شاہ آرمووم
وچیم تاشیر ہی جے ہیچ زمانس
تمی آوٹنم گر یہا نہ بہ کپنہ
مینہ چیم سے ہیچنا وان از ہونہ
مینہ سے ووفی رہبری کنہ یوان از
چھ نابو کسرف زن نیمہ و قنکی لوکھ
بھتی بدکیش بد کردار چھی از
بہ را از خود میر ساگر کانہ تہ محرم
وہا بومنگ پناہ از این زمانہ

۱۔ بدخواہ (اصل) ہیچ نہیں وول ۲۔ چھ ۳۔ یہ سخت لہجہ اختیار کرنے ستر
چھ ہیچ کیتھ کن اشارہ وہا پس چھ آخری دو من اندرانیہ ہونہ ہو توں ٹلت ۴۔ خالص شاک بنات

رباعی

مینہ کر دل زانہ تہ تس کن کو ندم
مینہ مال و ملک پتھ ہا زارہ ترھو ندم
کو ندم تی پینہ سورمت کائشہ اسے
مینہ و قمران زج تہ تھتھہ گاسہ مو ندم

۱۔ اس پرناپو (نقل) ۲۔ جج چھ تھتھہ گاسہ پچر زانج ہیچ ہیچ ہیچ ہیچ ستر
سہتھاہ عذاب چھ گڑھان -

غزل

سر نوشتہ یہ مینہ در تقدیر چھم
 گزشتہ نہ تقدیر سے ہرگز بدل چھم
 کھیو ولس گاہ حسرت و افسوس غم
 از فریب بکر کورس نشادمان چھم
 تر و ولس بویہ و سُریر پیٹھ کوم اب چھم
 پنہم کشتہ چھس پریشان خستہ حال چھم
 موقرہ موقرہ مینہ تمیک تاشیر چھم
 تنقہ کر کے فایده تدرہ چھم
 گاہ چاوان قند شکر تہ شیر چھم
 دُوب مینہ و دُوبی و ریت پدر جاگیر چھم
 دُوبہ لاوان باغ تہ تاشیر چھم
 از کمان ابرو مینہ لایان تیر چھم
 برہاں سرمایہ ے ناز و ماب
 شیخ حمزہ سہروردی پیر چھم

۱۔ دُنہن تہ دنیا: اری کورس
 ۲۔ اکثر سرمایس پیٹھ چھ و ماب نازان زہ
 "شیخ حمزہ سہروردی پیر چھم"

کتہ میٹری آب چوم

سور کوہ نم مارو متریے کتہ میٹری آب چوم
 نارو تنگل کیاہ چھ متریے کتہ میٹری آب چوم
 خونہ میا نے اچھ نہ کھور بالہ یارن رنگہ ناوی
 میہ چھ اچھ نہ کھور چھتے کتہ میٹری آب چوم
 مار زلفو نال وونہم زال یا مار سیاہ
 سنبلن تل کارہ پتریے کتہ میٹری آب چوم
 از کمان تیر محکا نوذ خنجر متل عام
 نوذی کا تیاہ ہند رہ متریے کتہ میٹری آب چوم
 موہے پرستان گردیہ میخانہ گھمتریے کتہ میٹری آب چوم
 زیادہ ڈو بیٹھم مارہ چھ متریے کتہ میٹری آب چوم
 غرق دریائے غمس اندر چھ کا تیاہ خوشک لب
 آلس اندر تریشہ متریے کتہ میٹری آب چوم
 واما بو کر زندہ پانے زندہ نے سین زان
 از چھ اکثر بدعتیے کتہ میٹری آب چوم

۱۔ اجلس اندر "تہ" بالوڈ ست مژگان واصل، ست ریش سفید
 ۲۔ بدعتی۔ تصوف نہ شریعت اندر غلط کتہ یا غلط عقیدہ ان واکر

ما پانہ کیاہ حاصل کورم

از حق مینہ غافل تھو و دل
 از کار خود چھکنا حجل
 دیارن بہو تم بار گناہ
 رو دس بہ شیطان مستقبل
 رقمٹ جا ملن ستن مینہ خوے
 رو دس بہ عصیان مشغل
 از صحبت نیکان ژولس
 از کردہ خود چھس نجل
 در عیش و عشرت صبح و شام
 زھونڈم ہوا بی معتدل
 روزی نہ آخر تا و تو شش
 دما بہ سینی آب و گل

ما پانہ کیاہ حاصل کورم
 ما پانہ کیاہ حاصل کورم
 کتری کم جو اہرے فنا
 ما پانہ کیاہ حاصل کورم
 خوش گو م کفرک گفتگوے
 ما پانہ کیاہ حاصل کورم
 بو شہبتکی زالن و دلس
 ما پانہ کیاہ حاصل کورم
 رو دس بہ غفلت ملازم
 ما پانہ کیاہ حاصل کورم
 گئی موقہ کرتہ و نہ ہوش
 ما پانہ کیاہ حاصل کورم

۱۔ ڈاڈ کرن و دل ۔ ستر ستر کین و دل ۔ ۲۔ مشغول ۔ رلیخہ
 ۳۔ ہمیشہ ۴۔ قبرہ منزدا تھتہ توژک آبس نہ رہ اندر

فِلہ رنگ گل انارس گوم

سِلہ دودھ برکت چھ پر پتھ کارس
 کل عالم کر تھ تھ بارس
 گاڑی آے گاڑی گے بیکہ سمارس
 تو بودہ زانیا نہ پتھ بازارس
 کوہ ماران کھسہ تھ در بارس
 خاک راہ تہ تھ لالہ دستارس
 شالہ مار بندس تھ سزارس
 موجاہ ہیوتے تھ گلزارس
 ویر ناگہ تریرہ کجہ بھوجہ کوہ سارس
 دفعہ ام سوران پوہ گوم مارس
 ہیرہ پور شچی بن پتھ بازارس
 کووہ زانہ موت سے کوکھ کارس
 بچہ بر لہو اے لہو وونی تر زارس
 ما پتھ نار یا تر بیتہ کجہ پارس
 دورا کوڑے بیتہ سمارس
 فِلہ رنگ گل انارس گوم
 فِلہ رنگ گل انارس گوم
 وچھ وارہ دید و در ہر یوم
 فِلہ رنگ گل انارس گوم
 فنیض برکت بیتہ در ہر یوم
 فِلہ رنگ گل انارس گوم
 لالہ مے مے گے پیالہ چوم
 فِلہ رنگ گل انارس گوم
 نہر وچھ بھلیادہ درہ گوم
 فِلہ رنگ گل انارس گوم
 گرہ گرہ دیوہ سرہ کنی ترہا نجوم
 فِلہ رنگ گل انارس گوم
 یار ماتوت در بارس گوم
 فِلہ رنگ گل انارس گوم
 خاباہ اوس منی آباہ چوم

پور گوم وادہ تہ سو گوم نارس فلیہ رنگ گل اتارس گوم
 دہا بہ امرس روز انتظارس چھوڑ اندیشہ کر توڑج گوم
 گوہ نہ ہن گذران منگ کرد گارس
 فلیہ رنگ گل اتارس گوم

- ۱۔ بار امانت - یس کا بیانیہ اندر صرف انسانیت یوت ٹلن بار اوتن
- ۲۔ اصل اندر "چھی" مگر گوہ ڈنگس مہر عس اندر "تنقہ" لفظ نہ موجب چھ اتینقہ
 "چھی" بدلہ "ہینہ" جادہ شوبان
- ۳۔ موج ٹلن تہ موج ہسین چھ ماہ نہ کمز ایوی
- ۴۔ حضرت شیخہ سندس عرس نزدیک یہہ برپوارہ پوان چھ۔
- ۵۔ پریشانی تراو "چھوڑ" چھ اردو زبان ہند "چھوڑ"

رو

ہن ہن تن دزمیہ ناری
 دن طوطس کتھ جا پر پیرادی
 پنچہ سلس نو گم کٹا رہی
 رنجہ تمہ کی چھم بیادی
 تہر در تہم عے داندی داندی
 دچھتہ چھم تہر سیں لاری
 چاند با پتھہ تجم خار ہی
 پیتر کٹا تہا چھ بے عاری
 چھی مو حنار کٹس ساری
 تنگ دکن سہ کران باری
 فیض و رحمت تند جادی
 خوان یغا کھپوان سادی
 دہو منگ تہر سے یاری
 بنیہ کائنات مومنگ یاری

دن ماری تہر ہے گوم
 دن ماری تہر ہے گوم
 کھنجہ کھنجہ باز دوسری پوم
 دن ماری تہر ہے گوم
 پتر زن خون پنہ چوم
 دن ماری تہر ہے گوم
 زانہہ گونہ سنگدل موم
 دن ماری تہر ہے گوم
 سے سرتاج برہر قوم
 دن ماری تہر ہے قوم
 خار حار کتھ تہر سند کھپوم
 دن ماری تہر ہے گوم
 دلورہ نیری ساری گوم
 دن ماری تہر ہے گوم

۱۔ دیوانس اندر دستہ ۲۔ خوری (اصل) ۳۔ نرم

۴۔ ولایت بن کبیر بن غزلن اندر چھ معنوی لحاظ کتھ "عاب"۔ اگر کتھ عاب و تو۔ سہ گوین یہ عین مجاہدہ
 پنچہ چھ ملقم و دھتھ عشق رسول، شارن اندر زانان۔ یہ ستر تہر لیچ لطافت چھ تصوف پنچہ کی تان کتھ دھ

۵۔ خیر خیرات (اصل) تہر صدقہ ستر او مہیہ دھر بالک

۶۔ بیٹھ تکرار تافہ چھ ولایت خالی ورتاوان۔

۶۸۰ نعل

گوئندہ کس از شوق دلبر و فندہ اندر مار چھم
 کرہ کیاہ اندر جگر رنج در گزارد چھم
 گل رخ نم سندی چو لاله تھو و نم برینہ داغ
 و قہر و چھ داغ سیاہ کینتھ دلس انگار چھم
 از کمان ابر و مٹیہ کور نم تیر بامان بے درنگ
 و چھتہ سینس پارہ پارہ تیر خارہ دار چھم
 ہر نہ چشتو سحرہ کے تاثیر شیرین کور شکار
 شیر بر افسون گری بے وایہ جو دو کار چھم
 زلف کا کل دستہ سنبل نہ مار سیاہ
 مارے ماران سیاہ شمار ماران مار چھم
 نہ نہ خنجر خنہ جان چھے کران سینہ شکاف
 جانہ سے و نہالہ ہتھ دوئی تیرہ تلوار چھم
 تنہلان دل عاشق نہ سنبل گل رخ و چھتھ
 از گل سنبل بہ حسرتھ دو جگرے نہار چھم
 اے و تاب از جان دل صورت پرستی کر بہ ہوش
 نہ نگ بے صورتھ بہر صورتھ بہ جلوہ یار چھم

۱۔ پوٹو گندی نہاؤ ۲۔ بیا کچھ دودا ۳۔ ٹیکل ۴۔ جو دگری پیٹھ چھ ماشوق شیر سینان
 ۵۔ بچھ شادس بیلہ ۶۔ و ما بہین نو من دھن شان ستر مقابلہ کرد
 الف) دلا بو تر اوستی نہ کہ صورت پرستی پتہ کچھ کا ملن تائے رتھ و ن تائے یاد کو ت گوم
 اب) دچھ بطور نور لے نو چیش لے و ناب پر تھ بطور سیتو نورس چھے بدیا اتصال
 اسے ترد پائے تکر نہ نہ کینتھ نہ چھ و اب بارغ کر تھان کر تھان مجازہ و پیٹھ تحقیق تمام داتان -

دل مے توے دیوانہ گوم

جانا نہ حاصل پہنچے ترو لم
 مے نال شہارو و و و لم
 درد ام گیسوے پیر سی
 وچہ کیا ہ عجائب ساجر سی
 ابرو کمانے خم کو رن
 اکھ عالمہ برہم کو رن
 نازن بہ ناز و ناز
 کیا ہ ناز بین آواز
 مس پیالہ چشم آبدار
 از یک نظر کو رنس شکار
 خستہ بہ بنیش مار چھپس
 مارن نشے لاچار چھپس
 کس زانہ کیا ہ حال و طاب
 وچہ شعلہ اندریم از حباب

دل مے توے دیوانہ گوم
 دل مے توے دیوانہ گوم
 چھپس بستہ از جو دگر سی
 دل مے توے دیوانہ گوم
 شمشیر سستی شمش کو رن
 دل مے توے دیوانہ گوم
 سخطور سوز و ساز
 دل مے توے دیوانہ گوم
 میمر زلہ اندر خم
 دل مے توے دیوانہ گوم
 بستہ بہ اندر تار چھپس
 دل مے توے دیوانہ گوم
 چھم پارہ پارہ دل کباب
 دل مے توے دیوانہ گوم

۱۔ یہ کثیر حاشیہ و نیک نام کو و مت اوس ۲۔ "شم" چھ شایہ شمشیر جلا دینا آوازہ و دہن ناو کو رن

۳۔ ناز کران ۴۔ دلاس چھ موسیقی بند لطف بہ مجازی حسک اکھ پر تو محسوس سپدان -

۵۔ شولہ و نہ ۶۔ زلفن ہنرہ تھپہ نشہ ۷۔ رزودہ میل ۸۔ بیتھہ سہ مذہب شوق ہیں عشقچہ

رہنہ ستو و و تلان چھ -

غزل

۶۸۲

میتہ از الحمد للہ یار ڈیوٹھم
 ستادہ وچھ میتہ استادہ صنوبر
 زرویش آفتابہ درندامت
 چوماہ چارده ماہ جینت
 کمان ابرو برابر گون چارہ تھ
 بہ قتل عاشقان ہتھ خنجر و تہر
 دوائے درمندان سب کھنڈ
 بہ خندہ لب لہ خوش تقریر مکنند
 بہ دیدہ دید دے دیدار ڈیوٹھم
 چوسر و ناز قدر ہموار ڈیوٹھم
 خلور ز نور آں رخسار ڈیوٹھم
 بہ گرد ماہ سپاہ شہار ڈیوٹھم
 کران از تہر جان پیکار ڈیوٹھم
 سلاح بستہ سپاہ سالار ڈیوٹھم
 ہینے تس شکر و انار ڈیوٹھم
 بہاے جان صد ہمار ڈیوٹھم

بزم پر پلے آں پاکیزہ طینت
 و تہب در پیش خدمت کار ڈیوٹھم

۱۔ یہ غزل چھ باتیں دہن غزل ہند ترمیم ڈپ پھند و مطلع چھ ۷

الف) بعد سامانہ اشب یار ڈیوٹھم - پر بہن والضحیٰ ماہ بر حار ڈیوٹھم
 ب) میتہ اشب نور آں مہتاب ڈیوٹھم بہ بیدانانہ اندر خواب ڈیوٹھم

۲۔ تہندہ ڈھ بچ زون عاشقہ سندس زوس پیٹھ حملہ کران چان پیکار لڑائی کران

۳۔ فصلت - سیرت

و سیر یارن چس میہ نیوئے ادہ کوئے آم
 مسہ میانے پیالہ چوئے ادہ کوئے آم
 موختہ مارن فوتہ کوئے نم سون سپنم ترام
 لولہ مارے سپنہ بوئے نم ادہ کوئے آم
 زرتب تے شر کوئے نم بر مندن شام
 تقدیرین ور کوئے نم ادہ کوئے آم
 شہار و نال و دلہم زال زاول دام
 گاڑہ ہندی یا بھڑ مارو لہم ادہ کوئے آم
 سورجیہ وجود کوئے نم چشمہ پس بادم
 بالی جگر س دود کوئے نم ادہ کوئے آم
 آم نہ زائتہ بلکہ کیرنس عالمس بدنام
 خارہ دی دی نارہ پرنس ادہ کوئے آم
 سوختہ کوئے نم پوختہ کارن بال اسہن خام
 حقیرہ میہ لائن موختہ مارن ادہ کوئے آم
 پھیرہ مالو خانہ خانہ روزہ مامے پام
 کرہ بوکتی شہا بہانہ ادہ کوئے آم

عید کا ہنس منتر ستادہ لوکھ خاص و عام
 نیک بدتہ نرو مادو ادو کوئے آم
 وہیو منگ ذات پاکس اند برا سلام
 کرہ زریئے تیرہ خاکس ادو کوئے آم

۱۔ میا نہ شراکب مس (ہل) ۲۔ زرد پس تب جس تہ شرجس
 ۳۔ زالیقہ ترو ولس ۴۔ سولس ۵۔ سیاہ میثرہ
 ۶۔ وزن تھا و نہ خاطر ”میوختہ مارس“ بدل ”میوختہ مارن“ ورتو ورت

۶۸۶
غزل

چہ حسن خلقش اندر بہ آدم
مدا چھے آدمیس آد میت
رہا روزن پیرا دس بلہ تو کل
مہ گرتھ مغرور کینہہ بر مال دُ نیا
بہ دنیا بازی گدا بے دُ سا چھے
مہ تھا و از اہل دنیا کینہہ تہ وہ مید
از ج یاری فریب و بازی گاری
بلا شک واقف نان دشمن جان
ہنجو مالس رتس زاکان چوتشنہ
اگر کائنہ آسہ اندر قوم آباد
چھے خہ دینی خہ دی تہ خہ دلپندی
ہو نہ تہ کسب از چھے جال سازی
دنا بونہ تہ سیود نہ سادہ لیکن
بیٹھہ در میوہ شیرین مغز بادم
بہر دم تھا و در دل تور کئے غم
برابر روز خوش برز یاد دتے کم
یہ زان بے دُ سا چوں آب شبنم
کیرن گاتیاہ بہ بازی خار بہ ہم
چھ کارس پتہ ساری یار تا دم
زوک دشمن نر زان یار محمد
بجائے بای سننر بایس چھ ماتم
چھے ہنجوس مول دشمن رو بہ حکم
چھے تھہ قومس سہ آبادی پٹھاہ غم
پنہس بیزار پتہ یارس کران زم
سندیش نادان سپن مشہور عالم
رہو چھکھ کائنہہ جانور از شکل آدم

۱۔ سادہ دی خہ تہ زندہ بون۔ ۲۔ شاہ قرانی ایس کن لفظ خلقنا انسان فی جن تقویم۔ ۳۔ ہبہ۔ ۴۔ دنیاوی روزگار

۵۔ سیرن واقف۔ ۶۔ آبادی۔ ۷۔ سودگی۔ ۸۔ تشنہ ہوتہ سندی پاشور

۹۔ چھ لگتھ شہیلہ نادان انسان۔ ۱۰۔ ہونہ تہ کسب کن بڈہ۔ ۱۱۔ چھ مشہور عالم بنان۔ ۱۲۔ اصل کابین
۱۳۔ ہونہ زندہ چھنہ کائنہہ تہ پرتھان۔

مردیف

ن

مناجات

تریبہ دیتھم موہ رو سے زو جان
 تریبہ کو رتھم مشکن آسان
 میہ ہیو نا کارہ تہ نا دار
 یہ چونے رحم اے رحمان
 کرم نہ بندگی تے زانہہ
 سراسر دراس نا فرمان
 میہ روٹ بدھو جتن بند خوے
 زکار طفلگی نا دان
 کرم حاصل پشیما نی
 بہ تھامی دراس بونا دان
 میہ کو رہایہ پنن او تھتھ
 میہ کر زو م پیتم تاوان
 تھو م نہ نیم زانہہ گردن
 کرم تے کار نا شایان
 وہاب از کار خو دیو مٹ
 رچھم از قہر ایں طوفان
 بہ چھس ممنون از احسان
 بہ چھس ممنون از احسان
 تھو و تھ استادہ اندر کار
 بہ چھس ممنون از احسان
 سو چھم شرمندگی کا تراہ
 بہ چھس ممنون از احسان
 ز صو چھتھ گوس تہندے بوے
 بہ چھس ممنون از احسان
 میہ راوری ددہ بہ نادانی
 بہ چھس ممنون از احسان
 بہ لہو و لعب ددہ تہ راتھ
 بہ چھس ممنون از احسان
 رٹم نہ کھو رر تہن مردن
 بہ چھس ممنون از احسان
 بہ دری یا پیرہ وونی گوشت
 بہ چھس ممنون از احسان

مٹمن ستر و تھتھہ بہنہ ستر صحت (اصل) : ستر ستر (اصل)

ستر آخری و مرہ ستر پینہ دول تادن

نعت شریف

اے افسر شاہ و گدا دے رہبر دنیا و دین
 آدم ثریٰ لبتہ در وجود عالم بید کرت در سجود
 طاف و یاسین نام پاک قرآن ز تنی پیغام پاک
 منبع ثریٰ و فیض جنتش مشفق ثریٰ و عاصی امتش
 در روز و شب ہر سال ماہ امت جد اثر او تھ نہ
 اے شاہ عالی ہمتی زانہہ ماں شریف نہ امتی
 از رحمت پروردگار کیا کہ در رخ بے نیاز
 یحییٰ و یونس رحمت رو بر وی لیس کیا بخت آہر و
 معبود از ہر مادہ تر مقصود جن و جانور
 کسمی کور سجرتو در ملک دور زمین سپر فلک
 کس دوت عرشش از بشر نور خدا از چشم و سر
 کسمی کور بہ پیش کرد کار از ہر امت نالہ زار
 اے سبید عالی جناب مسکین بہ در عبد الوہاب

ثرے خالقش او سکھ مدثرے مالک ہر ان این
 ثریٰ لبتہ ہمہ نالود لود لوح و قدم کوہ و زمین
 ثریٰ فیض رحمت نور اکھ بر اولین و آخرین
 قوم ربان عالی متبتس صد ذریں صد افرین
 ثریٰ صاحب امت پناہ چھکھ رحمتہ للعالمین
 تھو ذل اسچی پیہیتی کرد یونہ دست نازین
 ساری کرد صواہر سنگا چھکھ ثریٰ شفیع المذنبین
 لذت لوہن از چار حوے اب تھے دوا نگین
 مطلوب از خیل بشر محبوب رب العالمین
 کس اسبہ در خدمت ملک زیر جلوروح اللایین
 و حجت سجرتو کا لبتہ کر حرم توی در آن دایین
 کسمی کر کفایت سخت بار صوم و صلوات ایچین
 تھو دم دعا و در متعجب ماوم جمال نازین

۳۰۲۔ آنحضرت صلی علیہ وسلم ہند و زہ قرآنی ناو۔ قرآن کریم
 دہم سورہ چھ طہ خطابہ پرتو شبہ تریم سورہ لیس خطابہ پرتو رصاع گزخان ۲۰۰ شتر اوتھ نہ۔

۵۔ ۶۔ جنتس اندر چھ زور کہ لہ بیان کردہ آفرہ۔ اکس منر آب۔ دوئس شراب جلور تریمس دہ دہتر زور مس
 پانچہ۔ دہاچ دوا نگین تریمہ تر زور کہ لہ کن اشارہ کورنٹ حالانکہ ناری پانچہ دوا نگین صرف پانچہ ہوتے دوانی۔
 ۹۔ عالم ملکوتس پرتو۔ ۱۰۔ فرشتہ ۱۱۔ کم ۱۲۔ برانہ عہدہ کہن شریعت
 اسی سورہ علاوہ روزہ ۱۰ پانچہ علاوہ دوس اندر زمانہ تریمہ ۱۱۔ آنحضرت کو پرتو لیس امتس یہ پور کم

منقبت چار یار باصفا

۶۹۱

ترمون خلیفین خطاب چھے بیون بیون
 چھے ابو بکرؓ عمرؓ عثمان
 مشعل دین مصطفیٰؐ یم زور
 واپہ لوؤ دکھ سہ فاضؓ در عالم
 بوزہ نواؤ دکھ تمو جن و آدم
 پہچھناؤ دکھ ادب ہمہ نادان
 در جهان دین حق کو رکھ روشن
 کان صدق است حضرت صدیق
 عادل بی ریا شہ عمرؓ
 شاہ عثمان و چھنہ تمو ہرگز
 شاہ مردان علی ولایت تاب
 چھی یے زور اسہ مہ کلن پائے
 اے ولایت روز جان دل مائیل
 روز یکدل محبت زور نہ وونی کن
 شاہ مردان چھے آفتاباہ لون
 حق بہ حق کو رہیو بہ دنیا لون
 جبریلین یہ کینہہ بد نیا اون
 سانی پائے نمبرن یہ کینہہ صاہ وون
 لوگ دین تمو برحمت کسن
 زور مانے تمو کھن بیون بیون
 مٹر سیتو دے راز خود بد شمن وون
 مٹر کن پیو بہ قہر داس پلہ کن
 انہ جیا زانہہ تہ اسمانس کن
 کوثر لیس دیر اہل دین چون
 تھاؤ پائے نمبرن یہ رحمت لون
 بہ ادب زور نہ وونی خلیفین کن

۱۔ محبتیں اندر ۲۔ قرآن مجید و کتاب
 سارہ پائے نہ نہ تمو آنحضرونؐ ہندس ہوتی ایمان اول۔ میں دین آنحضرونؐ "صدیق" لقب نہ ناؤ کوثر یک عبد اللہ
 ۳۔ شکیازہ کہہ کوؤ کوؤ اس حضرت عمر فاروقؓ نہ مٹر کن سیتو زور بہ مومن اذا وادہ تاوان۔ یہ کہہ کلمہ پور کہہ نہ
 ۴۔ مٹر کن ہندس داس بھارت دیہ دراد پھولے لون
 ۵۔ اعلیٰ اندر چھ کوثر لیس اہل دین چون "دیہ"
 لفظ چھ واپس نہ گومت۔ نہ لفظ اندر چھ درج کرنہ امت حضرت علیؓ چھ اسلامی رپوایہ موجب حوض کوثر کو باکرن وائل
 ۶۔ اعلیٰ اندر "بن" یہ لفظ لون، بناوید بھیر تھ تافہ سماں۔ لون چھ مراد زمین پتھ۔
 عالمس کوثر رحمت گہ "بہرہم رحمت"۔

منقبت حضرت سلطان

مریدان مخلص بہت چھ سلطان
 پریشان خاطر تکین در دل
 عزیزین بے کس ہند کس بہر کس
 مریدان مشرق و مغرب بہر دم
 بہت محتاج از فضل الٰہی
 وہ کھن دادین چھو کن ساہن سہ مرہم
 بہر سو آفتابگر پاٹھر بر نہ لان
 چھ کوتاہ فخر اندر ملک کشیر
 نیٹھ لبس کا شرین لوڈ فخر زیبا
 انہن تہ گاشہ رستین کور حشمن
 فقیر مغلن تہ تنگ دستن
 نہیں سلطان دیہ لٹس کا نہہ نہی نہ
 وہاب از حاجتہ موہ محتاج بر در
 بہ عصیان عاصین رحمت چھ سلطان
 غمن تہ ماتن ذیحت چھ سلطان
 ممد بر یاری و عزت چھ سلطان
 بہر آزار دل شربت چھ سلطان
 روا کرہ دن ہمہ حاجت چھ سلطان
 شفا از حق بہر علت چھ سلطان
 ز حق رحمت بہر ملت چھ سلطان
 تھکین لبس کا شرین زینت چھ سلطان
 پیے دنیا و دین عزت چھ سلطان
 اچھن ہند لوڑ تہ نعمت چھ سلطان
 غنی تہ صاحب دولت چھ سلطان
 شہے با شان و پاہم شوکت چھ سلطان
 کہیم حاجت مہ دافت تھت چھ سلطان

۱۔ سارے منقبتس منز چھ عربی تہ موجود تھا و نہ امت
 ۲۔ بہر شان و شوکت تھا و نہ دہائی تھا ۳۔ اگر حاجتہ باچتہ

تہ چھس داغی سگ دربان سلطان
 نمک پروردہ از خوان سلطان
 مہیم چھم مطلب سہاہ اندر دل خود
 دہن نہ کا لٹہ پانے زاہد سلطان

غزل

۶۹۳

صد شکر از روی نصیب و دلش به کوئے نازنین
 در دلس سببم طبیب آں ماه روی نازنین
 ازاد فرو عطر گلاب بوزم مینہ از دانش حساب
 ریحان و سنبل کامیاب گامت ز روی نازنین
 نیران ز مشرق ماه و مہر لاراں سوی مغرب سپہر
 ہرزہ وزن بستہ بحر پیوست بہ سوی نازنین
 لوح و قلم کوہ و فلک دیو و پری جن و ملک
 شام و صبا تم یک بیک در گفتگوئے نازنین
 الحمد للہ الحمید از یارے حق چھس سعید
 از چشم سروا راہ بدید ڈیو ٹم موسیٰ نازنین
 خلق جہاں ساری جمع پر و اینہ زن گرد شمع
 محتاج رویت از طمع دراز روی نازنین
 طائب چھ اندر تاب و تب برگزیدہ روز و شب
 کپنہ سیر گے کپنہ تشنہ لب از آب جوئے نازنین
 و تاب مطلب یاب گوئے تشنہ نے سیراب گو
 صد شکر بفتح بات گوار روی خوشی نازنین

۱ عقلہ ہندہ اندازہ ۲ فلک - آسمانی کائنات -

۳ خوش نصیب ۴ مومے مقدس آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم میں اللہ بھری

خواجہ نور الدین البیہدیری سہندہ ذریعہ کثیرہ و انتادہ آو - گو ڈو اوس یہ مومے مقدس

حضرت نقشبند صاحب آستان اندر پتو آہ حضرت بس اندر امہ خاطرہ جالبہ پاک نیار

کر نہ - ۵ تہندیس رویے پاکس کن ۶ مطلب بسن و دل -

۷ دروازہ آو مژہ رادینہ -

دستہ دلیوے کوٹ چھ گوشت پھلہ یے موت میون
 انتہ پے تہ یوت چھ گوشت پھلہ یے موت میون
 سہ نہ لانکے کہہ شانکے مس پیالا پتیون
 مست نپندرے ہوت چھ گوشت پھلہ یے موت میون
 شالہ باغی منزبہ لاگس وگہ نے وہ دون
 وون مینہ کاون توٹ چھ گوشت پھلہ یے موت میون
 نیتہ ما بجہ برلیوارے تزار گوئے زون
 شیخہ بندہ ذوقہ توٹ چھ گوشت پھلہ یے موت میون
 گڑھتہ کاو و نیتہ پانوس غوصہ تراون پرہون
 یوت کیاہ نیتہ ہوت چھ گوشت پھلہ یے موت میون
 تیلہ ملہ کس ناوہ سانس لس چھ عادیہ پرون
 تیلہ ماژ ووت چھ گوشت پھلہ یے موت میون
 وہاں لس بالہ یارس پونہ دستہ اون
 گلہ رنی کن موت چھ گوشت پھلہ یے موت میون

شالہ باغ اوس شہر منتر پراہ وقتہ نیمہ و جہم مشہور بہ بادم دار لکینہ پتہ امر شہر کوکھ اوٹ پوسن پھلہ
 جھاد نہ پوان۔ از چھ یہ باغ اوس نہ پیش تہ رہن تل ترین ناوہ گوشت
 مہیہ زون۔ مہیہ کوہ قیاس ست و لا بنہ وقتہ اس عقیدہ مند حضرت میر بابا عیدر تیلہ مولی سندس
 ماس عام پانچ ناون منتر سگر عالان۔ از چھنہ اٹھ ماس پیٹہ تیلہ ملہ ناوہ سال آسان۔ امید بدل چھ
 گاندہ بہ حضرت قمر صابن مائلہ لگان۔

حالِ پیارسون

بال کُنس تیز نارس
 زال کیا چھپس کالہ ماریں
 بزمِ دُشمن لہ کر چاریں
 غم مینہ بارے لودنہ باریں
 جھم نہ کہنہ دو فریختیاریں
 دہر کیا ہونا دوتاریں
 سور کو رنم دودہ داریں
 موت کو رنم کارہ باریں
 مال کو رنم کو بہاریں
 لال سجدہ کنہ گاریں
 ونہ یاریں کو نہ پیریں
 نہ پانے کیا بہ داریں
 بچہ کو رنم نو بہاریں
 کرہ کیا دوز کرہ کاریں
 دما کو چھکھ مٹون ترہ کاریں
 زلے کا تیاہ بچہ مزاریں
 حال یاریں ون
 حال یاریں ون
 دُشمن مینہ گو دشمن
 حال یاریں ون
 برشنے کرہ پن
 حال یاریں ون
 دوز جھم پوت ون
 حال یاریں ون
 سال میرہ تہ بون
 حال یاریں ون
 تہ لاگس تن
 حال یاریں ون
 دہہ جھہ کو بس بون
 حال یاریں ون
 دوس تہ دشمن
 حال یاریں ون

۸۵

کالمی واتی بالی ترهاندان
 بالی واتی کالمی ترهاندان
 مینہ چھ مٹی سنزہ ویرہ کوٹ
 حقہ سہ جگرک ماز پوٹ
 ہند سہ سداہ نالی لاگتھ
 اتھ کھو کھنہ زار لاگتھ
 اڈن لاگتھ دنا وینچھنہ
 سانگ عشقن لوگ بیچھنہ
 رگہ کس کئی لوے لستر
 اوس یکسان دل تہ دلبر
 اوس در نقد پر دور پر
 مرہ لیس پتہ کرہ پور پر
 کوہ سجدس کھسہ سجدس
 عشقہ جذبہ آو وجدس
 یارہ سنزے وتہ ہنر لڑھ
 عاشقن چھ وعلیچ پڑھ

لا لہ موت مجھون
 لا لہ موت مجھون
 دسہ اندر خون
 لا لہ موت مجھون
 تیر سنزے منون
 لا لہ موت مجھون
 اوم پیالانیون
 لا لہ موت مجھون
 دگرہ کس پوک خون
 لا لہ موت مجھون
 گوس چیلہ ہون
 لا لہ موت مجھون
 آقابہ تہ زون
 لا لہ موت مجھون
 ساز و سہر مرہ گون
 لا لہ موت مجھون

دہمب خوش روز تہ بوز کیتھ ہند مضمون
ہا دیارس در دگ سوز لالہ موت مجنون

۱۔ مجنون (اصل) یہ چھ لیل مجنون قصہ منظوم روپ

۲۔ دلپہ گری چھ ومان زہ لالہ تر دو بین ہون یلہ یس سیدے مجنونس نیتہ گور لالہ ہندی
مال کوثر شہن۔ یہیلہ یہ وچہ زہ مجنونس چھ ہون اندی اندی گتھ کران تس گوہتک زہ کوٹھہ شدر
زامتری چھ ہونی رچھ منتری تہ اتھ پٹھہ کوڑن میں قتل عام صرف پچو و پاہ مجنون تکیا زہ تس
بنیو و جانور تہ سہ دراد و ڈھہ۔ جانور بنیو دایر موجب زہ تو اوس شاہ پری ہند دہ دچومت۔ یہہ کہ
فانہ سہ پانس و ہر ہیکان اوس کترتھ۔

۳۔ دھیلچی (اصل)

۶۹۴ عزل

میہ اندری کُری نہ سپنس کہا بہ لولہ ناریں
 میہ جان ناز نہیں رہا بہر گوم تارن
 میہ الفیہ قد کورن خم بہ مثل دال از غم
 سو کھس اندریہ نام میہ پوون بازی گارن
 میہ ہندیس اب کورن غم گریہ اب کورن
 بسر شہلاب کورن غم فدا فکر زہر آرن
 یہ دل بہجور گومت تنے تنہور گومت
 میہ اڈی جن سور گومت اچھو چھس خون مارن
 غم پچھ غم میہ گو لود میہ حقوون لیلہ ون دود
 سیاہ چنمو کورن جود ز عشوہ جود گارن
 بہر گرد دستہ گل او یزان شاخ سنبل
 ز نہیں تار کاکل پچھس امی کالہ مارن
 دو دستہ گل زہر و رخ شکر دانہ چھ پوختہ
 دہان غنچہ شکر لب ہمو نچہ منز چاہ غنچہ
 دہس پیوستہ باش شمس شوکہ ستارن
 دہاوتہ ترا و غفلت رفیق نش زہر چھکھ پچھ
 دو منزل کر زہر پچھتہ کُری بازی لہ کہ چارن

۱۔ نازنین زووس ۲۔ زور و رگن ۳۔ انبار۔ ڈیر ۴۔ دند ۵۔ دندہ مان
 ۶۔ شعلہ (اصل) (نوٹ) پچھ غم اندر چھ "صفت" تالچ "بار بار ورتاؤنیہ آمیز۔

غزل

وچھتہ از تمام سمسار کاتیاہ زائے کاتیاہ زمین
 سوکہ دروگر مال بیٹھ بازار کاتیاہ سہو کاتیاہ بہن
 یہ چھتہ چھترہ بل گذر وخت گنہہ چھترہ گنہہ بوراہ بیٹھ
 گنج بازار چھترہ حریف کاتیاہ کھو کاتیاہ کھین
 دوت پرتھ جا یہ بہن ہلاب کوت منکل یہ گر داب
 گھرے بل ز او میل آب کاتیاہ چو کاتیاہ بہن
 کاتیاہ چو یہ مونگ مے کاتیاہ آے کاتیاہ گے
 بہنہ پانز لہ سارنئی بے کاتیاہ پرتھ کاتیاہ بہن
 بہنہ بر جوے اندر جوے سترہ روے اندر روے
 وچھتہ آتھ سیندھ در بر جوے کاتیاہ سہرہ کاتیاہ بہن
 کردیان وچھترہ گرش کیاہ چھترہ درنگ در دیش
 وچھترہ وارہ وچھترہ پانس نش کاتیاہ آے کاتیاہ رہن
 وچھترہ چھترہ بہن حال راوی آتھ منترہ لال
 اوہل وچھترہ ز اوہل ال کاتیاہ دودہ نہ کاتیاہ دین

۱۔ مہاراج رنجوہر بوسہ دا بہن عہدہ بیٹھ وینو کتام شہری یا پاجی بند شہنشاہی چھ۔ ۲۔ مقررہ عہدہ

۳۔ بہنہ لار علاقہ چھترہ ۴۔ اکھ اکس منترہ وینو کاتیاہ ۵۔ بہنہ کاتیاہ منترہ کی وقتہ سترہ پھرہ

انسان پتھر شکل وچھترہ چھ ۶۔ کاتیاہ کاتیاہ چھترہ ۷۔ بہنہ چھترہ دین چھترہ بہن

۸۔ ایام شباب

غزل

دُیو تھم مینہ در بارغ نشاط بایار نازنین
 گوس نکھ با اعتیاط در لالہ زار نازنین
 سرترو ووس زیر قدم از یک نظر کورس عدم
 دم دھتھ ہویدا گوسہ دم از بوی تار نازنین
 چمخور اندر ناز اوس دل خوش بہتھ ممتاز اوس
 کیا نام نوزک ناز اوس اندر خم نازنین
 مطرب وچیم بہتھ ساز و نئے ساقی بہ فکر جام مے
 مستانہ خوش در گرد و نئے ہر سو نثار نازنین
 سنبل زدستہ مشکبار بلبل سین بے اختیار
 تھتھ حسہ گنجس را چھو مار شہار مار نازنین
 گاہ اوس خوش فموار نے گاہ ہوٹھ پیچہ آبشار نے
 گاہ موت سہ گو گلزار نے گاہ نو بہار نے نازنین
 آہستہ گو بر جوئے اب گلدرستہ اوس از گولاب
 ممنون اجمان گو دلاب از یک اشارہ نازنین

۱ پانتس رشتہ نابود ۲ ظاہر ۳ یہ غزل چھ دہان متن دہن اندر

لکھت یتلہ سہ نفی اثبات وظیفہ کماوان اوس

۴ رتس اندی اندی

غزل

چھ فانی دور دنیا سویر یاؤن
 بہایں فانی بھروسہ کیاہ چھ تاؤن
 یوک کھنومت و نکھ بدوے زردانا
 سراسر چھ پین پان مندر چھاؤن
 سرس یو چھ کمر تیر و چھ پین سسر
 سرس شمشیر غارس سپر باؤن
 کری سیراب حق از آب کو نثر
 ترہ کا نثر شاہ تشنہ و جھپن تریش چاؤن
 دسی حق نعمت جنت زبیبے شک
 گریستہ آسہ کا نہ کنیر شاہ سہ کھاؤن
 اگر کا نہ آسہ گوشت کا نہ لیشہ گہر
 زبیبے بدوے اچھ داتی موکہ لاؤن
 بدی مید کا نہ کری لیش کر نہ نیکی
 سہ تم سندر کپنر اند دل مالشراؤن
 پیمت یس آسہ لیش کر دشتیاری
 عجایب چھنر زندس مہر دور پاؤن
 دہا بس یہ چھ درد دل اندو و دور
 الہی تھ مرادس داہر ناؤن

وچھن پین پان

اگرچھ جھے ژنیہ کنہہ بجا طر
 ژہ پانسے نش لبکہ دلک سر
 پچھے در عالم تہ چھے در آدم
 سرس اگرچھے گرهس ژنیہ محرم
 بہ امر تالبع اسمہ بقدرت
 فلک ملک ہیچہ بینیہ خلقت
 ژہ وچھہ صنعت بدیدہ دل
 زہ بیخ و بیضہ ہیچ یہ عا صل
 دپان ہژدہ ہزار عالم
 میہ لشتہ زیادہ تہو گنزرہ کم
 گدا تہ شاہ ستارہ تا ماہ
 چھہ یم بہانہ سہ پانہ چھہ شاہ
 بہو دکر تہ سا جہود آری
 زرخوان یغا کھوان ساری
 یہ ہیچہ جہانس تہ چھی ژنیہ پانس
 دما بہ رہسہ پین ژہ پانس

۱۔ مولا ۲۔ مھول ۳۔ بچہ دانی ۴۔ اردہ ماس ۵۔ عالم ہنزرہ پوائی گزندہ چھہ
 اردہ ماس عالم ۶۔ وہاب چھہ ومان ژہ میہ چھہ یوان اہرہ زیادہ عالم قیاس اندر یا شاہد س اندر
 ۷۔ چھہ دمنز ۸۔ پرائہ عہدہ آری واپس کاس وزیر عظمس دیوان، ومان
 ۹۔ آریہ -

غزل

کجا جنس امی لولہ نازن ز اُجنس ہو چہرہ و پیر زن
 بے لحاظ خون میونے چون شہرین شہر زن
 سو پے رویے یار و چہہا چہم بخاطر اشتیاق
 آم از ابرو و کمان جگمان بہ سینہ تپیر زن
 مشک تاتارک نشاند زلف نم سندانہ دام
 چہم بہ جان و دل گرہ اندر گرہ زنجیر زن
 عاشقان از زخم خنجر خستہ خاطر سینہ چاک
 دست از جان شستہ ہم پالش پیرتہ تکبیر زن
 مصحف رویش کران سنگین دِلن اندر اثر
 تنہم رخس از قدرت حق رحمتک تا شہر زن
 یس یہ تم مرقع و نقر رست بہ اندر بختیار
 چہے تساندے خار تہ شر مو ختصر تقدیر زن
 اے وہاب از حیرت و افسوس خوردن کیاہ شود
 زو منت اوئے ز سبہ دنیا مار سندانہ جاگیر زن

۱ گند ۲ زوہ نشہ آنہ چلبقہ ۳ مرلن پٹھ تیار

۴ افسوس کھینہ ستور

۷۵
کره یو بے مالہ پوشن

کره یو بے مالہ پوشن	دولہ یارہ پھینتہ گوشن
کره یو بے مالہ پوشن	چھے حال میون روشن
لار ان مینہ نو تہ والنس	دل نیتھ چھیم ترہ جالنس
کره یو بے مالہ پوشن	مرہ نش چھسے بے نوشن
گاجس پوشین مارن	زاجس لہ لولہ مارن
کره یو بے مالہ پوشن	دیتیم بھکار جوشن
چھم سور بہ نشہ مخمور	اچھن مینہ بالہ گو سور
کره یو بے مالہ پوشن	کیاہ دیرہ بادہ نوشن
از دیدہ خون ماران	در بانج چھیس بے پزاران
کره یو بے مالہ پوشن	کدوہ یارہ چھکھ ترہ روشن
بینہ موچینے ترہ لالہ	بیری بیری مینہ تھاوکی پیالہ
کره یو بے مالہ پوشن	موروش موہے فروشن
بردرد چھ انتظارس	ولاب بالہ یارس
کره یو بے مالہ پوشن	گئی نازنیہ ونہ گوشن

۱۔ اخوش گڑھان ۲۔ عشق شراب چیمہ والین مخمور عاشق کیاہ دیرہ ؟
۳۔ عشق شراب گنن والین عاشق ۴۔ گنن

غزل

دلیر گشته یار دلقرار انتن
 چیس چیم نه پانس کس تنگی باو ده
 کس گوشن چیم یار روشن
 انتن حیللاه و نشن دلیلاه
 در دام بسته چیس خوار خسته
 دل تمبلاد و ده مس گوم چا و ده
 ز آجس نارن گاجس یارن
 آخند پیه نا سادس پییه نا
 چیس چیس بال درانتظار انتن
 کس بوکرده جان نشار انتن
 پوشن از میه چیم بهار انتن
 کینه رنگه بهر شکار انتن
 ماران چیم کالیه مار انتن
 چیمو چیس پر خمار انتن
 داد و ده و نه چیس بهار انتن
 به میرده توته بر مراد انتن

و باب مسکین بیچاره و غمگین
 چاکرن ستر در شمار انتن

۱ از چهره و نان کس حیللاه
 ۲ پانه چیمو و ماشوق پر خمار
 ۳ اهل و آینه نا

غزل

تریہ ماڈیوٹھتھ بہ کلشن سرور قد میون
 تمس کئی نام وون مت نیک و بد میون
 آپڑ دنی تھے سہ کور مت نارضا چھکھ
 خبر کینہہ چھیم نہ کس اوئے حسد میون
 ترہ للہ داوہ کر تم دست یاری
 تریہ چھے لازم کرن و نہ کین مد میون
 کس میاں زلوئے و ذراکھ سوالاہ
 کرسی نہ زانہہ و نئ ہرگز سہ در میون
 دے کس پادشاہس میاں احوال
 درون کو چہ سلطان چھہ مد میون
 سہ یڈوے اکھ نظر تر اویم برحمت
 بلی بے شک یہ سپنہ دادی لد میون
 و ماہور و ز تو خوش بیہتہ سا تھاہ
 تے حاضر تھے ناظر چھہ جد میون

سہ یڈوے کو ترہ "برون" آسن۔ نتہ چھہ "درون" لفظ کاترس روز مرس "نہیر" ترجمہ کن حالانکہ
 فارسی پانچو چھہ امیک معنوم "اندر" یوان۔ تیاوس دا باریہن رین حضرت سلطانہ بندہ ستانہ دویہ ذراکھ کو گزہ برون
 سہ یہ شارچہ اصل اندر نہہ نادیر بیوہ آمت۔ نقل اندر نہہ چھہ غلط بھریہ آمت۔ اسہ چھہ اصل
 اچھہ بچھہ چھہ یہ مصرعہ نون کو دمت۔ حالانکہ مانے کھرہ کرس اندر چھہ نہ تو نہہ کانہہ اکھ دتھہ پوان۔

دیوانہ دل گو و بلبلیں

دلو اپنے دل گو و بلبلیں وچھ کیاہ پھلے لچتر گٹن
 دلو اپنے دل گو و بلبلیں لوگت شگوفہ سنبلن
 چھ کر اوکڑ دھڑ کو سمن لچتر پھلے از یا سمن
 دلو اپنے دل گو و بلبلیں گل تو ری پھلے آرو بن
 وچھ ہندہ دندے آو بوش درہ کیمرتہ مول نیو بوش
 دلو اپنے دل گو و بلبلیں بنبور موت نیمبر نہ لن
 تار و ز پھل کیاہ سوز چھ خوش روز از نور و ز چھ
 دلو اپنے دل گو و بلبلیں کری کارہ پتر کارے گلن
 گو کا وہ لو ستورس کن بھونج آرو ول تہی ون
 دلو اپنے دل گو و بلبلیں پزار و نہ لار و پانتر لن
 کو ز زور ابن اگر س پیوش پھول مانہ سرس
 دلو اپنے دل گو و بلبلیں دیت موج در ہر سوڈ لن

۱۔ بوسٹم تھرہن ۲۔ "نیو" جھ اکھ نہری پوش ۳۔ وندس اندری
 ۴۔ اکھ پوش یس جادہ بن نفلس اندر کھسان
 ۵۔ اکھ پوش

۶۔ یا بنالہ بالہ سلس جھ بڑا بن پٹھ "پیر پنجال" دیوان لیکھن "پنجال" بنیا و کاشتر "پانترال" - تہ پانترال
 کاو "جھ ای اندرہ ضرب المثل بنیو مت -

۷۔ مانسبل سرس
 (نوٹ) جھ مانس جھنہ و مان لیکھنوی ترود مت

غزل

جان دندہ ہے یار دیکھنا یار دیکھنا دندہ ہے جان
 جان مکر دس کیا دہ دیکھنا کیا دہ دیکھنا مکر دس جان
 پان ہا و تم تر لہ ہیم شر تر لہ ہیم شر ہا و تم پان
 میون در مان چون درشن چون درشن میون در مان
 بے وایے دیتھم تیر تیر دیتھم بے وایے
 از جگان کور تھم گبر گبر کور تھم از جگان
 جو د کور تھم سے جھم دود دود جھم سے کور تھم جو د
 کان سپن کا تیاہ ام ام کا تیاہ سپن کان
 چانی کو کل سنبل زن سنبل زن کو کل چانی
 ثعبان یم تر ایل جھی جھی تر ایل یم ثعبان
 روخ چونے گل دستہ گل دستہ چونے روخ
 تابان زون زن جھے موکھ موکھ جھے زن تابان روخ
 مطلب جھم مے دیدار دیدار مے جھم مطلب
 ایمان یارب وہیں وہیں یارب ایمان

دھوت (یہ طرز چھ بیتہ دیوانس اندر بیا کہ غزل تیر بیک مطلع چھ ہے
 بہ جھیں مسکین سا فرماں جھیں بہ مسکین بہ غلکین جھیں بخاطر بخاطر جھیں بہ غلکین
 یہ صنعت عکس چھ امرہ وقتہ سائنس ادبس اندر اکھ جید تجربہ آئن وقتہ
 سا اژدہ ۲ واپس (اصل)

غزل

توی گزشتہ سروِ نازِ انتن دوشبہ گوم و دوزِ نازِ انتن
 چھس پر اکندہ بہر دفعِ غم مطرب و نئے وصولیہ سازِ انتن
 بہ بہارِ عراق تہہ شیرینہ فارسی راست در حجازِ انتن
 بہ تماشاے نغمہ دل سوز دلیر نازِ نین بہ نازِ انتن
 سوئے خراب کعبہ جانان دہ سجده پرہ نمازِ انتن
 محرم رازِ مطلب محمود جانِ جانانِ من ایازِ انتن
 کہ تہہ کینہہ چارہ از ہونہ سیر سہ چھ نادریہ و دوزِ لبتازِ انتن
 بیچہ زانکہ تہہ بعد زاری بہ نیازی سہ بے نیازِ انتن

اے وہابِ یحیات چھ مطلب
 یارِ چوں عمرِ درازِ انتن

۱۔ وصول چھ موسیقی ہند اکھ آہ و وصولیہ و این وول

۲۔ بہار۔ عراق۔ بیروز (نوروز) راست تہہ حجاز چھ موسیقی ہندی مقام

۳۔ دل زائن وول سہ نایاب نہ سکھن وول

۴۔ نادریہ تہہ ساز چھ الکی معنوں کو زولفظ۔ بیچہ چھ شارس اندر لون تصنع

۵۔ اصل اندر چھ چوں "جادو رت گو" اگر آنتیچہ "چوں عمر دراز" آہ ہے۔

غزل

چھم مبیہ غم در سپینہ کو ز غم خم مبیہ امی سر و قدن
 گو لستم ز دوشین زن سے زو لستم نارو بدن
 در فراق یار چھس آوارہ گو مت بے قرار
 راکھ تہ دودہ گوم نالان اندر میں حسرتھ و دن^۱
 ہر نہ چشمو ستی کو رمت نہ شیرن دار و گہر
 چھی توے پوشیدہ روز تھ سبہ تہ مانگل سرحدن
 ہارو ہے سبتھ در دمندن تھا وہ ہے کیونقاب
 بلبہ بن ساری بہ یکدم تر بہ بن غم غم ز دن^۲
 نتر اوہ ہے میدوے بر حمت عاصین پیچھ لکھ نظر^۳
 کیاہ عجب بخشش بن ادو موہ رتدن تہ ملحدن^۴
 عدلیہ کے میز آنر نشہ دو مید بر فضل خدا
 فضلہ کے دامانہ واسی سار بنے نیکن بدن
 اے دلاب از عمر در دنیا چھ کیاہ افسوس کھیون
 گئی زنیہ دیدن رو برو کیاہ سوہند رو کم کم بدن^۵

۱۔ راکھ تہ ڈھٹھ لکھت (اصل) ۲۔ غمگین عاشق
 ۳۔ ایم دین اسلامہ نشہ پھر تھ آسن کا متو۔ ۴۔ ایم نص تو آسن منکر آسن
 ۵۔ میزان اعمال۔ بیس محسوس اندر آسہ۔ ۶۔ عربی "وسیع" لفظ کا شروپ
 ۷۔ خوبصورت جوان زمانہ ۸۔ خوبصورت جوان مرد

غزل

بے نوا چھس غریب تہہ مسکین
 دل پریشان بہ خاطر غمگین
 چھے بد نیا ہمیشہ ہی دوستو
 ناچھ تہہ رُود گاہ تہہ گاہے شپن
 چھ تماشا ظہور حق سورے
 گاہ صنم گاہ صلیب گاہے دین
 آزمائش زحق چھنیہ کالئے رواج
 رُوم گاہ شام گاہ تہہ گاہے چین
 یں گرھن چھ قدیم زیلون تہہ مرُن
 کاتر آے کاتر زندہ کاتیاہ بین
 نیک دبد در جہان چھ انسانس
 گاہ رہا گاہ غم ش تہہ گاہ غمگین
 بے وسہ اے دہات گردش دور
 گاہ بر صلیح گاہ بھنگ و کپن

۷۱۳
غزل

بہ زاجس نادرہ یار و چانی دردن
 بہ گاجس شین زن اکر آب سردن
 ز بار غم الف قد دال کور ختم
 پھڑ پھڑ شہم سنبک پاپٹھن میہ گردن
 بہارک گلشن و گلزار سبزہ
 کورم مے خار خارستان ہردن
 ز درد دل و سے اندر سوئم تب
 بتی زر تبتہ چھم میہ روے زردن
 کلبہ بواز وصال یار بے شک
 نتہ چھنہ چارہ مے جز جان سپردن
 بہ کورنس ششدرس اندر گرفتار
 پیٹیم نے خال کمرم بازی نردن
 دلا بوجھے اگر آزاد روزن
 زو رٹھ کھور عار کفن تہ نیک مردن

کو و وچھکھ یارہ روشن

میںہ گریے دستہ پوش	کو و وچھکھ یارہ روشن
میںہ گریے دستہ پوش	کو و وچھکھ یارہ روشن
بہ اندریم دادی ماؤے	کھنہ لیل کیکہ تر اوے
کو و وچھکھ یارہ روشن	بوزر آجس زرہ روشن
کنے زن سور کو ر تھم	میںہ دل رنجور کو ر تھم
کو و وچھکھ یارہ روشن	چھم دم نہ نس ترہ روشن
انیامے عار کوتاہ	و نیامے زار کوتاہ
کو و وچھکھ یارہ روشن	زنیہ گئی ناز انہ نہ روشن
چھ خوبان زن کروری	زنیہ چھ سنج غروری
کو و وچھکھ یارہ روشن	دسہ کیاہ چھ منوشن
زغم اندر شکنجہ	و مابس دل چھ رنجہ
کو و وچھکھ یارہ روشن	ڈکیر لانس نہ روشن

۱۔ ساگھ ندی۔ ۲۔ عشقہ بیارہ ہندہ زرہ ستورس میںہ تا و تھمت چھ

۳۔ خوبان۔ ۴۔ بیچہ کینہ اکس کھ پیتی انانس غرور چھ خوبان۔

۵۔ فنا گزھ و نین انسان

کیا ہ مانے چھ انسان

چار پا کر یہ کھتہ زانے
یہ چھ از قور در تھ نشانے
چھی العس ہزار مانے
رودنہ از دوئی نشانے
یس یہ لکھتہ از لہ لانے
کاتہ نہ تنقہ کہنہ کھتہ زانے
نو و سامانہ سورے پرانے
دوہ بر ہر تھ ادو نو پرانے
موقہ بنے دو ما آنے
یس کرہ سے سے موقہ زانے
گرہ بل پھول سورے آنے
ڑھیلہ ناوتھ پرانے چھانے
اسہ میدوے لظیہ سانے
جنس ادو سے اسہ ثرانے
وہبو روز بد اٹھانے
چھکھہ ژہ نو کرہ سلطانے

کیا ہ مانے چھ انسان
کیا ہ مانے چھ انسان
ب گزن کور یکسان
کیا ہ مانے چھ انسان
لش چھ ہر سر سے فرمان
کیا ہ مانے چھ انسان
بنہ پر اس بنیہ نوو تھان
کیا ہ مانے چھ انسان
کرہ کل تمن علیہا فان
کیا ہ مانے چھ انسان
وہ لاکن بر مہران
کیا ہ مانے چھ انسان
وادو لیکن چھ ایمان
کیا ہ مانے چھ انسان
باوہ مید آویران
کیا ہ مانے چھ انسان

۱۔ چار وے ۲۔ اکھ ماون لاق خلق ۳۔ العس چھ عام صوفی قیامیر اللہ ۴۔ ب "جرم" زیم اللہ مفہوس شروادان
۵۔ دو کینار ۶۔ فرمان الہی ۷۔ موقہ (اصل) اصل وقت قیامت ۸۔ حشر کس داداس اندر
۹۔ کاحمال تیک تہ بد ۱۰۔ پرانے چھانے ۱۱۔ چھ کا شرمادوہ ۱۲۔ نیک تہ بد لڑا اکھ اکھ ۱۳۔ وعدہ (اصل)
۱۴۔ کالہ بنیدس دامن تنقہ کرہ ۱۵۔ اکس پانہس ۱۶۔ مطلب حضرت سلطان الطارین جس

پہننے پان جھم دشمن

پہننے اوس زبیر نش جان
 پہننے دین مینہ اسس ٹھان
 گہ منزہ کر گاشچ زان
 گہ نہ گاشچہ یکسان
 ساقیس چھی بُری بُریوان
 نہ نہ چھمہ مایہ شیطان
 یم چھ ہندی تر مسلمان
 نان سخہ ر تم چھی بر خواہان
 ڈیکو دیشتھ مینہ کرمان
 دیر مے سس چھمیک شان
 گہ اندرسپن فان
 کینہہ نترہ کو نہہ بنی زان
 بیٹھ کائے یہ انسان
 استقامت چھہ پٹھاہ جان
 زگ تہ پرون بر میزان
 زہ نہ نہ لکے ساری تان
 پہننے پان جھم دشمن
 پہننے پان جھم دشمن
 گاش گہ منزہ وچھہ روشن
 پہننے پان جھم دشمن
 کا تہو چھہ نہ کا تیاہ چین
 پہننے پان جھم دشمن
 بیہ ڈہری نہ برہمن
 پہننے پان جھم دشمن
 ہلکے کھے حال نم رہے ون
 پہننے پان جھم دشمن
 مینہ دلوہ کینہہ سپنی ظون
 پہننے پان جھم دشمن
 محنتس پیٹھ دیہ تن
 پہننے پان جھم دشمن
 دانہ دانہ زار تھہ بہن
 پہننے پان جھم دشمن

وہیو پنی کھتہ مان
چھکھ ترہ پانس نشہ نمازان
پانے بوز پانس وں
پنہ نئے پان چھم دشمن

۱۔ پنہ نس نفس آمارس شیطان ناو تھاوان۔

۲۔ حقیقی دینہ وول چھ خدا یونے تہ عطا کرنگ شان تہ منصب چھ تھرے۔

۳۔ کائنہ سنو ۴۔ یم اسلامی عقیدہ موجب انسانی ردس خلاف حشر کہ وہ ہرے

شہادت تارن۔

۵۔ یہ چھ وٹ پنہ پتی مہر ہمدک غزل یلیدہ سہ عرفان نفس گاران اوس۔

غزل

نقاد نس در دام بسته پنجوس و ن هار زن
 ترا و نس خسته گیر نه سیر اندر نس زن یار زن
 غرق در دریای غم بو پیر و ز چھیس خسته حال
 چھم غم نس پٹھے غم بہر دم کند فی ہنر ٹھاو زن
 سور کو رنم دور رن مجبور چھس بے دست و پا
 زیر سنگ استیا سائید و کر نس گار زن
 جان من از خنجر بیداد پار و پار و گو
 تر و دم سر خاش کری کری سر برید و لار زن
 سحر حشر ہو سوز از جود و کران شیرین شکار
 چھس بچک شیر شرزہ پاشکستہ برار زن
 از غم ہجرت کران خستہ دل سپہ شگاف
 چھم تر ثمان لخت جگر دلبر بہ سختی آ زن
 کہ فدایے پایے دلبر دیدہ تہ دل اے و ماب
 چھکھ دروان کفارہ مہر دس فدیرہ ہند و د آ زن

۱۔ ہر اندر چھ کھو بہا بہ جنگس اندر کہ سہاہ دلفریب جایاہ ۲۔ گیلہ ۳۔ بیلہ اکھ اکس پٹھے چھ انبار
 یوان کر نہ انوار انبار س چھ ٹھار و نان ۴۔ گر نہ تر کس تل ۵۔ پھنس ۶۔ کھ شروٹھ
 ۷۔ ز نگہ پٹھ ۸۔ اچھو تہ دل دلبر فدا کر نہ زن تہ چھک ووان مدان پانوم مہر دس کفارہ
 ۹۔ ہند ہند ہندی پانوم کورہ ہندہ واریو گر نہ ہندہ دہ ہر گر نہ سو دہ فدیرہ دوان نیمہ کوئی امس کوہہ گر و اندرہ
 کڈان چھ -

غزل

ولسی گزشتہ روزی کہیں دلبریں احوال و نلس پانہ میون
 انتن تہ سرقہ ربان کرس روشن سہ کمری تن خانہ میون
 چھس بوبہ جان لس فیدوی چھم تہ سنزے بہتہ قوی
 چہلہ کران چھم تہ لوی انصاف چھنہ دانہ میون
 بوزم چھ از در شاہ مار بردم شگوفہ لوبہار
 شاید بزیر آبتار آسی بہتہ ستانہ میون
 نتیہ آسہ در باغ نشا طستانہ از میلے و شاط
 گزشتہ ہوش کر با احتیاط متیار چھا دیوانہ میون
 لش خوے زور باسائل دل گوشت آسی تیل بل
 بارغ نسیم بونہ تل آسی بہتہ جانانہ میون
 پھیلان چھس ستانہ زن بے حال ہش دیوانہ میون
 گر دشت پر وانیہ زن ہرگز نمتس پر وانیہ میون
 روح روزہ روشن زلف شب سنبل گل در تاب
 چھس آب کوثر زیر لب پر معرفت موے خانہ میون
 چھس لوتس در انظار گزشتہ تہ کرکس زارہ پار
 یزدوے یم از بالہ یار تھو دینہ کوتاہ شانہ میون

روز سستاده زید در چہم بس میہ متری سنزاکہ نظر
 تی پوختہ مطلب موہ خرقے ساند تہ سامانہ میون
 غنچہ دمان لب کان قند زمرود پوختہ موہ خستہ دند
 چسپان بہ تار سو رخ بند چہ بے بہادر داند میون
 وگاہہ یزدندہ مرکہ زندان ہنرے صوفیہ کرکھ
 در مجلس و محفل برکھ وچہ ہمت مردانہ میون

۱۔ فدوی داصل، ذرند موجب چہ اسہ فیدوی، لکھت

۲۔ بر جوش۔ پڑوہ پھلتہ آمت ۲۔ آسہ ۱۱ اصل ۱

۳۔ بیانہ پڑوہ ۱۱ نقلاً اندر وچہ میہ بے مال و حیس، نقول کیرکھ چھو و مت

۵۔ صفت تہنیں نہ تیل۔

کهنه تجربه

یه دنیا بے وسایه شک چھه تباوان
 وچھان دبدرد چھه اسکو تاه بدونیک
 زمرگ خولیش چھه نه کائشه کهنه یاد
 پنجو مری سخن طبع مائس دو چندان
 وچھم اکھه بد ز ناناہ گهنه لا رگته
 مہترنس کو ز مہترسند ساز و زیور
 امیر اکھه وچھم با شان و شوکت
 پگاہ بو زرم فلانی ناگهان مہور
 اٹھر اندر او شخصہاہ پر کدور رخت
 مہیہ دو مہیس چھه ژبہ کیاہ نامت دلس غم
 وچھم تلس مہوہ ستری مہوہہ کاغذ
 مہیہ دو مہیس گرتہ یہ کاغذ وارن مہو
 مہیہ دو مہیس تھو چھه موجود جاداد
 عدا لہر پٹھه گرتہ کھه پنجو ہر شام
 مہو کھه موجود دیر سرمایہ باقی

گرتھان ہر کاہنہ پشیمان اٹھه مہووان
 چھنہ تھه کن ملے کهنہ دیان تھووان
 اچھوہ ریشھه مہستی مائس اووان
 مہترسینز و مہترس پلہ پادوان
 پکان نہ دتہ منت اس تھووان
 گندھه باز ارنہر تھس مہووان
 مہ خلقن دیار کارس باگر اوان
 چھه تلس با پاری و ان قفل تھووان
 زہنہ اوس آہ سہرہ تھووان
 نہ بو ز تھه چھم بر تھه سادہ مہووان
 ژوہہ اہہ پیہ ڈیل در ماہ سادہ
 دو مہترس چھنہ رتم منظور تھووان
 مگر چھه دو طرف و دین ژبہ تاوان
 ہنہ گوہہ اہہ تھه منظور تھووان
 بگردن چھه کائک بار تاوان

نہ تو زنتھ کو بشکل خود سہ بے زار
 و دوشن تش مہر دہ سندے ناوہ بدر
 بہ حسرت نہ پرتی نہ پرتی تھی آنحضرت ماون
 مینہ دوس چھکھ پان پان چھاون
 بہ چھ عبرت نہ کانہ نہ یاد تھاون
 مگر میرات ہینہ ہینہ نہ پھر اون
 وہاب از کار دنیا سرد گوشت

۱۔ بلکل نہ کنتی
 ۲۔ از چھ و نان مشراوان
 ۳۔ حجب اکھوان
 ۴۔ شخصہ (اصل)
 ۵۔ ساون (اصل)
 ۶۔ امہ شادہ پتہ آخر س تمام چھ قافیہ بدلادین
 ۷۔ پانڑھ انگوٹھ کترتھ
 ۸۔ بد کلامی
 ۹۔ امت

غزل

سادہ کیا ہے چھ دودھ کو رمت وارہ ورنہ کن یاد آن
 زان تہ پیم دم غنیمتہ و نہ چھ تہ بیہ زوتہ جان
 کال کھنکھ افسوس اسی دست خالی از ہستہ
 مال تہ ماجہ کیا ہے تہ بیہ نیوئے جد تہ بدی بید آن
 یہ تہو کو ر پوز اپنہ کتری کتری پین مہارت ملک
 تھ تہ چھس وارت کر ان چھس باشریکان مان مان
 چھ سہنزار تھ تہو کیا ہے نیو بغار از نیک و بد
 مہ بیو تم نہ زانہ تہ کھنکھ چھ تہ ناو نہندے بر زبان
 یہ تہ وونی پڑا ان چھ وارت کر ہو اسی خانہ دار
 تم چھ تھا والن ایہ کتری کتری کھ تہ کافی گرتہ گان
 زانکہ پیما پیش کتری تھ تھا وان زمیں قسم وار
 خہ شک نہ ابی وچھان کس جائے سچھ تاکو سہ چھ جان
 مہ پتہ تم تہ کرن اتھ کیونتر کال لا مالکی !
 چھ ہیکھ تہ تھ کرہ نے کوشش تہ کالن جان پان
 تم تہ گرتھ اتھ ما وان بہہ بیاکھاہ ورتہ دول
 تس تہ تی بہہ یہ پیس کو در زمین و آسمان

پہ چھ گردش پھیرے وں ہر دم تماشا تو بہ لو
 گاہ سیکھ گاہ ڈوگرہ انگریز گاہ گاہے پھٹان
 سارہ نے درکون کا غزدر جہان انگشت آب
 روزہ سے لیس آسہ شتر مہ ذرو ذرو کرہ فان
 کرہ سورے بود در نابود سے اندر عدم
 کوہ و دشت و خلق و ملک و ہم زمین و آسمان
 روزہ نہ کا نہ چہر ہرگز جز خدایے لایزال
 آرواہ گزہ شاہ جبارن بقدرت امتحان
 کتہ چھو تم پادشاہ یم اسم در دعا شریک
 وئی کہیں سپرد کرد دعا بقدرت نامان
 روزہ کس طاقت در اندام ہیبت حق آسہ سخ
 پھسہ تلوی بیوت نہنگن نہ پلنگن سورہ تران
 واحد القہار پانے کرہ اتھ قصد یق پس
 چھس نہ خالق نہ ہمہ مخلوق جن و انس و جان

۱۔ سارہ فی نشہ ۲۔ کماؤ۔ سرمایہ ۳۔ ملکہ راج آؤ ۱۸۱۹ء میں اندر کثیرہ تہ ۱۸۲۶ء میں اندر
 گوخم۔ ۴۔ بیجہ نامہ امر تر و ان ماوان آسے ڈوگرہ ۱۸۲۶ء میں اندر حال حالہ پیٹھ لکڑیرو و نہ۔
 ۵۔ انگریز بنیاؤ ۱۸۲۶ء پیٹھ ڈوگرہ بنڈ سرباہ۔ ۱۹۳۷ء میں اندر گیہ انگریز دفع
 ۶۔ کثیرہ اوس پھٹان راج ۱۷۵۳ء پیٹھ ۱۸۱۹ء میں تمام ۷۔ یہ چھ ایکس طنز یہ فارسی مقول کن
 اشارہ ایک مفہوم چھ بیہ دینہہ گزہ سارہ نے شنگر تہ کائشہ لاوہ بینوک کہنہ۔
 ۸۔ سارہ فی ہندی راج۔

غزل

خوش خبر لست در قرآن یحییٰ خالقش ایمانِ اول
 یحییٰ منزہ نہ متبرّا سہ خدایے پاکِ زون
 لست دہی جنتِ رُزن کا بن جزا پرور دگار
 باغِ باخورد و قصور جو بے فیہا خالکِ وُن
 از ہمہ نعمت چھ افضل جنتش دیدار حق
 صالحن نہ صبا و قن دیدار چھ بے چند و پون
 چھس مطیعِ انبیاء اولیاؤ عارفان
 یا الہ ہی تھا و بیمہ نے سستی شاملِ ناو میون
 سار سے عالم نہ آگاہ چھکھ سمیع و ہم بصیر
 ذرہ ذرہ چھ نر وشن کار نہ کر دارِ سون
 جی بھی نہ یہ مزد و پوختہ ہر ایمان ثابت اے و طاب
 مرسلینِ ملکن کتابن شہینِ مہبت لست ایمانِ اول

۱۔ پاک ۲۔ شریک نہ بے نیاز ۳۔ شاہی محل ۴۔ میں اندر جنتی ہمیشہ روزن
 ۵۔ مرسلین۔ ملکن نہ آسمانی کتابن علاوہ چھ بیہ ترین وجودن پیٹھ پٹھ تھا و نر۔ ایمان مجمل۔ ہم چھ
 اللہ۔ یوم جزا نہ نیک و بد اعمالن ہند تقدیر۔ یہی شہین پیٹھ ایمان انہ سوتو چھ مسلمان دایرہ اسلاس
 اندرو اتان -

مراد یف

و

مناجات

چھکھ تر خوش مار یارب فاعف عَنَّا یا عَفُو
 عفو کر تم بہر ایں شب فاعف عَنَّا یا عَفُو
 از گناہاں رو سیاہ چھس خستہ خاطر دل حزیں
 جھلنہ طو بار عصیان فاعف عَنَّا یا عَفُو
 چھم نہ بد کارن بہا نہ کینہ نہ غار فضل تو
 چانی رحمت تھدہ شانہ فاعف عَنَّا یا عَفُو
 یس تر تھاکھ پردہ لسن خلقن نشے بوڑا یتبار
 ستر کر یارب بہر کس فاعف عَنَّا یا عَفُو
 میانی بد کردار روشن چھی تر نہ یارب پیش و پس
 از کرم کر تم تر یاری فاعف عَنَّا یا عَفُو
 بر تو اب و در گناہ کیاہ آمیس سختیار
 سر نوشتہ ڈلہ نہ زانہ فاعف عَنَّا یا عَفُو
 کرتہ مقبول در تقدیر اے پروردگار
 چھے تر نہ در قدرت مقدر فاعف عَنَّا یا عَفُو
 میانی بد عمل ساری بخشش از لطف و کرم
 وونی پورم تو بہر بد آری فاعف عَنَّا یا عَفُو

تو پر میونے رحمتش کن کر حیا و ذوق قبول
 فیض باطن کر منہ پیچھ لوں فاعف عنا یا عفو
 بعد ازین از معصیت یارب رحیم مجھے دستگاہ
 ما و تم ہے اصلحی و تھ فاعف عنا یا عفو
 کروا بس از عنایت محض فاضل کینہہ سبب
 چھم نہ کمر مرز کینہہ ریاضت فاعف عنا یا عفو

۱۔ پس کرا یہ عفو کرنا والہ خدا یہ ۲۔ کس تمام خاص شب، شب معراج -

شب برات، یا شب قدر میں اندر مہمان چھ شب بیداری کران

۳۔ اعتبار (اصل) ۴۔ اختیار (اصل) ۵۔ نافرمانی - گناہ

۶۔ عبادت

نعت شریف

چھم مینہ در دل یا محمد آرزوے روئے تو
 بے دل و جان چھپس توے افتاد و اندر کوئے تو
 در گلاب و نافہ چین عنبر و مشک ختن
 ذرہ از غمخوش مناسم طرہ کیسوئے تو
 بر فلک قوس قزح از غم بہ زردی خم کبرھ
 لس سہ خم نہ غم پیمت چھے از خم ابروئے تو
 شب تہ سنبل بتیہ لیس چینز اسیاہ چھے در جہاں
 کمری خداین آفریدہ از سواد موئے تو
 آفتابیں نورہ کے خلعت چھے در ہر کمال
 سہ چھے کمتر ذرہ اکھ پر تو از روئے تو
 خسرو و دلا سلیمان و سکندر شاہ روم
 بر سر نعلین فدا ہر کس گداے کوئے تو
 روشنائی یافت چشم آدم و جن و بشر
 از نگاہ رحمت آں زر گیس جادوئے تو
 چھس بہ گوشت خستہ خاطر بستہ در غم یا رسول
 کلمہ وندہ ہے پایہ پاکن بلہ از دار دہے تو

چمٹتا دھچھٹا در خواب چونے روئے پاک
 تڑپتہم شر و چھٹا بوافتاب روئے تو
 کرتہ ہے عفو گناہان بر تہے سپنہ بہ نور
 راہم امت پناہ فیض شفا بخش خویے تو
 روزہ پیر سوز بواستادہ درشن دارہ تل
 بوزہ لقریر شیرین خاص گفت گوئے تو
 گوڑھ مہ جائے مقبرہ وونی سید اسٹ لضب
 بر سر راہ مدینہ پایستال کوئے تو
 مید و لبس مشرقس اندر کرہ کانڑھاہ درج
 شوقہ سین ذوقہ چانے خون لارم سوئے تو

سا اکھ ذرا ۷۲ بو - مشک ۷۳ ہجر - گولائی
 ۷۴ کہینہار - سیاہی ۷۵ دوا ۷۶ چاند کوچہ کس لیتہ گس

منقبت چار یار باصفا

چشم منہ در غم و طیفہ حور ایمان زور ناو
رحمت حق تم چہ امتز عاصبین کز در جهان
حضرت صدیق اکبر یار غار مصطفیٰ
حضرت فاروقی عادل عمر آل ابن الخطاب
حضرت عثمان ذالنورین شاہ باحیا
حضرت شاہ ولایت آل علی مرتضیٰ
ای شہ صدیق اکبر چہیتہ از قول زور
یا عمر تھاوم براہ حق ثبات قدم
یا سہ عثمان رچہم از بے حیائی بہر حق
یا علی مرتضیٰ بہر محمد مصطفیٰ
ای ولاب از چار یار باصفا کرا التجا

چشم کریشان دلینہ کچہم زلہ سیم سے تار
نور نور رحمت محمد مصطفیٰ بہتہ ستر آو
ثانی اشہین از ہمانی الغارین در وحی آو
یمن بیوتن از روم و شام ہند و عجم باج شاو
یمن کورن مصحف جمع سورن تہ پاران کونہ ناو
شیر جبارہ لقب لیس در جہاں مشہور آو
کرہ ناوم پوز پیرس پیچہ سے پتواند واتناو
از ریا و بغض و کینہ سپینہ سے آزاد تھاو
اصلہ کن سے برحمت بادیث و تھڑہ ماو
پینے دست شریفہ شربت کوثر میہ چاو
ہم محبتن سستی شاید درج تعاون چون ناو

۱۔ بچاؤ ۲۔ ہجرت کہ ترمیم دوسرے تیلہ امیہ بن خلف "نور" نادر گو پھریش دوت تہ نگلن
تل و اتھہ تہ آے نہ من حضرت رسول مقبول تہ ابابکر صدیق نظرہ امی و زہ امی حضرت ابابکر صدیق و نان
نہ مرہ کھوڑا سہ ستی چہ خدا تھہ کھہ بنیاد خدایہ سنزہ زبانی حضرت صدیقہ سند لقب "دو یو

منزہ دویم" (ثانی اشہین)

۳۔ ٹیکس ۴۔ قرآنی سورن ۵۔ قرآن کریم چین تہ بن سپارن

۶۔ وزیکہ صنور نور تہ موجب "ہجار" بدلہ "جبارہ"

۷۔ اُپڑ -

منقبت حضرت سلطان

پادشاہ چھس گرا افتادہ اندر کوئے تو
 استادہ اتھہ دارنہ منظر چھس سوئے تو
 جھکے نہ نورک آفتابہ تابہ وان در برج نور
 نورہ چالے آفتابہ مندہ چھان اندر وئے تو
 چھم گزہان دل تازہ ہے ہر صبح از باجنوب
 چھم یوان از کوہ ماران مشک عنبر بوئے تو
 یم میہ درد دل غم نہ غوصہ چھم ز دورا میں فلک
 تم ترلن یک دم میہ ساری دادی انداز وئے تو
 چھے نہ بہر سراج سلطانی زحق کو مت عطا
 در زمین و آسمان ہر جا چھے گفتگوئے تو
 حضرت داؤد خاکی باب فیض و مرحمت
 بر سر بر کوہ ماران سہ چھے ہم پہلوئے تو
 ہروی ریشی پادشاہ جن و انسان و پری
 دراوے پایاں سمندر قطرہ آرزوئے تو
 مہر بابا جیدر لاری سہ عارف پُر کمال
 وچھے نمی گمراہہ ظاہر و باطن و خوبئے تو
 روپریشی صاحب فیض و کرم عالی مقام
 تو بہر فجر پادشاہی شانہ ہوت اندر کوئے تو

شیخ احمد زونگلی کمال یہ اکمل شیخ وقت
 مسیت مستانہ یمن اندر نسیم کوئے تو
 اندر نگاہ مرحمت پر فیض گو خواجہ حسن
 خواجہ اسحاق قاری گوز آب شوئے تو
 خواجہ میر سم خواجہ عثمان کول بہ بابا الضیہ
 جھک نہ دردی یار جھنگ بم شاخ اند جوئے تو
 لوزہ وان عاجز مریدا بے لوزا بے کس و تاب
 از دل و جان سرودیدہ فدا گو سوئے تو

۱۔ زیارت حضرت سلطان چچہ حاجی کہ جنوب لہر ۲۴ میل دور ۲۔ قصہ (اصل)

۳۔ تخت ۴۔ لہر بہتری لڑاؤ تخت ۵۔ فارسی قطرہ - اکھ نظر

(نوٹ) یہ قصہ منقبتس منتر چچہ حضرت سلطان علیہ الرحمہ شندی خاص خاص مصاحب بہ خلیفہ اُمّی بہندی
 پورہ حالات سلطان فی اندر چچہ -

رباعی

اے شاہ ختم الاولیاء استاد چچس در کوئے تو
 وے ماہ پر نور و ضیاء چچم شوق آل خدیجہ کوئے تو
 نام تو در شام و صبا چچم ورد با حال تباه
 چوں کاٹہ بہ سوئے کھر بادل مینون مایل سوئے تو

بہر دوائے یار آو

پانام بوزم از ہوا	بہر دوائے یار آو
بے شک بنم حاجت روا	بہر دوائے یار آو
مومے خانہ بوزم ساقین	چاوان چھمے از باقین
کرمی تھن سے ترک ماسوا	بہر دوائے یار آو
از شر دن دیدار یار	در سپنہ بس چھم لولہ نار
تخفیف گو تھ اکھ جوا	بہر دوائے یار آو
مطرب بہ فکر ساز چھ	رقاص اندر ناز چھ
تار صدا دیت بر نوا	بہر دوائے یار آو
گل در چین خم سر کتر بھ	نہ گیس ز شبنم تر کتر بھ
بلبل بہ در زمین گواہ	بہر دوائے یار آو
در شور ڈیو بھم آبشار	سرو و دوصف کورم قطار
جاروب در کوچہ ہوا	بہر دوائے یار آو
چھس مضطرب در اضطراب	بے آب تہ بے خورد خواب
آرام چھم نہ تنس ہوا	بہر دوائے یار آو
ولایت اندر انتظار	خوٹان از دیدار یار
مسکین بے کس بے نوا	بہر دوائے یار آو

۱۔ پیغام داصل، یہ ترک ماسوا، کرن گو مذایس و دوائے سورے تر او تھ کہہ کارس خاص کہ
 عبادتس کئی لکھن ۲۔ کئی ۳۔ شبنم سے تر کتر بھ ۴۔ ڈون
 ۵۔ عشق کس کو چس ۶۔ دڑھان

لوہ کی چارولو

(مقام انبر میر درونگہ)

بازی کتر ختم بازی کارو	لوہ کی چارولو
بے وسالے ایتبارو	لوہ کی چارولو
نقو و ختم نہ سخت یارو	مادی ختم سونہ کوہ
وچھو مٹیہ تم اسر سنگ خارو	لوہ کی چارولو
پو وہ وچھو لہ بہارو	ہنیوت مٹیہ پوشن لو
گل چھو وکیں گندی نہ خارو	لوہ کی چارولو
کنجہ ہندے دوہ دارو	آرہ کورنے توہ
وارہ کورنے پارہ پارو	لوہ کی چارولو
آری او سکھ زبیر آرو	یرہ والان کوہ
چھی ووتھان وکیں غبارو	لوہ کی چارولو
رووہم حے موختہ مارو	کیٹہ رھانڈتھ لو
موختہ راو بختہ روزہ تارو	لوہ کی چارولو
پیوم دوئی سنگین خسارو	گوم ہارس پلوہ
کرہ کیاہ ووی چھوٹہ چارو	لوہ کی چارولو
آدہ بکے بالہ یارو	وادہ چھم اکھ دوہ
وادہ بے چھوٹ انظارو	لوہ کی چارولو

دہا لو بے ایتبار و چھکھڑو ماران ترھو
خیمہ راہ کر کینہ تیار و لو کہ چار و لو

۱۔ اگر "لولو" آسے آتھ کھسے ہے گونس منتر زیادہ سرود

۲۔ اعتبار و (اصل) اختیار و (اصل)

۳۔ اُڑیا رہ و زہ چھڑی آر و خطرناک خار و بنتیہ و سان۔

۴۔ موہنتہ مار چہ تار و یاتن۔ نتیجہ گنڈتھ موہنتہ مار چہ آسان

۵۔ اصل نہ نعتن اندر چہ "حصار و" حصار و یٹن "چھڑیہ شیری اندر۔ دو کھڑ

قلعہ فتح کر سن و نان۔ محمد حسن مابن چہ اصل نقل کران "خار و" بیکھمت۔ میتہ تر چہ

"حصار و" بدلہ بہم لے لفظ پسند

۶۔ دو بیس مصرع اندر "چھ" تہ ترمیس مصرع اندر "چھس" لیکھنہ ستری چہ وہاب منظم

حالتہ پیچہ غایب حالتش نام گڑھان۔ زن تہ انتظار اس اندر چہ تیوت محورہ پن پان نام چھس

مشتقہ گنڈتھ ریوان لبنہ۔ بہر اصلوب چہ اکھ خاص صنعت۔

وچھ رنگہ رنگہ لونہ لونہ (بقلم نسیم درونگہ)

سُنبُل تہ کُل اندر جھمن	وچھ رنگہ رنگہ لونہ لونہ
خوشامد گو لالہن یا سمن	وچھ رنگہ رنگہ لونہ لونہ
سبز از سبزہ لالہ زار	کہ سائل ڈل اندر بہار
بارغ نسیم و شالیہ مار	وچھ رنگہ رنگہ لونہ لونہ
کو ستوری قمری در رہ جل	جھی در نشاط و تیل بل
بینہہ طاف تر او تھ ڈیڈہ تل	وچھ رنگہ رنگہ لونہ لونہ
ہر سوچھ لولان جالور	در بارغ گلشن نشور و شتر
کوہ سار در یاد دشت در	وچھ رنگہ رنگہ لونہ لونہ
صنعت چھ بر رویہ مین	ایران و توران روم و چین
ایں صنعت جان آفرین	وچھ رنگہ رنگہ لونہ لونہ
روس و عرب ہندوستان	شاہ و گدایم در جہان
وحشی طہور و الفوج جان	وچھ رنگہ رنگہ لونہ لونہ
اسباب در بازار جھی	اکھ تیکہ کوتاہ بار جھی
سائیکل تہ موٹر کار جھی	وچھ رنگہ رنگہ لونہ لونہ
ہندو مسلمان و جہود	ترسا و انگریز و یہود
سردی تہ گرمی شین روڈ	وچھ رنگہ رنگہ لونہ لونہ
برج ستارہ آفتاب	آتش باد و خاک و آب
اسباب قدرت اے و باب	وچھ رنگہ رنگہ لونہ لونہ

پَرِ يَاهُو يَامَنْ هُوَ

(در ناله سینه در دهن در ماه)

پَرِ يَاهُو يَامَنْ هُوَ	رند و دهن زنده کرد و ذر و ذر
پَرِ يَاهُو يَامَنْ هُوَ	باب رحمت که مفتوح
گاه کھسبه سبزه گاه و سبزه	کھوش و ریح چرخ در زحل
پَرِ يَاهُو يَامَنْ هُوَ	که با هوش و آتش کل
کذا هسته زا و ج تار	واله واله تو سه تار
پَرِ يَاهُو يَامَنْ هُوَ	که تخته تار و تله نه بار
بار بار و کرامت بار	تار و تار و سبزه بار
پَرِ يَاهُو يَامَنْ هُوَ	آمبرس سینه یوزخیره دار
کرته مولوم کس کیه کار	اچھ و تخته و چھ باز دار
پَرِ يَاهُو يَامَنْ هُوَ	بیچھتہ بیون دین در با دار
بیچھتہ زانہ دار تھ گے	کینہہ بیتہ مول تار تھ گے
پَرِ يَاهُو يَامَنْ هُوَ	کینہہ بیتہ آتھ تار تھ گے
کینہہ مرد و دگے مسعود	کینہہ مسعود دگے مرد و د
پَرِ يَاهُو يَامَنْ هُوَ	داد حق آتھ ذرا و مقصود
لست نیتہ جی و تھ تھ و د	لیس نیتہ لایہ لکھتھ تھ و د
پَرِ يَاهُو يَامَنْ هُوَ	تی نیتہ پانہ سبزه نو د

وہا بہ تھا واصل آتش گہ مشنرے ہاوی گاش
کر ہتھتھ چھٹا باش پڑ ہو یا من ہو

- ۱۔ دہ نیکہ لیا ظہر تھا و نہ موجب چھ و ما بن "روح" تہ "مفتوح" بدلہ
 - "رو" تہ "مفتوح" لیکھو مت۔ مگر نقل کرن والہو چھ عربی اچھ لیکھو مت
 - ۲۔ رحمتک دروازہ تھا و مشر بہ
 - ۳۔ نفی اثبات و طیفیر کما دان کما وان شہک زیر و بم۔
 - ۴۔ سا لکھ سندرہ شہہ کس و سہ سن کھسہ سن ۵ جمع گڑھی
 - ۶۔ عطیہ الہی ۷ "پانہ" لیکھنہ سہو چھ وہاب انسان محض "جبور" گمانہ
- کران۔

سر و ناز و یتیمو

(در ناله سندھ دقہ در مہ)

سر و ناز و یتیمو	مجلو نہ مہرانہ
سر و ناز و یتیمو	لال در ایں نازسانہ
جان بخش دتہ مو	پندہ آنچھو کہ مہیہ گے تانہ
سر و ناز و یتیمو	بلو جانے نیم نازہ
رو برو مہیہ رتہ مو	خروہ مسکین نوازہ
سر و ناز و یتیمو	شہزادہ یسند رانہ
مرہ جانے سیتہ مو	سرفرازہ پاک بانہ
سر و ناز و یتیمو	کہہ کیاہ لالہ سنارہ
ماز ناگس کھچتہ مو	چانہ لولہ اول مہیہ وانہ
سر و ناز و یتیمو	دقہ دتہ گنہ قلبیہ دو پیارہ
مشک پوشن بہتہ مو	پوش آنہ تازہ تازہ
سر و ناز و یتیمو	نہری پوشن بہتہ جانہ
بالہ درشن دتہ مو	لامکا نیکہ شاہ بانہ
سر و ناز و یتیمو	عاصین ہندہ چارہ سازہ
چھو و لالہ آرزو	چانہ فضلک بے نیازہ
سر و ناز و یتیمو	دین دل بے تہ تازہ

غزل

(بمقام نشاط در دنگ)

بہر دم لے بنی آدم کین بس یاد اللہ ہو
 بہ دم در دم گزشتہ محرم بہر اسرار اللہ ہو
 نشاط پس یا سمن گنزار کہ لہ لہ دن چھ کیا سبزار
 پیدان اسی بڈہ کل تیرے خار در دیوار اللہ ہو
 تہ لا از دہرہ گونا بوار اللہ ہر سو وچھ موجود
 الا اللہ سین مقصود رہ ہر فوار اللہ ہو
 بہ دم گو یاد م لو ختہ سہ دم اندر عدم سو ختہ
 ظہور نور حق مو ختہ در شہوار اللہ ہو
 لے کر دار تہ در بند صفا کردہ سینچ گند
 ترس تر کھالہ نیر بس قند سر بازار اللہ ہو
 تر پچھ در روز روشن روز رخصتہ تہہ کھلے بوز
 دھچھ کھلے لاک نو آموز سر در بارہ اللہ ہو
 کلین گل سینی خارس کلن کیری مہوہ مبارک
 مزہ وچھ لو ختہ آتارس فزار آتارہ اللہ ہو
 حبابہ سینہ کر سو ختہ کبابہ وارہ کر لو ختہ
 حبابہ مانگے مو ختہ بنے از کار اللہ ہو

در دنگ در دنگ در دنگ در دنگ در دنگ در دنگ
 در دنگ در دنگ در دنگ در دنگ در دنگ در دنگ
 در دنگ در دنگ در دنگ در دنگ در دنگ در دنگ
 در دنگ در دنگ در دنگ در دنگ در دنگ در دنگ

بگریش تو درنگ نرسل و چہ یہ فریش ہر محمل و چہ
 مژرا چہ بونہ نے تل و چہ چہ کیا ہ سبزا اللہ ہو
 زہ سٹھ پیچہ کو زہ سنائی برابہ روضہ عالی
 بہ پیچہ پیر بہ کف عالی بہ شغل کار اللہ ہو
 پیر تھم تاج سال اندج رویم نم و چہ بخت کج
 ر بیع الاولک طاووج رویم بر یوار اللہ ہو
 بہ گلشن و چہ نہ باغ و گل کلاب یا سمن سنبل
 و ما تو لاگو بلیل مژر منقار اللہ ہو

۱ شہس قابو کر تھ ۲ رو پچر ۳ دارہ بر بند کر تھ
 ۴ پیرہ ستر نہ پوہ پوز تھ ۵ نوو نوو پچن و دل ۶ بختہ - موسمہ کو حملو
 ۷ پیچہ دامت - ۸ زہر رتھ تھاد نہ امت -

۹ زہ سٹھ = ۱۲ ۱۰ زہ سنائی = ۹۴ ۱۱ حضرت بل سنا اچہ جھون
 ۱۲ اب = ۱۴ و اب ۱۳ بی نہ ۱۴ غریزہ - و ابن شریک کار و غریزہ

۱۵ بخت کج ۱۶ طاووج ۱۷ بے مانے لفظ

ب خ ش ت ک ج
 ۲ ۹۰۰ ۳۰۰ ۴۰۰ ۲۰۰ ۳ = ۱۳۲۵ ہجری
 ط ا و ج
 ۹ ۱ ۶ ۳ = ۱۹

۱۹ ر بیع الاول ۱۳۲۵ھ

۴ خشت کج یا نے بیج ہر مرکبہ نشا بجدہ کڈان چہ و ابن امس طنز کو دمت

”پوشہ پھلے بے گوکھ مشغولو“

ہوش نبو تھم رنگہ پوشولو لو
 سِلہ و تھ تل سوزک تہ در دک ساز
 ز صوف پیر لاگنی چھنہ مونولو لو
 دوپ ککڑے پیرہ ہو یا من ہو
 نیک لٹریے بنہ مقبولو لو
 وہ تھ نیندے اندھی لاگ کوستور
 تم لون کن دم ہیچہ بولو لو
 وہ تھ قمریو بڑہ پیر حق سر ہو
 وارہ در دھیر تار تارہ لولو لو
 تر او نیند رتھو دوو تھ اچھ مڑہ او
 میترہ پیچھ پیچھ کر پڑہ زن شولو لو
 ون و بولو یارس سار ہی حال
 راز دلہ کے لٹ لٹ کھولو لو
 پوشہ پھلے بے گوکھ مشغولو لو
 چھاوتیر گل تر او تہ خوش آواز
 پوشہ پھلے بے گوکھ مشغولو لو
 کر بیکہ تر سترہ زندہ عے کور نم رخ
 پوشہ پھلے بے گوکھ مشغولو لو
 ڈاف تھاون غافلہ چھنہ دوستور
 پوشہ پھلے بے گوکھ مشغولو لو
 تھو پیر لاگنی تہ ویرہ چھ مکروہ
 پوشہ پھلے بے گوکھ مشغولو لو
 دور راز رگہ لیف بستر تھاو
 پوشہ پھلے بے گوکھ مشغولو لو
 لٹ ون تہ پینک فارغبال
 پوشہ پھلے بے گوکھ مشغولو لو

۱ معمولو (اصل) ۲ بول پوش کر ۳ ثریا ۴ نورانی سپدان ۵ ”اردو“ کھولو چھ بڑا تہ وقتہ کو شرب نیامنت

دل مینہ نیو تھم دلبرو

(بہ تمام دل در دنگہ)

دل مینہ نیو تھم دلبرو	سہل زونم گوم مشکل
دل مینہ نیو تھم دلبرو	کہ زالد لا جہتس بکاں
دل مینہ نیو تھم دلبرو	آم نہ عے کپتہ تہ عاقل
دل مینہ نیو تھم دلبرو	چھم پتہ سر تھو وائے سل
دل مینہ نیو تھم دلبرو	یو بیجہ کتھ گوس مایل
دل مینہ نیو تھم دلبرو	کہ وہ از حق گوس عاقل
دل مینہ نیو تھم دلبرو	کہہ کیا چھم ڈو منزل
دل مینہ نیو تھم دلبرو	تہہ موکلن مینہ چھ مشکل
دل مینہ نیو تھم دلبرو	گڑھ آسن پیر کاہل
دل مینہ نیو تھم دلبرو	تھہ مقاس چھنہ قابل
دل مینہ نیو تھم دلبرو	آم خنجر تہہ تھہ قابل
دل مینہ نیو تھم دلبرو	نیم کشتہ چھس نہ کاہل
دل مینہ نیو تھم دلبرو	وہو کیا چھکھ نہ جاہل
دل مینہ نیو تھم دلبرو	وہہ تھاندن پیر کاہل

ما دیرری پیر انا ہو

(بمقام دل در دنگہ)

کرتھ اللہ تہ اس مہر سی	ما دیرری پیر انا ہو
گرتھ بیدار تہ مژہ نیند سی	ما دیرری پیر انا ہو
دائرہ تہ تہ تھاو بسیتہ	آہستہ بہ قابو
بینہ دروازہ تھاو کھو ودر سی	ما دیرری پیر انا ہو
دم در دم بدم تھاو ن	دایہ ناؤن مہر دس لوح
نلہ وٹھ دلچہ عارقیہ ادر سی	ما دیرری پیر انا ہو
کھہ منزہ سچھ آب کھالن	بینہ والن چھہ در کھوہ
بینہ وٹھ تہ اوویہ آب ہندری	ما دیرری پیر انا ہو
پوشہ بچلہ بہ بنان مہوہ	مہوہ تہ اوان چھہ خٹہ شو
یوہ ختہ بیلہ گرتھ سہ ادر لیدری	ما دیرری پیر انا ہو
و ما بہ کرتھہ را چھی پالنس	اٹھ نفرتس چھہ ہتھ مو
عارف تہ بیگانہ شدر سی	ما دیرری پیر انا ہو

دل دہاب سے "انا ہو" ہے جیس سے "ساکن ہنداکھ روحانی مقام
 سے پہلے۔ انسانی بد نگہ دروازہ سے اسے پہلے دلس تام جبکہ حصہ سے ہوا ہے آہ
 سے لگی منجھ کرتھی سے نفس اصل انسانی شعور سے نفرت تم مٹوہ ہم نہ ساکن ہندس نفرت سے
 سان چھہ۔ یہو انسانی نفرتس برابر و پر چھہ تمی آہ پست چھہ نیمہ آہ ہندین نیشہ شدر چھہ۔

غزل

جوانی سار لور و زسی جو آونی
 تو آتائی لببہ از لویہ و آنی
 ز بیہ چھے ناما لئ سند تہ ماجہ ہند حق
 بد نیامی کر کھ تہ تی سرن چھے
 زوہ تے رچھین اکھاہ سے نکھ و آلی
 کوہ کھ بھئی خالقن تہے پھ تو انا
 سپن لش بندہ و تھی ہے بندگی کر
 پرستش کر تھس لش منگ تہو یاری
 یہ قوت و تھ عارضی چھے پہلو آونی
 ز بیہ رچھین موج بابا سے بہا لو
 بہتو بیہوت چون غم تکلیف جانو
 و و کھ بی تی لو نکھ اندر خند الو
 یہ سودا پور نیں چھے نہر والو
 تھندے لطف و احسان یاد آلو
 سزاوار پرستش سے تہو ز الو
 و مابہ نابہ کارہ لو تہ و الو

۱۔ پوریشہ و نہر۔ وفادار
 ۲۔ قوت (اصل) ۳۔ ہر دس اندر ۱۳ فارسی تکلیف
 ۱۴۔ تھتھو دینہس منتر۔ سارہنی ڈیشہ و ن۔

نالہ مار باغس پھیرہ پوشتو لو پھیر پوشتو لو
 سونہ لاناک وچھنے نیر پوشتو لو نیر پوشتو لو
 کو سم پوشتن کرہ یو دستہ کرہ یو دستہ
 آہستہ سامان شیر پوشتو لو نیر پوشتو لو
 دا جگام نیرے دپہرہ سبز اس دپہرہ سبز اس
 اول دوہ داس پیر پوشتو لو پیر پوشتو لو
 اچھ ول ڈہ پٹھ پزاران چھسہ یو پزاران چھسہ یو
 پچھ ناوہ کور تھم ژیر پوشتو لو ژیر پوشتو لو
 ولہ منہ کھالھ ژولہم تڑاوتھ ژولہم تڑاوتھ
 تیلہ کینہ کڈ تھم ہنیر پوشتو لو ہنیر پوشتو لو
 گوشن گپیر کار باغس اندر باغس اندر
 پوشتن کورے ژپہر پوشتو لو ژپہر پوشتو لو
 وٹاب بے تاب زالھ نالے زالھ نالے
 گا لھ پھکھنا سیر پوشتو لو سیر پوشتو لو

۱۔ یہ روہ چھ وٹاب کھارس بل لاگت آمت۔ دیوان ولہ بس اندر چھ یہ "روہ" ولہ بنہ اتھم بہتھ

روہنیں تل ۱۶ جایہ درج -

۷۴۸
غزل

کو وہ بارہ کور تھم خندہ لولو شرمہ ستری چھس شرمندہ لولو
 بے واپہ کور تھم تیر باران مایہ تھو دہم اندرہ لولو
 شمار زلف و دہم نال زالس لوگھس فندہ لولو
 زاجھس غور زن نارس منتر مایس کور تھم وندہ لولو
 گلہ بوچھکھ ترہ بارہ بے پروا بلو بو چاہہ گلقدہ لولو
 کرہ بو جگرس اندرہ جاییے برہ یونا بد چندہ لولو

وہبو بندگی آغس کر
 سہ زپی یہ چھ میون بندہ لولو

۱۔ مذاکرہ اسن ۲۔ فریب دتھ ۳۔ ودرہ زن

ہاریے لو و نہاریے لو

لوں چانی اُس ہاریے لو
 طوطس سے لہ ہاریے لو
 گرا یہ کہہ دو بدن ماراں چھکھ
 وقہ لہ خون چھم جاہریے لو
 زھاٹان شری پتھہ ڈالیں بال
 بچھنس کالہ شہ ہاریے لو
 وہ لہ یارہ ماوے سنگ دو د
 مورس امی جو دکھاریے لو
 ز آجس بال لولہ نارن چانی
 رنگ چون گل اٹاریے لو
 لہ وں تھو و تھہ زلہ وں نار
 کا تیاہ ز اُلمی ناریے لو
 و ما بن روٹ چون داما نہ
 بوز و و فی یارہ میا ز اُلمیے لو
 ہاریے لو و نہاریے لو
 ہاریے لو و نہاریے لو
 عاشق خون کو دہ ماراں چھیکھ
 ہاریے لو و نہاریے لو
 مار و چانو و ولہم نال
 ہاریے لو و نہاریے لو
 چشمو چانو کو رسم جو د
 ہاریے لو و نہاریے لو
 گا حبس لالہ رخسار چانی
 ہاریے لو و نہاریے لو
 بلہ وں چھم نہ چھکھ نہ ہاریے
 ہاریے لو و نہاریے لو
 زبہ سوا چھس نہ کہنہ ساما نہ
 ہاریے لو و نہاریے لو

نوبهار هوآ و
(دروگجني پيڻهو ڏس اُنڊي اُنڊي نسيم بانغ تام ڏنگس اندر سال ڪرڻ)

پوشنولو بر توچا و نوبهار هوآ و
کله ٿورين ازجهي ڪراو نوبهار هوآ و
ڏل ساس ازجهي مال ڪره ٻوڏل سال
دروگجني هجي پاريهناو نوبهار هوآ و
گلگري بل راو بل بگو ڏه ڪر سلاب
ره بهر لائڪه ڪه پهر او نوبهار هوآ و
گپڪارس ڪيا به سزار ته پڌر ترين پڌر
بمب پوشن ازجهي باو نوبهار هوآ و
بانغ نشاط هجي بر جوش رنگه رنگه پوش
دوله وچه ننه روزي ڪراو نوبهار هوآ و
شالو ماراز ڪيا هگلزار دلچو واهيم يار
ام شچي ته هه صبح او نوبهار هوآ و
تيل بل ويره وارس منتر ڪر ساڻگ سنتر
سونه نائڪ سنبل جهو او نوبهار هوآ و
ٻوڏر بار حضرت بل بنه مشڪل حل
ڏيره تل کله وهر ته هه او نوبهار هوآ و
ڪوله ماران لاران گرهه ميه هجي ته جي پڌر
وٽو بو سپر سپر باو نوبهار هوآ و

غزل

چھم تمنا یارو وچھتھ رو برو
 چاہنہ آمارو بہ بھینورس کو بہ کو
 زانہ بنیو نہ وصل مے حاصل تریش
 ذرہ ذرہ نوز چوئے سولہو
 چھم محبت چون اندر جسم و جان
 آمہ آئینگی پاٹھی پھیران مو بہو
 رزہ رزہ چون دریائے محیط
 بھینور دریاؤں نہ نالن جو بھو
 چھس نہ پران تہنگارن روز و شب
 صبح و آؤکی پاٹھی پھیران کو بہو
 کہہ کیاہ از درد غم چھس بے قرار
 چھم بہ جان و دل میہ چوئے آرو برو
 بر سر دروازہ عالی و ماب
 بہر لشد منگہ ناؤن رو برو

۱ کوچہ پتھ کوچہ ۲ پرتھ اندھ ۳ والہ پتھ والہ - موئے والن تام
 ۴ ساری کائناتس دن و دل دریا -
 ۵ شانہ بچہ تھزہ ڈیڈہ نل -

غزل

کو وہ کور بخش خارہ سستی دلبر آوارہ بو
 سکو وہ کور بخش نارہ سستی بے گناہ بے چارہ بو
 از گمان ابرو کور بخش تیر باران بے بے
 گوم سپنس پارہ پارہ کور سہ تیر و مارہ بو
 ہر نہ چشتو نیوم دل جالس مینہ جھم وہ میدوار
 جان و دل تہہ کرہ کیاہ و و ذرہ جود و کار بو
 مایہ لعل و نال و ولہم زان زن سرتا بسپا
 مورس مار و تہ مار و مارہ کورس مارہ بو
 گل روغن کور نس چو لالہ بر جگہ داغ سیاہ
 داغ دل تہہ خارہ چانے مرہ گل و خسارہ بو
 لو بیغم از صبر پینی دلس ضرب شد بد
 نوشدار و چھی دتم شاید بلہ نا یارہ بو
 از برائے خاک بوہی بر سر کوچہ و مات
 و نینہ کوتاہ کال کوچیں اندرے و و فی زارہ بو

۱۔ پتہ پیرین ۲۔ دلس پتہ زوس آس تفاوتہ ۳۔ صفت اشتقاق ۴۔ سستہ و بخرہ سستی
 ۵۔ پڑاؤ و قنہ ۶۔ دوس پیرے دوا بقتہ متیق لوکھ آس و نان زہارہ چھ پرتھتہ داس دوا خاص کر تیلہ
 کاٹنہ تہہ چھو کہ آسہ لوگت تہہ سستی زو آسہ تیار نیرنس۔

غزل

موسمِ روزِ جو آنی زن خیالِ خوابِ گو
 از اشارہ تیزِ شیرِ خفِ حوضِ منزه آبِ گو
 و چہ میہ تاپستانِ کاتیاہ وندہ تہ کاتیاہ بہار
 گل تہ سنبل پھول تہ برفِ گے خرچِ کوتاہ آبِ گو
 زائے کاتیاہ مودِ کاتیاہ ہم میہ گے اندرِ نظر
 ہیون تہ دین میانے بہانہ وارِ باہ اسبابِ گو
 مضطرب از ہجرتِ یارانِ پریشانِ در بدر
 درنتِ و نامِ دل و جان میون بچوں سیابِ گو
 گوہِ ڈوہِ زندرِ زون کُرم تہ لوہم تاپِ توان
 وونی گلان کاڑہِ زندرِ زن چارہ مہتابِ گو
 لوہ کچہ چارس بوڈ سفرِ درجین گل گشتِ زن
 از میہ ہمایس نشے ین کر لوہ طہ زن پنجابِ گو
 از غرورِ طاقت و قوتِ سہاہِ نفرینِ چھپس
 واقفِ احوالِ جان و زورِ خود و تائبِ گو

۱۔ "تہ" چھینہ دیوالنس اندر
 ۲۔ بے قراری
 ۳۔ ڈوہ دہم زون
 ۴۔ پھیر نہ ہنا
 ۵۔ زوکر مختلف حال پوئمنز کی نہر تہ بخیرس تام و اتان چھہ۔

کره یو گوره گورو

کره یو گوره گورو	درداڼه کینه د وړو
کره یو گوره گورو	تابان چغه چون لورو
باساز جنتگر گورو	پړاران زین کړی کړی
کره یو گوره گورو	ننډرے دوه تھ لورو
ترو و تھ قدم ژبیه در شام	شاوگ اراده گری یام
کره یو گوره گورو	چهو و تھ ژبیه کوه طور و
مکورو طبر د امان	فلکو شور سامان
کره یو گوره گورو	استاده چغه ژبیه خورو
چهی انبیاء ژبیه مان	کرسال اسمان
کره یو گوره گورو	د وجه بیت معمور و
رېښه گو بېکاڼه	مالع زابنه پان
کره یو گوره گورو	جالس بدل چغه سپرو
کمی وون اده نه کمی لورو	پس کاشه نه خبر رو ز
کره یو گوره گورو	لورس رلیو و لورو
دړی یابه قطره یکسان	قطرس بنیو و بیابان
کره یو گوره گورو	دړی تته گیه د وړو

ہستی تہ سپہی فان یکسان سپن بہ یکسان
 دہیت کینن ظہور و کرہ یو گورہ گورہ
 دہیس دلس چھار مان دادین کریم سہ در مان
 اڑی جن مینہ گوم سور و کرہ یو گورہ گورہ

۱۔ یہ دوج چھ مجازی رنگ۔ حالانکہ موضوع چھ شب معراج۔ بیٹھ چھ بیٹھ
 دیوالن اندر وارہین ہابین مذہب تہ تغزل رلہ ملہ کائنات۔
 ۲۔ مسجد اقصیٰ بینہ شب معراج اندر آنحضرت و صلی اللہ علیہ وسلم ساری انبیاء
 امامت کٹر۔ یہ مسجد اس ہجرت پتہ سن رتین مسلمان ہنر قبلہ تہ و ما بنہ عہدہ ملک
 شامس سیتی حجر الیوان۔ از چھ آتھ پٹھ یہود یو قبضہ کور مت۔
 ۳۔ بیت معمور۔ الحمد للہ لا الہ الا انت۔ اندر اکھ مقام۔ پیار ہی آنحضرت صلعم شب معراج
 اندر دزلے۔ ۴۔ روحس چھ دلس منتر۔

غزل

بدن سے زو و لقمہ نازِ مد لو
بنیم یا ہے قسم درشنِ ثرو یارو
لقابِ تل تہ ہاوم روے زیبا
بہ حال من ترسیہ چھ نازِ حم انصاف
مہیہ چھم از دردِ ہجرت جان برب لب
میرٹھ مے روزہ سپس چون ارمان
اگر ہا و کھ میرٹھ مے لالہ رخسار
بنیم بے شک حیات جاودا نی

غزل

از چھ ترسہ بیوں سال جگر و شالہ مار تر و حال جگر و
 بلہ ہے دل تہ تر لہ ہے از غم پھراں گوم تر کال جگر و
 درد چھی تار سار سیتار س ناز در ناز مانہ تال جگر و
 نئے تہ مطرب و صولہ مہ ہے تر جام شبیہ ہفتہ او کلہ وال جگر و
 چنیتہ داماہ ہے تر لہ ہیہم ارمان پیالہ ہفتہ چھترہ یو بال جگر و
 وہ لہ از یارہ کر و وڈل سال مالہ تہ سال رت چھ فال جگر و
 دور و نیا پتو چھ بے بنیاد روز نہ لو کہ چار مال جگر و
 کڑی نہ کا تیاہ خراب در غفلت پہ چھ شہمتہ بہ خلق زال جگر و
 کوڑ نہ و طاب از طمع بشتہ
 شیر آستہ بنیا و شال جگر و

-
- ۱۔ دیوانس اندر چھ یہ مصرعہ ہفتہ پاٹھ۔ "بلی دلہ تہ لی از غم"
 ۲۔ یہ لکھتہ تہ چھترہ و مان سار ہی و مرہ شراب چومت۔
 ۳۔ دولت جوانی۔ ۴۔ دام دنیا پس لوکن نہ نہ شہمتہ رٹان چھ۔
 ۵۔ بند۔

وڙ لو مڃلو نو

شهنشاده مسکينو وڙ لو مڃلو نو
 ميئون کيا به سته کي کينو وڙ لو مڃلو نو
 لوسه ناو تهنس بے عارو غوغا صه کيا به کي ميئون
 کني وڙ نئي دا مڃلو نو وڙ لو مڃلو نو
 نيره هانزيه پتير بارو اما کترنس بند
 بهير هلس ميه وار چي نو وڙ لو مڃلو نو
 نيه پتير موکنيه چيلر هيو تيم ديدار
 مته ميان نازينو وڙ لو مڃلو نو
 ليه اڪي پتير وچها گيه منزه کاش
 نيه کهي به لپ مته خو نو وڙ لو مڃلو نو
 چهنس نچرس پيڙه سچرس لال ديوانه
 استيه پاڻهن مستانو وڙ لو مڃلو نو
 چهن ميه گيلان لو کهي ساري خولش تير اشناو
 وچهن عزت خو نو وڙ لو مڃلو نو
 کيس ميه نه اجنه ناره کيس نه باو و اندر يم دود
 وچهنه شرر تهن ميئون سينو وڙ لو مڃلو نو

چھکے تہ گوشت میانہ خورنہ زیادہ آوارہ
 شہزادے مہ جبینو و ق لو مبلو نو
 و ق بلوانہ در دہجرت گفتگو کر بس
 باولس اتھ وارہ جہی نو و ق لو مبلو نو

۱۔ واژگون - ڈولہ کلام - اتفاق تلخہ خاطرہ اُپیزی پانام

غزل

کو دہ بو موثر نفس عذابہ یار و
 رگن میانین کر تھہ ژبیہ تار و
 کتھو باغس اندر تھہ بھو لہم
 سیاہ زلفو میہ نال و لہم
 چھ حسہ کعبین عجب زہ حجاب
 غریب عاشق چھ خوار و خستہ
 بلن بیکدم ہمار ساری
 آکی اشارہ میہ سنبلیں ہی
 کیر تھہ میہ سپنس کبابہ یار و
 بدن کو رتھم ربابہ یار و
 گوہ لاہر میاں لے گوہ لاہر یار و
 کیر تھہ تھاوتھہ طنابہ یار و
 بجان ز بیابہ کعبہ یار و
 ز درد ہجرت خرابہ یار و
 دماثرہ تھو ذتل نقابہ یار و
 گیہ میہ چانے عتابہ یار و

بہ کشتہ گوشت و طاب خمور
 بے ہوش ارمی شرابہ یار و

۱۔ چاہن روحس ستور مٹ دایان

۲۔ عذابہ سنبلی رنگس کتھہ کتھہ عذابہ ستور ہر ہند رنگ بہ رزن عاشقی

لوتہ والو ہو

پانہ میاں پہلو الو لوتہ والو ہو
 پانہ پنہ بکھ غار ز الو لوتہ والو ہو
 تن برہنہ تورہ عربان آکھ بے سامانہ سنز
 ہیجو وحشی بے زبالو لوتہ والو ہو
 دیتیہ ذاتن تیوت طاقت بیٹیہ تاب توان
 موٹہ اوٹھ وستیہ خانو لوتہ والو ہو
 ہیو چھ پنہ کسب کار دنیا و چھ پنہ کوتاہ نیک بد
 خوشنا خوشتر و جوانو لوتہ والو ہو
 لالہ رنگس گریہ بیک گردش زار رنگ زعفران
 گریہ گو لالہ اس ارغوانو لوتہ والو ہو
 آفتابہ درہ لوگمت منزلہ دور و دراز
 ہم سفر نہی چھے جوانو لوتہ والو ہو
 زاد راہ چھے نثریہ سترن پایادہ کیاہ کرکھ
 ہامسافر میاں پالو لوتہ والو ہو
 و ہا تو بر فضل اللہ روز و روز و روز و روز
 فضل چھے خاڑک نشانو لوتہ والو ہو

۱۔ اذ غوانا فیه اکھ کل میک ہوم تر پش
 ۲۔ گرش زہ
 ۳۔ استقامت تصاد
 ۴۔ گرش زہ
 ۵۔ تینہ تہ چھ پنہ فکہ تران زہ کہ لالہ رنگس ارغوانی رنگ گنہہ ستر
 کیاہ مفہوم چھ و ہا بن لقورس اندر اوس مت

رُف

بالہ یار و پکھنہ آہستہ لولو
 جیس بہ بیمار جگر خستہ لولو
 زال یا مارا اوس یا زنجیر
 بوزنہ ام گلدستہ لولو
 نال و تلہم مے کالیہ شہارہ
 تار و دے ستر کورس بستہ لولو
 کچ کمان یا سیاہ نہ مرغولہ
 حجبہ بار یکہ بمہر جھستہ لولو
 حجبہ تپرو تیتھہ شکار کورکھ
 خون انسان ز آب بستہ لولو
 چشم آہو بخشم تیز نظر
 نرد شیرن کران بستہ لولو
 گودا بس ز در در مہجوری
 جان و دل تہ پلینہ خستہ لولو

۱ فارسی مرغول - وٹھتہ تہ پیچہ ز لٹر ۲ شراد تہ و زہ
 ۳ مرحوم مہجور اوس تہ دیا پنچھی "در د مہجوری" دھن کورسین ۱ حابن اندر شجرہ کشتی
 ۴ کران بیابان پران

دلبرادر کو بے تو

بر سر راہ چھپس خرابو دلبرادر کو بے تو
 بے گناہ بے کس مرادو دلبرادر کو بے تو
 صد ہزاراں عاشق دل خستہ بھی نوار و خراب
 ماہ تابان مروت ساری بن از رو بے تو
 در تب عشقت چھ جان برب غریب بیکس
 چھی دوا بے درد دندان جان بناد اے تو
 پیٹھ پائٹھن برگ کاہ لارن بسو بے کھر با
 مینون جان و دل پیٹھ پائٹھن چھ مائل سو بے تو
 عنبر و فرتر سجان عطر کا فور و گوہ لاب
 لوہ نمونہ شبو بے کتہہ از طرہ گیسو بے تو
 از خم ابر و کمان چھی مندہ چھان توں قزح
 نقش آں حجاب کعبہ عکس از ابرو بے تو
 از جنوب و مشرق و مغرب بسر جد شمال
 در زمین و آسمان ہر جا یہ گفتگو بے تو
 روز و شب در کوچہ بازار آوارہ و ماب
 در بدر باد صبا در فکر جستجو بے تو

چھم یارہ چونے اُردو

یکضاتیہ وچھہتہ روبرو چھم یارہ چونے اُردو
 پیران ووتہ راکھ دہہ چھم یارہ چونے اُردو
 زاجس نہ لو لہ نارہیہ گا جس نہ سخ زن نارہیہ
 لاجس عنن بو آ رہیہ چھم یارہ چونے اُردو
 چھم یارہ گومت سپنہ چاکھ بہر دوا اند کو نہ آکھ
 یڈواتہ بود نہ برہ خاکھ چھم یارہ چونے اُردو
 آوارہ چھس بودادی لہ ڈیشہ چونے سرو قد
 بسے متا در لہ چھم یارہ چونے اُردو
 گل روخ وچھہ گومتہ تم مادہ برو ساکھاہ تیم
 لہ چھم گومتہ رجم دتم چھم یارہ چونے اُردو
 دہاب اندر کوہے تو مشتاق گومتہ سوہے تو
 وچھہ مادہ بارہ روہے تو
 چھم یارہ چونے اُردو

نعل

(در دنگہ بمقام رنگہ پیری جبہ کدل)

کھو وے گو ہم بدن ز آلتھ مدو لو

زہ گرمی شپن زن گالیٹھ مدو لو

سیر راہ تر آوتھس بو نیم بمل

نہ زندہ چھس تیرے مار تھ مدو لو

اچھو کنز چھس بہ حسرتھ خون ماران

زہ نہ دتیتھم تیرے مار تھ مدو لو

حجہ تیرو میہ کور ہم پارو پارو

کمانے کون چھے چار تھ مدو لو

بچھس چانو میو شہار مارو

زہ ایش شہارو ہے مار تھ مدو لو

میہ چانو سنبلو دل تنبیر لووم

سیاہ کلد شتہ چھی پار تھ مدو لو

وہا بس رنجہ دل چانے قرا قہ

منگان چھی زندگی مار تھ مدو لو

رؤف

سگہ ناوتھ دودھ کے آب و لو سگہ پھول کھوگل افتابو لو
 مٹہ غمہ کے چھ تبتہ تابو لو چون رنگ کسم غمہ نے کو رمت زرد
 کتہ چھو و تھ تبتہ سیاہ ابو لو چھ پس کہ کہنے گوشت داغ
 تنہ لاوتھ تبتہ کار بابو لو چانر سہ رخی چھ خراج بازار اس
 سنبس پتھ زن سیاہو لو لا جوردس شوبان چھ حبت خال
 کتہ کیاہ اتھ نش کیٹھا بو لو اتھ رو بس زریا چھی ستھ رنگ
 نم ترے لیس دودھ کعبو لو خم گوشت چھکھ افتابس کن
 برہ گرتھنس چھ اضطرابو لو کو وہ زردی تبتہ ہر دہ برہ نہ پھیر

آفتابہ روئے برتر کوہ

دیر دودھ لوگ کرہ کیاہ وٹا بو لو

۱۔ تبتہ بہاری۔ تاب۔ چمک تبتہ و تاب = تبتہ تابو

۲۔ خواجہ تبتہ ارکان تک

بہ کیاہ کرہ یاولو

(بمقام رنگہ پیری جہ کدل درڈنگہ)

بہ کیاہ کرہ یاولو	دغاوتھ دراہم گرہ
بہ کیاہ کرہ یاولو	برگا ترولکھ تراوتھنہ پیرہ
پاوتھ چھم تاولو	تھاوتھنہ کوکھتہ آہ سرہ
بہ کیاہ کرہ یاولو	پہ چھم ڈیکہ لانیگ ورہ
بہ کائنہ پیرہ دو دباولو	کس ونہ چھتہ مہ پھرہ پھرہ
بہ کیاہ کرہ یاولو	ترہ نے کچھ تہہ قضا سرہ
بہ کائنہ اکس باولو	دلس یہ کو مہ چانے زرہ
بہ کیاہ کرہ یاولو	شفا بنم چانے گرہ
رھندھ مہ اتھ آولو	بندھ بول درالس گرہ
بہ کیاہ کرہ یاولو	گنڈھ بول بندھنیش شدرہ
ملے بول گل پھاولو	پھلے بانس گیم برہ
بہ کیاہ کرہ یاولو	بے نہ نہنہ امی شرہ
داه چھم آہ بول تراولو	شاد رگ ترٹھ مہ لشتہ
بہ کیاہ کرہ یاولو	ماہ زن گچس تہ لچس درہ
گہ پٹ طع تراولو	نرین رنگن گیم ارہ
بہ کیاہ کرہ یاولو	جمع کری کری آخر مرہ
دوونہ بے پیچہ راولو	دما تہ ناحقہ چھی آہ سرہ
بہ کیاہ کرہ یاولو	مہ کو لہ سبز چھم آگرہ

غزل

(بمقام زنگنه سپهری حمید کدلی)

بدن میند و لقمه ناره مد لو ورن جھیں خستہ اوارہ مد لو
 بہ حال من ترسہ چھ ناچم والصاف ہیو دل سنگ بے عارہ مد لو
 گراستود و چھ ذرا خوف خدا کر رچھن چھ فرض لاچارہ مد لو
 ترہ کیا نہ انکھ فراق تار کیتھ تیز کران آتش کنہن پارہ مد لو
 ترسہ بھی داری درد درد مند ان گلاب و سبب اتارہ مد لو
 ہزاراں دادی لہ دل خستہ مکین چھ پیران و چھتہ بیمارہ مد لو
 گترہ صحن از یک نظر ساری منور ڈکھ مشر تھ ترہ و چھ وارہ مد لو
 ببن بیمار عاشق ادا اشارہ بنہ لاچارہ نے چارہ مد لو
 واپس دوزخہ غم رنج و محنت ترہ و ورن کہ دیدارہ مد لو

۱۔ یہ غشتہ نار ۲۔ شعری ضرورتاً موجب "بیمار" بدلہ "بیمارہ"

۳۔ چارہ کار

رؤف

(بمقام رنگہ پیری حبہ کدل)

دورہ کرے یو بہ گورہ گورہ لولو	گورہ گورہ کرے یو دورہ لولو
ادہ عالم تہ آدم پورہ لولو	گہ ڈہ پادہ گوجون نورہ لولو
گورہ گورہ کرے یو دورہ لولو	عرشہ کرسی گومتہ پورہ لولو
نار زہانڈان لوب تہ نورہ لولو	ادہ موسیٰ کھوت ہر کوہ طورہ لولو
گورہ گورہ کرے یو بہ دورہ لولو	پاک ذاتن نور منظورہ لولو
نورہ چھنے کھتی ہر کوہ طورہ لولو	سینہ گیش کپنہ مغورہ لولو
گورہ گورہ کرے یو بہ دورہ لولو	گو طورہ س سہرہ تہ سورہ لولو
کہہ مہ پستی گو کہہ چھنورہ لولو	مستانہ مینہ منظورہ لولو
گورہ گورہ کرے یو بہ دورہ لولو	وہہ گیاہ تہ آنا پہ سورہ لولو
پتہ لارا ان چھہ مستورہ لولو	تنہ لادہ چھہ جنتیہ خورہ لولو
گورہ گورہ کرے یو بہ دورہ لولو	کاشنہ کرہ نا اسی منظورہ لولو
کپنہ زورہ پتہ گیاہ مغورہ لولو	آفتابس چانے نورہ لولو
گورہ گورہ کرے یو بہ دورہ لولو	روے ڈیشہ زورہ مستورہ لولو
زہی کعبہ تہ بیت معنورہ لولو	چون منظر د کھن تہ پورہ لولو
گورہ گورہ کرے یو بہ دورہ لولو	گیاہ قہر بیتہ مغفورہ لولو

دُرِ اُپھو شہو چانے نُو رِہ لُو لُو عُو دِ عُنبرِ مَشکِ کُو فُو رِہ لُو لُو
 عَطِرادِ فَرِ تَرَدَن بُو رِہ لُو لُو گُو رِہ گُو رِہ کَرِہ یُو بُہ دُو رِہ لُو لُو
 دُلا بُو گُئی رَنگِ کُو فُو رِہ لُو لُو لُو کِہ چارِکِ مَنو سَم سُو رِہ لُو لُو
 رِگِہ تارِہ تِہ تَنہ تَمبُو رِہ لُو لُو
 گُو رِہ گُو رِہ کَرِہ یُو بُہ دُو رِہ لُو لُو

-
- ۱۔ کوہ طورس پیچھے آدگہ ڈوہ حضرت موسس نارلبہنہ - اُمی نِسہ زن تِہ تھانڈ نہ کھوٹ حضرت موسیٰ
 کوہ طورس - تَنہ سِپس دِ پادِ نُو رِہ الہی -
 ۲۔ پانے بچھنہ تنقہ مقاس دوت مَنے تِہ تہ دِ نہ کیاہ ؟
 ۳۔ جاے ظہور ۴۔ جنوب ۵۔ مشرق

دڑالیں رندہ دلبرو

(بمقام رنگہ پیری در ڈنگہ)

دڑالیں رندہ دلبرو	پوڑے دنتہ کیاہ مجھے دندہ
دڑالیں رندہ دلبرو	یہ نیائے میوں کنتو اندہ
پالیں پیتہ کیاہ کرد	آلیں کوٹ تہ زالیں کھندہ
دڑالیں رندہ دلبرو	مرے دوزیہ اکی ہر ندہ
سہ لاجاہ بے سرو	بیمس ہار آسہ یہ چندہ
دڑالیں رندہ دلبرو	کبیس روشہ تہ کبیس گندہ
زھنڈم کوچہ بازارو	مہنہ بچون آم کر ندہ
دڑالیں رندہ دلبرو	کنتو چھکھڑہ ٹاری مندہ
لفاڑھانڈ آگرہ	صفا آب و سان سندرہ
دڑالیں رندہ دلبرو	یہ سندرہ بارہ ہو کھان وندہ
چھٹنم بالہ شہیرو	ہیو کالی یہ زو سندرہ
دڑالیں رندہ دلبرو	دو لو بارہ گندہ و پندرہ
ہیو اچھی گاکا شرہ	و چھتہ زارہ بہ شہر بندہ
دڑالیں رندہ دلبرو	یہ نیائے دلو قوتی اندہ

شرین سیتی دڑا پس ہندہ بے یارہ چانے آسرو
 کورم شک مئیہ شہر پو بندہ دڑا پس زندہ رد لہرو
 دڑا پس شوقیہ بے یارہ بندہ وچھن کہہ باز رو
 وہا ب کیباہ تمس و بندہ
 دڑا پس زندہ رد لہرو

پہ چھنہ ممکن ۱۔ رتھ رتھ کورم ۲۔ اڈو لیگ گرتھ
 ۳۔ پڑا بندہ قتیہ اسریلو بندہ پیٹھ شک رمان خاص کر اگر کاہنہ وسیٹھ رتھ پند پندت کالہ پھڑہ
 رتھ ہندس الناس گریہ سیرین و رتھ پو ند تر اوہ ہے۔

غزل

فوجہ فوجے یارہ ڈے میے تڑو دو رو
 تیز نہر تھ کاروانا ہر و نہٹھ گو
 گام نہر تھ اکہ اکے یار باہر
 چھم نہ کینہہ مولوم کئی کس پیالہ چٹو
 چھنہ پاران اکھ اکس ایم بے وفا
 ساروے نہر دوپے کن تیز دو
 یہ نہو کو رمت طمع کئی کئی جمع
 ستر کو نالوگ متن اکھ دانہ جو
 چھم میہ بوڑا فوس تہی و وولون تہ سور
 کو نہ تھر اکھ لقمہ انہ آل کار کھو
 یس شو نگتھ بیمار تہ افتادہ اوس
 تھر تفسدے زیونمت انہ کھو تہ چٹو
 کیاہ تماشاہ یہ چھ در دور جہان
 کینہہ گزھان تہ کینہہ یوان چھی لوبہ نو
 آے کا تیاہ درائے ساری خوشک لب
 کا کینہہ ناویو دکاتھن و بہ آسہ کو

ز روز یور پہ چھ در دنیا عزیز
 اٹھ سولس سنی بھرت کالر زو
 از خیال سیم وزر گزھ اے و ماب
 کا تهن یئیر سیم وزر ز بھیر گو

سا خدائیں کن . دو بیس دنیہس کن . از چھ یہ فقرہ ہندی یا تو در تاوان
 ۲ گوشکہ پھول ۳ تمہ کما پہ ہند
 ۴ عزرا ایلہ سنز زاگ ۵ سو ہند کل . بے قیمت پھیر
 ۶ نیر

سردیف

“ ۵ ”

سکین

۱۰۰

مناجات

جھم ترے یار یا اللہ
 جو آنی در پریشانی
 گیم حاصل پشیمانی
 میزد و نم نہ یتیم تاون
 کھولس تر اس تیرے کو تھم
 تر تھانہ معصیت مکر دار
 تر تھ جھم عابریں ہند بار
 سچھاہ ناکارہ نہ ناپاک
 لید تھ وونی آس روئیں خاک
 کرم توبہ ترے و در منظور
 منورے کرم اند نوہ
 بر رحمت میون دل تہ جان
 بیہ دم عاقبت ایمان
 پیلہ مے در لحد تر اوں
 گناہ کارن چھوڈ تاون
 ترے تھاؤم در قبر آزاد
 بیہ پاؤم بجا طریاد
 بھجس بدکار یا اللہ
 کرم ضایہ بہ نادانی
 زبد کردار یا اللہ
 گرامی لال مار اوں
 ترے جھکھ غفار یا اللہ
 کرم تھ آسے سچھاہ بدکار
 ترے جھکھ ستار یا اللہ
 پشیمان برگناہ غمناک
 بہ استغفار یا اللہ
 بیہ وسوسہ شیطان دور
 بہ یک الوار یا اللہ
 برن از فضل یار حمان
 رحیم از نار یا اللہ
 تہ تنہا میثروہ نل ساون
 میہ جھکھ ترے یار یا اللہ
 بہ جمع مومنان دلشاد
 تہ سپارہ یا اللہ

بُمِيزَانِ پِلِّحَنَاتِ ۱
 چھ فضیل بہتر از طاعات ۲
 مِطِہِ شِیخِ مِلّیہِ رَحْمَتِ ۳
 کَرَمِ از فَضْلِ خُودِ بَہِیْمَتِ ۴
 لُصْبِہِ کَرِیْمِ جَنّتِ ۵
 بَیْتِہِ مَؤْمُوزِ رَحْمَتِ ۶
 دِلِابِ از جُرمِ شَرْمندِ ۷
 رُحْمِ از جُرمِ اَیْنَدِ ۸
 مِزْمِ از فِیضِ بَابِ رِکَاکِ ۹
 کَرَمِ مِے بَارِ یَا اللّٰہِ ۱۰
 مِسْکِنِ مَؤْمُوزِ وَ تَحَقُّ ۱۱
 تَتِ رِیمِ تَارِ یَا اللّٰہِ ۱۲
 قَرِیْبِ وَا لِدِ بَیْنِ بَہِیْمَتِ ۱۳
 پَیْنِ دِیدارِ یَا اللّٰہِ ۱۴
 چُھسے بے بَندِ گِی بَندِ ۱۵
 ز بَدِ کَرِ دَارِ یَا اللّٰہِ ۱۶

۱ "سہ" (اصل) ۲ کا تیس منتر عربی "الوار" جمع اسیقہ واحد ورتا وپہ آمت

۳ قرآن کہ میر چہ ترہ سنپارہ ۴ پلو تر

۵ کرژن کا پین ہند ۶ اسمان ہیزہ تر کرہ ہند وزن

۷ بندگی کریندہ آئی

نعت شریف

اَعِزَّنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ اَرْعِنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ
 تُوِّجَّحْكُمْ دَرِ عَالَمِ وَاَدَمِ مَعْظَمِ يَا رَسُولَ اللَّهِ
 كَرِيمِ وَكَامِلِ وَاكْمَلِ مَكْرَمِ يَا رَسُولَ اللَّهِ
 تُوِّجَّحْكُمْ دَرِ مَرْسَلِ بِنْدِ شَاهِ جَهَنَّمَ تَارِكِ تُوْرِكَ مَاهِ
 تُوِّجَّحْكُمْ سَرْدَارِ اَزْدِ گَاهِ مَسْتَمِ يَا رَسُولَ اللَّهِ
 تُوِّجَّحْكُمْ دَرِ نُوْرِ نِيْزِ رَحْمَتِ چُو دریا صَاحِبِ رَهْمَتِ
 مَتَفِیْعِ وَشَافِعِ اُمّتِ بَهْرِ عِلْمِ يَا رَسُولَ اللَّهِ
 تُوِّجَّحْكُمْ دَرِ خَالِقِ مَطْلُوْبِ اِنْجِهْ بَیْخِ کَابِلِ نَاسِ نُوْبِ
 حَبِیْبِ ذَاتِ تَرِی حُبُوْبِ بِهْ عَالَمِ يَا رَسُولَ اللَّهِ
 مِیْنِ بِنْدِ چُحْکِ پَا عَمْبَرِ بَتْنِ کِیَاہِ فِکْرِ دَرِ مَحْشَرِ
 زِعْصِبَانِ کَالِئِہِ زَا لَکِہِ کَرِ جَهَنَّمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
 بِہِ کِیْثَرِهَا اَمِتْنِ بِہِ ظُہُوْرِ تَمِیْکِ مَنِیْعِ چُو چُوْنِ نُوْرِ
 کُوْرِکِ تُوْرِ خَالِقِنِ مَنْظُوْرِ مُقَدَّمِ يَا رَسُولَ اللَّهِ
 شَفَاعَتِ تُوْرِ گَنَاہِ گَارِنِ ہِدَایَتِ تُوْرِ تِبَاہِ کَارِنِ
 حَمَايَتِ چُحْکِ تُوْرِ اَوَاکِنِ بَہْرِ دَمِ يَا رَسُولَ اللَّهِ

جو جس بیہ تحریریں مفقود یہ مجھ تقدیریں
 کو رکھ ذاتن بہر سپرس محرم یار رسول اللہ
 زہ راہ اصل ہے مادم بدین کن میہ ووفی نیا دم
 ز کعبہ سیدا چا دم میہ زمزم یار رسول اللہ
 میہ چھم بیوقوف سپنس منتر نتم یارب مدینس منتر
 مشرف تنقہ زمینس منتر میہ کر تم یار رسول اللہ
 و ما بس عاقبت ایمان الہی ماجہ ما بس سان
 دیر از رحمت رضوان مژد تم یار رسول اللہ

۱۔ سون فریاد بلور ۲۔ سون رعایت کر ۳۔ لہر محفوظ

۴۔ شغری ضوہ زور بہ موجب "محرم" بدلہ "محرم"

۵۔ فارسی "درے"۔ کاتبہ دروازہ

منقبت چار یار باصفا

چار یار باصفا و چار شاہ دین پناہ
 نایب حضرت محمد مصطفیٰ در حکم دین
 روزہ در صوم و صلوات شب بید کر فکر حق
 حضرت صدیق صاحب یار اول شیخ دین
 حضرت فاروق عادل بادشاہ بے ریا
 صاحب حلم و حیا عثمان صاحب با حیا
 شبیر حق حضرت علی صاحب امر لفظی
 لشکر حجہ بوڈا فسوس و ادب یار تیر ناو در عمل
 صاحب فیض و ہدایت ہم شفاعت دستگاہ
 بر جہاد و غزوہ ہابستہ کم در سال و ماہ
 نان جو او سکھ غذا کھینچتا تو پیر نفس زاہ
 یس امیر المؤمنین افضل پس گودہ بادشاہ
 یحییٰ نہ صرف خود کو رکھ نہ در خلافت برگاہ
 آسمان کن بچشم خاص می بینود و چھنہ زاہ
 بر کنایہ آب کو نہ آسہ لیس ساقی لکھاہ
 لیس یمن در درگاہ اندر پہو کنبہ رنگہ اشتباہ

با ادب و زہد کن برابر روزہ ہر دم اے و طاب
 ریم کئی با ہم تر روزہ کھڑو نہ و فی ہند عذر خواہ

منقبت حضرت سلطان

دادین دوا کریم مے	مخدوم شیخ حمزہ
حاجت روا کریم مے	مخدوم شیخ حمزہ
چھس خستہ حال مسکین	مفلس غریب مسکین
بخشیم مہیہ جاہ و تمکین	مخدوم شیخ حمزہ
لیس بھقہ و سپاہی شابل	آسی پہ پیر کا مل
ہر دم چھ حل مشکل	مخدوم شیخ حمزہ
از درد و غم پر لیسان	چھم گو متن دل جان
کاہیم مہیہ غم ہمیں آں	مخدوم شیخ حمزہ
رت اوس اسہ تہ متھ	دین خالفن بہ رحمت
بھقہ فغن لور و رحمت	مخدوم شیخ حمزہ
غنیم ولی چھ سلطان	لس تاعلیٰ چھ سلطان
رحمت تہ لور یکسان	مخدوم شیخ حمزہ
وصف صفات حضرت	ہم معجزات رحمت
لوان گونہ لور قدرت	مخدوم شیخ حمزہ
روح ہمہ پیہم سہر	ڈیٹھن بہ فضل داور
ہر کالیش نش منور	مخدوم شیخ حمزہ
ہم نام پیر کا مل	چھ میون پیر کا مل

محمد دوشیخ حمزه	تخت رحمتس چھٹا مل
آرام جان عیسیٰ	ہم جام خضر و موسیٰ
محمد دوشیخ حمزه	دلیسی رفیق و لیسی
رحمت خزانہ پُر نور	فیض و ہدایت و نور
محمد دوشیخ حمزه	بانی تمیک چھ مشہور
سلطان چھ میون رہبر	غم نہ مینہ غم بہ حشر
محمد دوشیخ حمزه	نرا وہم مینہ سایہ بہ سر
چھی خستہ جان دل نش	مسکین و مات بے کس
محمد دوشیخ حمزه	در دو جهان تمس لبس

۱۔ اعلیٰ اندر چھ "کرم" نقلم اندر "کرم" سٹ و نری سٹ کافی
 ۲۔ سہروردی سلسلہ کنری ۳۔ حضرت علی عباس اوس "اسد" خطاب تہ حضرت سلطان "حمزہ"
 ناو۔ دقہ پڑ و نری ہند مانے چھ "سہہ" حضرت دلیسی قرنیس ستر و حانی واسطہ آسہ سہہ "دلیسی"
 ۴۔ حضرت ولس قرنی سند رفیق۔ ردیفی ہند و خاطر "دلیا" تلفظ کران چھ جائزہ گردان چھ اعلیٰ ہند کلام پڑ و نری۔

چھ پڑ پڑ مریدس لبس بہ ماہ سلطان بروز سپردہ
 در چین و رچی روم و خطا سلطان بروز سپردہ
 مسکین مریدن آون سہ ٹھول تی کوڑ شہنشاہن تو بول
 باوصیف ہم خلق رسول سلطان بروز سپردہ

۱۔ پڑ پڑ پڑ پڑ پڑ پڑ سٹ نرا وہم دقہ تیلہ حضرت محمد دوشیخ علیہ الرحمہ ہند مرید ختم حضرت سلطان
 چھ پڑ و ناوان ۲۔ ایرانک اکھ پڑ و ن تہ مشہور شہر
 ۳۔ چھیک اکھ شمالی حصہ۔

ہیو پالو کرہ کیاہ

گوم نہر سھ کاروالو
 فوجہ فوجہ گے روالو
 خوبرو کم کم جو الو
 اٹھہ موران دراکھ جانو
 گے واران کاٹی خانو
 چھی بیچھان تم وانہ والو
 آے کا تیاہ پہلو الو
 سام رستم داستا لو
 بو علی تہ لقت لو
 مو تہ نشہ گے دیو الو
 باز رس اندر د کالو
 وچھنہ خانو دتھہ دکالو
 و مالو مالو تہ والو
 شکتی سستی موت ز الو

ہیو پالو کرہ کیاہ
 ہیو پالو کرہ کیاہ
 ا ستم تابندہ ماہ
 ہیو پالو کرہ کیاہ
 سیمہ و قسکو پادشاہ
 ہیو پالو کرہ کیاہ
 درائے کھٹھہ افوس آہ
 ہیو پالو کرہ کیاہ
 وچھنہ عاقل اسی کیاہ
 ہیو پالو کرہ کیاہ
 اسی پیر از مال و جاہ
 ہیو پالو کرہ کیاہ
 موت پتوی نا یا دراہ
 ہیو پالو کرہ کیاہ

۱۔ پیریزہ و سوزون ۲۔ واپنہ و قیہ اسی افغانستان اندر واریاہ تھنکر دا وادار در بدر کا مٹی میں بند کر دیا
 اکبر نامس اندر آمنت چھ سکھ اسی حال مالی کثیر تہ کرہ امنت تہ امہ علاوہ اسی کاشتری و ارباہہ دنیا دار
 سیاسی میر پھیر کر شکار سپید مٹی میں متق و مابین درویشی منز و صاحت کر مزیجہ -
 ۳۔ فارسی "رستم دستان" نثر گوں یہ مانے زہ سام تہ رستم مودی تہ پتھہ رودی تہ ہندی داستان -
 ۴۔ حضرت بو علی سینا مشہور اسلامی مفکر و زانیہ ۵۔ پرتھہ شہس پرتی -

بندگی کر چھکے بندہ

بندہ گی کر چھکے بندہ	پایہ میا نے نویسندہ
بندگی کر چھکے بندہ	بندہ کرنے تر تیبہ لاکھ خندہ
پان فطلس سہل ہاون	سو نہ میران یوان ساون
بندگی کر چھکے بندہ	برو نہ آلودہ ہلہ وندہ
گلہ لولان چھ بندہ ناس	گلہ نہ سہل نشاط بانس
بندگی کر چھکے بندہ	جیلہ کٹر تھ مور ورا ندہ
کوٹ لاران چھکے ناوہ ناس	موت موگر تھ وچہ بیار ناس
بندگی کر چھکے بندہ	کٹا خالی گڑھی چندہ
رنگہ بنگن دودہ داپڑ کٹم	کرہ تہ جاپہ مہ کر محکم
بندگی کر چھکے بندہ	چھکے تہ تختن دوان بندہ
کہہ با پتھ تہ چھکے حاران	کٹا تا مہر گڑھ لودہ ارن
بندگی کر چھکے بندہ	شال شملہ گڑھی چندہ
وچہ دارہ تہ ملہ مالا	دولہ دہا بو کوڑ تھ سالا
بندگی کر چھکے بندہ	زندہ آسا سال آئندہ

۱۔ لیکھارہ ۲۔ مشہور تارک یس ہر دہ نوٹن گڑھان امہ پتہ چھ کٹہ بندہ نعل
 ۳۔ پشینہ شال ۴۔ دستارک شملہ -

بہر دم پرتہ ہو اللہ

نفس در سک در محکم	بہر دم پرتہ ہو اللہ
بہ بہت کینہ کن کر دل	بنی ادہ توتہ کینہہ حاصل
موز ورس میلہ زور یا کم	بہر دم پرتہ ہو اللہ
گزشتی نہ ضایہ کورنت کار	میل کم زیادہ از سرکار
پتہ یاب و تہ زہ موبر غم	بہر دم پرتہ ہو اللہ
نہس دم یام گوبستہ	چھ نیران آب تھہ جتہ
چھ پھیران دمی سیتی ہم	بہر دم پرتہ ہو اللہ
دزہ ون انجنس کہ نار	زہ وچھ الگوٹکے رفتار
استادہ سیتی پھیران ہم	بہر دم پرتہ ہو اللہ
اگر شاہ کینہ تر او ان باز	چھ نیران انجنس او ان
کران سے کر کیکہ تھہ بر ہم	بہر دم پرتہ ہو اللہ
وہا لو چھ غینت دم	دس سیتی دم چھ با آدم
بنی آدم چھ دم با دم	بہر دم پرتہ ہو اللہ

۱ درگاہ الہی ۲ آخرت اندر یابی دینیہ ۳ کثیرہ منزوس پرتی دوسن نار زہوراونہ خاطرہ
 ۴ امنہ امت ۵ چھتہ واپن یہ شار لکھن چھ ۶ شہ ۷ توتہ ۸ بوہہ ۹ دووہ تلہ
 ۱۰ ہواہو ہم ۱۱ تہ ۱۲ اگن بوٹ ۱۳ وچھتہ چھ واپن بین شہ ۱۴ تہ تھہ زور اور
 ۱۵ مانا تھہ بین دھن مشین بوہہ آسان چھ ۱۶ وسن کھن شہ
 ۱۷ شہس سیتی زہوہ ۱۸ یا ۱۹ بادم ۲۰ یانے دنیا دار ۲۱ حرف ہنہ تہ زندگی سیتی پس
 ۲۲ ہو اللہ سرہہ ۲۳ چھ پرتہ او ان

دره لوگت دوه

گره دژاکوژ پری شامس دره لوگت دوه
 زره وونگه کتھے مقاس دره لوگت دوه
 ووله منہ پد کھسہ بامس ڈله ماگڑھ بو
 زره زنگه پھٹم مہ پالس دره لوگت دوه
 زاله لوگت جھس بے داس والہ بوڑ گو مو
 دره کس اتھ قتل عامس دره لوگت دوه
 گافٹہ تارک دژاوشامس سپمانج جو
 زره پھٹھ زنگی غلامس دره لوگت دوه
 مس بُری بُری وچھ مہ جاس اوس لش جو دو
 مرہ نالیں چنیہ مے مس دره لوگت دوه
 دژاوشامس انتقامس تپراز ابرو
 کرہ کیاہ اکھ گره کاس دره لوگت دوه
 وابلو اتھ انتظامس دره نے نا کوه
 زره ژوٹ کیاہ کرہ سامس دره لوگت دوه

۱۔ یوہر چکھ بوز نہ وری ۲۔ پھیوٹ ۳۔ زاس ۴۔ راس
 ۵۔ مہن ہندی وال چہ دہن "اکھ کام" تصور کرکھ "کہاوتھ" بر موقعہ دژاوشامس مشہور ایرانی
 پہلوان۔ یسہن کارنامن پیٹھ "سامانہ" لیکھنہ چہ آمت۔ دہان چہ فارسی پیٹھ کاشرس منتر
 بہ زرمیہ پھر نالیں پیٹھ سید امیر شاہ کبری آمادہ کورمٹ۔
 نوٹ: نقطن اندر چہ پھٹھ باتس دره لوگت دوه "یہ دو ج لیکھنہ آمت

کیا ہ یارن لودنم راہ

گاجن بے اُمی بے عارن
 زاجن بے دور کر نادن
 گئی و مراہ میہ لشن پاران
 سادہ پانے جے چھم مارن
 کالیہ شہارے آئے لارن
 زال وومن سیاہ تارن
 چھم کھ دینت کل وہ خاران
 مون کھ تھاوان چھہ شہایارن
 کینہ دورن چھہ گزایہ مارن
 سستہ لشن چھہ پتہ لارن
 جود کورنم جود و کارن
 ہرنہ چشمن سہہ چھی تھارن
 اُمی عشقن زور واران
 و پوہ جانش میہ چھم لارن
 و مہو بازی کئے یارن
 بازی کارن اُمی لکھ چارن
 کیا ہ یارن لودنم راہ
 کیا ہ یارن لودنم راہ
 وادہ کئی کئی آم نہ راہ
 کیا ہ یارن لودنم راہ
 نال و ولہم سرتا پا
 کیا ہ یارن لودنم راہ
 روخ نم سندن چھہ ماہ
 کیا ہ یارن لودنم راہ
 و نہ کیا ہ زون تار کھ بھا
 کیا ہ یارن لودنم راہ
 دود و ورنے ہلہ نہ راہ
 کیا ہ یارن لودنم راہ
 ہوش تہ جس نیوم یکجا
 کیا ہ یارن لودنم راہ
 ترو وکھ و ورنہ سیر راہ
 کیا ہ یارن لودنم راہ

۱۔ وعدہ (اصل) ۲۔ نفس اندر "پائٹو" ۳۔ عاشق چھہ میرنی سنن ریشمین یا نے۔ کہنہ
 ۴۔ ورنہ ۵۔ پتہ مارن۔ ۶۔ شاید ۷۔ زورس

غزل

کاو و ترہ آنم خوش خبر در باغ آمت یار چھاہ
 بکھ بادب و چھ ہوش کرد خواب چھا بیدار چھاہ
 و چھ آب جوین چھا و دفر پال تار درن چھا شور پلور
 کینہہ ماچھ در گلشن فوٹور حوض و وٹھان فوار چھاہ
 و چھ آب کینہہ انہ ناگہ سے چھا پوش تازہ باغ سے
 سنبل نہ شیرے لاگہ سے گلہ سہ در گلزار چھاہ
 کوٹوڑی قری پوشول بیٹھن تن زور مال پھول
 گل از جمع ان در وٹھول بیل نہ نالہ زار چھاہ
 مطرب ان باسوز و ساز رقاص ان پار بھبہ ناز
 و چھ ناز نازک پیشوا از کینہہ پیر زر تار چھاہ
 ساقی و چھن بیٹھہ او مہے گزھ تیز و زور ان پے
 نس و چھ بیٹھہ کاؤس کے در جام سفندی یار چھاہ
 گزھ تیز یار عرض کر و مات پیران زیر در
 وٹھن جوابا ہ مہ خیر تعطیل چھا در بار چھاہ

۱۔ از چھ "چھا" و نان ۲۔ باپاری لکھتہ مطابقی شمار کرن

۳۔ یس گون وول بچھ گندان چھ ۴۔ نقن اندر "از تار" اصل اندر "ز تار" خواب

چھ اکھ خاص کینہہ بیٹھ گزھ تیز کوم چھ آسان کزھتہ -

غزل

یہ لولہ ناز یار د ذرہ کوتاہ بے نارس تاب یار و کرہ کوتاہ
 مہ پہن کا مہن آتش کبابہ بے نازہ کوئیہ اندر درہ کوتاہ
 ستم نہ ضرب تیغ و خنجر و تہر سورم از تاسم تا و فی سرہ کوتاہ
 آچھن چاہن و جھم تا شیر سحرک مہ کو رہم دود جوڑو گرہ کوتاہ
 مہ نیو تھم دل بہ یک عشوہ بہ غارت بہ دل پیل نیو تھم جاس ڈرہ کوتاہ
 دو ہفتچہ زو نہ کو رہم یارہ زندہ گلان چھس بال چانے شرہ کوتاہ
 دلا بوسر گزشتہ در گذر کر
 سہ داد یک پرون دفتر پرہ کوتاہ

۱ کیا بریدے غار ہی پتھہ بڑیہ چھ یوان ابا پوز کا شرہ لو تھو و ہنس "آتش" نہ ستر -

غالبن درنگ ننگ مانہ خاطرہ - یا شدت سوزش اظہار کر نہ خاطرہ

۲ اے جو درکن والہ ماشوقہ ۳ اشارہ چشم ۴ لوث کبرتھ

۵ بے کوتاہ ہیکہ بیان کبرتھ ۶ پراہنہ وقت کو یانے لو کچا پر کر قصہ ہائے عشق

۷ تراؤ ۸ مشراؤ

غزل

عاشقش عاشوقہ سے نش راز کیاہ
 طالبن مطلوبہ سے نش باز کیاہ
 یس دلس آسی ز تار در دو سوز
 تس نشہ سنطور چنگ و ساز کیاہ
 عشق چھ سمرغ اندر کوہ قاف
 در جمع لس نشہ عاشق قاف کیاہ
 عشق کو پادشاہ بندس غلام
 نہ از محمود شاہ آیار کیاہ
 چھم مہ از غم بختہ کوہ بے ستون
 کوہ ہارس کرہ تپرانہ کیاہ
 چھس نہ مرغ خایہ دلبر شاہباز
 کرہ با شاہباز بط پروانہ کیاہ
 چھکھ گس در باد طوفان اے دہاب
 تر نہ اندر چھ ہنر آواز کیاہ

۱۔ رکاوٹ ۲۔ آنر ۳۔ کہ ۴۔ اندر اندر فرما دوس جوئے رٹان
 ۵۔ بط ۶۔ سمجھ ۷۔ کہ واد

غزل

چھس نہ ہوش آسان گاہ گاہ چھم جنونک ہوش آسان گاہ گاہ
 گاہ دوان چھس نالیہ بومانید نے ہسچو بت خاموش آسان گاہ گاہ
 در پریشانی بہ فکر این و آن چھس بہ غم بے ہوش آسان گاہ گاہ
 از غرور مال دنیا در سرور چھم مینہ تا و و لوش آسان گاہ گاہ
 و چھم مینہ بچھ باغش بہر سو خار و خس کہ نہ شاخس پوش آسان گاہ گاہ
 فقر و فاقہ کشیدہ تہ لب تشنہ گی عیش خورد و نوش آسان گاہ گاہ
 تہ ارمہ بانہ چھنہ ہر وقتہ بنان میترہ کترے ہوش آسان گاہ گاہ
 قبل مستس یوت جسم و کرد و فکر خوف از خمر گوش آسان گاہ گاہ

نہ لوہ پنہ ہوش کر تہ لے و ماب
 چھی موشن گوش آسان گاہ گاہ

۱۔ فارسی "تاو" چھ "تاب" معنیس منزور تاو نہ یوان ۲۔ قوت۔ جلال۔ طاقت۔ ہوش
 ۳۔ طاقت۔ گرمی۔ توانائی

۴۔ و مابہ وقتہ سارسی کشیدہ ڈوگرہ مکران۔ چکداران تہ جاگیر داران ہندہ لوہہ موجب
 فاقہ فاقہ۔ ۵۔ مینس ہسولین ۶۔ گلگن ۷۔ کن

غزل

رسم در دنیا و جھم آرام گاہ آزار گاہ
 گاہ خندان و گاہ بہار و گاہ گل تہ خار گاہ
 چھس بہ اندر سوز بہجت روز و شب ر عذاب
 چھم دران در سپینہ از غم آب گاہ ہے نار گاہ
 ہمچو دیوانہ پریشان حال چھس در اضطراب
 گاہ بخندہ گاہ بہ گرہ نالہ گاہ ہے زار گاہ
 چھس بدام زلف سنبیل خستہ خاطر سنبیل
 چھم میہ تراپان مادر گاہ ہے شیر گاہ شہار گاہ
 مذہب عشق چھم ازادی تہ قبلہ عاشق
 کعبہ گاہ بتخانہ گاہ تسبیح گاہ ز تار گاہ
 پارہ سپینہ کو رتھم چھم میہ جانس کینہ خواہ
 گاہ بہ بنجر گاہ بہ تیر و تیغ گاہ تر و دار گاہ
 نیم کشتہ بر سر راہ تر و دلس بے حال و ہوش
 گاہ زندہ گاہ مردہ خفتہ گاہ بیدار گاہ
 جان بہایہ من دو او شمس اگر کہ ہمیں علما
 سب گاہ گلقد گاہ ہے آب گاہ آتار گاہ

دہ جہان کو تار و جھتھ از سر و گرمی اے و لہب
گاہ مفلس گاہ غنی مسکین گاہ سردار گاہ

۱۔ و لہب چھ اکثر جاین "خزان" (ہر دہ) بدل "خزانہ" و نہ سچہ مجبوری موجب لکھان
۲۔ رُون تہ وون ۳۔ پتہ چھنہ ماشوقہ سُنڈ کس عضو چھ شہس مشابہ۔ غالبن چھ
و لا بنس تصویرس اندر شہہ سُنڈ ہیبت ناک پاٹھ نیکار تر اپن اپن مُت۔
۴۔ آب لب ۵۔ مفلس اوس ییلہ ڈایہ و ہرس مودس۔ "غنی" یانے دولت مند اوس
و نہ دہرہ پٹھے۔ مسکین رُطین و میرہ ہندپن آخری پانژن شپن وری بن۔ "سردار"
یانے "حاکم" اوس و میرہ منز نہ تجھو وری کو ختہ تہ جادو۔

غزل

و چہتہ مومے خالص تر در دھند روانہ چھاہ
 ساقی پیمانہ با اندازہ چھاہ
 شیشہ بربری تھا و پیالہ صاف کر
 و چہتہ مومے خانہ مٹی شہزادہ چھاہ
 مٹرب سازندہ چنگ و درد و نئے
 وارہ با سبب و سامان سازہ چھاہ
 سنبل و گل لالہ ریحان و گوہ لالہ
 در چین پیمبر زلہ سرتازہ چھاہ
 نازنین با ساز و سامان ناز ساز
 لٹ پیری رویے زری پشتوازہ چھاہ
 در سرود درود ہجرت بلسن
 جانہ وارن بیون بیونے آوازہ چھاہ
 شاہ تلیپتال شاہد اے و ماب
 و چہتہ نالی راے چھائند رازہ چھاہ

۱۔ ایرانک مشہور شہر یمنہ حضرت سعدی زاو ۲۔ ساز وایش اندر ماہر
 ۳۔ اصل اندر چہنہ یہ "د" ۴۔ آلہ موسیقی ۵۔ سامان آرایش
 ۶۔ دل نوبہ اندازہ ۷۔ پیشوازہ لفظک مخفف ۸۔ اندر دیوتا بندن ہندو عقیدہ
 موجب آسان ہند ساروی خوتہ تھو دیوتا -

بکھنا تہ بو ہو ہو کرے

کاتیاہ ستم چانی درہ
 بکھنا تہ بو ہو ہو کرے
 یقہ نامنس منتر مافرہ
 بکھنا تہ بو ہو ہو کرے
 در کوئے تو پیران بھپس
 از دیدہ خون ماران بھپس
 نری روس دین کینہہ بو برہ
 بکھنا تہ بو ہو ہو کرے
 ماوم میہ رویے آفتاب
 تھو ذلتہ یک لحظہ نقاب
 زائہہ اکھنہ ماہ بیکہ
 بکھنا تہ بو ہو ہو کرے
 معزور اندر ناز چیکہ
 مایل بہ سحر مہ ساز چیکہ
 بانا ساز و زیورہ
 بکھنا تہ بو ہو ہو کرے
 انصاف چھنا دلبرہ
 بیدار کو رتھم کیاہ کرہ
 چھم دودے جو دو کرہ
 بکھنا تہ بو ہو ہو کرے
 یامیون کینترھاہ چارہ کرہ
 یا مینے سخنجر مارہ کرہ
 بکھنا تہ بو ہو ہو کرے
 چھس بو کھلان چلے شرہ
 انکار کو رتھم یادہ کرہ
 بکھنا تہ بو ہو ہو کرے
 زان بو شہ تھم کھر کھرہ
 مادہ میہ مار تھم مورہ رنگ
 بکھنا تہ بو ہو ہو کرے
 مارن ہندی مارہ مرہ
 لبستہ نری بابوش روز
 دہا ہر وونی خاموش روز
 بکھنا تہ بو ہو ہو کرے
 اچھو ٹھتہ دنیا کر سرہ

غزل

بہ سینہ لو بچم خنجر تنگوارو بیہ اندازو
 بہ کینہ خنجر پوت و در کورت وارو بیہ اندازو
 سیدان کینہ چم نہ وونی چارہ و دکن چمن خنجر وارو
 بدن سے زو لقمہ نازو مد لوارو بیہ اندازو
 ہیو انصاف کینہ چھ نہ مینہ لو بیتہ تیر پیر کینہ
 بہ تیرن چاہنے سینہ سپر دارو بیہ اندازو
 مینہ چم گومت جگر خنجر نہ بچیر بلا بستہ
 بہ غور کر پاٹھی آہستہ دزو نامہ بیہ اندازو
 گل و سنبل تیر رسول ہی پہ رنگین پوشہ دستہ بھی
 غرض سے یاد ہوا دم نی جہاندارو بیہ اندازو
 کمانے تیر تر کش کڈان چھکھ مجہ تیرن کش
 کران چھکھ نہ تیرن کش جگر پارو بیہ اندازو
 وہا بو و چھتہ آری یارن پشتر نکھ کالہ شہ مارن
 ہزاران مارا مبارن سیاہ نازو بیہ اندازو

سلا بیہ ہنرہ لاکھ اندر ۷ و دکر باٹھی ۷ اے اے اکس پیٹھ لاکھ لک پر چھ وال
 چھ اکھ اکھ سرف - ہم اکھ اکس ولقہ نہ تیر دیرس چھ کاشتری -

دو لو یارو مد لو ادر

دو لو یارو مد لو ادر	بہ کو تاکہ کال وونی پیرا
دو لو یارو مد لو ادر	بدن وارو دوسر نام
دگر چھ یارو تری منظر	فراق چانی کو دسم سورا
دو لو یارو مد لو ادر	کر مے تو تہ کینہہ چارو
رہو جھکھ مسرور درخشا	بہ اندر غم پیرا کس
دو لو یارو مد لو ادر	ذرا کر رحم بے غارو
ستم دادین اسدی ماو	یتیم بو حال دل باوے
دو لو یارو مد لو ادر	دسم درشن بہ سندھ
نہ لے لو بیتہ ناہہ یارو	رہے کوٹ دیر تیل پیرا
دو لو یارو مد لو ادر	بند بو چاہ نہ دیدارو
چھس بو یارو بکس تہ	پریشاں حال دل حسہ
دو لو یارو مد لو ادر	زنیہ نش مسکین لاچارو
کبا کبا پھ نارس منظر	عذابس جھس بہ غارس منظر
دو لو یارو مد لو ادر	و مالس لستہ دھ نام

۱۔ استر ترینس متر ۲۔ بین بان سنباہ

۳۔ زنیہ کو چھ منظر قادر و زہد -

غزل

ہنسہ یار وستم کار و یتیم سہ ناگاہ
 یہ بوند نہ ہے دِلک غبار و زوچھکے تھے آگاہ
 غمیں پیچھے غم گذر رہے ماتم پہٹھاہ مشکل ہیوم
 دُنہ کس بومبہ جھم بہ قہقہہ لکھتے یہ اندر گاہ
 مہیہ بارہ و زو زو فی زبان لوسم لبان جھپٹ پے
 کور تھ نہ وارہ بے الفاضل مہیہ حال پریش زراہ
 چھو کن میانین دیتہ مرہم ہنومہ نہ لہ ستم داہ
 ریتو میانے مدوار و مہیہ کیا ہو دھم راہ
 خیال اوسم کھسبہ نہ طورس وچھ چوئے نور
 دبان سورہ مرہ چھ تھ سورس چھ سور نورک گاہ
 ستادہ بردر غریب مسکین مگان چھی خارا تھ
 صدائے شور گلا چھ زبیا براہ شاہنشاہ
 وہاب حاضر بند مت شاہ خراب دل خستہ
 شرابہ عشقہ بنشہ گوشت خراب بے پرداہ

۱۔ بدخواہی ۲۔ ادبی رویاؤں اندر چھ دنیہ آمنت زہ نیلہ کوہ طورس پیچھے خدائی نورک جلوہ پیو۔ امیر چھ
 کہہ دزو تہ دز تھ گوکھ سہ رہے توے چھ سہ رہے لاکھ سہ رہے آچھ حسن تہ ہران تہ کاش تہ تیزان۔
 ۳۔ ہوش سپد مت ۴۔ خارہ کس حانس

بال نو وونی بلیر یوزاہ

مارے کے تاپے شبن زن گلے یو
 یارہ ڈیڈہ پیٹھ نہ نوڈلے یو
 زندہ بیتہ مو دم دپدار
 سیندہ وانے اٹھ کھوڑ چھلے یو
 رشک میانے وڈے زبہ کمر کیاہ
 مشک کو نور کھورن ملے یو
 سکارہ ہندی پاٹھی تپس اندر
 مہ تپلے لہ سینہ تلے یو
 ساز و سامانہ مہ کو شیرے
 خاصہ زلف تہ کیمخاب ولے یو
 چاہہ امارہ بو پان مانے
 و تہ پیٹھ نہ نو وونی ڈولے یو
 بے انصافہ سنگارہ
 سور ملے نہ ڈور لہ یو
 ہفت جو شکی پاٹھی اڑ عشق
 کنبہ سینہ نہ نور لہ یو
 بال نو وونی بلیر یوزاہ
 بال نو وونی بلیر یوزاہ
 زندہ بو بیٹہ گر تھہ ما
 بال نو وونی بلیر یوزاہ
 یارہ گوہم بے پیر وا
 بال نو وونی بلیر یوزاہ
 زندہ جانہ زاجتفس بو
 بال نو وونی بلیر یوزاہ
 بیٹہ پارے گر تہ ناو
 بال نو وونی بلیر یوزاہ
 بیتہ یار و ماو تم رہے
 بال نو وونی بلیر یوزاہ
 کوڈہ نہ جتفس نارہ بو
 بال نو وونی بلیر یوزاہ
 ستھ آتش تھاؤم ستر
 بال نو وونی بلیر یوزاہ

کالی و مہوثر لہے تراو تھہ ژیتہ تنہا اندام دان
 سو سنگا پٹھو تہ پھو لہ یو
 بال نو وونی بلکہ یو زراہ

۱ پین سپینہ نذرہ ماشوقہ سندن ۲ اصل اندر "موت"
 ۳ ستر - سرمہ - سون - ترام تر روپ ۴ لادھہ اکھ مرکب - یہ
 مرکب پھنہ پتہ کنہ چیزیں سونر لان -
 ۵ قبرن پتہ چھ سوسن (مزارمہ بنہ) لاگنہ یوان - شایرہ سندن تصور چھ زہ قبرہ
 منتر لہ رو زہ تہ نیرہ میاں پٹھہ مزارمہ بنہ ہند پین پوش ہنرہ شکہ نمبر -

۸۰۲
غزل

ہا قندہ آکھو ہندہ
 سارسی منتر زہ چھکھنی بادر
 چھکھنی روزان اکی تر اہیہ
 راتھا ادسے نووے تر بیہ خلعت
 یوہ دیکھام یہ سرور بارغ
 اس خوشبوے کیاہ تر نیامتھ
 پویشہ پھلہ یہ مگر تھ مشغول
 گاہ دیار و خزانہ سبر سبر
 اتھ پیرنی پٹھ پیٹھ کاتیاہ
 گو پہ پٹھ کتن تھ کرہ تو بہ
 ولابہر وونی باستقامت
 کیا ہندہ آکھو قندہ
 سار لے نش روز تھ اندہ
 گاہ ترہ ودان گاہ درختہ
 گرونی کین تر یہ پیرانی چندہ
 از چھ سختن دیوان رندہ
 و اثر مہ نش سپنی گندہ
 ہنہ چھو دیوان وندہ
 گاہ خالی آسان چندہ
 دوب تہ کاندہ داود دندہ
 روز بہ ہوش ترہ آہندہ
 ہندگی کہ چھ کھ ہندہ

۱۔ بنی آدمیہ ۲۔ سر کلین ہندین سختن ۳۔ داود ہندہ اوس ولابہر وقیہ
 حاجت گندہ و دل گور۔ لیٹہ نہ نہ پٹھ اندہ اوس منتر زہیت چھ۔ اتھ جابہ اوس
 ولابہر وقس اندہ۔ نہ تر یہ پو لہ گوہ ڈوہ لے متری تو پتر بیگاہ ہندہ خوف تر لے متری
 نہ کیاہہ پیرن چھ کاس اندہ ڈری یاوس پٹھ تہ پٹھ جابہ حاکس اوس گوہ ڈوہ
 اوس جابہ پٹھ لور پوان۔

پیائے مومے زموئے خانہ

نہ چو دس ساقین پائے
 مہ چو پیالہ ز پیمائے
 نشس اندر نہ چھپس محمود
 چو ان ہشتبار دیوانے
 مہ نیو تقم نشستی ہوش
 مومے یک طائب چھستا
 منتہن سے نشست ہشتباری
 نشو نگھتہ بیدار مردانے
 مومے با چنگ و مطرب لے
 سرودنے نغمہ پیمائے
 چھ نازن نازنین ز بیبا
 بیاد جان جانائے
 پیری رو پیش در گلشن
 بہ ناز و ساز و سامائے
 یہ منتر ل آسہ لیس حاصل
 یہ مومے گو سخت شامائے
 و مابو دایہ ز ان دے
 نثر تہی لیس آسہ لیس با
 پیائے مومے زموئے خانہ
 پیائے مومے زموئے خانہ
 مہ اند مومے لہشتہ گون دور
 پیائے مومے زموئے خانہ
 زموئے چھم ہوش سے ہر جوش
 پیائے مومے زموئے خانہ
 دیوان در خواب بیداری
 پیائے مومے زموئے خانہ
 چھ سوز و ساز خوش اندے
 پیائے مومے زموئے خانہ
 برویے اہلس و دیبا
 پیائے مومے زموئے خانہ
 چو ماہ چار دن روشن
 پیائے مومے زموئے خانہ
 سہ خوش دل چھتہ کیا کامل
 پیائے مومے زموئے خانہ
 چو آنی کو رہ کنیران قے
 پیائے مومے زموئے خانہ

بہ چھپس چوں سایہ افتادہ

بہ چھپس چوں سایہ افتادہ بہ زبیر پائے آں دلبر
 بہ چھپس چوں سایہ افتادہ رہ قہین ز صاہبتس در بر
 بہ چھپس چوں سایہ افتادہ بہ کوچہ منتظر پنداران
 بہ چھپس چوں سایہ افتادہ پتہ سرو قدس لاران
 چھہ دوئی تہ سندان مشکل بدام زلف الجھنر گل
 بہ چھپس چوں سایہ افتادہ صنوبر و چھنہ اندر گل
 مہ تلیم تہر تہ تر کش مہ کڈاہر و کمان کش
 بہ چھپس چوں سایہ افتادہ مہ کر مسکین خلق بکشت
 گناہ چھہ زیادہ خونہ نیری رجبہ تیرن مہ کر تہری
 بہ چھپس چوں سایہ افتادہ یہ کازاہ کپنہ انگیر ہی
 پریشان ہر نہ در کوہ سار بے سیر زل چھنہ جو دو گار
 بہ چھپس چوں سایہ افتادہ شہن تہہ و چھپس نہ بار
 سر دروازہ باوان حال وہا بس ووت والاہ کال
 بہ چھپس چوں سایہ افتادہ دل و جان تھہ فارغبال

۱۔ کھوئے منتر ۲۔ اکھ خوشہ و ن جانور ۳۔ رب
 ۴۔ توڑدہ - طاقت ۵۔ چھوئے تہ توئے

غزل

تاپیر و دُرُکِ سیر سوچھا متری و چھم گلالہ
 سو پر مینہ دوت خوشبو آمنت یہ ننگلہ نالہ
 گلہ لوری سی تہ سنبھل و چھ سیر نہ چھ کیاہ کل
 بانالہ زار بلبل ماران بہ درد تالہ^۱
 بر فرش سبز چمن ز بیا و چھم یہ مَسول
 گلہ سہ زان یہ جنگل سیر اندر کس نالہ^۲
 صد برگ پوش عباسی سو فی پوش کار پری آسی
 بے سیر زین سیر کھکھاسی زن چھی شراب پیالہ
 سوسن نیسیر کڈھ ز لودر غم سہ حار لیس ہو
 رنگ سیاہ تمس گوزن دشمنس مرکا لہ
 کوسم چھ کار تر او کھ بون کن سہ کھکھ او کھ
 جعفر زوال او کھ چھم ے دلین ملالہ
 خوشبو کو لاب پوش لاگان جبینہ گوشن
 آمنت و لب توشن لاگے سہ پوشیہ مالہ

۱۔ تال ماران پوش ہندس سرویس ستی پین سرو در لاوان
 ۲۔ کھو بیای جنگل اندر چھ آمنت دوت جا پر نزد یک یہ اکھ پر فضا مقام
 ۳۔ جافری پوش

زبردستی مہ کر زیادہ

زبردستی مہ کر زیادہ	چھکھ میتر میترہ لو مستی
زبردستی مہ کر زیادہ	میترہ میترہ میترہ نہ ہستی
زبردستی مہ کر زیادہ	ہیو ہی زیاد چھ از خاک
زبردستی مہ کر زیادہ	میترہ پٹھ عالمی بستی
جن والسان جوشی کل	میترہ لیٹہ درائے ساری کل
زبردستی مہ کر زیادہ	بلندی تہ ہمہ پستی
زبردستی مہ کر زیادہ	یہ کینہہ جاندار دہ عالم
زبردستی مہ کر زیادہ	مستن با خاک پیوستی
بخدمت رودی اولی	سپنی زیب فلک خاک کی
زبردستی مہ کر زیادہ	چھبہ عشرتس میترہ ہنرمستی
میترہ لیٹہ اسن بہ ظہور	چھ سورے فیض برکت نور
زبردستی مہ کر زیادہ	سجاری قادری چستی
پیشی کانہہ تنے درکار	وہا بوخولیش واقرب یار
زبردستی مہ کر زیادہ	خدا چھ بس بہ کسرتی

۱۔ سہ دنیا بیتہ پاک تر ناپاک رہتہ چھ ۲۔ بال و دہر بہترہ ۳۔ مادان پٹھ جاپتہ
 ۴۔ سرف چارہ واری ۵۔ گند ۶۔ بنی آدم ۷۔ فرشتہ ۸۔ فخر
 ۹۔ یم چھ ترہن روحانی سلسل ہندی صفت نسبتی ۱۰۔ کافی
 ۱۱۔ بکرتی ہندس عالم یا نے برزخ تہ عشرتس منتر

غزل

تابان و جھم رویے لنگار نہ بیا چو ماہ چار دہ
ڈیو جھم کران شیرن شکار بے خوف از تیر لنگاہ

ابرو مکمل نے دینے چیر بے واپہ از باران تیر
شیرن تیر ہر زن دار و گہر کوئی تماشا بے ریاہ

از سحر و جادو ہر طرف افتادہ ڈیو جھم صاف بصف
کپنہ موعہ ردہ کینترن سر یکف کپنہ نہ اندہ بافتو آہ

مادر و بیٹھ کنو لاری لاری تیر آدھ ہزاران ماری
نہ اپان جگہ جھم تیر آدھ تیر ایل چھیم ماریاہ

سنبل تیر گل مہر زلیہ ماہ و ستار و مشعل
شور و فغان و غلغلہ مسکین بہر سودا خواہ

کو ستور بیل پوشنول در بارغ و دھمت مال ہنول
یک سوبہ و ہر و ہر دل تیر لول کیسو بخندہ واہ واہ

و ماہ گاہ باغ مزہ اندر رخ در ددل و دہ
گاہ خندہ چوں چش شدہ چوں شمع گر یہ گاہ گاہ

یہ پہلے آبیہ کا نئی مادہ و داری سے کہ طرف سے دود بچر تو روخ کر کیکہ
یہ دوسرے طرف سے "چش شدہ" اوس قدیمی ایرانس میں کہ تہوار جتہ اندر لکھ

رائس شاہ اسماعیلان بازول کران تیر شاہ مناوان۔ یہ اوس ہوشنگ پادشہ سیدہ پیچہ۔
تیر گوشتہ قبل مع پیچہ۔ ایرانس اندر چلہ ون روڈ منت۔ ممکن چھ زہ اندر تیر آسن پارسی
اتھ دوہس تمی آپ مناوان۔

کو دو کمر مختص پیرا کندہ

کو دو کترتھس پراکندہ
 کو دو کترتھس پراکندہ
 گیس دل خستہ آوارہ
 کو دو کترتھس پراکندہ
 بنیو مت یا غار تن چھکھ
 کو دو کترتھس پراکندہ
 دھیم ھے دایہ اندر داس
 کو دو کترتھس پراکندہ
 اگر ھے تا وہ بکھ دیدار
 کو دو کترتھس پراکندہ
 دیوان گلزار نے وون جیس
 کو دو کترتھس پراکندہ
 کیرن مسکین کم کم شاہ
 کو دو کترتھس پراکندہ
 مینہ کرتم داد نے مرہم
 کو دو کترتھس پراکندہ
 شہس نمر گوش در پنجه
 کو دو کترتھس پراکندہ

یوزی یتیم دلبره

سؤر کور یتم کیاہ کره
 یکم نیتہ دوزی بو مره
 بال بو دیوانہ چھایس
 چھہ نہ پروا اکھ ذره
 دیتہ تل پاران بو
 زون زن لجسو دره
 نلنہ تھو داز روخ نقاب
 وچہ ماہ الفورہ
 گوم جگہ خستہ مے
 کالی گل گنہ یتم بره
 لاجتھس بوزالہ بگل
 سارہ جو دو کره
 لب شکر غنچہ دمان
 دند موختہ دواہ
 ہونچہ اندر چاہ چھہ
 یوزی یتیم دلبره
 یوزی یتیم دلبره
 شمعے پروا نہ چھیس
 یوزی یتیم دلبره
 خون دل ماران بو
 یوزی یتیم دلبره
 ماور و بیہ اقباب
 یوزی یتیم دلبره
 ماو سنبل دستہ مے
 یوزی یتیم دلبره
 سو مہر چنہ یوم دل
 یوزی یتیم دلبره
 جورہ چھہ نہ در جہان
 یوزی یتیم دلبره
 آبس اندر ماہ چھہ

مستی آب کو شمر
 عاشق کو دل کباب
 یوری یتیم دلبر
 آواز بر در جواب
 لش چھ چونے آسرو
 یوری یتیم دلبر

سادولہ مہنتہ بھڑ پانچر آسہ تھے پانچر چھس زو دندہ مالہ -
 سہ بھڑ کینہ آسہ اندر زون چھ پریز لان تھے کینہ چھ چائیں چاہ غنچس اندر تہ چاہ
 مہتاب چہرک عکس پریز لان -
 سہ ڈو کھ

گنڈیو پوشہ مالہ

گنڈیو پوشہ مالہ	بیتہ مولالہ سالہ
گنڈیو پوشہ مالہ	رٹھو بال نالہ
وچھ کیاہ آب ناگس	پھلیا وچھتہ باغس
گنڈیو پوشہ مالہ	چمنن رتم تہ ڈالہ
ساز و سرو دہرے	سیتارہ ساز وایہ
گنڈیو پوشہ مالہ	باسور مار تالہ
پارٹھ چھ پیشوانہ	ماہر و بناز و سازہ
گنڈیو پوشہ مالہ	ہرنن سہ لاگہ زالہ
باقی یہ اوس از کتہ	ساقی ستادہ ہتھ موئے
گنڈیو پوشہ مالہ	از جام جم یہ پیالہ
بیتہ موبہ حال بافے	بیری بیری پیالہ تحافے
گنڈیو پوشہ مالہ	از تراو تم ملا لہ
وچھ کیاہ چھ دستہ گل	وہو بناب سنبل
گنڈیو پوشہ مالہ	بیل بہ آہ و نالہ

۱۔ یہ مصرعہ چھ دون نقطن اندر غلط درج کر رہا آہ

۲۔ کے خاندانکہ شرا بہ اندرو ۳۔ پڑیز لہر ہوتو

۸۱۳
مژراؤ وھنس منہ

مژراؤ وھنس منہ	کتہ لہقہ دیکھو دیکھو کتہ
مژراؤ وھنس منہ	وہ ہندی یا پھر کھرھنس لہ
پو وھنم مشکل	جا دی مانیکہ نیو تھم دل
مژراؤ وھنس منہ	دادی لہھنس پیران پیتہ
کتہ جھکھ آسن	بارہ تھانڈھتھ سپرہ تیر لون
مژراؤ وھنس منہ	موت کس جھکھ گو مت ستہ
رنگہ بنگلو کھر	دق مہیہ پڑھو رنگہ رنگہ پڑو
مژراؤ وھنس منہ	رہے ہو جھو جھکھ پڑھو وہ
روم روس وڈ رنگ	رنگہ رنگہ چانی رنگ
مژراؤ وھنس منہ	رنگہ رنگہ پانے جھتہ
نہ نہ جھم تاف	تیز موکھ کھ الضاف
مژراؤ وھنس منہ	پاری حورہ تر او تو لوہ
چھنہ کالینی یار	وہا تو برہم چھہ سمار
مژراؤ وھنس منہ	پترہ افسوس نیں چھہ پیتہ

۱۔ مہیہ لہ۔ مہیہ ماشوق ۲۔ اصل اندر چھہ یہ لفظ تہ آہ لکھنہ آت نہ اکتھ یہ یک وقت
تہ تہ مہیہ پر نہ۔ اگر لکھن چھہ مہیہ تہ بیکر تہ تہ۔ درج کو دمت -
۳۔ بنگلو جھہ انگریز و بنگال قبضہ آتھہ لکھو لفظا ہنو دمت۔ بنگالہ جھہ گامہ پڑ چھہ
عارضی بستی خاطرہ بنا دیو ان تہ مہیہ ڈپتھیم عارضی سرکاری کواری انگریز بناوان اسی میں
اس (BUNGALOW) زبان میں کاشتری یا کھر "بنگلہ" لفظ مینو۔
۵۔ سیاہ داہرہ والہن مطلب جوان لڑکھن پالے بدو
نہ ملک حبش۔ بھتیو پیا

وَنَتِہ کیا چھ وندہ

وَنَتِہ کیا چھ وندہ	مارہ کُترھس مارہ مندہ
وَنَتِہ کیا چھ وندہ	کھندہ زالیس تہ آلیس کھندہ
وُچھتہ کوناہ کال	تہ ہی ترھانڈان زالیس بال
وَنَتِہ کیا چھ وندہ	کوچہ بازہ دُرالیس رندہ
گرہ یارہ دُرالیس بو	غار موقہ لو سہتھ دوقہ
وَنَتِہ کیا چھ وندہ	شپن کھنہ آلیس وندہ
بال کاہتر چھیس رنجور	چان غمہ نے کو رنم سو ر
وَنَتِہ کیا چھ وندہ	چہلہ کُترھس دُرالیس بندہ
یارہ لو گھم بے پدوا	واندہ کُتر کُتر آہم نہ زانہ
وَنَتِہ کیا چھ وندہ	یوسنے رکھنیا کتہ اندہ
بال بو کُترھس خار	لہ لون چھم زلیہ لون نار
وَنَتِہ کیا چھ وندہ	گرہ غمہ تر گرہ یہ نار تہندہ
گرہ نایارے درمان	وہا لیس رُود بوڈ ارمان
وَنَتِہ کیا چھ وندہ	یار بے عارہ گیند تھم پندہ

۱۔ ولس ۲۔ کھندہ لفظک "ھ" ۳۔ تھو تر و نہ یہ تہی چھ وزن سمان

۴۔ بے موقہ کار کر ۵۔ وعدہ (اصل) تھہ پچھو نہ نہ نو تھس۔

۸۱۵
گاش چھے نا آنہ

نیک تے بد آئی نا و نہ	گاش چھے نا آنہ
زائے پانے کس کیاہ بنہ	گاش چھے نا آنہ
بندگی کتر تو رہ آیا کھ	نا فرمان دراکھ
کھنہ آیا کھ کھنہ نہ چھنہ	گاش چھے نا آنہ
کھ کا حے آیا کھ یور	گو برو و و کھ یور
نار ہو مت چھے پیتر کبہ	گاش چھے نا آنہ
و ادہ کور مت مشر او کھ	خاب چھکھ تر او کھ
اب چھے وینہ او درے نہ	گاش چھے نا آنہ
نہ تو پوشیدہ کتر متی کار	گر چھنے اظہار
تر کرے تلہ سورے نہ	گاش چھے نا آنہ
پیلہ چھہ نہ بد اعمال	ذروہ نہ منتقال
روز نامہ کا غد بہنہ	گاش چھے نا آنہ
و تہو پیلہ پر شش لکھ	پلہ عارق درگہ
بہ کھ رکھ ماتاں چھہ نہ	گاش چھے نا آنہ

سچ پترہ بنہ چھہ بل دزان و اتھ چھہ سور نامت موثران و وعدہ الہی و خواب (مل) پندور
سچ نہ پندور نہ یس آب مارا ماہ سراس و کترے سچ میزان علی یس مشر اندر پترہ کابہ ہند
نہ تو بدکار تو کہ سچ قرآن کریم کس تھہ آیس کن اشارہ بیتہ ارشاد چھہ سپد مت نہ
نہ پترہ کابہ سچ نیک نہ بد عمل ماو نہ خواہ تمیک وزن اکھ ذروہ یا منتقال نہ کیا رہ اسہ نہ

بال و اجتنس موعله

بال و اجتنس موعله	لاله و ننه پېچته تر او تنس موعله
بال و اجتنس موعله	نار و ز اجتنس چچیم ننه ز موعله
عشق نار ک زر	زانه ته آهم نه رو دم شر
بال و اجتنس موعله	کر ته الصاف ساتناه و موعله
میه چمه و انچه دو د	کبه سه نه میان کور نه جود
بال و اجتنس موعله	زبیه نه مے منز و تر وون موعله
روزه نو چکه چاو	پاره جورا کهنه ر مھرا و
بال و اجتنس موعله	آسمانی مولای موعله
ترا و ده ما خود شوعه	اکه لیه یه مینه ما و کوه
بال و اجتنس موعله	پهسو شکر یا طین پچه له
کر مر عشقن خار	و چفته کا تباہ دنی یادار
بال و اجتنس موعله	منز و نه پېچته لا گتته موعله
مھا و تالس نېچته	و مالو و کپکیر لاس پېچته
بال و اجتنس موعله	چخه تر نه کوه نه خود کوه له

۱. فساد ۲. لکه چارک تا و نه نار ۳. خوار (اصل)

۴. پیچمان ۵. اس کر بند - اعتراض مېر کر

۸۱۷
وندو یو یاره کلیه

وندو یو یاره کلیه	دو لو بیسار بلیه
وندو یو یاره کلیه	میله دودل نیوخته ژهله
میله چیم چیم که خون مارن	بچس لو کاله مارن
وندو یو یاره کلیه	تخو وخته شمار بلیه
چیمه بانان و کر شیمه	خماره پتره چشمه
وندو یو یاره کلیه	نیره امبور ز لیه
کو لو گو هم تره تره اوخته	لشطر واده تها وخته
وندو یو یاره کلیه	و چخته لو تبیل بلیه
چیمه یو اچته ته کهور	و چکناسینده مینده
وندو یو یاره کلیه	یه نخو شبو عطیره مله
دماه کن داره کتی روز	صدای عاجزان بوز
وندو یو یاره کلیه	ژو پتره رختیه دینه نلیه
چیم جان برب ز آزاره	خراب و خسته بیمار
وندو یو یاره کلیه	چیمه کلدنیرن چیمه
و چخته چانی ستیزه	ولمن تپرو نیره
وندو یو یاره کلیه	کورن اده هو صله

۱- آنبور هتیارک بجر ۲- نیره چیمه پتره رختی کترخت - نیره کچا شو تره شدر اچره وال -

۳- جنگ - ستم - کاذه

۸۱۸ ماد لبرہ کرہ کیاہ

ما د لبرہ کرہ کیاہ	کاژہ زون زن لا جھنس دہ
ما د لبرہ کرہ کیاہ	تازہ پوش زن کترھنس برہ
مرنہ وزے پیرہ کیاہ	لول چھم ہولہ چانے مرہ
ما د لبرہ کرہ کیاہ	چون دورہ کو تاہ ذرہ
دسہ نار چھم ذرہ کیاہ	چانہ لولہ چھم ارہ سرہ
ما د لبرہ کرہ کیاہ	وہ پٹھ چھنس پیمتر پٹھ
غار زان چھنس ڈرہ کیاہ	ڈرے رھانڈان درایس گرہ
ما د لبرہ کرہ کیاہ	چھم نہ وٹھ ویز کتہ تام مرہ
جادہ نشے درہ کیاہ	دود چھم ے ہوڈو گرہ
ما د لبرہ کرہ کیاہ	بیکہ تر اوکتری چھی اجدہ
گیہ واران کرہ کیاہ	مودی کا تباہ چانے شرہ
ما د لبرہ کرہ کیاہ	نو تہ مرلس وونی کیاہ ڈرہ
ہو پھ اندہ سرہ کیاہ	وستوآب و چھ آ گرہ
ما د لبرہ کرہ کیاہ	آگرہ گنڈھ سورے سرہ

۱۔ لکھ دو پیرہش
 ۲۔ گوٹھہ اڑی کہ تھنط مطابق "گرہ" آسن۔ مگر نیلہ سیرہ وزن
 ۳۔ آگرہ (اصل)
 ۴۔ محدود دروزتھ
 ۵۔ عالم روحانیت

مار گزندہ

مہیہ تراپان سپینو یم مار گزندہ
 کوڑھتھے پارہ پارہ بالہ یارو
 سیاہ رنگہ پہ ماچھے مشک ناتار
 زہ کپینہ عاشقن یم سپینو تراپان
 چھہ تھاوان ژورہ زہ سپینہ ہر دم
 چھہ لالہ ان ابر کے تراپان تہ تیری
 شو نگتہ چھی حسیہ گنجین پتھرہ شہار
 نہ گلہ ستے پیٹھ مست در خواب
 و ما تو کھوڑ مارن خوف جان کر
 کھینے مسکینو یم مار گزندہ

۱۔ تراپل سرچھ
 ۲۔ سپینہ مشتوق
 ۳۔ زون تہ
 ۴۔ اگر تہ تارکھوی پتھرہ زہ سپینو زلف

عزل

لایارہ آمارہ چانے و چھتو نہ چھس کہ حالہ
 آہم نہ چھ کیاہ مانے کیاہ میون چھ ملالہ
 نیو تخم مینہ خواب و آرام کو رتخم مینہ مندن شام
 ناحق گئیس نہ بدنام کوتاہ یہ دودثر الہ
 آوارہ چھس پریشان زانہہ بوچھستہ ڈیشان
 چھم جان و دل پریشان غمگین بہ آہ و نالہ
 چھس و تہ پیچہ بہ پراران از دہدہ خون ماران
 چھم مار چان ماران مار و ریش نہ نالہ
 گوہم شراب چاوتہ تر و لہم خراب تر اوتہ
 بئبر زلہ مینہ مار و تہ زن چھی شراب پیالہ
 یا ما و تم سہ ماہ رومے حجاب کعبہ ابروے
 دل بہتہ تر و تم سہ گیسوے گل زن لچس نہ زالہ
 خوار و خراب خستہ آوارہ دل شکستہ
 استادہ دست بستہ افتادہ کہ حالہ
 وچھ موج اچھ پوشن سزار کیاہ چھ گوشن
 ببل نہ گل چھ تو شن مشتاق سوے لالہ
 بردر و مات پراران از دہدہ خون ماران
 کو رتخم تر بہ تہر باران کس مار مٹہ کھالہ

دما اکھ روز آہستہ

دما اکھ روز آہستہ	بہ کور پھنس پادہ دلخستہ
دما اکھ روز آہستہ	بجو نام چھکھ کمر بستہ
مئیہ حال و موش گوار دست	بمبہ زلہ چشمہ کیاہ چھست
دما اکھ روز آہستہ	بترتھ زن کھاسے مس بہ
کور تھ تھی عالماہ ضاہ	دوان چھکھ تیرے وایہ
دما اکھ روز آہستہ	کمان ابرو چھ پیوستہ
ودہ زن زولنس نارن	بہ چانی لالہ و خسارن
دما اکھ روز آہستہ	زنیہ روح چھی سو رخ گلہ
چھستے استاد بہ عارہ	پریشان حال آوارہ
دما اکھ روز آہستہ	بہ بے سلمانہ بے کس تہ
مئیہ و نتم پڑاہ کوتاہ کال	ترہ و چھتہ پانہ کیاہ چھم حال
دما اکھ روز آہستہ	دوا دم پینہ نے دستہ
چھ پڑا ان و چھتہ استادہ	وہ لبس کروفا وادہ
دما اکھ روز آہستہ	بدام عشق پابستہ

غزل

بیار و شیر لاکے تر بیہ سنبل تازہ تازہ
 میہ اُڑے شالہ باغہ تر بیہ کز گل تازہ تازہ
 یتیم اندالہ در باغ سرد و ساز تیر راگ
 تر و خورن پیہہ تر منتر باگ غزل تل تازہ تازہ
 شتو گو نہ پوشتہ خورن تماشا و چھتہ خورن
 جھ تل دفن کینہ دورن زہ کا گل تازہ تازہ
 گوہ لابن ہینہ خوشبوی گلالہ پھل ہر سوے
 تر بیہہ تو لالہ ہر جہے آنے گل تازہ تازہ
 کبوتر و چھ بہ پرواز قمر کو ستوری ہمراہ
 تر در درج بوز آواز ز بلبل تازہ تازہ
 دُزن ہیوت ابھ چھوٹن گر زن ہیوت پوٹولن
 روا بہ دل مٹو لوگن یہ غفل تازہ تازہ
 دو دے لیس عشقہ نار تو مرس کینہہ چھ نہ چارہ
 واکہ کر تر و دارہ تاتل تازہ تازہ

۱۔ سرینکس اندر "شال" خاندانک اکھ باغ یتیمہ حال حال تام یوسن پھلے چھاو نہ لوکھ اُسر یوان۔

۲۔ اُکس نفلس اندر "یتیمو" اصل اندر چھ واکہ بن ہینہ اتھ یہ مصرعہ نہر ناوتھ پیچہ کینہ "یتیم

اندالہ در باغ"۔۔۔ درج کورمٹ۔ ست شتو گوہ (اصل) ست مٹولن (اصل)

۵۔ صریر اندر و بیلیہ پیاس شرب تر اوان چھ ابھ چھ آوازہ چھ "غفل" توان

۶۔ صبر۔ تر پٹ

کرے واد پوشہ لجنہ

مینہ نوز دل روزہ ڈنجنہ
 لوگم واد پنجنہ
 مینو بیری مینہ پیالہ
 نترہ بو گڑھو رنجنہ
 ملہ کو فوار پادکن
 بلہ نامہ ترنجنہ
 دُرِس بے لولہ نادرہ
 چھو بیون بیون کھنجنہ
 لہ کر نس بستہ در دام
 عذابس در شکجنہ
 مینہ عشقن تھو وار مان
 بہ حسرتہ چھم مینہ کو پنجنہ
 دمان عینہ شکر لب
 حیاتک ناگ ہو پنجنہ
 چھ گنجس اچھر شہار
 چھوئی کیاہ حسہ کجنہ
 کرے واد پوشہ لجنہ
 کرے واد پوشہ لجنہ
 چھو داماہ ترہ لالہ
 کرے واد پوشہ لجنہ
 یتیم چھو دہ آدن
 کرے واد پوشہ لجنہ
 جگرے گوم پارہ
 کرے واد پوشہ لجنہ
 مینہ چھم نہ خاب و آرام
 کرے واد پوشہ لجنہ
 بنیو دہ اتھ مینہ در مان
 کرے واد پوشہ لجنہ
 عجب کیاہ چاہ غیب
 کرے واد پوشہ لجنہ
 کران موہ خا حنے لار
 کرے واد پوشہ لجنہ

و ما بو بالیہ یارن کورن کیاہ بے قرارن
کڈن تھر ملہ منہ پنہ کیے واد پویشہ لہجہ

۱۔ کھورن ۲۔ لوکر چار۔ جوانی ۳۔ خواب (اصل) ۴۔ یہ ادس پڑا نہ وقتہ عذاب
کر نک اکھ آہرتہ ۵۔ بھرت (اصل)
۶۔ کم گڑھی۔ حسنہ گنجہ چھ منادی۔ امیر بروہتہ یلے ندا چھ مخدوف۔ یا نے لے حسنہ خزاہ
(ماثوقہ) ژتہ کیاہ گڑھی کم؟

مینیہ نیو نم حیس اکی پیالہ

مینیہ دیتیم کلہ والن مس
 چھو اتی لوگ مینیہ کوتاہ رس
 مینیہ زاجم لولہ نارن دس
 بہ وونی دیوانہ گاثر چھیس
 یہ اندریم دود باوے کس
 چھپہ پونختہ جادی مانکل نش
 کمانے زورہ موکھ کس
 مرے بو کر تہ لشد بس
 متیو کس نشہ لو گیو رس
 تہ نے بچھ بو مرے بے کس
 سیاہ چشمو مینیہ نیو نم حیس
 برتھہ چھی زرد کھاسین مس
 یہ اندر می ژور السی بس
 چھ تش سے ضرب بخیر بس
 مینیہ شینکریا ٹھ کور نم نش
 کنین بو کلہ چھا والن چھیس
 مینیہ نیو نم حیس اکی پیالہ
 مینیہ نیو نم حیس اکی پیالہ
 جگہ تے گوم پر کالہ
 مینیہ نیو نم حیس اکی پیالہ
 بہ وولنس جادی کی زالہ
 مینیہ نیو نم حیس اکی پیالہ
 بہ لویم بتر وونی ژالہ
 مینیہ نیو نم اکی پیالہ
 بو چھیس حنور منوالہ
 مینیہ نیو نم حیس اکی پیالہ
 گیس فلوا بو لالہ
 مینیہ نیو نم حیس اکی پیالہ
 سہ کرانہ لہ امہ حالہ
 مینیہ نیو نم حیس اکی پیالہ
 مینرے منر گوم منو کالہ
 مینیہ نیو نم حیس اکی پیالہ

وہاں تو ادا تو دوسوس
 پہ دنیا اوس جنجالہ
 پہ کس روز ان تہ روزی کس
 مئیہ نیونم جیس اکی پیالہ

۱۔ ”کمانہ ہند کس چارن“ گو زور کٹر حق امیک تانتر کور چارن ییمہ سستی تیر سپٹھاہ

برو ہنہ بنیرہ

۲۔ پُر خمار اچھن ۳۔ نیا پھر جابیے -

غزل

و تو لہ نہرو یار و چہ نے آسمہ مادر عید گاہ
 و توں مینہ کاؤن مار بچھنے توت چھ و تان گاہ
 عاکی مسجد نکھہ آسان بونہ شہلہس سر و ناز ^{۵۲}
 گاہ آسان نرو رتہ گاہ ضراب خالقاہ
 لقلہ بونین تل بہ خلوت گاہ گاہ چھپس مقام
 گاہ پوشیدہ سہ ننہا گاہ اندر چار راہ
 پرتہ دوہہ آسان بنس تبدیل اندر روبروب
 گاہ فنا فی اللہ آسان گاہ نہ ندر گاہ ماہ
 بُت پرستن ستر آسان گاہ سہ بتخان اندر
 گاہ بہ کوچہ در گد آپسی گاہ بد نیا پادشاہ
 گاہ لوح در باد طوفان گاہ در آتش خلیل
 گاہ اسماعیل قعر بان گاہ پیو یوسف بہ چاہ
 گاہ موسے کیتھہ کہنے گو فرایہ کوہ طوار
 خوش لجن داؤد درد نیا سلیمان پادشاہ

از احد احمد نینو و تہ احمد س زیبا احد
 دقن اندر یک کپنہ چھ بیون کڈ و چھ پنڈ کن روڈ کیاہ
 ہی چھ باقی تی ژ یہ مطلب انکھ منتر و باب
 قطرہ در دریا تہ دریاوس بہ قطرہ فرق کیاہ

۱۔ زلف یار - مطلب معشوق
 ۲۔ متن بچھہ ہم عید گاہ آئو آسن -
 ۳۔ شہرہ کس عید گاہس اکھ اکھ فکتم
 ۴۔ ہیور بہن - و تہ منتر - نزدیکی - دھنی کھو در
 ۵۔ خالقہ شاہ ہمدان علیہ الرحمہ
 ۶۔ ہم شہرہ کس عید گاہس قبلہ طرفہ چھ
 ۷۔ ژو ولس پیٹھ -
 ۸۔ سلطان سکندر سندرہ وقتہ چھ امچ پرن کھالہ آئو - یہ پرن اس حضرت میر محمد ہمدانی
 صاحب مٹی اینتر - سلطان سکندر س پتہ کور اتھ شیدہ سندھی پتوی علی شہن واریاہ کچھ زیکھر
 تہ آئو سندھ سنی نادر پیٹھ چھ اتھ "علی مسجد" بدلہ "عالی شیدہ" ناو چلہ و ن در -

غزل

مئیہ کر قم در مان طیبہ
 سچھا چھم آرزو دیدارہ چانیک
 کر م منظور بردار غلامی
 مہ تر اوم دوں از کوے رحمت
 بہ منبر کھس دعای مغفرت پر
 عجب دیدے کر کھ بکل عجب پر
 دتم آلو و ما بر لوتہ وا پر
 مئیہ چھم در جان و دل ارمان طیبہ
 الا ہی آسہ نامیا نے نصیبہ
 کر م در بندگی فرمان مئیہ
 ائم در زمرہ در بان قریبہ
 گزھن آرزو پر عصیان خطیبہ
 گزھن ہی نہ شمس لوفضان عجیبہ
 دو لو نر دیک پر عصیان غریبہ

۱۔ غلام داغ تھاوش پیٹھ
 ۲۔ حکم
 ۳۔ مئیہ چھم خدا پر سندا کہ صفت
 ۴۔ آلو بوزن و دل دے -
 ۵۔ نافرمانی کرن و ادا بندہ
 ۶۔ اگر مئیہ حق آسہ و آسہ پنے رحمتہ ستر مغفرت گزھتہ
 ۷۔ لے خطبہ پر کن والہ
 ۸۔ نقیب مشر تر او کہ یہ چھنہ کہنہ عجب یہ کیا زہ تر و چھک کا یناش اندر عجب کار کرن و دل (عجب)
 خدے -

غزل

مد لواری بدن ز ولتہ مینہ نارہ
 بلب میں درد دل دیدارہ چانے
 مینہ چھم از درد ہجرت جان برب
 اگر مے ماو ہم دیدار یک بارہ
 زلف چانی چھٹا لم کالہ شہمارہ
 کورم امی لالہ رو خمارن ستم
 پریشان حال چھپس دلخستہ مسکین
 زو چھکھ مت کو متن نازن تھارن
 وہاب از غم پریشان خستہ خاطر
 مینہ تر او سم اب نارس بالہ یارہ
 زلن مے غم نہ ہم از یک اشارہ
 مرہ بویاہ کرہ کینتہ چھپنہ چارہ
 بنیم مے زندگانی از دو بارہ
 سیاہ شہار پورے کورس تہ مارہ
 بیم مے دلبر و چھپس بوا وارہ
 زنیہ چھپے ناعار میا نے بالہ یارہ
 تہ چھپس بر دستادہ انتظارہ
 دزان اندری سو ہم زن لولہ ہارہ

۱۔ وہاب چھ "درد دل" مرکب اندر "درد" جمع تصور کرتے "بلب" بیکھت
 ۲۔ "ہم" چھ غم ہم وزن مہل لفظ درتاو نہ یوان۔ مطلب چھ آسان غم تو پریشانی بنیترہ
 ۳۔ آوارہ بدلہ ورنہ بابت "آوارہ"

۴۔ "ہم" چھ کاشترہ سن اندر اکھ خوشنما گاہر قسم مینہ لوکھ ورنہ کرتے تھاوان چھ تر سہ
 بدلہ کھوان چھ۔ ہر چھپنہ ابی جہر ہندی باغی سہل سہل ہو کھان۔ ہر چھ گزہتہ تہ اگر امہ چہ دل نہ
 نارہ مویہ چھ واریاہ سو تہ سو تہ دزان۔ کاشترہ شایری اندر چھ گو دینچہ لیہ وہابن یہ لفظ اون مت

سرکاری

می

بہ نور و فیض و رحمت رفیق و والدین مستحق
 نصیبہ کریمہ جنبت برحمت یا الہی
 بہ چھسے دست بے پاپریشان حال ہے مے
 دتم مے خنثس جاے برحمت یا الہی
 وہاب از کار شیطان ز کردہ خود پشیمان
 عطا کر تم تر و ایمان برحمت یا الہی

۱۔ سراپا = کچھ ننگن نام - فرق = تال

۲۔ دو میں مصرع اندر "فرق" لفظ وہاں ششتمہ گوشت -

۳۔ تھیکتھ - پورہ وہ مید تھا و کتھ - کتھ کتھ علاقہ اندر چھ "سندھتھ" بہ ومان

۴۔ بغفلت (اصل) مے عربی "اعلیٰ" اڈن

۵۔ "یہ" چھنہ دیوالس اندر درج سیدمت مے مدہ خمتہ عاران

۶۔ اور ۷۔ اول - بے وقوف مے پنہ کر توتہ تہ پنہ پنہ اعمالو

نعت شریف

کو نہ پروا سو من بنی
 عاصمین ہند سے مری
 خالقس اوس فقط ہدا
 نور تہ فیض براہ ہدا
 نورہ نشے پا دا کو رن
 عقل کل تس دس جو رن
 سوز رحمت پروردگارن
 کہہ با پختہ چہ اسمی تقارن
 سون نبی چہ تقدہ شانہ
 نورہ بورت سے در داہ
 اد نگہ ستن اشارہ کو رن
 روسیہ قوم کفارہ کو رن
 ادبرہ چھترس سیبانیہ
 نورہ بورت سے در داہ
 سون نبی پانچسرن
 ہم تہ بیہوے درودہ ہرن
 جن و انسان زمین و فلک

صلی اللہ علی النبی
 صلی اللہ علی النبی
 خلقس مقرر رسول خدا
 صلی اللہ علی النبی
 سینہ تمس رحمتہ بو رن
 صلی اللہ علی النبی
 مو کہ لاوی گناہگارن
 صلی اللہ علی النبی
 عرش تمس چہ کوشہ خانہ
 صلی اللہ علی النبی
 نہ و نہ نہ ٹھہر دو پارہ کو رن
 صلی اللہ علی النبی
 زہا یہ ہند سے نہ نشانیہ
 صلی اللہ علی النبی
 تاجک پانچ زیبا سرن
 صلی اللہ علی النبی
 کہہ نہ کلم ملک و ملک

چھی پر ان عکاک عکاک
 خاک و آتش بلیہ آب ہوا
 تم چھ پر ان نوا بہ نوا
 کوہ کتر یو و تہ شمش قمر
 سارہ نے ورد چھ زوہ اندر
 برج و ستارہ تہ راس زنب
 سارہ نے وظیفہ لب
 عرش و کرسی درود پر ان
 و چھ نازل چھ در قرآن
 پانہ میانے غافل مہ روز
 جان و دل پر دہاہہ لبوز
 صلی اللہ علی النبی
 بنیہ کہنہ چھ تمہ رسوا
 صلی اللہ علی النبی
 وحش طیوریم جانانور
 صلی اللہ علی النبی
 سیمین پر نزلان چھ تہ
 صلی اللہ علی النبی
 بنیہ ساری پیغمبران
 صلی اللہ علی النبی
 زندگانی چھوڑ نہ سنوز
 صلی اللہ علی النبی

۱۔ گناہ گار ۲۔ چھن دول بخاونہ و دل سترق ۳۔ ہایتہ چھ و تہ خاطرہ
 ۴۔ کھور بانہ جاے ۵۔ ذہیک ساری ملک ۶۔ علیک علیک فقرک مخفف یعنی صلی
 اللہ علیک ۷۔ علم تخمیس منز "راس جدی" تہ "راس سرطان" ہم چھ اسماء و ک
 تم زہ مقام یو کوز ۲۱ مارچ تہ ۲۱ ستمبر آفتابہ چھ لکان -
 ۹۔ اکہ ستارک ناو ۱۰۔ "چھ" لفظ چھہ دیوانس اندر
 ۱۱۔ ان اللہ و قد لککتہ یصلون علی النبی یا ایہا الذین امنوا صلوا علیہ
 و سلوا تسلیما (سورہ احزاب)

منقبت چار یار باصفا

چار سردار چار یار نبی	ساز غمخوار چار یار نبی
اسی قسم روز و شب بجان بدل	ایستادہ بکار و بار نبی
کار و سکھ اولے فرض و سنن	خامان ہم بہ جانشان نبی
اسی در ہر جہاد در ہر جنگ	متفق ہم بہ کار و بار نبی
سہ ابو بکر حضرت صدیق	شیخ اسلام یار غار نبی
ثانی انین اذہما فی الغار	وحی نازل بنام یار نبی
یار ثانی سہ عمر فاروق	لیس سپن جان دل نثار نبی
کورنہ نغز زائہ بر وزو اسلام	تل نہ بر سر ہوش یار نبی
شاہ عثمان جامع الفرقان	صاحب شرم نرم یار نبی
اسی ناظم لشکر ان ساری	اوس لش قدر اقتدار نبی
سہ علی ولی شاہ مردان	گلین باغ گلزار نبی
در جہان رو فیض حق باقی	از علی سہ چھ یادگار نبی
اے وہاب زو نہ و ز فکر جان	دل نہ بیتیہ دیدہ کر نثار نبی

۱۔ غمخوار (اصل) تعظیم (اصل) ۲۔ "قدر" یہہ موجب زہ میں آہہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم منہ

زہ کورہ اللہ اکس پتہ نکاح تہ "اقتدار" امہ موجب زہ تریم خلیفہ اسیے -

۳۔ وارث ولایت ۴۔ کلاب فقہ ۵۔ دنیوی فیض خلافت ۶۔ باغی فیض - روحانی دنیا

منقبت حضرت سلطان

جناب حضرت سلطان چھ فیض و جہتس بانی
 حبیب ذات عالی شان انتہ محبوب سبحانی
 بسترش خلعت غوثی رفیق حضرت و یسی
 زحق چوں ملک موروثی بسترش تاج سلطانی
 چھ ختم الاولیاء سلطان تقی نیتہ اتقیا سلطان
 کران مہترہ کیمیا سلطان کنہن در جوہر گاہی
 سہ قطبن غوثینہ ہند شاہ چھ تم تارکھ تہ سلطان ماہ
 بہ حال مخلصان آگاہ بہر کس مستحق جانی
 مریدن مخلصن ہر دم سپن غمخوار در ہر غم
 توے محبوب در عالم لقبش آواستمانی
 عزیزین ہند سہ سرمایہ سہ بر سر سارے سایہ
 ز داو رتس چھ تھوود پایہ لقبش قطب ربانی
 رہتی دستن سہ گنجینہ بہر کس صاف بے کینہ
 مصفا ہچو آیینہ نیتہ خورشید نورانی
 چھ مظلومن پئے امداد کران سہ جابرین برباد
 غمخس اندر کران دلنہاد مریدین از مہر بانی
 کہم سلطان خاکس زر مہیہ ناکار س کہم بہنہر
 لصد و وہمید ہس بردر چھ اسر خارا تھ خہر چانی

مرغین ہند و داغ دھرم
 بہر حاجت روا نمودم
 لے برگ دوا نمودم
 زہر مشکل آبانی

مینہ تو خفا جس کرم خورد سنبھل چارہ جات مند
 دِ تم اسلام سے پیچھے اندر نہم جے در مسلمان
 بہ چھپس مسکین گدا بیکس ترہ چھکھ شاہ شہان بے بس
 رہ کینہہ عالم تھ مسکینس تہ چھپے شاہی تہ سلطانی
 شہس شور گدایاں خوش غریب غریب غریب غریب
 گد و دست شریفین کش جو برق ابر نیس بانی
 وہاب از فکر و غم رنجہ دِ تم کینہہ فاضلہ کے گنجہ
 بیہم جے ادو دل دلچہ تر لیم غم تہ پریشانی

دو بیٹی

بہ چھپس دل خوش بہ سکینی بنا ز جاہ سلطانی
 مینہ چھم سٹے مشک در بینی ز داغ راہ سلطانی
 مینہ کیاہ غم از سخن چینی چھہ سلطان رحمت بانی
 مینہ کاہم سٹے پریشانی سٹے چھم محبوب سبحانی

۱۔ شان پیٹھ ۲۔ لال سٹے نظری عوام ستر بیومت آسہ ۳۔ "و" بھنہ دیوانس اندر
 ۴۔ یون پُن تر سون ہوو ۵۔ آجھہ چھنن ۶۔ خیرات خورد اصل، خارا تھ لکھنہ دار
 ۷۔ بے بس انسان ہند شہنشاہ۔ دیوانس اندر چھہ "یے بس" لیکھنہ آمت
 ۸۔ و ہر اژاد بر جہ دزہ ملہ ہندی پانٹھ۔

غزل

(مقام سنگہ باغ ناوہ پورہ سری نگر)
 جانانہ سرو دشاں لاگے سامانہ زری بہ ناز لاگے
 محمودہ وہ لوہہ ز خریدہ غلام چوئے آیا ز لاگے
 برویہ مصحف کر رہے تاظیم بسویہ کعبہ نماز لاگے
 غرض مٹیہ او ستم بین دل جان بدام زلف دراز لاگے
 بہ لب لب ہم بہ سینہ بہنہ بجائے خلوت بہ زار لاگے
 بہ در ستادہ بہ نالہ زاری بہ زور و شور و آواز لاگے
 وہاں لعلیق تو پہچو محبتوں دیوانہ با محبت از لاگے

۱۔ اندکن روز بھگینہ خلوکہ جاہر ۲۔ "آواز" لفظک زھوٹ

۳۔ پیری یا سحر جیو وہاں یہ غزل لکھنہ وقتہ "جازی دورہ" منتر گدراں اوسمت ۔

غزل

بہ دردِ دل زرد کمر لیس دزان چھپس نارہ ویسی ہے
 ز دنیا سر دکر لیس اک اشارہ ویسی ہے
 مینہ پس گونہ گونہ کئے زن گوم پوئے
 وچھن بید چھئے نو نہ دفعہ وچھہ دارہ ویسی ہے
 مینہ تر اوم آب سرشار زہ وچھ کتھہ نیرے نار
 چھ منہ خوش کوختہ آزارہ پانچ دارہ ویسی ہے
 دُر کتھہ گومتن سورسہ اندر لستہ چھوئے
 بہ سوز و سار منظر چھ مینہ ستیارہ ویسی ہے
 پڑتھم نہ زانہ مینہ نم حال وولم شہادۃ نال
 چھ لاکتھہ حق وومت زال سیاہ تھہ تارہ ویسی ہے
 مینہ لیش بول بول سہ نیران سہ غارن منہ پھیر
 چھ ناز و سار شیران دوان چھ خارہ ویسی ہے
 عدلس منتر گرفتار کبابس تالہ پچھہ نار
 وکابس اندریں کار زہ کہ کتھہ چارہ ویسی ہے

رتھہ رتھہ ۲ لستہ اور آب گول بہر تھہ آب ۳ دُر دُر لیش

غزل

مالا لہ وہ لو بہ حال باوے احوال پٹن بہ بال باوے
 ناگر را بہ لکس بہ ما یہ چانے اسرار بے ہیمال باوے
 فرمادہ وہ لوز حال شیرین پغام بے پیہرہ زال باوے
 لالی زہ درد داستانہ محلو نہ بہ خورده سال باوے
 از خال جمال لالہ رو خسار اوصاف ز خط و خال باوے
 چھٹیس در فراق تو بہ مشاق کنتہہ راز پتے وصال باوے
 باوق لہ ترہ و چھتہ میانی احوال احوال دگر بے حال باوے
 یکھنا بے مریختہ آدہ چھ کیاہ سوڈ از خاک لحد سوال باوے
 یڈوے بہ جنوب و ماہ بہ احوال ز باد شمال باوے

۱ فرمادیند ۲ محبوبہ (اصل) ۳ فہمال - دُنی ۴ فایہ
 ۵ شمالیہ طرفہ چلہ دینہ واؤک -

غزل

و میگویم نشاط در بارغ پُر ناز ناز نینے
 و میگویم سو مار باز آغ ہم راز ناز نینے
 چمن سہ آس پھیران سنبل بہ دستہ شیران
 از لالہ آس نیران آواز ناز نینے
 مٹرب و چھان تارن رقص گزایہ مارن
 عشاق خون مارن پاساز ناز نینے
 ببل بہ زار و نالہ گل در چین بلا آہ
 از دفع ایں ملائکہ دمساز ناز نینے
 بولان ہزار دستان دولان چھ مومے پرستان
 در شغل مست مستان ممتاز ناز نینے
 ساقی چھ مہتہ پیالہ مومے سو رخ بچو لالہ
 عاشق رٹان نالہ در ناز ناز نینے
 بے مومے و ماتب خمور بے درد دل سہ رنجور
 در دست یار مجبور شہباز ناز نینے

۱۔ اکھ ناز نینا ۲۔ کاوس ستر ۳۔ روشنی ۴۔ سازندہ ہندو بوج
 ۵۔ اعلیٰ اندر چھنہ یہ صاف - ابہ چھ پوان پہ "ناز" تہ "تاز" البینہ - اگر "ناز" چھ تیلہ گوس
 مانے "نازہ سان" اگر "ناز" چھ تیلہ چھ آتھ دورہ مانے پیوان شہاندر سٹھ افن - "تازہ"
 چھ فارسی پانچ تہ کش و نان یس و نہ ریش آتھ شمت یس رقصہ وزہ ہاتھ ہستہ چھ کران -

بالی شوبان چھی

جان کیاہیم کئے واری
 سقان زائیکو لہری نالی
 شیر ویکین ماہیماں
 زال زن ہم زلفکر زائیکو
 چون پانام وادو گیاں
 سازاؤئے ماگلو پائی
 ہوئوس ہم تل پاتالی
 پاتالچ اُنی سے ڈالی
 دُور ہیونے ماچہ تہ نالی
 سور سپنٹھ نورج جالی
 زائیکو مالہ نام لالی
 قاد خانہ کورنے نالی
 ہنڈہ جہنہ ناگتھ نالی
 مار سندر مر وچہ تہ نالی
 بادم تہ شہر زان کھالی
 بالی شوبان چھی
 بالی شوبان چھی
 شیرہ لاگے ہی
 بالی شوبان چھی
 ناگر رالیس نی
 بالی شوبان چھی
 ہند رازنی پئی
 بالی شوبان چھی
 پور سپنٹھ دے
 بالی شوبان چھی
 جھونن ہوت
 بالی شوبان چھی
 موت امت چھی
 بالی شوبان چھی
 اچھہ ہیرے زلی

لاکھ سوڑی یارن ڈار ہالی ستو بان چھی
 وچھوٹس از تیر کالی یاد ہو موت چھی
 شاہ پیری زرتی نالی ہالی ستو بان چھی

۱۔ ز اویل تیر مومل پوشاک ۲۔ گول و انکی ۳۔ تلپا تاک قاصد
 ۴۔ بیجا لہ ناگر ایک بیاکھ کردار - ۵۔ فریت - تھل صل -
 ۶۔ راجہ بلند یو تیر تسنر ازی یم از برو نہ قریبن زور ساس دوی برو نہ کثیرہ
 ہندی تاک اس - بیہنر اندانی اس بند پورہ (شو پیاں)
 ۷۔ اوسی ۸۔ طیلہ و آل جامہ -

۸۷۶ وہ لہ سائس نیر مار مُنزیے

<p>وہ لہ سائس نیر مار مُنزیے وہ لہ سائس نیر مار مُنزیے دُما و پار تھ نال ز ناره وہ لہ سائس نیر مار مُنزیے سجدہ او تلہن کو رتھ کہہ براتے وہ لہ سائس نیر مار مُنزیے لال لالو ستری چھکھ مو رن وہ لہ سائس نیر مار مُنزیے چانی لون عاشق ماری وہ لہ سائس نیر مار مُنزیے گنج بازارہ میلن نہ ملے وہ لہ سائس نیر مار مُنزیے از چھ کو رمت زوردری باون وہ لہ سائس نیر مار مُنزیے</p>	<p>گلرہ بلر بڈہ دلہ مُنزیے پورہ سامانہ پتہ سٹنزیے شیخ صنمان غشقه آزارہ ذرہ الصاف جھے نامنزیے غشقرہ بیمارہ ماشیخہ شانتے رچھر لو وکھ ہنر بانہ پنزیے لال ز سیا چھی کینہ زورن مالہ موختہ لالہ تننزیے کتھ جو پراہ کہہ اچھ داری اتھ او نکجن مے مارہ نزیے قنر چھا کینریم دند سچھلیے قندہ جو رہو تہ نابذ نزیے و سائس مال دل سالہ ناون سلیہ نہ ہو وہ لہ سائس مُنزیے</p>
--	---

۱۔ سکرہ تہ پاد تھ ۲۔ ہنر یا ز میں پیٹھ شیخ صنمان عاشق اوس گومت ۳۔ کپتہ ڈیلہ گری جھ
 ۴۔ نان زہ شیخ صنمان چھ لو و ہنر بانہ سورہ زوردری پنزیے ۵۔ ندلہ۔ قطار در قطار ۶۔ مہاراج گنج
 ۷۔ پیشہ پتہ چھہ بنان وہ لہ مُنزیے ترن تہ کپا زو اتہ جھ آسان وادن سہ طوفان ٹلت زہ پرتھ
 ناوہ جھ تارہ دولان پھٹک خطرہ آسان۔ نوٹ :- یتھ غزلس چھ ترپن نقسن اندر ردیف غلط
 درج گوئمت "مار مُنزیے" (اصل) بدلہ جھ "مار مُنزی" لکھنہ آمت۔

۸۴۷ میں دل ہے نیوم خورے

<p>میں دل ہے نیوم خورے میں دل ہے نیوم کھورے جگر ہے گوم رنجور میں دل ہے نیوم خورے کھوٹا گوب بار بر سر میں دل ہے نیوم خورے بہ دانی یہ ہر یاد میں دل ہے نیوم خورے دو درک یا ٹھن ہٹک خون میں دل ہے نیوم خورے کورن ہے با طہارت میں دل ہے نیوم خورے بہ پایہ یاد قور بان میں دل ہے نیوم خورے</p>	<p>ہتے ولسی ژورہ ژورے چھینہ روز تھہ ژورہ دورے میں کورم اڑی جنے سور دورہ چھیم لاوہ مٹوے کورم تقدیر نے ور بیس ناڈیکر پورے بہ عشق کورسہ بر باد سہ لودیت گرہ لٹوے میں نمہ آرام جان نیون چھوان چھیم ٹورہ لٹوے سر بازار غارت پری رومو ستورے وہب دل تھہ چھہ چھہ جان بہ حسرتہ اتھہ مٹوے</p>
---	---

۱۔ ویرانی (اصل) ۲۔ بنیاد (اصل) ۳۔ پاک بازی ہوان ہوان
 ۴۔ متورے (اصل) ۵۔ وہاب (اصل) ۶۔ اتھہ گورٹھ "دھہ" آسٹ
 ۷۔ شامس پھیرہ نووڑو۔

سورگوم دووہ دارس مے

سورگوم دووہ دارس مے بلور کھتہ کتر آئے سمسار س
 سورگوم دووہ دارس مے بار کھوت مے دو بارہ بار س
 پٹیرہ زن مے مہتر نم رہیہ و نیزہ کیاہ اکھ متیرہ نہ نار س
 سورگوم دووہ دارس مے چھترہ دارے لکھ کھتہ کار س
 پوہ کور نم مار س مے دہہ لوہ ستھ بہ دڑاس کار س
 سورگوم دووہ دارس مے لوہ گوٹ چھم انبار س
 لوٹن خیریدار س و ہتر و چھ مہ سودا بیٹھ باز آہ س
 سورگوم دووہ دارس مے چھنہ کائسہ یہ یختیار س
 کتر آواز لالہ زار س چھ خار گلہ بے گل گتر خار س
 سورگوم دووہ دارس مے گل سبل چھی گلزار س
 باز محی کیاہ باز محی کار س چھ پوٹس نوٹس آمار س
 سورگوم دووہ دارس مے ساس روپر ڈیٹھم مکار س
 گاہ گند نم نار س رہیہ گاہ منصور لوٹنے دار س
 سورگوم دووہ دارس مے نارہ منزہ رستہ ووت یار س
 زان پرہیز گار س چھ واما بود چھ اکھ اسرار س
 سورگوم دووہ دارس مے چھکھ حرم دہہ اکھ کار س

۱۔ یہی گوم نہ خاس ۲۔ یہہ دنیس منتر ۳۔ فریب نظر ۴۔ برجستہ چھلے
 ۵۔ یہہ دنیس ۶۔ جمع بکے وامہ "بر"

کنہ دور کئی گریے

بالی لاگتہ نالی ذریے کنہ دور کئی گریے
 تمبلا وال چھیکھ پریے کنہ دور کئی گریے
 گراہیہ دورن مارن چھیکھ مارن چھیکھ ڈیہ خون
 گئیہ عاشق مری مریے کنہ دور کئی گریے
 زالی وانگن تل والی بالی تارکھ زان
 ستیہ لیشو گتہ گریے کنہ دور کئی گریے
 چشتم بادم کیاہ چھی مست خون آدم پھینتہ
 ماری کا تیاہ جوہ گریے کنہ دور کئی گریے
 رجبہ تیر و عاشق ماری اسی سکاری ستر
 گام سپنس تری تریے کنہ دور کئی گریے
 مارہ زلفو و ولہم نال زال نہ اوہل چھی
 لاگتی چھی والہ بڑیے کنہ دور کئی گریے
 ماہ روخار زن چھی گل بلبل گوشیدا
 رٹ زردی جافریے کنہ دور کئی گریے

لب قند تہ دندیلو ختہ چھے مو ختہ مار
 کس تہ یہ خوش مول کرے کنہ دور کئی کڑیے
 وون یہ و تہن در دگ شاد یاد بوزم نا
 راز ما پھیرہ باندریے
 کنہ دور کئی کڑیے

۱ تیز تہ نشانس لکھ و نری ۲ جعفریہ (اصل) اکھ پوش
 ۳ میر

بھکر

کو روزِ اہلۃ مینہ گو ہم
 ادہ زائینہ کنہ مینہ آہم
 وہ لو ووزی سینہ ماہے
 کرے از پیرانہ گرافے
 گیس از در د بر ہم
 شکبوس جیس بہ در ہم
 زینہ چھ ذرہ الصاف
 نہ چھم سایہ نہ چھم تاف
 مینہ للشد ما و تم رہے
 گزھ زندہ زخو شجہے
 اکی د پدارہ یارہ
 ادہ ژری کن بہ لارہ
 ولس کو تاہ مینہ چھم دود
 مینہ تیرن گو متن لود
 وولمے نال مارہ
 ژو نارہ مارہ متے
 دود بارہ مارہ متے
 چھ دود مت امہ تافے
 بہ وارہ مارہ متے
 مینہ یارہ کرتہ مزہم
 دو یارہ مارہ متے
 بہ چھس خستہ بہ اعراٹ
 بمعارہ مارہ متے
 زعطر عنبرین موہے
 اشارہ مارہ متے
 گزھ زندہ دود بارہ
 سوارہ مارہ متے
 سیاہ چٹو کوڑم جود
 امبارہ مارہ متے
 بہ کوڑم بس بستہ تارہ

چھ زیادہ تم ہزار و شمارہ مارہ منے
 وہاب اندر نگاہ گل بہ نالہ ہیجو بلبل
 نترہ سجان و سبل ہزارہ مارہ منے

۱ درد عشق ۲ او یزان - عذاب منتر - ترودہ ۳ نہاڑ گھ
 ۴ اعراف چھ محشر اندر جنتس تہ جہنم در میان اکھ مقام - بیتہ تم لوکھ آسن
 پہنڑو نیک تہ بد علمہ برابرہ برابرہ آسن
 ۵ زلہ کیو والو ۶ لقلن اندر "ریجہ"

۸۵۳
”بارہ لاگے ہی“

دولہ پھولو لالہ زارہ	یارہ لاگے ہی
بلو جانے دپدارہ	یارہ لاگے ہی
کیا ترو بکھنا دھو تارہ	سال میونے چھ
حال باوے وارہ وارہ	یارہ لاگے ہی
چھٹیس دُز مژلولہ نارہ	مار مٹہ چھی ترہی
یکھنہ ترو پان مارہ	یارہ لاگے ہی
کرتہ کیتڑھاہ میون چارہ	میتہ چھ پیہتر دے
بلو مالو از اشارہ	یارہ لاگے ہی
گوم جگر س پارہ پارہ	پیہ میتہ نارہ چھ پیہ
بیتہ کرہ ہو کتھ تارہ	یارہ لاگے ہی
ہیوم غم مے سخت یارہ	دلورہ خوش چھی ترہی
وتہ جانے کتہ گارہ	یارہ لاگے ہی
ہیتہ میتا نیکہ موختہ مارہ	سوختہ کورہ حقو می
ہیو میتا نے پوختہ کارہ	یارہ لاگے ہی
نال وولتھم کالہ مارہ	چھی ترہیہ کاتیاہ دہتر
مار چھا کتہ یم چھ تارہ	یارہ لاگے ہی
و مالو ووتھ وارہ کارہ	وینہ آدن چھ
کانہہ ترہہ بیہ نو دوبارہ	یارہ لاگے ہی

ساز چھ وناں میتہ چھ کاتڑ دی، دہتر چھ دی یا ماشو متی سواپتھ چھ ترہہ دی -
مختلف روپ - زلفن ہندی بے شمار منظر

غزل

بمقام صدرہ بل در باغ مرزا سعد الدین در دنگہ

وچھ زخم جگہ نہ یارہ ہوائے
 وچھ و دل نہ یارہ یارہ ہوائے
 چم چانی غنم میں یارہ کو مٹ
 چم نال ولتھ میں کالہ شہار
 ہم مار سیاہ نہ تارہ ہوائے
 تابان تر نہ سستارہ ہوائے
 از پیر دوشو قطارہ ہوائے
 از پیر حجبہ کو رتھ میں باران
 چم چم سیاہ چو نہ گیس مست
 در برج اسد بہ آفتابہ
 وچھ وارہ ڈرہ کل رخس تماش
 ہر ذرہ ذرہ اشارہ ہوائے
 ہر فکر و کامہ صنعت بہ حق

۱۔ تکرار۔ ہم معنی الفاظ کا ذہن تیرہ ۲۔ اگر اعلیٰ اندر "ماہ و پروین" آسے تیلہ اوس پہ
 شاد سہل۔ و ڈوئی اگر ہر صلیک "ماہ و پروین" مرکب موجود تھو وہ بنیو و مرکب اضافی۔ یا نے کر تیرہ
 تار کن ہنر زون ۳۔ کر تیرہ تار کھ چھ تعداد اس اندر سہ
 ۴۔ دو پہ طرف ۵۔ خدا پہ ہنر گاری گری
 ۶۔ پیر تھقہ مادی چھیز اس اندر

غزل

(بمقام صدرہ بل در باغ سعد الدین مرزا در ٹونگہ)

دِ تَمُّ اُمی بالہ یارن مدرّس پیا لہ لُتو بے
 بُہ ز اُجس اُمی خمارن کڈر کیا ہ زالہ لُتو بے
 ز مومے کُرس بوجے ہوش بہ لُشہ در فرا ہوش
 ز و لُم سٹے میہ ز آغوش میہ کس کھا لہ لُتو بے
 گزنہاں چھم وادہ کُری کُری و چھاں چھنڈیہ نہ بُری
 یوان چھم قالہ پیری پیری یوان چھم ڈالہ لُتو بے
 بہ بازی فندہ فندہ بہ کُرس بندہ بندہ
 کراں چھم زہر خندہ بہ شہرین تالہ لُتو بے
 میہ در نامی دِ تَمُّ ہر م گیس شید اتہ بہ ہم
 ادہ کورم نہ مرہم میہ زانہہ اکہ کالہ لُتو بے
 گزنہ لُتو و وونی دیرہ ر و دِ تَمُّ ز دیرہ زورہ ر و دِ تَمُّ
 سہ ارمان خورہ ر و دِ تَمُّ جو دارغ لالہ لُتو بے
 بہ لاگس پوش ہنگس بُہ نا وونی کینہہ نہ ہنگس
 کرہ رتس لالہ رنگس گو لالہ لُتو بے

چھیسے بودل شکستہ کرے دوونی ہیہ دستہ
 سہ دلبر استہ ناستہ ترہ انتن سالہ لیرے
 وہاب دوونی لور کتھ چھے بجدت پیالہ سہ چھے
 فقط لٹس چانی ستھ چھی مہ کروڈالہ لیرے

۱ مذہبی قسم کھئی کھئی۔ نقطن اندر "تالہ کڑی کڑی"

۲ میچھ تالہ۔ اسہ و نہ ہو نہ بچہ

۳ اوڈالہ (اصل) از چھ و نان "وڈالہ" شری سندی پاٹھ نازیبا حرکت کر نہ۔

غزل

در باغ مرزا سعد الدین صدرہ بل در ڈنگہ

کیا ہ زیا بیا رہے تنو بان ماہ تابان چھی
یارہ بینہ مومنیہ چھاروان ہنگیہ لاگے ہی
لا بھگم نے تیر مخمگان کو نہ الضاف پیسہ
طابق ابرو کیا چھی جان پاک منبر ہی
کیرتھ کاتیا گہ واران بیل خوش گئی ہی
مار زلفو سنتی ماران مار طالم نہ سے
و نہ پیٹھ و و نہ یارہ پیران واریا چھی رہے
ہوا تھ جھپٹس سینہ داران بد نہ رضا چھی

دل فریسا سوئے نوبان دل مہ لو بان چھی
داڑھ نے عے بنہ دران آب حیوان چھی
زہرہ تیری تیری قہرہ کی کان تیر مخمگان چھی
وندہ لودل تہنیہ جان جاپہ قور بان چھی
شال زن و و نہ شیران حال حال چھی
مار اندر مار ماران صد ہزاران چھی
لولہ چانے پان ماران نوبان ماران چھی
دل رضایے یار کاران چھ ختہ کاران چھی

و تہو گئی بروٹھ یاران بدور منزل چھی

چھہ تھ تھ چھکھ پیتر لالان تم نہ پیران چھی

۱۔ دل فریب دینہ والہ ماشوقہ ۲۔ یہ شارچھ دو تیر بھرہ دیوانس منور ورج سپد مت۔

۳۔ اکو لقان چھ "منبر" لیکھت ۴۔ اکھ اکیس ستی بہتہ

۵۔ پو ختہ کار عاشق سچ پتہ کار واریا یارہ شعری حقہ ورنہ موجب "یاران" لیکھت

حالانکہ کاشری پاشو جھ "یار" جمع یوان ورتا وینہ۔

خارہ خارہ لولہ نازک در جگر مند خارہ و جھم
 جھم بہ سپنہ خارہ خارہ خارہ اندر خارہ
 پارہ پارہ گوم یار و ماو تم سے لالہ رو سے
 و ولہ ماو سے پارہ پارہ پارہ پارہ پارہ
 و ماو و زنا ہجرت ہر دتہ مردانہ لاگ
 ہجرت ہر دتہ چھ و صلک اب سوئے نار سے

م کا جی زخمی ہوئے م زنتہ کنڈس اندر کند م کھور

۷
روہ

بہنم ٹنگہ باغ مقبل زیارت جناب بابا داؤد خاکی درنا کہ ناوہ پورہ در دنگہ

رٹ پودا مانہ جانانہ میانے جانانہ میانے

شیر پوسا مانہ جانانہ میانے جانانہ میانے

آستان کھمپہ پورہ رار پورہ سوارے رار پورہ سوارے

خمورستانہ جانانہ میانے جانانہ میانے

شاہ باد پورے زورے زورے زورے زورے

زہاندہ شہ پورہ جانانہ میانے جانانہ میانے

ویرہ ناکس ناکس زورہ پورہ پورہ پورہ پورہ

نیرانہ وچہ پورہ جانانہ میانے جانانہ میانے

برنگ کوہ ہارس گل رنگارنگ گل رنگارنگ

سنبل تیر سچانہ جانانہ میانے جانانہ میانے

وقعہ لہ یارہ گزہ دو اسلام آباد اسلام آباد

ریشہ مول تہ پانہ جانانہ میانے جانانہ میانے

آچھ ول گچھ دہ پٹھہ پورہ پٹھہ پورہ پٹھہ

پھناوہ سلطانیہ جانانہ میانے جانانہ میانے

پانپہرہ ہنگہ پورہ کوہ نگر پورہ لاکہ کوہ نگر پورہ لاکہ

قیمتی زعفرانہ جانانہ میانے جانانہ میانے

۸۶
 شالہ مار باغش از چھم ماگس از چھم ماگس
 گند یو شامیانہ جانانہ میا نے جانانہ میا نے

سہ نہ لائیکہ پیچہ بو زو لا زائے زو لا زائے
 لاگے پروانہ جانہ میا نے جانانہ میا نے
 ناوہ پوری نالس منتر چھی پورا ان منتر چھی پورا ان
 سیر کوہ مارانہ جانانہ میا نے جانانہ میا نے
 دما بے تاب چھس انتظار رس چھس انتظار رس
 ترواوی نہ زمانہ جانانہ میا نے جانانہ میا نے

۱۔ افسوس اندھ چھ "جانانہ میا نے" اکی پھرہ۔ مگر نقین اندھ دو پھرہ نہ نانہ ہندس طرز
 ہندھ چھ یہ دو ج دو پھرہ و نہ ستر پیزی پائے ادا قایم سپدان یس زمانہ رہن منتر
 آسان چھ۔ لہذا اتھو داسہ نقین ہندے اسلوب قایم۔
 ۲۔ عفرانہ (اصل)

غزل

زنیہ یارہ کو تھیں مبارہ ہے کس فتادہ جو جس خارہ چانے
 مینہ چھینو کہنہ جس پہ سرو نہ کس مینہ پیوم و سوس امارہ چانے
 بدم بستر خراب شکستہ دل یون نہ اسے نہ اسے
 بہ راہ لستہ دستہ دو دست بستہ بہ ختہ خاطر اشارہ چانے
 بہ راز خجہ دکاہنہ کو رکھ نہ محمد مسہ راز خالی چھینہ زماں نے
 حجاز شہر از جنوب مشرق منو نہ حرفاہ طارہ چانے
 بہ کس رخبر لوگم مینہ پیچہ شکجہ ستر مینہ خوان بائے
 تہ بہ بہتہ ڈیجہ مینہ کہنہ لجنہ مینہ گنج لغت شمارہ چانے
 زمین بہ جھنش زبان بہ کریش ملک بہ تسبیح فلک نکانے
 مہ و عطارد و مرج و زہرہ زحل بہ سورج ستارہ چانے
 گو لاپ و سنبل و شاد و ریحان بہ کنبہ بد نیاز جن و جانے
 جھڑ زردہ زردس بصیر پانہ اول تو آخر مسہ پانہ زانے
 وکاب بے زرد زردہ کم تر گزردہ منور اشارہ چانے
 بہ نور چوئے فلور سورے شکفتہ گلشن چھ خارہ چانے

۱۔ پھر پیچہ ۲۔ معنی (۱) ۳۔ رتہ بانہ گزشتہ گورہ پھر گزشتہ
 ۴۔ زودہ ڈاڑو گزشتہ

ترتیب دولہ کئی گریے

(بمقام صدر بل در باغ مرزا سعد الدین صاحب در ڈنگہ)

سوں شولن تیر دولہ کئی گریے دھن تولن ترتیب دولہ کئی گریے
 نلہ ناگس چانے اتا رو گلہ تولن ترتیب دولہ کئی گریے
 لا لہ مبلو ان کوہ مت اوارو جانی تولن ترتیب دولہ کئی گریے
 گل ترھانڈان مبل کو شید ا گول تولن ترتیب دولہ کئی گریے
 کاوہ کو ستور شالہ مار باغس منتر کیاہ چھ تولن ترتیب دولہ کئی گریے
 کہہ یاوہ وہ لہ وچھ ساوہ نہ ہی جھے بھولن ترتیب دولہ کئی گریے
 چون گل روخ ڈپستہ فرنا نہ کوہہ تولن ترتیب دولہ کئی گریے
 ڈیکہ مڑر تھو چھکھ نہ نہ ہم سپنس سپر کھولن ترتیب دولہ کئی گریے
 رڑھ رڑھ سے نہ تار تارہ سیتن وچھ تولن ترتیب دولہ کئی گریے
 وچھتہ درو کہہ نار کو لہ رادن سونہ آہ بھولن ترتیب دولہ کئی گریے
 اول واپس بہ صدر بل پانام
 پوشولن ترتیب دولہ کئی گریے

۱۔ شرادھ منس رہتس اندر ۲۔ ہوسہ والی

۳۔ حبسہ تولن

غزل

مینہ لہو و آن تھو و یارن نہ لہو و ن نار لہو تریے
 پیر نشان چھپیس بے پزارن گیس بیمار لہو تریے
 مینہ پزارن گوم پتر کال پتر دم نہ زانہہ پتر حال
 پیر اکندہ و بے چھپیس بال سیر بازہ لہو تریے
 پیہم بدوے بلو بو کرہ کوٹ لہو بلو
 دیں ماتم گیلہ بو کھسہ لہو بار لہو تریے
 مینہ لوسم اچھو و چھان لہو سہ گوشت و نہ موت کس
 مینہ نارہ زرا جہنم و س مینہ گر یگنار لہو تریے
 بو کوٹاہ کال پزارن پیہم نے پان مار س
 بے خون لہو مٹہ کھار س بے گردن بار لہو تریے
 مینہ چیم بو و جان برب کسہ کانہہ دہہ تر کانہہ شب
 بے روز س لہو مخاطب پیے دیدار لہو تریے
 و تاب از منتظر لہو ستادہ زیرہ در لہو
 دل و دیدہ بے سر لہو کرہ و نثار لہو تریے

۸۶۵ زُا اِو اَنکِه مَسَنس کُمی پَارِے

گمابہ حے مار دون کہہ دُورن بآر
جان تُو بان کبیاہ چھی سہ نہ کہہ وَا اِ
سارو سامانہ کبیاہ جان تُو بان چھی
چھی تریہ کینخاب زُر تارا طلس نآر
ہر قہ تل تہ ساتھ ہتھ لون تھاو
چھتیکھ ترہ در اتر کتھ کہہ از بیکر کالی
تیر کمانہ گولنس نرمی کر
آفرین چھے کانہہ تیر گئی نہ خالی
ناگراس از بند رازن سال
و چھتہ یارس ترہ وارہ ہتھ ہیبآر
تُجھ لون چھی درامت لا کتھ اوں
میرہ رُخا کتھ ہتھ از پانے لآر

زُا اِو اَنکِه مَسَنس کُمی پَارِے
زُا اِو اَنکِه مَسَنس کُمی پَارِے
ڈلبینہ دُنہن دل تہ جان لُو بان چھی
زُا اِو اَنکِه مَسَنس کُمی پَارِے
دادر لہرے تہر ہتھ و صلیج سُرآو
زُا اِو اَنکِه مَسَنس کُمی پَارِے
و چھتہ افتادہ کا تیاہ چھی بے سر
زُا اِو اَنکِه مَسَنس کُمی پَارِے
بانہ اندری گزہ از تل پاتال
زُا اِو اَنکِه مَسَنس کُمی پَارِے
دتر تترے دتر مسکین دُون
زُا اِو اَنکِه مَسَنس کُمی پَارِے

۱۔ اندر چھ و نان "چاو" ۲۔ ایک دہین اندر چھ یوان "بنداز" ناگراہن مول مانہ
"مال کتھ" انداز چھ آریہ قوم کتھہ کتھوہ تھوہ دیوتا تہ ناگراے چھن زُر اثر بندہ لحاظ
عام "آریہ" رتہ مانہ آمت۔ توے تہ گیتس عشقہ زہان رومانس اندر چھلہ چھا نگر۔
۳۔ یہ باغ اوس مت چھ تشر جایہ یتھ از ناگراہر سندن ناگ چھ (شوپانس نزدیک
جر نیل سُر کہ پتھ)

۱۔ غالبین چھ وہ بہ وقتہ عاجز تہ "کندہ" بدلہ "کندہ" زمان اسرمتہ۔
 ۲۔ پورس چھ عاشق تہ "نندہ" چھ عاشق ہو پانہ وانی بازی گندہ
 نیتھر کور۔

۳۔ عشوقہ (اصل) ۴۔ معنوقہ (اصل) ۵۔ نقین اندر "گہنے"
 اصل اندر "کھنے" ۶۔ وندس اندر شپن تر تر تر ملک چیک سفر
 کر پنچورے یا پردہ ۷۔ کندے چھ غالبین کس تمام مقام یس چپن تہ کپہ
 درمیان چھ تہ بیتہ پیٹھ و تہ اندر شپن چھنے۔

۸۔ یا پل صراط یتھ متلق رلوایت چھ زہ یہ چھ جہنہ پیٹھ گزران۔ تہ دریائے
 سندھ۔ یس پاکستان و اتہنس نام چھ اگر پیٹھ نیونار و منزریکان۔
 ۹۔ الفانے کلدستہ مجہ عاشقہ

و نہ کیا میون پاے

تھو و تھو نہ کھنہ میان کن تہ
 نہ اچھ میہ نارہ تن تہ
 ویرہ چاہ نہ تروم میہ کھن تہ
 زانہہ گونہ میل اسہ دھن تہ
 کھنہ نہ کھنہ پیہ زہن تہ
 سے و چھ ہن امن تہ
 زہا نجام ہیرہ نہ لون تہ
 سے و چھ ہیرہ لون تہ
 کھنہ میہ تار یام پن تہ
 اچھ نہ گام دشمن تہ
 راور میہ راٹھ دہن تہ
 پاؤر میہ پیہ پیہ پن تہ
 اگے و تھم شہن تہ
 یکان پن زھن دھن تہ
 نقشاہ سین کھن تہ
 زھن پنش ماہ روشن تہ
 و ہتو یارس ون تہ
 و نہ کیا میون پاے
 و نہ کیا میون پاے
 میرہ نایا ون راے
 و نہ کیا میون پاے
 کھنہ پن تہ کھنہ ہر و نہ اے
 و نہ کیا میون پاے
 کھنہ لوب نہ جاے
 و نہ کیا میون پاے
 اچھ نہ لچ نہ گراے
 و نہ کیا میون پاے
 اور میہ ناحقہ جاے
 و نہ کیا میون پاے
 دھن نہ زھن اکھ ترک
 و نہ کیا میون پاے
 نقش نہ کھنہ زھانے
 و نہ کیا میون پاے
 نہ کیا چوئے پاے

سورال ایلودین تہ و ننتہ کیاہ میون پائے

- ۱۔ لوکٹ جائے۔ عارضی پادریا بسن جائے۔ ”پاؤر واحد“ ”پاؤری“
 جمع۔
 ۲۔ شین طرفن۔ شش جہاتن
 ۳۔ غائبن خدا تہ نبی صلی اللہ علیہ وسلم
 ۴۔ غائبن ژور یار
 ۵۔ اکیس نفس اندر چہ ”بونہ کنہ“
 ۶۔ مادی عناصر و نشہ
 ۷۔ نور دل
 ۸۔ الف اصل اندر دوبارہ ”ہن ہن“ تہ۔

نغزل

یکھنتہ بہ یارہ پان مارے
 کیاہ گھر تر بیہ ملالہ دورہ رودکھ
 چھس یارہ بجان و دل تر بیہ مشاق
 کس و نہ یہ دود تر بیہ سوا بو
 رودم نہ دلس میہ صبر و آرام
 انصاف ترہ کرتہ ملو تم رہے
 چھس خارہ آوارہ انتظار سے
 وونی چھلہ دلس میہ تیوت طاقت
 تہراج کیرتھ یہ میون دل نیو تھ
 بے دل چھنہ میہ بہ جان درکار
 ترھانڈان و نہ بو پتر لارے
 کر شکوہ میہ نش وارہ وائے
 حیس چھنہ میہ کپنہ اختیائے
 بس یارہ ترہ کرتہ میون چائے
 دودنت جگر میہ لولہ نائے
 بیمار بلہ الکی اشارے
 سیود و نہتہ بہ کوٹ کال پرائے
 گوشت چھ دلس میہ پارہ پائے
 دل نیتھ زوس نہ کیا زہ تھارے
 زو نیتھ بہ مار میہ کس کھارے
 چھ یارہ و ہاب بہ دتر بیہ پرائان
 وچھ وارہ حساب بہ کیاہ تر بیہ دائے

۱۔ خواہ (اصل) ۲۔ طاقت (اصل) ۳۔ تاراج (اصل)
 ۴۔ دون نقطن اندر "و نہتہ بو"

۷
روہ

(بمقام نسیم باغ درڈنگہ)

کو وہ بارہ رولہم دل بیٹھ رولہم دل بیٹھ رولہم
 زلیہ ون مارچیم للہ ون موارے للہ ون موارے
 ترہ کسور وٹھکھ بیوٹھکھ دوارے بیوٹھکھ دوارے
 بیہرہ وٹھکھ ویرہ چھینہ موستوارے چھینہ موستوارے
 داتہ نے دیہ نہ ڈیکہ نے پوارے ڈیکہ نے پوارے
 نادار موحتاج نہ کس رولہم نہ کس رولہم
 دیتیم نہ تہ لو دیت لو دیت لو دیت
 سحران والہ نہ سحران پوارے سحران پوارے
 شمع گتھ کرنگہ پو مپورے رنگہ پو مپورے
 نارہ منرہ یار مبلہ ڈی ییلہ سورے ڈی ییلہ سورے
 بیدہ تراوا واز کاوہ کوستوارے کاوہ کوستوارے
 سوٹھ او دین پھیرے یہ موارے پھیرے یہ موارے
 سلہ ترہی پھولہم ہا گلہ لوارے ہا گلہ لوارے
 زعناٹھ ویرناک کینہ نوو دوارے کینہ نوو دوارے
 لوک زرتب تھاویوم ترورے تھاویوم ترورے
 چھانہ لکھ زانہہ لوروزہ لستورے روزہ لستورے

دل ے نیونم جنتیہ خورے جنتیہ خورے
وہا بہ نکھ بکھ موروز دورے موروز دورے

۱۔ جہ خوتو بہ چھ وون مٹ "دے نر دیہ تہ" داتہ عطا کرن دول
نیا من ۲۔ وناہن چھ صاف "دھر"، لیکھت - دوی چھ نفر تس رتہ
ونان بہ دو گنیارس تہ - نفس امارس چھ یم دہ نہ وے عاب آسان -
۳۔ "زاتہ تو"، گہ نہ کئہ رگہ - کال کاواشہ - یہ لفظ چھینہ و نر عام - نقن اندر
چھ "زورہ نو" درج سپدت - مہ چھ دون ترہن جاین نقن ہیزی غلطی
چھو ورتز -

ہنگہ پوش لاگے

خوش رنگہ بے ٹنگہ پوش لاگے
 پرتھ رنگہ بے ٹنگہ پوش لاگے
 سنبل تہ گولاب ہی تہ ریحان
 دل سنگہ بے ٹنگہ پوش لاگے
 کوسم تہ ہزارہ تازہ مہول
 سرسنگہ بے ٹنگہ پوش لاگے
 میسر زلہ یاسمن تہ نسرین
 لنگہ لنگہ بے ٹنگہ پوش لاگے
 گلہ ٹوڑی بیبہ ارنی تہ لالہ
 کس منگہ بے ٹنگہ پوش لاگے
 اچھ پوش انار تیاوی ورہ کیم
 شش رنگہ بے ٹنگہ پوش لاگے
 مجبور و مات دلبرس نش
 کیاہ جنگہ بے ٹنگہ پوش لاگے

۱۔ لالہ پوشنگ اکھ قسم۔ ۲۔ چھ زمشر پوش یکو وٹہ پھولان۔
 ۳۔ کلہ کہن ہنگن لاندی ۴۔ آرو دل ۵۔ اکہ تھک وٹ پوش

ہی

وہ لہ لہاؤے کیا ہستہ پانسر لہ ہی
 وہ لہ چھاؤے تہہ بو ناز لہ ہی
 ہبہ تھر چھہ کوہ ہبہ دمانس تل
 زیادہ زیبا چھہ کھوڈو کا نزلہ ہی
 ہبہ نادان چھی ڈری کوہ ہبہ زن
 تھرہ شوبان ڈیچیم گرہ پلہ ہی
 رنگہ بلبہ کوہ کوہ گویا نے رنگ
 وہ لہ لہاؤے بوتانہ سرہ پلہ ہی
 دھتہ قمرس و نہ شینچہ پو شتو لہس
 زبیر کالس چھہ روزان ہفت کلہ ہی
 یارہ یتہ مولا گے ہی ہنگس
 چھاو تم ہی ادہ زن بو پھو لہ ہی
 دما بو چھی ہبہ ہندہ شوخہ ش
 وہ تھہ سلبہ تہ تل با حوصلہ ہی

۱۔ کیا کہ جائے

۲۔ سر پلہ

۱۱۔ اکہ جائے

۲۔ ترم جائے

۳۔ پارم جائے۔

غزل

وارہ بوزم ز سہ پیر کل چھی
 مینہ دو پختہ و بیکرناگ وائے بو
 بیتہ مویارہ بال پزاران چھیس
 گل و چھتہ در لونا گویان بلبل
 یارنا طوطہ قمری تو کو ستور
 در میان نشا و باغ نسیم
 وچھ تماشا ز آفتاب اران ہند
 دل سے بچ و آج زن مدور و چھ
 کس ز سہ چھاوان بہ تازہ سول چھی
 بوز مینہ عزم باغ اچھ و ل چھی
 بیتہ کو رمت مے فرش محفل چھی
 خوش ہوا جان بونہ لے تل چھی
 بیٹہ بولان ددو رتہ حبل چھی
 وچھتہ زیبا بہ ناز کیاہ دل چھی
 درجہ درجہ جدا جدا ز محفل چھی
 کراکھ اتھ واجہ حضرت بل چھی

اے وہاں بہ در مبارک روز
 مشکلن بیتہ ہر اکس حل چھی

۱۔ وینچہ ہند آکر۔ بانہا بہ بابہ کس گو دس تل شہنشاہ جہانگیرہ سندنہ وقتہ (۱۶۲۸ء)
 آواٹھ ملک حیدر شروڈ و بہ سندنہ اہتمام سینگین حاکم گند نہ ر شہنشاہ شاہ جہان
 سندنہ وقتہ آواٹھ بہ وٹھہ کتہ اکھ شامہ باغ بنا و نہ۔
 ۳۔ وادعاطفہ اصل اندر پتھر سے ٹکڑے کی آب پکناونگ ز عمل

۵ گول

ہتے ویسی کئی تہ گریے

منقش گوڑہ گریے
 کرکھ دیوانہ پیریے
 سونہ طومار ہا لی
 فلاطون زر گریے
 چھ کیا زیبا تہ پٹھوہ ن
 یہ منقش پوختہ زریے
 جو اہر لال موختہ
 کروری جو پیریے
 کن تلیم سونہ و آلی
 رہ نہ و ز پوشتہ پھریے
 ڈیکس پٹھوہ ہکر زبیا
 جو اہر جری جریے
 تہ تہ لستہ چار گل چھی
 یہ پوختہ کاری گریے
 ہٹل اُمی موختہ مارن
 ستر لیتو دراپہ درریے

ہتے ویسی کئی تہ گریے
 ہتے ویسی کئی تہ گریے
 یہ کہنہ چھ تہ نالی
 ہتے ویسی کئی تہ گریے
 سولس تل چھ رہ یہ تن
 ہتے ویسی کئی تہ گریے
 ہمہ نہ رکاز پوختہ
 ہتے ویسی کئی تہ گریے
 تہ تہ توبان کیا چھی ہا لی
 ہتے ویسی کئی تہ گریے
 پرزلون آفتابا ہ
 ہتے ویسی کئی تہ گریے
 رو لیس پٹھوہ موختہ کل چھی
 ہتے ویسی کئی تہ گریے
 کوڑن نہ رتب ستارن
 ہتے ویسی کئی تہ گریے

و سب پیلہ میوہ ڈیشان انارن کُن سہ کُریشان
 و چھم بے دانہ زریے ہستے وستی کُمتی نہ گریے

۱ نقشہ دار ۲ افلاطون ہوی کا ٹلر سونہ دکن بنا دی ہوتی

۳ موختہ تنہ ۴ تلمہ ستر و لہجہ

۵ سہ لہجہ و اجمیہ پٹھ سہ نہ سہندی یارہ ہر سہندی شور و پوش چھ آسان
 ۶ چون یہ گہنہ و چھتہ رودی سترہ ریشور و تان باقی ستارن گور نہ کاڑھ

بیہ نہا ہیمالہ ناگی راے

گزشتہ دینویہ و چھتہ بیہ نا
 ہنگہ منگہ درشن دیہ نا
 رنہ آ رہی بھر بھر یا رس
 و چھتہ از بیہ دوبارہ بیہ نا
 رس نہ حالہ نو ان ڈیچھام
 بیہ نا باغس خیرہ بیہ نا
 مس تیری تیری کھا سین تھاوس
 چھتہ پرا دان دامہ چھتہ نا
 بیہ مسول گلاب پوشن
 کئی پوشن مشکھاہ بیہ نا
 خاصہ نیا تیر رنہ رنہ تھاوس
 کئی مشنہ کئی تھاہ کھیہ نا
 موت کو مت سائن تہا لین
 کلا دہ بالی یا لیس پیہ نا
 گوم تلیا تال تس چھتم
 توری پالس ستر پیہ نا
 و چھتہ و ہنویہن با رہم
 دلہ جانہ عاشق چھی نا

ہیمالہ ناگی راے
 ہیمالہ ناگی راے
 زونہ گاشٹہ ڈیچھم تھالے
 ہیمالہ ناگی راے
 باغس مشنہ بے پرواے
 ہیمالہ ناگی راے
 تس چھنی پیالین چاے
 ہیمالہ ناگی راے
 ہیرے کرہ سے گراے
 ہیمالہ ناگی راے
 میہ چھ تیری سنہن ماے
 ہیمالہ ناگی راے
 کوت سہ بے پرواے
 ہیمالہ ناگی راے
 تہا بستیچ جاے
 ہیمالہ ناگی راے
 ناحقہ کیاہ پو نیاے
 ہیمالہ ناگی راے

نوٹ ۱۔ وہاں چھ بکثرت ہیماں ناگر رے قصہ شارن اندراؤ نمٹ۔ یہ کیا زہ
 سندس لاشعورس منز اوس یہ قصہ پتر میں دوسریں اندر بار بار ووتلان۔ اتھ
 چھ بوڈ بیو لاشعورسی وجہ یہ زہ ٹھرتہ اس امی رومانچر اکھ تھیلا ورتاؤ منز پانہ
 اوس تھذہ ڈاڑتہ دیویم زمانہ خدیجہ، اس مانڈ ڈاڑتہ منز۔ میہ پنتہ ٹھرتہ
 دیویم پنتہ کر باو تمیک مقصد در اس نہ کیہی۔ خدیجہ روزے اولاد نہ داس روڈ
 گوڈ پنہ زمانہ ہندی تھے زہ نیچو می موجود۔ یوناکہ زمین تہ اعا اوس بیاکھ مذہ
 تہ زور۔

۲۔ "منز" محذوف الاندراج (اصل)

غزل

مجھوں خراب خستہ گوشت بہ کوئے لیل
 بیچارہ دست بستہ پیوست بسوئے لیل
 بوزم کران ہا ہا باد در پران ہا ہا
 والشمس والظہر پور تمی ہوئے لیل
 از تمام کران حاشا از تنگ پران ماسا
 وائل اذ ایغشی سور تمی ہوئے لیل
 ہی تہ گو لالہ ریحان سنبل تہ عشقہ پیمان
 یم مشک و چھتہ کیاہ جان یم چھی زبوں لیل
 شہد و شراب تہ شیر آب نبات تا شیر
 کہ ڈ قدر تن بہ نذر سرورے ز جوئے لیل
 خموش خولق لطف واحسان فیض کرم تہ عرفان
 ہر جا بہ درجن و جان زیبا ز جوئے لیل
 پانے سہ لال مجھوں بے گوئیہ پاک بے چوں
 وہا بہ و چھتہ مضمون از گفتگوئے لیل

۱۔ ہرگز ہرگز نہ سہ ماہ سار بہ کنیز شاہ سہ ویتھو
 ۲۔ نابیک اثر تھاؤن وول آب سہ جنج اندرتہ زوہ وڈاژن اندر
 ۳۔ یہہ غزلک مضمون ڈارن تے یم یومفاؤ منتری درامتر آسن

کوٹ گوئے بے پرواے

ولسی انتنہ اندھیم نیاے
 کیہ شتریزہ دلپے داے
 وادہ کمری کمری ام نہ زانہہ
 وچھنہ بھاگنہہ تس میناے
 زانہہ لے آنتے پے
 یوڑچ ماگنہہ پھیس راے
 لولہ نارہ کورنم سوار
 چھمنہ مولوم کمری سبز جاے
 سنگ دلہنی اُمی یاد ن
 رنگیہ بنگلن پیہم لے
 دپنہ یادس چھس بیمار
 میون کمری تن کنیز ہاپاے
 ووت وٹہس واراہ کال
 جھیس بختس کاثر گراے
 کوٹ گوئے بے پرواے
 کوٹ گوئے بے پرواے
 کمری مولوم تس ووندہ کیاہ
 کوٹ گوئے بے پرواے
 چھیس کس ستر کاثر لے
 کوٹ گوئے بے پرواے
 دکیہ دھتے رودم دوار
 کوٹ گوئے بے پرواے
 تنگ کمرس بے عارن
 کوٹ گوئے بے پرواے
 لولہ نارک چھم آزار
 کوٹ گوئے بے پرواے
 خاواردارہ خستہ حال
 کوٹ گوئے بے پرواے

غزل

ساقین پیمانہ سستی چادو تاؤنس موے
 مٹڑ بن یکسانہ سستی بوزہ تاؤنس نے
 اندریں موے خانہ کا تیاہ موے پرستان آے
 کپنبہ پیالے چیتھ چھ تشنہ او کثیرن تے
 کپنبہ بہ نشہ مست کا مٹی پیمتن خستہ
 کپنبہ جیوان کثیر و چومت نہ و نہ کثیرن سے
 موے چیتھ کثیرن چھ کھومت نشہ درستی
 مست بہ بنیاد خستہ آتھہ ماوان گے
 مست یم از نشہ موے عارف حق بھی
 چھو متوا از جام عرفان معرفتہ گے موے
 ہم دران لذت بخور مشتاق نہ پر نشہ بھی
 درلقا باللہ تمبولوب در فنا فی اللہ پے
 اے دیارب از ساقیہ موے خانہ پیمانہ
 تھانڈ موے تہ کر بہ ششم داستا تھ طے

نوٹ: یہ دیوے دیوان چھ بتی ختم گئے جان اما پوزیمہ پتہ چھ وہاں پنہا تھہ اکھ اختتامی نوٹ
 درج کوڑمت پتہ نوٹ سات کا پی چھہ پتہ دیوانس سیتہ امہ نوٹ پتہ چھ وہاں پنہا تھہ زوہ غزل
 صنعت مشجور و ناوان و ناوان لیکچر مخرمود و یو غزو پتہ چھ تشندی اتھ مرحوم احمد شاہ دروگہ بس پتہ
 فارسی پانچواں کھ مری - شاہ صاحب اوس وہاں رفیق بیار نہ شریک کار -

لہ (فارسی) اگر موے خانہ اندرہ
 لہ اکھ پیمانہ

اختتامی نوٹ

”ایں دیوان ابیات کشمیری ۲۶ ماہ جمادی الاول ۱۳۲۵ھ بمقام فتنہ دہلی در ڈنگہ ختم شد۔ درال انجام برائے انتظام کاہ سبز رفتہ بودم۔“ دیوانی ”ہذا ختم شد۔ الحال ۱۱ ماہ بیساکھ ۱۹۶۴ء مطابق ۲۸ ماہ ربیع الاول ۱۳۲۶ء ہجری شروع نقل ہذا کردہ امروز ۹ ماہ جمادی الاول ۱۳۲۶ء بمذت یک ماہ و دو روزہ یوم ”دیوانی“ ہذا نقل تحریر کردہ درست نمودم۔ ختم تحریر دیوانی شدہ فقط تحریر ۹ ماہ جمادی الاول ۱۳۲۶ء مطابق ”تاریخ ۲۸ ماہ جیبہ ۱۹۶۵ء بکرمی۔ ۹ ماہ جون ۱۹۰۸ء عیسوی تمام شد۔“

العبد و ملاہ پرے بقلم خود مصنف دیوان و تحریر کنندہ کتاب ہذا ”تاریخ و نام مطابق تاریخ“ دفتر دیوان کشمیری ۱۳۲۵ء کردہ شد۔ دفتر ۲۸۴ دیوان = ۷۱ - کشمیری ۹۷۰ - تعداد غزل ۷۷۷

تعداد ابیات ۶۰۷۰

سر و گلزار

خیالِ دینِ دیدارِ شاد و عجبم در این بازار کو
 چمنِ رویت همچون خسته افتاده بر آستانِ رو
 چندی پارسا بختِ پستی گفت که در تیر تار کو
 سینم کبابِ فستقِ آتش که در تیر تار کو
 دلِ بربا - سینه بریاں دیدگاهِ بیاں همچو کو
 در دم در گور با این آذر کو
 پر اکند شدم دیوانه غم
 سر دایم زرد رو کو
 چار سو کو
 دامنِ اندر چمن کو

۱- صنعتِ مشهورِ عنوانِ و رُای "سی" ردِ عینِ تل آسنه موجب آویز غزلِ برو نه
 پکنادین ورنه دیوانس اندر چه میرو نه
 بر زنجِ زیبا کو و ترو دمه نقاب خسته دل عاشق چه اندر انقلاب
 درجِ کریمه امت -

سر و گلزار

در گنج حشمت هر طرف - در انداز خالم بجا
 گل بستان در لاله زار - در طواف خانج ما بفاصل
 کمان پروانه گفته - ناره شوق تو توک شباب
 خال سیاه سحر جو نگه - نارس اندر در عذاب
 زلفه شور سنبلی - دست سحر گر کعبه لالاب
 ز صواب او برین تلش - ریه تھو و تھو افتاب
 خاطر بته گوی اندر - خطاب
 مجور و چه کاتیا خراب
 در رنج و عذاب
 سر و گلزار

بقرعزلست به چھنہ و مان کا بہ عنوان مقصودت تو یہ چھ شمارہ روزہ دلیف "ب" اس
 کل مجرا کھنہ آمت - یہ کاشری ادلس اندر صنعت منجر چر شابد کوڑو رنج کوشش -

مرثیہ بروفات خواجہ احمد شاہ دروگہ مولہ

اے دریغاسینہ مائے دوستان صد چاک شد
 دیدہ مائے نرگس شہلا ز غم غمناک شد
 صاحب جاہ و چشم سردار خیل افسران
 رفت از دنیا بدینا وقت حیرت ناک شد
 ناله مائے دوستان و اقربان و چاکران
 محشری در دور دنیا شور در افلاک شد
 عیش و آرام محبان و عزیزان در بھان
 از غم غمناک ہے تلخ از تریاق شد
 طالب مطلوب محبوب حبیب یک روگر
 بود اند محمود آیانری از ہجرت پاک شد
 از دل و جان بود احمد در رضا جوے احمد
 رحمت رب الاحد زلال بر شہ لولاک شد
 آل محی الدین اکبر شاہ ولی عبد العزیز
 چاک جامہ کرد بر رو خاک عبرت ناک شد
 آفتاب سخت از سخت اسد برداشت رخت
 زیب برج سنبہ رونق بہ برج خاک شد
 سایہ لولاب کرنا و وتر چھو پورہ بود
 مایہ تالاب کھو بہامہ اہم تا پھاک شد

لحم و کباب سستی نیمه نیمه چنانچه که در کتب است

این روزها آبیات کمتر ۴۶ ماه بعد از

بیمار فتنه در آب و در کتب و در ای برادر اعظم ماه رمضان موم و دیوانه تر است

۱۵۶۲
۱۵۶۹ ماه بعد از ۲۸ ماه بعد از دفع

نقد نزار که از روز ۹ ماه بعد از دفع ۱۳۶۶ عادت یکماه و در آن روز و دیوانه تر است

نقد نزار که در آن وقت ختم مقرر در آن روز فقط

۱۵۶۹ ماه بعد از دفع ۱۳۶۶ ماهی ۲۸ ماه ۱۵۶۹

۹ ماه جون ۱۹۰۸ عیسوی ۱۳۸۷
نقد نزار که در آن وقت ختم مقرر در آن روز فقط

تاریخ و نام مطای تاریخ دفتر درین کتب

دفتر دیوان
نقد نزار که در آن وقت ختم مقرر در آن روز فقط

۲۵
۱۳۸۷

معذرت

”بیہ چھک“ گوہ ”ڈٹ“ لیکھان لیکھان یہ مئے قیاس اوس
 کورمت آخر کار سیدتی۔ کاتب صاحبین لیس کاکس سپہ شکر
 میلہ پشتر غلطیہ شیران شیران روز درجہ واد غلطیہ پشتر جاپہ وجود۔
 سپہ پو و چھاپ نہاد الو ”نومونہ کانی“ ہند ملاحظہ کر نہ و نہ
 چہ چار نہ مئے چھ خد شہ خبر گوہ ڈنگہ جلد کر پا ٹھہ گوزھ نہ دویمہ
 جلدک ”غلط نامہ“ نہ قابل اصلاح۔ روزن۔ نتیجہ ذراہ نہ نہ پور دیوانک
 مطالعہ کر نہ نہ و شہ پیسہ پشتر کاٹسہ نہ ن و اس پیسہ غلطیہ شیر
 خاطر وقت کڈان۔ ورنہ گوزھ ہم سار نے جائن نشہ نہ ن و اس غلطیہ
 نہ و اس ستر سیدنا الصافی۔ یہ تکلیف و اس مشر چھ مینا نہ نہ و بصارت
 نہ کاتبہ پشتر غار شو عوری کہا لختہ پشتر ذمہ وار!

نوٹ:
 چھاپہ مشر و مثنیہ و ہابہ مقبرک نوٹ صاف پا ٹھہ، لہذا
 بنیو نہ نہ یہ جلد ستر تھا و ن۔

(مزید) تصحیحات حصہ اول

صفحہ	غلط	صفحہ	صحیح	صفحہ	غلط	صفحہ	صحیح
۵/۹	۱۰۰۰۰	۱۰/۹	بہمن آنکار	۵/۱۲	ترب دتیا	۵/۱۲	ترب دتیا
۶/۳	خالی	۶/۳	خالی	۵/۱۲	طوت	۵/۱۲	طوت
۹/۲	سہ	۹/۲	سوی	۵/۲۰	ازتہ حالی	۵/۲۰	ازتہ حالی
۱۲/۲	بائی	۱۲/۲	باقی	۱۰/۲۰	۱۹۸۰ء	۱۰/۲۰	۱۹۸۰ء
۳/۳	اچھ	۳/۳	اچھ	۲۰/۲۱	۱۹۸۰ء	۲۰/۲۱	۱۹۸۰ء
۳/۳	کاشری	۳/۳	کاشری	۱۹/۱۲	کہنہ درنل	۱۹/۱۲	کہنہ درنل
۱۵/۳	" "	۱۵/۳	" "	۲۰/۱۲ آخری	۲۰/۱۲ آخری
۱۸/۳	حواب	۱۸/۳	حواب	۲۲/۹	سر کر نہ	۲۲/۹	پیر کر نہ
۴/۴	تر.....	۴/۴	تر.....	۲۳/۲۱	شایرن.....	۲۳/۲۱	شایرن.....
۲۰/۴	بانگہ	۲۰/۴	بانگہ	۲۶/۱۶	بہ	۲۶/۱۶	بہ
۲/۲	HISTORY	۲/۲	HISTORY	۲۶/۱۶	میجر	۲۶/۱۶	میجر
۲۱/۲	تحقیقاتی موادس	۲۱/۲	تحقیقاتی موادس	۲۹/۲	چھ.....	۲۹/۲	چھ.....
۲۲/۲	ہندس	۲۲/۲	ہندس	۳۳/۱۰	لولہ سولی	۳۳/۱۰	لولہ سولی
۱۳/۳	ردیف "ض" بس	۱۳/۳	ردیف "ض" بس	۳۳/۱۶	زل ون	۳۳/۱۶	زل ون
۱۲/۳	رہیسی	۱۲/۳	رہیسی	۳۴/۹	منظوم	۳۴/۹	الگ آہ
۱۵/۳	مسلسل	۱۵/۳	مسلسل	۴۹/۴	دباب ۳۰۰	۴۹/۴	دباب ۳۰۰
۱۷/۳	جایخ	۱۷/۳	جایخ	۵۲/۱۹	چھ دتک	۵۲/۱۹	چھ دتک
۱۸/۳	رحوم	۱۸/۳	رحوم	۵۶/۳	بہمت	۵۶/۳	بہمت
۶/۳	آرا	۶/۳	آرا	۶۲/۱	باز پو	۶۲/۱	باز پو
۱۱/۳	پانژھ	۱۱/۳	پانژھ	۶۲/۱۲	آتش پرستان	۶۲/۱۲	آتش پرستان
۱۱/۳	پانژھ	۱۱/۳	پانژھ	۶۲/۲۰	۶۲/۲۰

سطر/صفحہ	غلط	صحیح	سطر/صفحہ	غلط	صحیح
۶۳/۱۲	سنطورتے	بسنطورتے	۵/۱۶	ڈلڈل	ڈلڈل
۶۳/۲۱	زبان	ژبان	۶/۱۸	گری سشد	قاطر سشد
۶۴/۷	یہ دنیا	یہ دنیاے	۷/۵	ہند	ہندی
۶۶/۶	سجھواری	سجھواری	۷/۱۳	کامیاب	حضرت امیر حمزہ رضی
۷۲/۱۴	دوناک	دردناک	۸/۶	ماشاء	ماشاء
۷۳/۳	لوہنہ ہامے	بٹنہ ہامے	۹/۱۷	اکھ آہ	اکھ آہ
۷۶/۷	تولہ کمی	تولہ کٹنی	۹/۱۲	شلوار	شلوار
۷۶/۱۵	احراف	اسراف	۱۰/۱۳	دٹوک	دٹوک
۷۶/۱۷	سرنل	سرنل	۱۹/۹
۷۶/۱۲	... ہے یہ	کے ہے یود	۳۰/۴	جنتی	جنتی
۷۷/۱۸	فورے	یہ سورے	۲/۱۰
۷۹/۳	دستخط	دستخط	۳۲/۱۲
۷۹/۱۵	کرن	کرن	۳۲/۱۳	کانہوں	کوشر بنیومت
۷۹/۱۷	قرق	فرق	۳۲/۱۴	قیامت	قیامت
۷۹/۱۹	ورائی	ورائی	۳۸/۵	فکارے	فکارے
۸۱/۵	پسمانے	پسمانے	۳۸/۹	مے سنہ	مے سنہ
۸۳/۴	تاز	تاز	۴۲/۷	بس پھس	بس پھس
۸۶/۱۷	بہ	بہ	۴۳/۷	رخدا	رخدا
۹۰/۲	ہی	ہی	۴۳/۱۶	()	(وفات ۳۳۰ ق م)
۹۱/۲	مارہ تارکھ	مارہ ناوتکھ	۴۴/۴	یہ	یہ
۹۱/۱۶	تصوہ کیں	تصوہ کیں	۴۸/۵	گڑھن	گڑھن
۳/۱۰	سر	سر	۶۶/۶	اپز مالایار	اپز مالایار
۳/۱۱	رنگہ ہتہ	رنگہ رنگہ	۵۶/۶	منترس	منترس
۴/۱۶	کاشراونہ	کاشراونہ	۷۴/۲	ہراب	ہراب
۴/۱۶	صرف	صرف	۷۲/۱۱	اوسس	اوسس

سطر/صفحہ	غلط	صحیح	سطر/صفحہ	غلط	صحیح
۷۸/۱۸	رہس	اوس	۱۳۲/۱۱	... لہ	ادلہ
۹۰/۱	مانخہ	فانتخہ	۱۳۳/۱۷	موجد	موجد تہ
۹۰/۹	ولایہ	ولاین	۱۳۷/۶	ذاتن	ذاتن در ازل
۹۰/۱۱	داریاہ لکھ...	سور دن ہند	۱۳۸/۱۵	چہ	چوں
	اکھ وارا		۱۳۸/۱۵	لنجی لُجی	لُجی لُجی
۹۹/۱۱	گنگہ بل و تہ سہٹا		۱۳۹/۹	کرخی پری	کرخی ہٹی
	تھڑس پیٹھ اکھ کہستانی پڑاو۔		۱۴۱/۱۸	دمبہ تھاوان...	دمبہ تھاوان
۱۰۹/۸	ادس	دس		یتھ شیع ٹوٹہ آسی وناں۔	
۱۰۹/۱۰	چھ	چو	۱۴۳/۸	شیراں	شیرن
۱۱۶/۷	تایج	تایج الپس	۱۴۳/۹	پھیراں	پھیرن
۱۱۷/۷	بادکون	بادکوتن	۱۵۱/۶	آں	دنان
۱۱۷/۸	... منکرہ...	چہ منکرہ دوزخ۔	۱۵۶/۳	دار...	داروے
۱۱۷/۹	یس عی	نیں علی رض	۱۵۶/۹	سے ریاغ	سے باغ
۱۱۷/۱۰	پوشکرہ...	پوشکرہ اصلٹی	۱۵۸/۱۱	کتابن	کتابی منتر
۱۱۸/۷	زیحسان	زراحسان	۱۶۶/۱۲	نرہ کلہ	ماشتر کلہ پنے
۱۲۷/۷	زال	زالہ	۱۷۴/۹	مسترد	مسترد
۱۲۷/۹	لاگ...	لاگ برامداد	۱۸۰/۶	بیرازی	بیراری
۱۲۷/۱۱	سی تھا	سستی رضا	۱۸۱/۵	شوقہ...	شوقہ ستہی
۱۲۸/۱۵	برشاہ	پادشاہ	۱۸۷/۸	دحم	دم و
۱۲۸/۱۷	"اد...	تاو کو و تہ تہ موجود	۱۸۸/۸	برامزہ	برمزہ
۱۲۸/۱۸	کند	سکندر	۱۹۰/۳	... بہی تھی	گیرہ ہتھے
۱۳۰/۳	زو دانش	زدانش خمر	۱۹۰/۶	الہی	نالی
۱۳۲/۴	تانار	تاتار	۱۹۰/۶	اد	از
۱۳۲/۷	محنت	مشلت	۱۹۰/۶	اشتہ گیراں	گوشہ گیراں
۱۳۲/۸	ونہ آ مژ...	ونہ آ مژیلہ	۱۹۰/۷	عالی از ریش	عالی از خویش

صفحہ	غلط	صحیح	صفحہ	غلط	صفحہ
۱۹۵/۲	یاد	یاد	۳۰/۵	س	سُسی
۱۹۵/۴	بشاٹ	بشاٹ	۳۰۹/۱۰	رحمہ	رحمتش
۲۱۱/۱۰	خبریت	خبریت	۳۱۶/۱۱	چیمہ...	چھتس
۲۱۱/۱۸	بکریا اسرار	اصرار	۳۱۶/۳	طی	تڑتس
۲۲۴/۳	نہ	نہ	۳۳۴/	وہنی	وہنی
۲۲۴/۴	چھہ	چھہ	۳۲۹/۲۰	کنہ دورہ	کنہ دورہ
۲۳۲/۱۲	کرتہ	کرتہ	۳۳۴/۹	خون...	خونہ دادا
۲۴۲/۱۴	حصرتہ	حضرتہ	۳۴۲/۱۵	نے	تے
۲۴۴/۴	پادہ	چاو	۳۴۳/۹	فلک	فلکھ
۲۸۵/۵	کورتہ	کورتہ	۳۴۳/۱۴	طاش	پرطاش
۴۵۸/۱۲ تازکی	نازینا تازکی	۳۵۲/۳	سوہنہ	سوہنہ
۲۴۹/۲	چھس	چھس			
۲۴۹/۴	پتہ	پتہ			
۲۸۵/۶	"قید" کے باد	"قید" کے باد			

تصحیحات حصہ دوم

صفحہ	غلط	صفحہ	صحیح	صفحہ	غلط	صفحہ	صحیح
صفحہ سرفق حاجی	حاجی	۲۳۳/۸	پیر	پیر	۲۳۳/۸	پیر	پیر
سطر ۳		۲۳۳/۳۰	شہمقہانے	شہمقہانے	۲۳۳/۳۰	شہمقہانے	شہمقہانے
۳/اکھ	زنگازی	۲۳۳/۱۴	زہر	زہر	۲۳۳/۱۴	زہر	زہر
۱۴/اکھ	فنتی	۲۳۳/۱۶	بدلت	بدلت	۲۳۳/۱۶	بدلت	بدلت
۱۷/اکھ	اد	۲۳۶/۷	ہوا	ہوا	۲۳۶/۷	ہوا	ہوا
۷/ز بدلاوت	۲۳۹/۱۹	بیہ	بیہ	۲۳۹/۱۹	بیہ	بیہ
۱۶/ز	پیٹھ بیکھنہ	۲۴۱/۶	حوب دین	حوب دین	۲۴۱/۶	حوب دین	حوب دین
۱۶/ز	بروتہم ورق	۲۴۳/۱۷	ریشہ	ریشہ	۲۴۳/۱۷	ریشہ	ریشہ
	ردیف کو کیتھ	۲۴۵/۴	یس	یس	۲۴۵/۴	یس	یس
۱۰/۳	طاب	۲۴۵/۱۷	ہر	ہر	۲۴۵/۱۷	ہر	ہر
۳/۱۸	خدانس	۲۴۵/۲۱	وٹاب	وٹاب	۲۴۵/۲۱	وٹاب	وٹاب
۴/۱۸	ست وبا	۲۴۸/۴	فای	فای	۲۴۸/۴	فای	فای
۶/۱۸	روگتھان	۲۴۸/۱۷	رود	رود	۲۴۸/۱۷	رود	رود
۸/۱۸	یاٹھ آئے	۲۴۸/۱۰	۲۴۸/۱۰
۱۸/۳	توامس	۲۴۹/۱۸	۲۴۹/۱۸
۴/۲۴	زویو	۲۴۹/۱۹	۲۴۹/۱۹
۶/۲۴	حدہ نیرن	۲۴۹/۱۹	۲۴۹/۱۹
۷/۲۴	تھی دانی	۲۴۹/۱۹	رتھ لکھ	رتھ لکھ	۲۴۹/۱۹	رتھ لکھ	رتھ لکھ
۱۲/۲۴	یئرکرنہ	۲۴۹/۲۰	۲۴۹/۲۰
۱/۲۴	غزل	۲۵۰/۶	کاظمین	کاظمین	۲۵۰/۶	کاظمین	کاظمین
۴/۲۴	سوینہ	۲۵۰/۱۲	جرم گوہناہ	جرم گوہناہ	۲۵۰/۱۲	جرم گوہناہ	جرم گوہناہ

سطر صفحہ	غلط	صحیح	سطر صفحہ	غلط	صحیح
۲۵۰/۱۸	سے	چارو آئے کار	۲۸۸/۱۵	سرما	سرما
۲۵۲/۱۴	۶۳	۶۶۲	۲۸۸/۲۱	سرما	سرما
۲۵۶/۱۳	دچھنس نفس	وچھنس نفس	۲۸۹/۲۲	توتہ واتی	توتہ واتی
۲۶۲/۹	سین	سین	۲۹۱/۳	ارغوانی	ارغوانی
۲۶۲/۱۸	پاکھوسہ	پاکھوسہ	۲۹۱/۹	وداہ	وداہ
۲۶۴/۱	سی منتر	اُمی منتر	۲۹۲/۲۱	شانس	شانس
۲۶۴/۱۰	۱۵۸۰	۱۵۸۶	۲۹۵/۳	نار	نار
۲۶۴/۸	تڑکھ	تڑکھ	۲۹۸/۱۴	موزی	موزی
۲۶۹/۹	ملکوت	ملکوت	۵۰۱/۱۳	نانگار	نانگار
۲۷۲/۱۴	مال وزر	مال وزر	۵۰۲/۵	عاصین	عاصین
۲۷۴/۳	ذره	ذره	۵۰۵/۵	شاہ عمر	شاہ عمر
۲۷۴/۱۴	جودرس	جودرس	۵۰۷/۲	ریا	ریا
۲۷۸/۸	آفتاب	آفات	۵۱۲/۱۴	سہ دہ لاف	سہ دہ لاف
۲۸۰/۲	خاطر م	خاطر م	۵۱۸/۱۴	حکس	حکس
۲۸۰/۹	تاجہ	تاجہ	۵۲۱/۱۱	مایہ	مایہ
۲۸۱/۲	از وچھ	از ملک وچھ	۵۲۲/۲	تف	تف
۲۸۲/۱۵	خار	خوار	۵۲۵/۱۱	سر	سر
۲۸۳/۳	اہل اللہ	اہل اللہ	۵۲۵/۱۲	ز	ز
۲۸۳/۱۰	پور	نور	۵۲۷/۱۵	نشین	نشین
۲۸۳/۱۴	بیک رنگ	بیک آہنگ	۵۳۲/۱۱	غرق	غرق
۲۸۳/۱۵	ہفتہ	ہفتہ	۵۳۵/۲۰	توے نہ	توے نہ
۲۸۳/۱۷	شینم	شینم	۵۳۷/۱۶	میبہ	میبہ
۲۸۴/۲	سے	سے	۵۴۱/۱۲	کلہ کسٹی	کلہ کسٹی
۲۸۴/۲	سے	سے	۵۴۲/۱۰	وؤنی	وؤنی
۲۸۴/۹	نیک کاران	نیک کاران	۵۴۲/۱۷	چوریجان	چوریجان
۲۸۶/۶	نیک کاران	نیک کاران	۵۴۵/۱۰	نمارس	نمارس
۲۸۷/۲	نیک کاران	نیک کاران			

(۱۹۰ و اندر اوس و باب اترے نایب تحصیلدار)

۲۸۸/۱۳ تالہ

سطر صفحہ	غلط	صحیح	سطر صفحہ	غلط	صحیح
۵۲۶/۹	درد دسر	در دسر	۵۹۲/۷	دو برے	دو برے
۵۲۹/۱-۲	کا دس	کا دوس	۵۹۴/۱۰	کمان	کمان
۵۵۰/۴	اوس مت	(فارسی) کا دس	۵۹۵/۱۷	کلجوگ	کلجوگس
۵۵۲/۲۰	جریم تھ	جریم چھ	۵۹۷/۲	کتر کر کیتھ	کتر کیتھ
۵۵۴/۱۵	برجان	برجان	۵۹۸/۱۷	بس	بس
۵۵۵/۱۰	ٹاٹ	ٹاٹ	۵۹۵/۱۸	کوثر لکھانی	کوثر ناگ
۵۵۵/۱۳	کر گتر تھتی	کمی گتر تھتی	۶۰۴/۴	سنوہ	سنوہ
۵۵۷/۲	رو بیہ	رو بیہ	۶۱۳/۶	ٹا	ٹا
۵۵۷/۱	منا قق	منا قق	۶۱۳/۹	بد آ قال	بد آ قال
۵۵۸/۷	ونتہ اتھ	ونتہ کیا اتھ	۶۱۵/۵	یور تھ	نور ت
۵۶۱/۷	محصل	محصل	۶۱۶/۷	دارہ وارہ	دارہ
۵۶۵/۱	ربا ی	قطمہ	۶۱۳/۴	و چھنے	و چھنی
۵۷۰/۸	کر زندہ	کر زندہ	۶۲۲/۱	استہ دانے	استہ دانے
۵۷۲/۱۰	رندہ	رندہ	۶۲۷/۱۱	بلا	بلہ
۵۷۲/۱۱	پتنگ	پتنگ	۶۲۸/۶	تھکھ	تھکھ
۵۸۲/۱۹	۵۰	ٹا	۶۲۸/۱۱	دس نم	دس نم
۵۸۴/۸	رنتھ	رنتھ	۶۳۲/۱۰	بالی	بالہ
۵۸۴/۱۶	قوت	قوت	۶۳۳/۲	صایہ	صایہ
۵۸۵/۱۱	بکوبکو	بکوبکو	۶۳۵/۲۰	نکھس	یارس
۵۸۵/۱۲	ڈو کو	ڈو کو	۶۳۶/۶	کاتھ اتر	کاتھتہ رتھ
۵۸۹/۱۰	بد تیل	بد تیل	۶۳۷/۱۱	تھ تعطیل (اصل)
۵۸۹/۱۹	خود	خود	۶۴۰/۵	گامتری	گامتری
۵۹۱/۱۶	ونگ	ونگ	۶۴۱/۱	غزل	غزل
۵۹۱/۱۸	تن	ننیلہ	۶۴۱/۱۹	قبہ سستہ	قبہ سستہ
۵۹۱/۱۹	ساس	ساس	۶۴۲/۱۲	چین	بحسن

سطر/صفحہ	غلط	صحیح	سطر/صفحہ	غلط	صحیح
۶۴۷/۲	شرق و عجم	شرق و اعجم	۶۸۶/۱۳	سید میں	سیدنا نادان
۶۴۸/۳	پرا حکام	پرا حکام	۶۹۰/۱۲	توی	توئی
۶۴۹/۹ فناہ	ناشان فنا	۶۹۶/۱۲	ایس	ایس تھوئہ
۶۵۱/۷	جندہ قائم	جندہ	۶۹۶/۲۰	تو..... واتس	توتے
۶۵۲/۷	بارس	بارس	۷۰۰/۲	تام سمارس	تام بھہ سمارس
۶۵۵/۱۲	انگار	انگار	۷۰۰/۱۵	دین	دینا
۶۵۵/۱۳	تندر	تندر	۷۰۱/۲	یایار	یاناز یار
۶۵۵/۱۹	دزہ وٹو.....	دزہ وٹو	۷۰۴/۱۴	کیاہ سود	کیا چھ سود
۶۵۶/۶	ویام	ویام	۷۰۸/۹	کری	کری
۶۵۶/۷	یار	یام	۷۰۸/۱۱	پیرارونہ	پیرارونہ
۶۵۶/۹	جاے	داے	۷۰۹/۱۳	تابان روخ	روخ تابان
۶۵۷/۴	سیتی	سپنی	۷۱۰/۱۵	تقضع	توتہ
۶۶۳/۵	دمہ واری کوم	دمہ واری وراے	۷۱۵/۱۱	یس	یس
۶۶۵/۱۰	دراد وچیم	دراد وچیمہ	۷۱۶/۹	نوا مان	نوا مان
۶۶۵/۱۱	مرکار	ہرکار	۷۱۸/۵	مٹھاو	مٹھاو
۶۶۸/۲	انہ	نہ	۷۱۸/۱۱	مچس	مچس
۶۶۸/۳	رھنٹاے	تر وٹاے	۷۲۰/۶	یرکھ	یرکھ
۶۶۹/۸	سیندر.....	سیندر زنا	۷۲۲/۱۰	میتھمبہ	میتھمبہ
۶۷۰/۱۲	چھچھ	چھچھ	۷۲۳/۵	مالی نہ ماجہ	مالی ماجہ
۶۷۶/۵	مستقبل	مستقبل	۷۲۴/۱۲	پلنگن	پلنگن
۶۷۸/۱	سوگوم	سوگوم	۷۲۴/۱۹	لارہ	لارہ
۶۷۸/۵	یوت	یوتے	۷۲۴/۲۰	الف مالی نہ ماجہ
۶۸۰/۲۱	ظہور نور	ظہور نور	۷۳۱/۱۳	گلکس	گلکس
۶۸۳/۱۴	کیرنس	کیرنس	۷۳۳/۱۳	ربای	فطحہ

سطر صفحہ	غلط	صحیح	سطر صفحہ	غلط	صحیح
۴۳۶/۵	نبتہ	کرتھ	۴۸۰/۵	بر شوق	ہر شوق
۴۴۰/۳	سرو نازہ	سرو نازہ	۴۸۰/۵	چیم بر	چیم بیتر
۴۴۱/۸	آلا اللہ	آلا اللہ	۴۸۳/۲	کریم	کریم
۴۴۴/۱۷	بیماری۔۔۔	بیماری۔۔۔	۴۸۵/۴	تیران	بیرتھ
۴۴۵/۸	نلہ وٹھ	نیلہ وٹھ	۴۸۵/۵	دھیلہ	وٹھیلو
۴۴۶/۲	چھے	چھی	۴۸۶/۲	در	کر
۴۴۷/۱۵	بھکتا	بھکتا	۴۸۶/۱۰	تم نہ ب	غم
۴۵۰/۶	دود گجنہ	دود گجنہ	۴۸۶/۱۹	ب	ب
۴۵۱/۱۰	تہ اکاران	تہ تہ گاران	۴۹۰/۶	بیلو	بیلو
۴۵۲/۷	جودو گار	جودو گار	۴۹۰/۱۰	خاری	نارسی
۴۵۴/۶	زوتھ۔۔۔	ووتھ تہ	۴۹۳/۹	قیل	قیل
۴۵۵/۱۰	بالائی	بالائی عالمس	۴۹۴/۶	وہرس مودس	وہرس مول مودس
۴۵۵/۱۲	۔۔۔۔	بلا حضرت	۴۹۶/۱	کرے	کرہ
۴۵۶/۹	ارمیا	جرٹیل	۴۹۷/۳	یشہ	نشہ
۴۵۶/۱۲	مرارک	ارمیا	۴۹۹/۱۱	بھوکر	سورہ
۴۵۶/۱۳	وجھ	مرارک	۴۹۹/۱۵	بیشہ	بیشہ
۴۶۰/۱۳	عذابہ	وجھ	۴۹۹/۱۵	خراب	خراب
۴۶۱/۱۷	زعفران	۔۔۔۔	۸۰۱/۵	سرمہ	قلاے ناگ
۴۶۹/۱۶	پوڑ	زعفران	۸۰۵/۲	یاے	پاے
۴۷۱/۹	یازارو	پوڑ	۸۰۹/۱۰	اگرے	اگرے
۴۷۱/۱۱	لقا	یازارو	۸۰۲/۵	تم	نتم
۴۷۱/۳۳	سندہ	نقع	۸۱۴/۲	کرتھس یا	کرتھس کیا
۴۷۲/۳۳	سندہ	بیشہ	۸۱۸/۱۲	کرہ	گرہ
۴۷۲/۳۳	سندہ	سندہ	۸۲۰/۶	چھستہ	چھستہ
۴۷۷/۱۸	ننتہ سپارہ	تتہ سپارہ	حاشیہ ۸۲۸	اے	اسے

صفحہ	غلط	سطر/صفحہ
جو برق	جو برق	۸۳۹/۶
نیس فطری	سہ فطری	۸۳۹/۱۲
ہند کی بستہ	ہند کی بستہ	۸۴۲/۱۲
ناگراے قشک	ناگرا ایک	۸۴۵/۵
روپہ	روپہ	۸۴۸/۱۳
تل چھی والی	تل والی	۸۴۹/۶
کوئہ منے	کوئہ بندہ	۸۵۱/۳
چھینہ ذرہ	چھینہ ذرہ	۸۵۱/۸
یہ شار چھ دہہ پھر	سید قمت ...	۸۵۴/۱۳
دیوانس اندر لکھنے آمت	دیوانس اندر لکھنے آمت	
دیوانس چھینہ دیوانس دویم نظر کر مٹو	دیوانس چھینہ دیوانس دویم نظر کر مٹو	
ویرناگس	ویرناگ	۸۶۰/۹
۲۰ شویان	۸۶۰/۱۱
تراگر	تراگر	۸۶۶/۱۵
(اھل) کندے	عاشقہ	۸۶۷/۱۰
چھٹہ	چھٹہ	۸۷۰/۹
نشاط و	نشاط و	۸۷۵/۷
سو نرن بناؤ مٹو	سوئہ... مٹو	۸۷۷/۳
بیشہ باغس	سہ تا	۸۷۸/۷
بیر بے	بیر بے	۸۷۸/۸
ہتہ کھنڈ اثر ماشوقس	اور	۸۷۹/۷
تہ پیشہ کھنڈ اثر عاشقس ارمان	تہ پیشہ کھنڈ اثر عاشقس ارمان	
چھس	چھس	۸۸۱/۱۲

صفحہ	غلط	سطر/صفحہ
سستی	سستی	۸۸۲/۲
نووش	ناوش	۸۸۲/۲
نووش	ناوش	۸۸۳/۳
سازم از آتش	از آتش	۸۸۴/۳
ہم چو جوئے	ہمچو جوئے	۸۸۴/۶
گر دہ بر	گر دہ بر	۸۸۵/۳
یہ چھ کتابتیں	یہ کتابتیں	۸۸۵/۱۳

